Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 216

Aubry, J. P.

[S.l.], 1713

Tractatus theologicus - de incarnatione

urn:nbn:de:bsz:31-122286

Visual Library

1

Tractatus Theolgg

De Incarnatione

Obiectum Scholastica contemplationis hoc anno erit Incarnationis Mysterium qd utinam ea felicitate posset à nobis intelligi, quo illud S. Thomas cognovit ac declaravit; post huius enim potissimum pract tractatione ab ipso Cælo laude Tulisse Creditur iis verbis: bene Scripsisti de me Thoma. verum nobis tantum sperare haud licet; illud tamen nos agere aequum est, ut hoc maxime anno S. Doctoris placitis ac vestigiis inhaereamus. quaestio ima, de possibilitate Incarnationis. artlo imus. quid nomine Incarnationis intelligatur, item quid sit natura, suppositum, persona, Hypostasis subsistentia, personalitas ac suppositalitas.

Ex libris Joannis Petri Aubry Philosophiae magistri SS. Theologiae Studiosi anno 1715

Quaestio ima

De possibilitate Incarnationis

artlo imus

Quid ratione Incarnationis intelligatur item quid sit natura, suppositum, persona, Hypostasis subsistentia, personalitas ac suppositalitas

Scripta anno 1713

1 Ut quae dicturi sumus, clariora fiant, has voces imo omnium exponere oportet, ex quarum confusione et mala intelligentia non pauca olim in Ecclesia circa Incarnationis Mysterium haereses sunt exortae.

2 Incarnationis itaque nomine intelligitur grande illud Mysterium, quo, uti Joannis imo dicitur, verbum Caro factum est, seu quo Dei filius factus est homo.

2. Dum scilicet natura humana unita est physice et quidem in unitate personae. hoc est ita, ut quamvis compositum ex illis duplicem involvat naturam divinam nempe et humanam, non tamen duplex, sed unum tantum sit persona unum suppositum, quod simul Deus est et homo, Deus quidem quatenus divinam, homo vero quatenus includit humanam. Unde porro dupliciter sumi sit incarnatio in fieri nempe et in facto esse. accepta in fieri idem est ac actio productiva dictae unionis, qua scilicet verbum divinum humanae naturae unitum est in unitate personae accepta in facto esse idem est ac ipsa unio verbum inter et humanitatem, vel si mavis, Christus totus ex verbo et humanitate inter se unitis resultans.

3. Natura apud Theologos significat alicuius substantiae rationem illam specificam, quae in definitione eiusdem exprimi solet et a Graecis usia, a Latinis vero essentia solet appellari praescindendo an sit una vel multiplex, an per se vel in alio subsistat dicitque a Boetio: unamquamque rem informans specifica differentia.

4. Suppositum ab eodem Boetio definitur, quod sit naturae completa individua substantia. vi cuius definitionis communiter receptae ad suppositum requiritur primo, ut sit substantia sive ens per se subsistens et non existens per unionem in alio digniore, vi cuius requisiti a ratione suppositi non solum excluditur accidens et pars compositi essentialis vel integralis, sed etiam natura humana Christi: quia licet ipsa sit singularis quidam habens naturam completam, tamen ibi non subsistit per se, sed existit in alio digniore nempe verbo cui unita, et in Christo, cui inest.

Non tn̄ excludit verbū, qd licet uniat naā huaā n̄ tn̄ existit in completo digniore, quia Christus n̄ ē aliquid solo verbo dignius. Ado requirit ut sit substantia completa sive habens naā completa, unde licet aā rāalis extra corpus sit aliquid singulare et per se subsistens, et n̄ existat per unionē in alio digniore, n̄ tn̄ ē suppositū simpliciter eo qd ā naā ordinata sit, ut cum alia substantia nēpe corpore constituat unā naā adæquatā. Stio requirit ut sit substantia individua, id ē determinata et singularis, et n̄ cōis sive incomunicabilis plurib⁹ per identitatē, cuius conditionis defectu, inprimis naā ūlis, ut hoō in genere, n̄ ē suppositū, deinde nec naā divina ā personalitatib⁹ præcisa; nam licet propriè n̄ sit aliquid ūle cum n̄ sit apta ita inesse plurib⁹ ut in iisdē multiplicet, tn̄ n̄ ē ita singularis, ut n̄ sit aliquid comunicabile plurib⁹ per identitatē, cum de facto cum plurib⁹ personalitatib⁹ realiter identificet.

5. Persona nomine intelligit singulare per se subsistens habens naā rāalē completā, rursumq ā Boetio describit naæ rāalis individua substantia; adeoq persona se habet ad suppositū ut inferius ad superius cum ois persona sit suppositū n̄ tn̄ oē suppositū sit persona, sed illud tm̄ qd involvit naā rāalē, atq ideo persona dicit eē nomen dignitatis solumq ht locum inter hoēs ac angelos atq in divinis. 6.

Hypostasis idem ē ac suppositum maxime apud Græcos. Sæpe tn̄ strictius sumit pro sola persona, unde em̄ unio, per quā verbum humanitati unit in unitate personæ, hypostatica appellat, eo qd idē sit hypostasis ac persona

7\. Subsistentia à patribus quandoque accipitur pro re ipsa subsistente, sive pro ipso supposito ac persona: à Scholasticis tn̄ freqter, imò passim accipitur pro ipsa suppositalitate aut personalitate sive pro modo quo res per se subsistit.

8\. Suppositalitas demum ac personalitas proprie quandoque denotare videntur forma quamdam metphicā, à qua suppositum ac persona denominatur, sicut āeitas ē forma āalis, sæpè tn̄ nomine suppositalitatis ac personalitatis intelligitur sola per se subsistentia aliquo intelligitur cum illud, qd per hanc subsistentia nāæ complete ac singulari superaddit. quidnā verò hoc sit an positivū aliquid vel negativum, vel rāe tn̄ à nāâ distinctū sequenti artlo declarandū ē. artlo 2do: quid rāo suppositi ac personæ superaddat nāæ.

Articulus 2dus

Quid rāo suppositi, ac personæ superaddat nāæ?

9\. Certum ē imo in divinis suppositum ac persona nāæ superaddere aliquid positivū ipsas relaces aliquas paternitatis, filiationis &c quæ relaces quid sint et quomodo à nāâ divina distinguantur ad tractatum de Deo pertinet.

10\. Certum ē ado qd in christo rāo suppositi ac persona superaddat aliquid positivū n̄ modo nāæ humanæ sed divinæ, ut potè cui extra Christum aliquid positivum superaddit inata antea dicta

Certum est 3tio esse suppositum alterius naturale nihil determinate aliquid superaddere, cum constet Verbum assumpsisse determinatam naturam humanam, personam vero non assumpsisse. 11

Certum est 4to suppositum ac personam naturam non superaddere aliquid aliud ratione distinctum, adeoque naturam a persona aliter differre ratione nostra et quo ad modum significandi, sicut entitas differt ab ente; alioquin enim in Christo reipsa natura dari non posset, quin humana eam persona daretur, et sic Verbum humanam naturam assumendo vere assumpsisset eam personam humanam adeoque in Christo daretur duplex persona divina et humana, quod erroneum. Restat igitur celebris controversia, quid illud demum sit, quod suppositum creatum independenter a conceptu nostro naturae superaddat, an positivum quid, an negativum. 12

13

Dicendum. Suppositum creatum naturae completae singulari ac incommunicabili nihil aliud superaddit, quam negationem unionis seu inexistentiae in alio subiecto digniore, adeoque nihil esse aliud, quam naturam seu substantiam creatam completam singularem non unitam cum alia substantia cum qua constituat totum aliquod perfectius ac dignius, qui in qua principio intimo eius operationes tribuuntur. ita sunt Scotus eiusque complures sectatores, Molyna, Salmeron, ac praeter alios recentiores Stepsus. Consule, qui hic disp. 2a hanc sententiam egregie illustrat, et in qua veram propugnat, eamque esse divo Thoma tribuendam multis testimoniis ostendit, contra Caietanum aliosque Thomistas, item contra Suarez, Vasquez aliosque plurimos qui volunt, quod suppositum superaddat entitatem positivam illamque substantialem et absolutam, ex natura sua incompletam, qua natura ultimum sit completum substantiale

Et ultima illius perfectio aeterna, eamque reddat alius in communicabilem.

Prob. Conclus: 1mo Concilia et S. patres a nostro Consale citati passim asserunt, Christum esse perfectum hominem, verbumque assumpsisse naturam humanam cum omnibus suis proprietatibus. atqui hoc falsum foret, si persona naturae humanae superadderet entitatem positivam in qua ultimum complementum possibile et quamdam perfectionem ultimam illius, nam cum haec esset proprietas quaedam humanitatis illius, nam cum haec esset proprietas quaedam humanitatis qua tamen non assumpsit, aliud assumpsisset non tota natura sed cum persona humana. Item SS. patres passim non aliter probant ac respondent Nestorianis, in Christo non dari personam creatam, humanitatem Christi non esse personam humanam, quam quia non existit sola ac separata, sed in alio digniore, nempe verbo cui unita, et potius Christo cui inest in qua pars illius, neque faciunt mentionem de carentia alicuius perfectionis ac complementi positivi: quod tamen poterant imo debebant facere, si positivi! quod tamen poterant imo debebant facere, si tale complementum positivum agnovissent; poterant enim ac debebant iis respondere, ubi modo adversarii dicebant, ideo in Christo non esse creatam, quia natura humana Christi caret entitate quadam positiva ad rationem personae creatae requisita

15 Prob. 2a ad rationem suppositi illius non requiritur quam ut sit substantia completa singularis ac incommunicabilis, per se subsistens et non in alio digniore. atqui ad hoc totum non requiritur entitas positiva, sed habetur in creatis sufficienter per ipsam naturam completam individuam cum negatione unionis per quam in digniore tanto existat: mihi: ostenditur nam imo ... natura completa, est cum substantia completa

2do cum sit individua unitasque rectionis, est cum singularis et plusque realis distinctio a identitate incommunicabilis. 3tio per negationem unionis cum digniore talis natura in sensu composito negationis est incommunicabilis per unionem cum digniore. 4to denique per hoc quod non existat in alio digniore natura iam per seipsa ac sufficienter exigit sui iuris ac domina suarum proprietatum, ubi perfecte patet, et indicatur a divo Thoma 3tia parte quaest. 2 articulo 3tio in corpore, ubi dicit: Nam ratio hic hoc dicitur esse suppositum, quia scilicet supponitur his, quae ad hominem pertinent, eorum praedicationem recipiens; atque natura humana in ratione naturae completa per hoc praecise, quod existat nec unita sit substantiae digniori est id, cui tribuuntur operationes ipsique, cum sic alteri tribui non possint; igitur hoc individuum naturae humanae hoc ipso quod non sit unitum digniori est suppositum. 16

Probatur 5tio alius divi Thomae testimoniis; sic enim 3tia parte quaest. 2da articulo 2 ad 3tium rationem reddens, cur Christus non dicatur assumpsisse personam humanam, cum sic assumpserit naturam humanam individuam, ait: Non quodlibet individuum in genere substantiae etiam in rationali natura habet rationem personae, sed solum illud, quod per se existit, non autem illud, quod existit in alio perfectiori; licet ergo haec humana natura sit quoddam individuum in genere substantiae, quia tamen non per se separatim existit, sed in quodam perfectiori, scilicet in persona Verbi Dei, consequens est, quod non habeat personalitatem propriam. Verum eadem quaestione articulo 5to ad 1mum ait: Ideo in nobis hominibus ex unione animae ad corpus constituitur persona, quia anima et corpus sic in nobis coniunguntur, ut per se existant, sed in Christo uniuntur ad invicem ut adiuncta alteri principaliori.

8. Primum eandem ple quasi 3ta artic. 2do ad 2dum ait: nae assumpta n. dee propria personalitas propter defectum alicuius, qd ad perfectione huaa naa pertinet, sed propter additione alicuius, qd e supra huaa naa, qd e unio ad divina personam. Et ideo lib. 4to Contra Gentiles Cap. 43. ait: derogaret perfectioni Incarnaois Dei verbi, si aliquid eorum, quae naalia sunt homi ei deesset ex quibus aliisqz pluribus locis satis patet, mentem S. Doctore naa huaa per hoc praecise, qd n existat in alio digniore, habere raoe persona; et contra hoc ipso qd illa existat in alio digniore, n habere raoe persona, adeoqz persona huaa naae huaa nihil superaddere praeter negaoe talis inexistentiae &c.

19. Obj. imo in divinis rao suppositi ac persona superaddit aliquid positivum naa, ubi et in Christo: qd etiam in pure creatis! Cum enim cognioe suppositi, persona ac subsistentia habeamus praecipue ex Mysterio Ss. Trinitatis et Incarnaois, ex hisve ut notionibus per fidem, recte deriventur sit ad pure creata, aliar quo ad hoc ignota et confirm. quia personalitas creata e participao quaedam personalitatis increatae: qd cum isto aliquid positivum naa superaddat, etiam illa tale aliquid superaddet. Resp. nego Con: Naa enim divina hoc ipso qd sit infinite perfecta adeoqz infinite bona postulat infinite ad intra communicari: n posset autem se infinite communicare, nisi deth producens et productio ad intra, eademqz inter se distinctum, adeoqz nisi naa superaddat aliquid positivum nempe relaoes, puta paternitas, filiao &c quarum quaelibet una cum naa constituat seu gnitionis aliquid ita singulare, ut n sit communicabile pluribus per identitatem qd ad raoe suppositi requirit talis autem rao n habet in creatis &c

Ad 9sium: dist: personalitas creata accepta eo quod dicit in recto ē participatio aliqua personalitatis divinae Con: secundum id quod dicit in obliquo nego ant. creata naa completa ac singularē per se subsistere, atque adeo ipsa subsistentia, suppositalitas ac personalitas sumpta pro modo existendi per se, n' ē mera negatio sed involvit cum et quidem principaliter ac in recto aliquid positivum, nēpe actualem existentiam ipsius naae completae ac singularis. Cum enim sit naam tale subsistere per se, ac existere illa et n' in alio, id quod aequivalet ac in recto importat ipsa existentia talis nāae, negatione vero existentiae in alio in obliquo. 9.

Obijcies 2do in hac sententia ridicula fiunt Conciliorum definitiones contra Nestorium. ant: ostenditur. definitum enim contra hunc haereticum humanitatem Christi unitam verbo n' habere subsistentiam propriam sive humanam, verbum naam illam assumendo n' assumpsisse personam humanam, in Christo n' dari duas personas, divinam scilicet et humanam. iuxta nos autem per has definitiones nihil aliud fuisset definitum reipsa, quam naam humanam, quae fuit unita alteri subsistentiae scilicet verbo n' retinuisse ulterius negationem unionis cum alia substantia, quod aliunde ē evidens, nec indigebat Concilii definitione: quod etc. Resp. imo retorqueo in adversarios definitum ē naam humanam, quae fuit unita Christo n' retinuisse suam personalitatem propriam, à verbo n' personam, sed naam humanam fuisse assumptam, adeoque in Christo n' dari duas personas; iuxta ipsos autem sic n' aliud fuisset definitum, quam naam humanam Christi, quae unita fuit verbo, n' retinuisse in se entitatem aliquam positivam exclusivam talis unionis, quae veritas ē per se manifesta nec indiget definitione Conciliorum. 14

Resp. 2do nego ant: uti enim ex Belarmino lib. 3 de Incarnatione 19 cap: 5to, ubi explicat haeresin Nestorii, colligitur iste

10 In ttu duas in Christo personas adstruebat, volebatq;
in eo nãa huãa retinuisse ppria personalitãe sin
qua dicebat, unionem, qua verbum assumpsit humanitãe
n ee unione physicam, sed mere moralem seu affectivam,
qua Dei filius nãa huãa Christi specialr assisteret,
illamqz in omnibq speciali modo dirigeret, ac cum illa
faceret unum eo modo, quo plurium amicorum corda et
animæ dicunt unum cor et anima una. Contra quem
errorem dum Concilia definierunt, humanitãe unitam
verbo n retinuisse personalitãe propria, verbum n
personam, sed nãam huãa ttu assumpsisse reipsa
idem definierunt, ac si definiissent, verbum nãa huãa
sibi assumpsisse, ut eidem n morali ttu et affective
sed vere physice uniret, ac perhoc nãa huãa amitteret
raõe persona humana; quæ defẽtio utiqz n erat ingpta
nec de hac veritãe aliunde evidenter constabat.

20. Objectio 3tio Si persona nãæ completæ supperaddit
negaõe inexistentiæ digniore, ibi erit denominaõ aliqua
negativa, quia totu, qd saltem unam sui ptem negativa
involvit, eam simpliciter dicitr negativu, sed suppositu
ac persona n sunt denominaõ negtiva. Rndetr imo retorqdo
Si supperaddit entitãe entitãe modale, ut plerique adversarii
volunt, etiam ipsum suppositu ac persona erit totus modale.
Ad dis: Maj: erit denominaõ aliqua negtiva, hoc e talis
cuius forma denominans saltem partialiter involvit
negaõe in posteriori solidam con: Maj erit denoõ negtiva
hoc e talis, cuius foã denominans adæquate consistit
in mera negatione, cuiusmodi denominaõ e ñer tene-
brosus nego Maj.

Obj. 4to videtur absurdum, quod conceptus experimentalis expressus per pronomen Ego, sit negativus: hoc autem fit. Resp. dist. Majorem: est absurdum, quod conceptus experimentalis expressus per pronomen ego sit negativus secundum id quod importat in recto, quod nempe est ipsa essentia, singularitas ac existentia naturae humanae Con. absurdum est quod ille conceptus sumptus secundum obliquum sit negativus nego Majorem

Obj. 5to si persona humana non dicit entitatem positivam naturae superadditam 21.
per quam haec in ratione subsistentiae ultimo compleatur, tunc natura humana eo ipso sola acceptione iam erit substantia completa: quia nec ad existendum nec ad operandum unquam postularet uniri cum alia substantia, in quo posito, substantia completa consistit: hoc vero non est admitti: Ma. prob. quia si ex natura humana et verbo naturaliter uniretur, non posset fieri unum per se, cum iuxta philosophiam ex duobus entibus completis non possit fieri unum per se. Resp. imo non apparere cur magis repugnet ex duobus entibus completis fieri unum per se, quam ut fiat unum per se ex uno ente completo, et altero incompleto, quod tamen adversarii admittunt, cum iuxta ipsos ex verbo, quod est ens completum, et ex natura humana, quae sine subsistentia propria iuxta ipsos est ens incompletum, resultet Christus, qui est unum ens per se. Resp. 2. dist. allatum principium si ex duobus entibus completis naturaliter non potest fieri unum per se Con: nequidem supernaturaliter nego ~ subdist. ex duobus completis quorum utrumque est creatum, non potest fieri unum per se transeat, quorum unum est creatum et alterum increatum nego ant. tunc igitur natura humana sit naturaliter completa, cum nihil aliud exigat, quo naturaliter compleatur, quia tamen ipsi longe melius est ex unitum verbo, potest per se existere et supernaturaliter completibilis per unionem cum verbo ad faciendum unum per se supernaturale

Obj. ultimo si per hoc tantum humana natura subsistit, quod non uniatur 22.
alteri substantiae, tunc non potest subsistere per hoc quod uniatur alteri substantiae scilicet verbo: atqui natura humana Christi

per hoc subsistit, qd uniatur alteri subsistentiae ipsi
verbo. ideoqz passim dicitur subsistere in Christo
per subsistentiam verbi, item personalitatem verbi
reddere humanitatem subsistentem qo @ Rmo nego ant:
licet enim adversarii nostri dicant, humanitatem Christi
subsistere per subsistentiam verbi, et hanc reddere humani=
tatem subsistentem, hoc tamen e valde improprium: quia uti S.
Thomas 1ma parte quaest. 29 art. 2do in opere ait illa
subsistere dicimus quae non in alio sed in se existunt. huma=
nitas autem Christi non in se sed in alio existit. ergo proprie
simpliciter ac absolute loquendo illa non subsistit et proinde nec
subsistit per subsistentiam verbi. neqz huius personalitas
illam reddit subsistentem. unde nec patres nec [illegible]
nec S. Thomas unquam ita loquuntur. si autem quandoqz
humanitatem Christi subsistere in verbo, solum volunt, illam
inesse verbo per unionem, non vero qd verbum aut subsistentia
vel personalitas eiusdem sit forma humanitatem denominans
23 subsistentem, sicut quando iidem dicunt, verbum subsistere
in humanitate Christi, non volunt, qd humanitas Christi sit
forma denominans verbum subsistens, sed tantum, qd eidem intrinsice
uniatur verbum, aut qd respectu eiusdem humanitatis verbum
exerceat officium personae, in quantum verbum e principium intrinsecum
in Christo, cui primo ac principaliter tribuuntur operationes
ipsius etiam humanitatis Christi. qd si humanitas in Christo
vere etiam subsisteret per subsistentiam verbi, licet Rdi
posset. Rdo Dist. Maj. licet non sit subsistere subsistentia
propria ac pure creata per hoc, qd uniatur alteri subsistentiae
ipsi verbo con: non sit per hoc subsistere subsistentia
increata ac aliena nego. Quaeritur: an possibilis
sit Incarnatio et quomodo eius possibilitas cognosci possit.

Art[iculus] 3tius
an possibilis sit Incarnatio et quomodo eius possibilitas Cognosci possit.

Dicendum imo Incarnatio haud dubie est possibilis 24
ita certa omnium orthodoxorum probatio efficacissima et omnino
sufficiens est haec, quod factum esse Deus revelavit, haud dubie
fieri potest, illudque fieri posse lumini naturali non repugnat; sed
filium Dei hominem esse factum Deus revelavit. propositio maior est
manifesta, minor constat ex omnibus fere paginis Novi testamenti
de Christo passim loquentibus: esse autem has vere quasdam
revelationes divinas ostenditur iisdem argumentis, quibus in
tractatu de fide probatur veritas ac credibilitas nostrae
Religionis
possibilitas
Dicendum 2do Incarnationis spectata ratione nere rationali 25.
non est cognoscibilis evidenter ab intellectu creato sive humano
sive angelico: ita post divum Thoma[m] Suarez hic disp. 3
sect. ima aliique theologi Contra. et indicatur ab Apostolo ad
Ephesios 3. ubi hoc Mysterium vocat investigabiles
divitias Christi, et Sacramentum absconditum a saeculis, quod ipsum
SS. Patres uno veluti ore pronunciare videntur, dum
passim hoc Mysterium appellant omnium novitatum super-
eminentem novitatem, ineffabile in sermone, omnique ignotam
intelligentiae, vel Miraculum Miraculorum, summumque omnium
mirabilium, quae et alia plura testimonia videre est
apud Catholicos suarez; Ratio vero est, vel enim nexus adeo
mirabilis evidenter cognosceretur per species proprias
et quidditativas immediate in se, vel per species abstractivas
mediate in alio &c.

Nº primo, quia obiectum quo ad substantiam supernaturalis qualis est unio hypostatica, species facta est ens supernaturale, atque adeo nulli naturae creatae debita. Nº posterius, quia nullum est medium, nullum in rebus creatis exemplum in quo et per quod talis unione cum Deo fieri posse ut facta esse naturales et citra revelatione demonstrari queat.

26 Dixi autem possibilitatem Incarnationis non esse lumine naturali cognoscibilem evidenter. an enim cognoscibilis sit intellectu Angelico saltem solo, magis posset dubitari quanquam cum Suarez plerique theologi sentiunt, quod ille enim Angelicus sibi relictus neque solus hanc cognoscere posset, quod ut nullam unquam de hoc Mysterio cogitationem haberet, ut si in hanc quaestionem incideret suoque solo ingenio discutere illam vellet, cohiberet ut de suum assensum, ut potius in partem negativam inclinaret, eo quod contra hoc Mysterium ipsi occurrerent talia argumenta, quae licet ~~ex~~ non evidenter impossibile id esse ostenderent, tamen seclusa omni revelatione verosimiliter probarent illud penitus implicare.

27 Obiicies imo contra ima. si esset possibilis Incarnatio, adeoque verbum physice uniri posset naturae humanae, evidenter posset intrinsece mutari. Sed est evidenter impossibile, ut verbum intrinsece mutetur, cum mutabilitas evidenter dicat imperfectionem, verbum autem sit infinite perfectum. Ergo. Major probatur: quia mutari est aliter se habere intrinsece post, quam ante. verbum autem post Incarnationem aliter se haberet intrinsece quam ante. Respondeo nego cum divo Thoma Majorem. deberet posse intrinsece mutari si ita posset uniri naturae humanae physice, ut ab hac acquireret novam aliquam perfectionem -

ac aestimabilitatem Con. secus nego Majestatem Incarnationis afferet quendam mutationem in humanitatem assumpta, non tamen in verbo assumente. Discrimen est, quia verbum per identitatem praecontinet omnem perfectionem et bonitatem totius, quod ex eius coniunctione cum humanitate resultaret, humanitas vero cum sit limitata eam perfectionem non praecontinet, ideoque illius accessione perficitur et intrinsece mutatur.

Dices 1mo verbum fit per unionem recipere hanc praestantiam posse mereri, posse redimere genus humanum quae praestantia utique sunt aestimabilia; ergo Resp. nego ant: licet enim haec praestantia sint aestimabilia respectu humanitatis, quae eis caret, tamen non sunt aestimabilia respectu verbi, eoque nullum huiusmodi praestantium additum perfectioni infinitae verbi facere posset complexum aliquod perfectius ac aestimabilius, quam sit solum verbum. 28

Dices 2do si verbum per talem unionem nihil perfectionis accipit a natura humana, unio haec ex parte verbi non habet finem; ergo. Resp. nego ant: finis enim illius ex parte verbi est, ut ipsum perficiat naturam humanam, quamvis ab hac non perficiatur vicissim. Et licet omnis alia unio physica pro fine habeat hanc mutuam extremorum perfectionem, non tamen sequitur quod non sit possibilis alia unio, cuius finis sit tantum unius extremi perfectio, quod non habeat alterum eam aliunde perfectum est infinite. 29

Obj. 3do si verbum posset uniri physice humanitati, posset esse subiectum talis unionis, ut potentia quae in illo reciperetur, item posset esse pars totius complexi ex verbo et humanitate composita. Sed verbum nec potest esse subiectum physicum entis creati, nec pars physica compositi, cum ratio subiecti physici et partis physicae dicat imperfectionem et perfectibilitatem; ergo etc. 30

16

Hic nihil deest.

Rx si nomine subti nil aliud intelligat, quam qd qualecunque
perficit et afficit in esse praescindendo an sit aliquid perfectibile
vel non; similiter si nomine ptis intelligat oe illud, qd per sua entitatem
constituit aliquid inadaequate a se distinctum praescindendo iterum
an sit aliquid perfectibile a reliquis constitutivis, ci n potest
concedi Maj. et negari Mi. Cum vero rao subti ac ptis physica
passim a Theologis accipi soleat strictius, quatenus nempe importat
cum aliqua imperfectione illius, qd subtum vel pars appellatur, hinc
rectius negatur Maj. qd si petas, quomodo ergo a Theologis vocetur
verbum, in quantum ab unione hypostatica in esse afficit et per
sua entitatem constituit totum Christum inadaequate a se distinctum?
Rdeo vocari ab iis terminum pure sustentificum? nec mirum videri debet,
si rebus novis nova etiam vocabula a Theologis imponantur. 31

Dices saltem verbum respectu humanitatis esse forma, tum quia
omnis actus est forma respectu illius qd actuat, tum quia in esse
perficeret humanitatem, sed verbum nequit esse forma, cum de ratione formae
sit esse quodpiam incompletum et per unionem sui cum altero
complebile. Rdeo Dist. Maj. esset forma, si nomine formae intelligas
id, qd per unionem sui alterum magis perficit praescindendo
an vicissim ab altero perficiatur et compleatur transeat,
si intelligas nomine formae id, qd per unionem sui sic alterum
perficit, ut vicissim ab hoc perficiatur nego Maj. dicti
transeat; nam sicut Theologi nomen ptis, subti; ita et nomen
formae stricte accipiunt pro eo, qd vicissim perficitur et completur,
sive ad vitanda [illegible] invidia nolunt verbum simpliciter
dici subtum ptem aut formam.

Dices, 2do ergo verbum nec uniri potest humanitati, nam sicut 32
unire est agere, sic uniri est pati; sed verbum pati ac perfici
nequit: ergo etiam nequit uniri.

18

R. nego sequelam: ad probationem dico: Divinam Majestatem uniri est pati respective eius unionem recipit transeunt, respective illius, quod unitur altersive receptione unionis nego.

33 Dices 3tio Deo nihil addi potest: ergo nec potest alteri uniri. R. dist. ant: Deo nihil addi potest additione proprie dicta qua perficiatur conc. additione improprie dicta, qua perficiat illud, quod sibi addit nego.

34. Obiicies 3tio Deus non potest assumere suppositum creatum: ergo nec naturam R. nego cons: suppositum enim est subsistentia per se subsistens sive non existens in digniore. si vero Deus assumeret suppositum creatum hoc simul esset subsistentia per se et non in digniore subsistens uti ponitur. et non esset, quia non per se sed in altero digniore subsisteret natura vero creata est indifferens, ut per se vel in alio digniore subsistat.

35. Obiicies 4to Inter extrema unibilia dari debet proportio: sed Deum inter et hominem infinitum et finitum nulla est proportio et certe verbum et humanitas magis inter se distant, quam summe calidum et summe frigidum sed ista non possunt inter se uniri physice pro certum subiecto: ergo nec verbum et humanitas R. Divinam Majestatem debet dari proportio habitudinis, vi cuius unum ab altero ut potentia ab actu perfici queat. Conc: debet dari proportio entitatis seu perfectionis nego: prior autem proportio datur inter Deum et hominem, quo magis enim perfectum est verbum eo aptius est ut perficiat humanitatem! et quo imperfectior homo est, eo magis indiget perfectione aliena, adeoque majore aptitudine aliquid ~~habente~~ ab ente perfectissimo accipiendi. Ad probationem Divinam Majestatem verbum et humanitas magis inter se distant distantia inaequalitatis imperfectione conc. distantia contrarietatis nego

si summè Calidum et summè frigidum n̄ possunt inter se univi physice, provenit id ex contrarietate et tranetati, quia repugnant sibi exigunt qualitates inter se contrarias: verbu autẽ et humanitas licet summe habeant inaequalitatẽ in perfectione, tñ n̄ habẽt ad invicem contrarietatẽ, unde n̄ similiter interesse per distantiã quae repugnet unioni 36.

Dices imo si verbũ univi pt humanitati, potuitem univi naae irrãali! si enim pt aliquo univi naae huãae infinitè à se distanti in perfectione, tñ ẽ rão, cur n̄ possit univi cuicunque naali et imperfectiori quã sit humanitas. Consequens videtr absurdũ et indecens maiestatẽ divinã. R transeat Majr nego Mi. si enim uti in majore supponitr nulla sit specialis repugnantia ineo, quod Deus uniatr naae irrãali, ergo aliquo possit univi naae rãali n̄ poterit probari impossibile ẽ ut Deus uniatr naae em irrãali, cum in unione illius cum rãali nulla possit ostendi repugnantia. Dixi verò transeat, quia licet Major et communior Theologorũ admittat, ergo implicantia nec ex pte verbi, nec naae irrãalis ostendi possit, atque de facto in triduo mortis Christi verbũ mansevit unitũ corpori inanimato adeoque substiae irrãali, tñ n̄ desunt, qui majorẽ negent saltẽ de naã irrãali n̄ ordinata de se ad constituenda vel integranda naã rãalẽ à verbo assumpta vel assumenda, qualiter erat corpus Christi in triduo mortis ordinatũ ad constituenda humanitatẽ aut sanguis suctata multos inanimatus ad eandẽ humanitatẽ integrandã quorũ rão ẽ, tum quia ex terminis videtr Deũ dedecere, ut fiat brutus, lapis &c. tum etiã quia unio verbi cum naã creata ẽ actus summi amoris, cuius tñ amoris amicitiae naã irrãalis capax n̄ ẽ, tum deniqz quia n̄ satis apparet finis per talem unionẽ pondere intendibilis, qualis tñ ostendi pt in unione verbi cum naã huãa.

37. Dices 2do si verbum potest uniri cum naa huaa, et cum
eadem potest etiam uniri angelus seu persona angelica:
consequens est falsum, nam angelus per ipsam talem unionem
incipere inexistere alteri sui dignitati, adeoque amitteret
rationem personae. Respondeo nego maj: ob rationem allatam, adeoque
ipse angelus amitteret rationem personae, cum inexistere
inciperet alteri sui digniori, sicut amitteret eatenus naa
huaa, quatenus eatenus existeret in aliquo digniori ipsa, tametsi
cum utraque distributive sumpta existeret in alio se
digniore, scilicet in composito ex utraque naa angelica et
huaa. dum autem verbum unitur naae huaae, non per hoc amittit
subsistentiam propriam, vereque retinet rationem suppositi ac personae
divinae, quia licet vi talis unionis etiam ipsa incipiat existere in
alio, scilicet composito ex ipsa et ex naa huaa, non incipit
inexistere alio sui digniori, cum persona divina eminenter sit
infinitae dignitatis et perfectionis.

\+ si contra
illam dicti
distribute sumpta
haberet rationem
suppositi ac
personae, cum
utraque est

38. Dices 3tio saltem sequeretur posse naam angelicam uniri cum naa
huaa, et cum illa constituere unam personam, quia sic istud
compositum non existeret utrumque in alio se digniore. Respondeo transeat
sequela si sermo sit de potentia absoluta, sufficienter enim
implicantia talis unionis ostendi non potest; ostensa fuerit
ratione petita ex disparitate inter illam unionem, et inter
unionem verbi cum humanitate. Nego 2do casu sequi
possibile esse hypocervum, quia si constitueret unum suppositum
ex duabus naturis junctas simul esset hyrcus et cervus.
Respondeo enim nego sequelam, quia licet transmittatur naa hyrci
et naa cervi inter se uniri posse, non tamen propterea constitueretur
hypocervus pro ut per nomen denotari solet chymaera
per hanc enim intelligitur tale ens, quod simul sit
hyrcus ac cervus per identitatem naae unius et alterius.

n. vero tale ens, qd simul sit hypers. et terrus per
unitaẽ suppositi esse, cum in illo tam n. verò in hoc
manifesta ɋtradictio involvatr.

Obij. 3to Deus ẽ immensus nullisq̃ terñis circumscriptus 39
gõ n. pt uniri ɋpori, alioquin ɋpore circumscriberet.
R. nego ɋsequ. sicut enim aã ralis tota unitr ɋpori,
loco tn ɋpori n. circumscribitr, sic Deus dum unitr ɋpori
ɋporis spatio n. ɋtinetr. et quamvis ɋpus Chri de loco in
locum moveatr, n. ideo em divinitas, sicut aã, movetr
quia Deus unitr ɋpori, ut ubiq̃ per seipsum extra ɋpus
iam existat; aã verò sic unitr ɋpori, ut extra ɋpus naalr
stante unione ɋporis n. existat: unio autẽ extremorũ ad
motum unius extremi n. exigit moveri em alterũ, qdo unũ
extremũ iam prius ẽ in loco, ad quẽ alterũ extremũ moveatr.

Obij. 6to glosa rda gchi. supremq̃ saltẽ Angelq̃ lumine 40
em naali comprehendit oĩa praedta intellea naa huaae: gõ em
cognoscit capacitaẽ illiq̃ sive potentia obedientialẽ passiva
qua ht ad recipiendã unionẽ hypostaticã cum verbo: atqui
hoc ipso cognosceret evidenter possibilitaẽ incarnaois. R. nego
Con: quamvis comprehendat obedientialẽ naae huaae potentiã,
in ea tn n. videt explicitè ac speciatim oẽs terños ad quos
ẽ elevabilis, cum hoc ad rei comprehensionẽ n. sit neriũ
alioquin videret em explicitè possibilitaẽ visionis beatificae et
in hac mysteriũ trinitatis, ad cuius intuitum illaq̃ huaa elevari
pt. ad comprehensionẽ nãe sufficit, si rem tantũ cognoscat
qñũ de se cognoscibilis ẽ sive tanta claritae, ad qtã vi sua
perfectionis potẽse res illaq̃ movere ac determinare pt.
potentia autẽ obedientialis naae creatae cum in se n. ɋtineat
oẽs effectq̃ in specie, ad quos efficiendos v. recipiendos

supernaturaliter elevari potest, non respicit eos distincte ac in specie: atque adeo angelus vi comprehensionis suae humanae cognoscit quidem illam habere in se aptitudinem seu potentiam obedientialem passivam, vi cuius recipere supernaturaliter in se potest aliquas perfectiones sibi indebitas inter quas revera una est unio hypostatica; non tamen cognoscit clare ac distincte, quaenam sint omnes illae perfectiones indebitae, quas humana natura supernaturaliter potest in se recipere adeoque vi talis cognitionis tamen non potest distincte cognoscere quod natura humana recipere possit unionem hypostaticam.

71 Dices. Angelo saltem nulla apparet implicantia in unione hypostatica, atque omnes rationes, quae incarnationi opponuntur solvere utique melius, quam solutae sint a nobis ergo. Resp. dist. ant.: nulla ipsi apparet evidens implicantia in unione hypostatica, atque omnes rationes in contrarium occurrentes solvere saltem negative, concedo; scilicet eas evidenter concludere con[?]: potest eas evidenter solvere positive demonstrando scilicet rationes omnes esse falsas, easque meras sophismata nega[?] [illegible] faciendo solum ostenderet, nec esse evidens incarnationem repugnare: ut si faceret per [illegible] eam possibilem esse demonstraret, quia [illegible] evidenter possibile, quod evidenter ostendit nulli certa ratione solidoque argumento [illegible] excogitabili adversarium. Si quidquam opponi potest, mera est fallacia. hoc autem nullus angelus potest. quod ante nobis de facto incarnationis certa sit unde est, quia aliunde ex revelatione divina certi sumus de existentia, et proinde de possibilitate incarnationis

Obj. quomodo Daemones evidenter cognoscebant, Christum esse Deum ut patet ex Marci cap. 4 et Lucae cap. 4. hoc autem cognoscebant, qr per lumen mere naturale, cum nullam illi habuerint illustrationem supernaturalem, quod saltem supposita existentia incarnationis, eadem et praeter illius apostolus cognosci potest per lumen mere naturale, et quidem evidenter. R.

Ea miracula Chri quæ Dæmones per vires naæ cognoverunt erant supernalia quoadmodum licet in genere. Scilicet erant effectus tales qui solum non poterant per illas creaturas produci naaliter, in quibus erant producti; non vero quo ad substantiam, quales sunt illi effectus, quorum productio in quibuslibet creaturis naalibus possibilibus superat vires et exigentiam totius naæ; unio autem hypostatica supernaturalis est non licet quo ad modum, sed etiam quo ad substantiam. artlus 4. An etiam plures personæ divinæ possint simul assumere eandem naam huam? etc.

artlus 4tus
An etiam plures personæ divinæ possint simul assumere eandem naam huam.

In hac quæstione supponi debet cum S. Thoma hic quæst. 3. art. 3 et com. Doctorum non licet Verbum, sed etiam cæteras SS. Trinitatis Personas seorsim sumptas potuisse incarnari atque assumere
44. humanitatem; quia non magis repugnare potest uni quam alteri personæ. Controvertitur autem an fieri possit, ut duæ vel tres Personæ divinæ simul assumant eandem numero naam huam. Scotus id negat cum sua schola, nec [illegible] Lugo. S. Thomas hic quæst. 3. art. 6. [illegible] disp. 13 sect. 2 et apud hunc [illegible] aliorum affirmat. Cum quibus

45. Dicendum potius possunt plures personæ divinæ simul assumere eandem naam huam. Ratio est, quia divinæ tres personæ possunt habere realiter unam eandem naam divinam; ergo possunt etiam omnes tres coniungi per unionem cum huâ naâ, nisi ex [illegible] posset specialis repugnantia ostendi, quæ [illegible] ex solutione objectionum patebit.

Obj. imo contra suppositum num: 44. si pater posset etiam incarnari 46.
posset etiam generari. Sed pater non potest generari, uti nec Spiritus S.
nam patris proprium est esse ingenitum. proprium Spiritui Sancti
spirari, ergo etiam. Confirm. Incarnari est mitti, sed pater non potest mitti
ergo nec incarnari. Confirmatur 2do per Incarnationem persona incarnata
facit caeteros homines filios Dei adoptivos, quod cum filiatio adoptiva
sit participatio quaedam filiationis naturalis, solus filius naturalis potest
incarnari. Resp. dist. Maj: si pater posset incarnari, posset etiam generari
generatione temporali per quam ipsi quodammodo communicaretur
natura humana Con: posset etiam generari generatione aeterna, per quam
ipsi communicaretur natura divina nego. ad 1mam confirm. dist. Maj:
Incarnari personam ab alio procedentem, qualis est filius et
Spiritus S. est mitti Con: Incarnari personam non procedentem, qualis
est pater est mitti nego Maj: ad hoc enim ut persona divina mitti
dicatur duo simul requiruntur, primum ut persona vel per generationem
vel per spirationem procedat. 2dum ut effectus quidam extraneus
divina virtute fiat. cum autem pater neutro modo procedat,
mitti non potest, sic Divus Christus Joannis 14 pollicetur: ad eum veniemus
filius et spiritus S. hic a patre missi et pater venit
sed non ut missus. ad 2dam confirm. nego Con: nam licet filiatio
adoptiva quae in nobis fit per gratiam sanctificantem, desuper
soli verbo adscribatur, in quantum est meritoria (est enim physice
efficienter tota SS. trinitas) tamen non est, cur non eandem mereri
pro nobis posset et pater et Spiritus S. si incarnaretur. 47

Obj. 2do contra secundum: soli naturae divinae ob infinitatem suae
perfectionis proprium est terminari pluribus personalitatibus
ergo haec non potest natura humana ut terminetur pluribus subsistentiis.
Resp. dist. Ant. naturae divinae proprium est terminari etiam naturaliter
pluribus subsistentiis iisdemque propriis et cum ipsa naturaliter
identificatis Con: soli Dei proprium est terminari supernaturaliter
pluribus subsistentiis iisdemque alienis ac distinctis nego.

48. Obj. 3tio si duae vel tres personae unirent eidem naturae humanae unirentur illi non in unitate naturae sed personae, atqui uniri in unitate personae est ita uniri ut fiat una persona: ergo si plures personae unirent eidem naturae humanae fieret una tantum persona, quod implicat. Resp. dist. ant. uniri in unitate personae est ita uniri, ut ex natura assumpta et singulis assumentibus fiat una tantum persona conc. ut ex natura assumpta et omnibus assumentibus simul acceptis fiat una tantum persona nego.

49. Obj. 4to si natura humana habet subsistentiam propriam non potest simul habere alienam, quod enim si habeat unam subsistentiam alienam non potest simul habere aliam, nam sicut per subsistentiam propriam natura humana terminatur ac sistit in se ipsa, ita ut non possit progredi ad aliud suppositum et in eo subsistere, ita per unam subsistentiam alienam puta verbi, terminatur ac sistit in verbo ita ut non possit progredi ad aliud suppositum et in eo subsistere ~~ita per unam subsistentiam alienam puta verbi terminatur~~ et in illo quoque sistere ac terminari. Resp. nego con. disparitas est quia pure creatis subsistentia propria naturae superaddit negationem unionis cum alia subsistentia, atque ideo non potest natura humana habere subsistentiam propriam et simul alienam, quia utramque haberet, deberet esse unita cum alia subsistentia, implicat autem in terminis naturam habere negationem unionis naturae cum alia subsistentia, et simul habere sibi unitam aliam subsistentiam, at vero subsistentia aliena non dicit negationem unionis naturae cum alia subsistentia, sed potius dicit unionem illius cum alia subsistentia, unio autem naturae cum una subsistentia non ita excludit unionem eiusdem naturae cum alia rursus subsistentia unitive per se potest sicut illam excludit negatio unionis: unde non est paritas.

Obj. 2do non possunt dari plures causae totales in actu 2do respectu 29.
ejusdem effectus et in eodem genere causae efficientis: ergo nec possunt 50
plures personalitates divinae terminare eandem naturam humanam. R.
transeat ant. nego cons. disparitas est, quia si darentur plures causae
efficientes totales respectu ejusdem effectus, darent illi idem esse
et quidem quaevis illarum totaliter, quod multis videtur superfluum
ideoque impossibile: at vero tres personae divinae assumentes
eandem humanitatem mediantibus unionibus communicarent eidem
humanitati non unum et idem esse, sed tria, tres scilicet personalitates
diversas, hoc est seipsas.

Dices in nullo genere causarum potest dari multiplex causa totalis; atqui 51
quaelibet persona divina humanitatem assumens esset causa totalis in
genere causae formalis ergo etc. R. dist. Maj. in nullo genere causarum
dari potest multiplex causa totalis respectu ejusdem effectus omnino
transeat, respectu diversorum nego Maj. effectum enim, quem
personalitas v.g. patris tanquam causa formalis et quidem totalis
tribueret, esset naturam facere terminatam personalitate patris, quem
effectum non tribueret personalitas filii, quia haec non faceret
naturam humanam esse terminatam personalitate patris, sed filii, unde
non tribuerent eundem omnino effectum, sicut si eidem materiae
unirentur duae formae, non essent in genere causae formalis duae causae totales
respectu ejusdem effectus omnino, sed diversorum, eaque non componerent
unum tantum compositum, sed duo inadaequate distincta. 52

Obj. 3tio finis ac effectus formalis cujuslibet personae divinae
si naturae humanae uniretur, esset hic, ut faceret eam subsistentem, sed hoc
faceret totaliter unaquaeque illarum, ergo quaevis illarum tribueret
totaliter eundem effectum formalem. R. imo nego Maj. ut enim
nostra ratione dictum est persona divina naturae humanae unita non facit hanc
subsistere simpliciter ac absolute loquendo, sed potius facit illam
non subsistere, sed dato quod faciat illam subsistere R. 2do
dist. Maj. finis ac effectus formalis quasi genericus cujusque

Persona est facere naa suaa subsistere transeat, est sic
Primi et effectus fortis et specificus ac numericus Cuiusque
Persona nego, facere humanitatem subsistere est finis
adhuc quodammodo genericus, specificus verò aut etiam numericus
~~Cuiusque~~ unius est facere illam subsistentiam hoc determinato
modo nempe per subsistentia patris, alterius alio modo nempe
per subsistentia filii. effectus autem fortis in genere
tam sed non in specie infima ac numero bene pendere potest
à pluribus causis fortibus causantibus totaliter modo generica
non autem specifica et individuale. sic si Petrus per repli-
catione simul esset Romae et hic, utrumque ubicationis finis et effectus
fortis genericus est facere Petrum existere in loco, atque
hunc finem praestaret quavis totaliter, quia quaelibet hoc
praestaret altera etiam ablata. finis autem specificus ubicationis
Romanae est Petrum facere existentem non in qualicunque loco
sed in hoc determinato nempe Roma, et finis ubicationis Friburgensis
faceret illum existere hic, et sic una praestaret aliud effectum
quam altera.

53. Dices non apparet finis ob quem terminet naa suaa simul
subsistentia patris et subsistentia filii, per hoc enim nec
personis divinis aliquid accederet aestimabilium, nec naa
suae. non personis, quia earum quaelibet est infinite perfecta
et aestimabilis etiam sine unione cum humanitate, nec per
hanc magis perficitur. sed neque ipsi naae suae, quia sicut
una persona divina aeque perfecta aestimabilis est ac omnes tres,
~~simul~~ ita per unam illarum aeque perficitur naa suaa quam per omnes
tres simul! ergo. Resp. nego ant. si enim per filium etiam pater
eandem humanitatem assumeret, illa quae per se magis

perficeret immediate, et in ea pro nobis pateretur, et alias mereretur nosque ad virtutem et verbo et exemplo suo instituerent, per hoc ipsum magis manifestaret suum quam nos amorem, vicissimque ad maiorem sui amorem nos provocaret, siquidem et ipse specialem quamdam gloriam sua satisfactione acceptione posset facere et nos meritorum, unde non decet finis huiusmodi Incarnationis. 54

Obiicies primo si tres personae assumerent eandem naturam humanam, de hoc illo diceretur pater, filius et spiritus sanctus, ergo per communicationem idiomatum filius esset pater et vicissim. probatur consequentia nam iuxta sanctos patres, quod dicitur de filio hominis dicendum etiam est de filio Dei, sed de filio hominis in hoc casu diceretur quod sit pater: quod idem diceretur de filio Dei. Respondeo nego consequentiam probatione distinguo: quidquid dicitur de filio hominis ut subsistente per hypostasin filii etiam dicendum de filio Dei, concedo; ut subsistente per hypostasin patris nego maiorem et distinguo minorem: sed de filio hominis ut subsistente per hypostasin patris diceretur quod sit pater concedo, ut subsistente per hypostasin filii diceretur quod sit pater nego. Si enim identitas personarum cum eadem natura divina non facit ut una persona praedicari possit de altera, longe minus id faciet unio cum eadem natura humana, ratio est quia simul hoc praedicatum hoc esset commune tribus personis propter unionem hypostaticam sicut natura Deus est commune per identitatem. Sed in subsistentia relativa, atque adeo recte in concretis pater et filius et spiritus sanctus distinguerentur adeoque non possent invicem praedicari. 55

Obiicies secundo. In tali casu verificaretur hic syllogismus expositorius: pater est hic homo, hic homo est filius, ergo pater est filius.

vel: hic hõ e pater, filiq e hic hõ: q̃o filiq e pater, qui syllosmq e fortis bonq et in hypotasi nostra q̃clusionis utraqz præmissa eet vera, atqz ẽm q̃clusio: hoc vero e absurdu. Rñ nego Maj: nam sicut de facto hi syllosmi in divinis st falsi: pater e hic Deus hic Deus e filiq: q̃o pater e filiq, item hic Deus e pater, filiq e hic Deus, q̃o filiq e pater: ita ẽm allati syllosmi expositorii sophistici et q̃cessis præmissis, negãda e q̃setia. peccant n̄pe in eo, q̃d mediũ n̄ distribuat eo modo, quo tñ in syllosmis expositoriis id requirit, ut enim distribueret, deberet in ñro v.g. syllosmo major habere hunc sensu: pater e oe id, q̃d e hic hõ. Mi: vero hunc: oe q̃d e hic hõ e filius. tam aute n̄ hñt hunc sensu, sd maj: hũ istu: pater e aliquid q̃d e hic hõ, Min: vero istu: aliquid q̃d e hic hõ e filiq unde patet syllosmu n̄ ee bonu.

Obj. ultimo si plures persona simul assumerent eande
66 naa huãa, tũc n̄ eet unq hõ ∼ sed eent plures. v. Sc. Cum S. Thom
quæst: 3. art 6. ad 1mu Comuniq, una tñ fore hõ. Rão e quia hõ e q̃cretu q̃ddã subjectivu naa, q̃d n̄pe exercite significat naa. q̃creta aute subjectiva naa n̄ multiplicant, nisi præter suppositu multiplicet ẽm naa; uti patet in divinis, ubi licet tres sint psona, tñ unq tñ e Deus pter unica naa existẽte importata per q̃cretu Deus. artlq 5tq an ẽm una psona divina assumere possit simul plures naas huaas

artlq 5tus.

an ẽm una persona divina assumere possit simul plures naturas humanas.

Dicendum est posse unam personam divinam assumere plures simul
naturas humanas. ita cum S. Tho. q. 3. art. 7 cum Scoto et 57
communi aliorum. Ratio est de fide constat eandem personalitatem verbi
simul terminare naturam divinam et humanam, ergo potest etiam plures simul
naturas humanas terminare, cum nec ex parte personae divinae nec ex
parte naturae humanae ulla appareat repugnantia. 58

Obj. 1mo si posset una persona divina assumere plures naturas humanas,
posset etiam simul assumere unam humanam et alteram angelicam
hoc fieri non potest: alias enim eadem persona esset simul angelus et
homo, et per communicationem idiomatum angelus et homo de se invicem
posset praedicari dicendo: angelus est homo et vicissim homo est angelus.
ad rationem dico id non magis fore absurdum, quam quod de facto Deus
et homo possint in Christo de se invicem praedicari dicendo Deus est homo
et homo est Deus, denotando per eiusmodi praedicationes non identitatem
naturae divinae et humanae, sed solam unitatem personae utramque naturam termi-
nantis.

Obj. 2do si hoc fieri posset, dari possent simul plura capita ac 59
supremi principes huius mundi, quia quaevis natura humana unita personae
divinae esset caput totius mundi. hoc autem monstrosum fore, ideoque
repugnat. Resp. nego sequelam, quia plures illae naturae humanae eidem
personae divinae unitae non constituerent plura supposita nec plures
personas, sed unam tantum habentem duas naturas: adeoque non essent plura
capita ac principes sed unum tantum. 60.

Obj. 3. si una persona assumere posset plures naturas humanas, posset
etiam una persona assumere unam naturam humanam et alteram aliam; sed hoc fieri
non potest, quia saltem in hoc casu plures mundi gubernatores essent. R.
transeat majorem nego minorem. ad rationem dico quod licet darentur tali casu
plures mundi principes physice inter se distincti, moraliter tamen
seu voluntatum consensu essent coniunctissimi adeoque moraliter daretur
unum totius mundi caput.

61 Obij ultimo. si una persona assumeret loco simul naturas
humanas, ergo foret unus tantum homo, vel plures? Respondeo cum S. Thoma
quaest. citata art. 7 ad 2dum communius, fore unum tantum hominem
eo quod ad multiplicationem generatorum non sufficiat multiplicatio forma
explicite per illa significata, sed requiratur etiam multiplicatio
suppositorum: in casu autem posito foret unum tantum suppositum
ideoque etiam unus tantum homo; sicut si unus homo haberet plures artes
aut pluribus simul vestibus esset indutus, propter unitatem suppositi non
duo, sed unus tantum diceretur artifex, unus vestitus. quaestio 2da
de existentia incarnationis. articulus unus, an facta iam sit
Incarnatio, et quomodo illius existentia probari possit

articulus unus

an facta iam sit Incarnatio et quomodo illius existentia probari possit.

62. Dicendum. Incarnatio iam est facta. Conclusio continet praecipuum
fidei nostrae articulum apud Ioannem primo his verbis
expressum: Verbum Caro factum est et habitavit
in nobis.

63. Huic tamen veritati se opponunt primo Athei, qui nullum omnino [Deum agnoscunt]
2do Gentiles, qui non verum. 3tio Philosophi, qui verum quidem Deum
agnoscunt, negant tamen Christum, ut quidquid est supra naturam posuerunt.
4to Mahometani, qui praeter verum Deum agnoscunt etiam Christum
non tamen ut Deum, sed solum ut magnum aliquem Prophetam ac
virum Sanctum. 5to Iudaei, qui praeter Deum etiam Christum aliquem esse
admittunt, ut tamen negent illum iam venisse, sed venturum expectent.

5to demum haeretici quidam, qui Deum et Christum agnoscunt ut eum eam venisse fateantur, sed vel Divinitatem ei cum Mahometanis detrahant, vel cum aliis veram humanitatem.

6 Contra hos omnes veritas nostrae conclusionis sive incarnationis existentia probanda est iis omnino argumentis, quibus universim probari solet veritas nostrae Religionis. Cum enim, uti dictum est, praecipuus ejusdem articulus sit incarnatio, hoc ipso quod universim Religio nostra vera esse probetur, erit etiam aperta ejusdem existentia incarnationis. Quomodo autem probandum sit veritas nostrae Religionis, in tractatu de fide explicatur, ibique docetur, in primis ante omnia demonstrandam esse existentiam unius Dei, Conditoris rerum omnium, qui mundum hunc sapienter ac providenter gubernet, homines que condiderit ad suam gloriam, ut scilicet ab iisdem agnoscatur, colatur, ametur etc. Deinde ostendenda est animae rationalis immortalitas, et manentia nos etiam post hanc vitam vel praemia vel supplicia. 3tio. attendendum est, Deo nequaquam per idem esse, quomodo a nobis ipse colatur, et quibus moribus vivamus; sed velle eum certis quibusdam ritibus coli, ideoque nobis praescripsisse legem vitae et disciplinae, praecepta nimirum, quibus et cultum suum a nobis exigit, et vivendi rationem ac modum definivit; atque adeo dari Religionem aliquam a Deo autore profectam, ideoque infallibiliter veram. Quarto inculcandum magno opere illud axioma rationali lumini summe consentaneum, scilicet ex omnibus Religionibus illam solam veram esse et a Deo autore profectam, nobisque necessariam ad salutem consequendam, quae caeteris omnibus manifeste verisimilior appareret. Ac 5to demum ostendendum, majorem hanc verisimilitudinem soli Christianae ac Romano-catholicae Religioni convenire, id quod probari debet per illa argumenta, quae motiva credibilitatis appellantur, scilicet per miracula pro confirmatione nostrae Religionis patrata, per modum stupendum quo ea ab hominibus illiteratis non doctis mundo fuit persuasa licet contineret plurima et credit[u] et factu difficilia; item quomodo inter tot persecutiones, et conservata fuit et mirabiliter propagata; item per sanctitatem, ad quam cultores illa suos

perduxit, per prodigiosam constantiam Martyrum pro eadem
morientium, caeteraque motiva, quibus novissime
in libro cui titulus est Incredulus non excusabilis, veritatem
Religionis nostrae invictissime demonstrat, atque inde
demum concludit, ~~tota~~ solam Religionem nostram esse veram et
à Deo auctore profectam, quodque inde consequitur, verbum, uti
illa docet, esse incarnatum.

63. atque haec quidem incarnationis probatio contra omnes eiusdem
adversarios aequaliter procedit, neque tamen supponit, libros illos
quos nos Scripturam sacram appellamus, divinitus esse dictatos
vereque esse verbum Dei; hoc enim saltem contra Atheos,
Gentiles et Philosophos, ac fere etiam Mahometanos supponi non
debet, sed potius ex ipsa religionis nostrae veritate aliunde probata
est ostendendum.

66. Contra Judaeos vero praeter dicta argumenta usui etiam esse potest
Scriptura veteris testamenti, quam illi quoque, ceu verbum
Dei admittunt. inde enim plura loca contra ipsos adduci possunt
iisque probari, verum ac promissum Messiam non tantum venturum, sed iam
de facto advenisse. Sic enim Genesis 49. dicitur de Christo: non
auferetur sceptrum de Juda et dux de femore eius, donec
veniat qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium. cum vero
constat, sceptrum de Juda ablatum iam esse, cum scilicet eorum
regnum transiit ad Herodem alienigenam, cuius tempore natus
est ille, quem nos Christum dicimus, atque ab eo tempore Judaei
semper caruerunt proprio duce, subjecti variis principibus
externis: ideo vel hoc solo constat non amplius esse expectandum
Messiam. Sic etiam plurima praedicta sunt à prophetis, quae in
Christo impleta esse monstrantur, quod nasciturus esset ex Virgine
Isaiae 7mo. In Bethlehem Judae Michaeae 5to. tempore quo pax esset
per universum orbem. Isaiae 2do.

Praecursore Joanne Malachiae 3tio, quod sit praedicaturus pauperibus et doctrina miraculis confirmaturus Isayae 35. tanquam Rex ingressurus Hierusalem super asinam Zachariae 9. quae et alia plurima maxime de Passione Christo exactissime convenerunt, atque ita a Prophetis descripta sunt, ut retulisse potius praeterita quam futura praenunciasse viderentur. Addi contra illos potest calamitatum series inaudita, quibus Gens tota Judaeorum premitur ab eo usque tempore, quo Christum occidit, ut manibus quasi palpare possint divinam tanti facinoris vindictam.

Contra haereticos non agendum est ex veteri tantum, sed novi quoque Testamenti libris, illis saltem, quos ipsi veluti Canonicos admittunt, ubi licet quibus Christi tum vera humanitas, tum etiam divinitas non frequenter, minus quam expresse asserunt, uti patebit ex sequenti articulo. 67

Contra Mahometanos praeter alia argumenta illud etiam magnam vim habet, quod Christus ex ipsorum etiam confessione fuerit vir sanctus et Propheta, cum tamen fuisset mortalium omnium pessimus ac perniciosissimus impostor, si non esset vere Dei filius, qualem se dicebat atque ab aliis etiam haberi volebat. articulus 2dus. an Incarnatio facta sit in unitate personae?

articulus 2dus
an Incarnatio facta sit in unitate personae 68

Sensus quaestionis est, an Verbum de facto ita sit incarnatum, ut Christus ex verbo et humanitate physice unitis resultans unica tantum sit persona, quae simul et Deus sit ob naturam divinam, et homo ob naturam humanam; an vero ita, ut in Christo proprie ac in sensu physico dentur duae personae una divina, altera humana, ita ut inter se physice non uniantur, sed tantum moraliter et affective ob specialem affectum ac gratiam, qua Deus hominem illi, qui est in Christo specialiter coniunxit, ita ut homo ille dici possit Deus adoptivus.

36.

Eo solum pacto, quo amicus meus dicitur alter ego. Priusque illud lacerent ses Catholicam sententes. Postea lenivit Nestorius quondam patriarcha Constantinopolitanus, qui ... docuit hunc errorem, Deum non naturam illam sed personam ... assumpsisse; Beatissimam Virginem peperisse non Deum ... hoc illum genuisse, ideoque dicendam non esse Deiparam ... Deum, sed hoc illum pro nobis passum esse ac mortuum ... qui error in Concilio Ephesi habito sub Caelestino Pontifice anno 431 fuit damnatus.

69 Dicendum: Incarnatio facta est in unitate personae. Ratio est quia si in Christo unica illum datur persona, quae simul Deus ... Incarnatio facta est in unitate personae: sed in Christo datur unica illum persona: ergo. Major patet ex statu quaestionis modo indicato. ... ante ... auctoritate Scripturae. Sic Matth. 16 Christus interrogat: quem dicunt homines esse filium hominis? Respondit Petrus: Tu es Christus filius Dei vivi. Lucas ... dicit: quod nascetur ex te Sanctum vocabitur filius Dei. Joan. ... dicitur verbum caro factum est, quod idem significat, ac: Dei filius factus est homo. Rursus Joan. 9. Christus caeco ... illuminato dixit: credis in filium Dei? Respondit ille, quis est Domine ut credam in eum? Dixitque ei Jesus: et vidisti eum, et qui loquitur tecum ipse est. Sic enim ad Romanos ... dicit Apostolus: qui proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. ... ad Corinth. 2: Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriae crucifixissent. Quibus aliisque locis ille ipse Christus, qui natus erat ex Virgine, qui loquebatur oculisque cernebatur, dicitur esse verbum ac filius Dei; et ille ipse qui erat verbum ac filius Dei, dicitur factus esse homo, pro nobis traditus, crucifixus ... adeo idem dicitur verbum et caro, Deus et homo, filius Dei et filius hominis, quae ... possent verificari per identitatem naturae cum clare implicet naturam divinam

esse unaquaeque verificari debet per unitatem seu identitatem personae, in
Christo scilicet una persona in Christo plures simul sint naturae divina
et humana. Neque hic dicas verificari hanc posse in sensu minus
proprio, quo saepe enim amicus dicitur aliquando alter ego, quoque alii
etiam justi dicuntur aliquando dii ac filii Dei iuxta illud psalmi 81.
ego dixi dii estis et filii excelsi omnes. Nam contra est imo
quia quae dicta sunt accipi possunt in sensu proprio quo debet
ita accipi. Ideo quia hoc ille, qui ad Romanos 8. dicitur pro nobis
esse traditus in mortem, etiam vocatur filius Dei non qualiscunque
ac improprie talis, sed dicitur proprius: proprio filio non pepercit.
Sed iam Joan: 5to dicitur esse verus Deus. ad Philippenses 2do
aequalis Deo ad Roman. 9. Deus super omnia benedictus. Item Joan. imo
Verbum quod in principio hoc est ab aeterno erat apud Deum, quae
et similia ostendunt hoc quod Christum dicimus fuisse non improprie
tantum filium adoptivum Dei, sed proprie filium Dei naturalem.

Et eadem Mi 2do Auctoritate Ecclesiae, primis in Concilio Ephesino 9o
Generali contra [illegible] nihil aliud definitum est, quam unam esse
Christi personam non duas. Deinde in Concilio Chalcedonensi etiam
Generali coacto anno 451 sub Leone imo Pontifice act. 5ta
probata fuerunt acta Ephesini Concilii contra Nestorium,
idemque definitum ac pluribus principiis Concilii, ubi videre
est apud Bellarminum lib. 3tio de Christo cap. 6. Idem traditur
in omnibus symbolis fidei. in symbolo apostolorum legimus:
et in Jesum Christum filium eius unicum Dominum nostrum, qui
conceptus est de Spiritu S. natus ex Maria virgine. Idem habetur
in Symbolo Nicaeno et Constantinopolitano. In symbolo
autem Athanasii additur explicatio: qui licet Deus sit et homo
non duo sunt sed unus est Christus, unus omnino non confusione substantiae,
sed unitate personae.

Accedit Auctoritas Patrum, quorum testimonia affert Belarminus lib. 3 de Christo, demumque consensus theol. omnium.

91. Est 3a. ratio: si verbum humanitati Christi verè physicè unitum est et non tantum moraliter et affectivè, sed natura humana in Christo non habet subsistentiam propriam, neque datur in Christo duae personae sed una tantum: prima est verum ergo. Major probatur ex dictis quaestione prima articulo 2do. Minor probatur: si verbum humanitati moraliter tantum unitum est per specialem affectum et gratiam qua in humanitate illa et per illam operabatur miracula, eique coniungebat, sequitur primo, quod non tantum verbum, sed tota SS. Trinitas dicenda sit naturam humanam assumpsisse et esse incarnata, quia eadem voluntas omnibus tribus personis communis eodem quoque affectu humanitatem Christi est prosecuta, totaque illa donavit illam in humanitate gratia sanctificante, tota per illam operabatur miracula. 2do sequitur non tantum Christi, sed etiam aliorum justorum naturam humanam a verbo esse assumptam, eidemque fuisse unitam, eodem genere unionis licet in gradu magis remisso; quia sicut verbum naturam humanam Christi specialiter amavit, sua gratia ornavit, per illam operatum est tum actus virtutum, tum etiam miracula, ac in eo demum tanquam in templo suo habitavit, adeoque praeterea juxta Nestorianos verbum humanitati Christi fuit unitum; ita enim haec praestitit naturae humanae etiam aliorum justorum, licet in gradu minus intenso. 3tio demum, quia sic tolleretur omnis ferme, et certè praecipua mysterii hujus dignitas, pretium satisfactionis condignè pro nostris peccatis, valorque meritorum Christi.

92. Objicitur primo à Nestorianis: filius est esse homousios parentibus sive similis illis quoad naturam: sed Dei filius non est homousios Mariae, cum sit ipse Deus aeternus et omnipotens: ergo

Maria nullo modo conveniunt: ergo non est filius illius, adeoque Dei filius et filius Mariae sunt duae personae. Respondeo dist: Maj: filium Dei non esse homousion Mariae secundum divinam naturam con: secundum humanam nego, filium debet esse homousios parentibus secundum eam naturam, quam ab eis accepit, seu quatenus eorum filius est. unde tam satis est, si Christus Matri sit homousios quatenus homo est, sicut patri est homousios, quatenus Deus est.

Obj. 2do Joann: 2. Christus de se ipso cum ait: solvite templum hoc: 93
ergo Deus Christus et homo Christus non una sed duae personae sunt, nam templum: et qui habitat in templo non possunt esse idem. Respondeo nego con: Christus enim solam humanitatem suam templum appellavit.

Respondeo Christus solam humanitatem suam templum appellavit, et non personam, quae terminabat humanitatem: ex hoc autem tantum sequitur quod ipsa humanitas Christi non sit idem cum Deo, adeoque quod in Christo non sit una natura, non autem sequitur quod non persona terminans humanitatem Christi idem sit cum Deo, ergo quod sint duae personae.

Obj. 3tio ad Philipp. 2do Apostolus de Christo dicit: in similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo: ergo Christus Deus et homo fuit proprie solum similis hominibus per indumentum humanitatis, sicut qui indutus vestibus rusticis non est Rusticus sed rusticorum similis
adeoque in Christo non est eadem persona hominis ac Dei. Respondeo nego con: quod enim 94
Christus dicatur factus esse similis hominibus, per hoc non negatur id, quod alibi aperte exprimitur quod vere factus sit homo, sed tantum dicitur quod factus sit homo quoad naturam similis caeteris hominibus ejusdem cum illis speciei, et quod dicitur habitu inventus ut homo, per habitum proprie non intelligitur vestimentum, sed forma exterior corporis, ita ut sensus sit, illum esse quoad
ad externam formam corporis similem fuisse aliis hominibus. 95

Obj. 4to ad Hebraeos 7. filius Dei Christus dicitur esse sine matre et sine genealogia: ergo aliquis est filius Mariae, qui Mater et

Genealogia [...], et aliq. [...] Dei, qui nec matre nec Genea-
logia [...], ergo erunt duae personae. R. nego Con: nam
eadem persona habens duas naturas esse potest, ergo verus [...]
una natura nempe divina sine matre et genealogia, secundum
altera vero humana est ex matre et habens Genealogiam unde
probat quidem in Christo duas esse naturas, non vero personas, atque sic [...]
alia in se res contradictoria, quae de Christo praedicantur, veri-
ficari possunt, quae tamen revera contradictoria non sunt, cum cadant
supra diversas naturas [...] supra Christum ut subsistentem
diversis naturis, ut cum de Christo dicitur, quod sit Minor Patre
et simul quod ei sit aequalis: Minor nempe est per naturam humanam
aequalis per divinam.

76 Obj. 3tio Verbum assumpsit quidquid pertinet ad dignitatem humanae
naturae: Sed ad hanc pertinet personalitas propria: ergo
verbum eam hanc assumpsit, adeoque in Christo dantur duae personae
R. dist. Mi: personalitas propria secundum id quod importat in recto
pertinet ad naturae humanae dignitatem Con: secundum quod dicit in obliquo
nego Mi: uti alibi diximus personalitas propria naturae humanae in
recto dicit ipsam naturam completam singularem et existentiam
eiusdem, quae pertinent ad dignitatem naturae totaque a verbo est
assumpta, in obliquo dicit negationem existentiae in digniore
atque hanc non assumpsit verbum, et neque spectat ad dignitatem
naturae, quia ut S. Thomas hic quaest. 2. art. 2do ad 2dum art.
dignius est alicui, quod existat in aliquo se digniore, quam quod
existat per se. unde ibidem S. Doctor infert, naturam
humanam in Christo, quamvis non habeat personalitatem propriam, non
tamen minus dignam esse, quam in nobis, sed potius digniorem
artic. 3tio. an facta sit Incarnatio cum in unitate naturae,

articulus 3tius
An Incarnatio facta sit in unitate naē

77 Quaestio e, An verbu divinu naā huāā ita assumpserit, ut n' sit una in toto illo complexo sed persona, sed non una tantu naā. negativa tenent oēs Catholici. Contrariu docuit Eutyches Archimandrita, Constantinopolitanus, qui dum Nestorii errorē vitare vult, incidit in aliu n' minus perniciosum, itaqz in Chro una tantu persona admisit, ut in eodem unā pariter tantumodo naā, Dāni affirmaret. utriusqz autē erroris eadē fuisse credit occasio, qd neuter illorū distinguere satis nosset psonā a naā, sed adaequate unu idemqz ee existimaret, unde consequenter erat, ut si duae in chro essent psonae, si duae in illo eent naae. uti Nestorius putavit: v una tantu in eodē essent naā, si una tantu in illo eet psona qd placuit Eutycheti. 78

Caeteru n' satis convenit inter Auctores, utru putaverit Eutyches divinā naā fuisse conversā in huāā, aut vi assumptionis huāā, den divinae; v utru censuerit, permistione seu confusione ambas divinā et huāā fuisse transmutatas in unā aliquā 3tiā; v utru denu crediderit per compositione ex utraqz naā integra remanente facta fuisse unā compositā. quaecunqz autem mens Eutychetis fuerit. 79

Dicendum In chro n' una tantu sed duae sunt naae integrae divina et huāā, atqz adeo incarnatio facta n' e in unitate naē. ita oēs Catholici. prob. imo testimoniis scripturae num. 9. allatis, similibqz plurimis quibq idē Chrm et verū Deum et verū hoēm pronunciant; cum enim ad verū Deu naā divina et ad verū hoē naā huāā requirat, si in chro v divina

naa q̃ facit, v̄ huaa v̄ gentra, hoc ipso v̄ n̄ eet Deus, v̄ n̄ eet hoo, v̄ nec Deus eet nec hoo: ideoq; cum ex totis illis habeat. C̄rīu et Deu eē et hoē, efficit inde imo quid qd amba ha naa Denk in Chrō integra, et efficit qd nec Divina naa conversa sit in huaad, neq; hoc in illas, nec amba in aliad ztia sint transmutatta efficit, ido qd neq; amba ha naa integra permanentes facta sint una aliquanaa per compositionē; alias enim suppositu habens una illa naad compositad; id ē Chrus, nec Deus simpliciter dicendus eēt a divinitae nec hoo ab humanitae.

80 Resp. 2do

Confitemur in novissimis diebq. filium Dei unigenitum in duabq naīs inconfuse, immutabiles indivise
aqua sublata differentia naarum propter unionem
Idem statutu ē postea in Concilio 5. Can: 7. aliisq; pluribq, ut Belarminq lib. 3. de Chro cap. 5. ostendit, quod et auctoritas Patru apud eunde videnda, et cōis oium theologoru.

81 Cum ztis raōe p̄ in Chrō unica illa[?] Denk naa, v̄ unitas haec facta eēt per conversionē v̄ permixtionē seu confusionē, v̄ deniq; per compositionē; nihil novu (?) Dici qz cū, sicut in primis dici qd naa Divina conversa fuerit vel humana, sicut qd convertit in aliud corrumpitur, et n̄ remanet post conversionē,

q[ua]li patet in conversione ligni in ignem: natura autem divina corrumpi non potest, nec enim dici potest, quod humana conversa fuerit in divinam alias Christus haberet tantum naturam divinam et esset Deus tantum et non etiam homo, et praeterea Verbum natura divina quod passum fuisset pro nobis passus et mortuus, quorum illud divina impassibilitati, hoc immutabilitati repugnat. Ideo non potest dici, quod in incarnatione divina et humana natura simul transmutatae fuerint in 3tiam; alias debuissent ambae simul corrumpi, et earum loco produci aliqua 3tia virtute ambas continens, uti fit cum juxta sententiam peripateticorum in generatione mixti formae elementares destruuntur, et nova alia forma mixti producitur. Ultimo demum nec potest dici quod ex ambabus naturis manentibus integris facta fuerit una per compositionem quia natura divina et humana in Christo non immediate uniuntur inter se sed solum mediante personalitate divina: ad hoc autem ut ex duabus naturis fiat una 3tia, requiritur unio immediata illarum inter se, qualis intercedit inter animam et corpus. 82

Obj. 1mo ab Eutichianis. Si duae sunt naturae in Christo, duo Christi erunt, secundum haeresim Nestorii: hoc est intolerabile: ergo. Majorem probant quia in Deo una tantum datur natura, etiam unus tantum datur Deus: ergo a contrario si in Christo duae dantur naturae, duo etiam erunt Christi. Negando Majorem. Ad probationem nego consequentiam, quia ubi quasi una ratio et numerum Deus dixinus ad multiplicationem ... non sufficit multiplicatio formae ... significatae, sed etiam requiritur multiplicatio suppositorum: unde licet in Christo dentur plures naturae, non tamen unus, plures Christi quia unum tantum est suppositum, sicut ob eandem rationem, quod unus homo sciat duas artes, non dicitur duo artifices, sed artifex unus. 83

Obj. 2do Joan. 1mo dicitur Verbum caro factum est, sicut Joan. 2do dicitur aqua vinum facta est: ergo sicut in nuptiis aqua facta est vinum per conversionem unius naturae in alteram, ita etiam verbum caro factum est per conversionem naturae divinae in humanam. Resp. nego consequentiam; Ideo enim Verbum factum est caro non per conversionem ... illa

44.

sed per assumptionem eiusdem constat cum ex ipsa Dei incorrupti-
bilitate conversionem formalem excludente, tum ex aliis scripturae
locis: nam ad Philippenses 2do sic legimus, cum in
forma Dei esset, exinanivit semetipsum formam servi accipiens
et ad Hebreos 2do nusquam angelos apprehendit sed semen
Abrahae apprehendit. Et Joannis 1mo postquam dixerat Evange-
lista verbum caro factum est, ne imperiti putarent factum id
esse per conversionem formalem, subdit: et habitavit in nobis
significans verbum ita fuisse factum carnem, ut quod eam
assumpsit, et in illa habitavit. Dicitur quoque verbum caro esse
factum eo proportionaliter pacto, quo quis dicitur factus esse Doctor
Sacerdos etc. non amittendo id quod erat, sed acquirendo aliquid
quod non erat, nec per conversionem aut mutationem humanitatis
in Doctoratum vel Sacerdotium, sed per huius acquisitionem ad illa.

84 Obiicitur 3tio ex symbolo S. Athanasii: sicut anima rationalis et caro unus
est homo, ita Deus et homo unus est Christus: atqui anima rationalis et caro
ita sunt unus homo, ut constituant eum unam naturam per compositionem:
ergo etiam Deus et homo ita sunt unus Christus, ut constituant unam tantum
naturam per compositionem. Respondeo nego consequentiam: sanctus Athanasius id
solum vult indicare, quod sicut anima rationalis et caro ita inter se
uniuntur, ut non plures homines sed unum tantum hominem seu unam personam
humanam constituant: sic etiam Deus et homo seu natura divina et
humana ita in Christo uniantur, ut non duos Christos, duasve personas
constituant, sed unum tantum Christum, unam personam in duabus naturis
subsistentem, non autem vult, quod sicut anima et caro unam tantum naturam
constituunt, ita etiam natura divina et humana unam tantum in Christo constituant
naturam; et hinc etiam non dicit, quod Deus et homo una tantum sint natura
sed unus Christus: per quod personae tantum unitas indicatur non naturae.

85 Obiicitur 4to S. Cyrillus lib. 1mo de recta fide ad Reginas
allegans etiam S. Athanasium dicit:

In chro non dari duas naas, unam, quae adoratur, et unam 43
quae non adoratur, sed una naa verbi incarnata adorabile cum
cum carne, una adoratione, qd mala hoc
qd mala hos in patres una tantum dat naa in chro. R. negolons
Cyrillus enim non negat ibi simpliciter duas esse in chro naas, sed
tantum negat, qd ita dentur duae naae, ut earum una tantum sit adoranda
adoratione latriae, et altera non, atque contendit, qd una illa naa
divina, quae est incarnata, seu quae naam humanam assumpsit, simul
cum hac adoranda sit una eadem adoratione latriae, et qd etiam
nos concedimus. 86.

Obj. 5to si humanitas a persona non est in divinitate nec constituta
hanc passus est Chrus, sed tantum secundum illam, sequitur solum hoc
passum esse ac mortuum, quae est ipsa haeresis Nestorii, qui solum
hoc passum et mortuum dicebat. R. nego sequelam quia actiones
sunt suppositorum non vero naturarum; suppositum autem
qd passum est, est Chrus, qui simul Deus est et homo: unde non homo
tantum passus est sed etiam Deus, quamvis non secundum divinam sed humanam
tantum naam sit passus: hinc Paulus dicit prima ad Corinth: 2do
Jesum Dnum gloriae crucifixum esse. Secundum quam autem naam id
passus fuerit, explicat Petrus prima cap. 4: dum ait: Chro
igitur in carne passo et vos eadem cogitatione armamini. 87.

Obj. Juxta multorum hodie philosophorum sententiam naa elatorum
sunt completa naa, et tamen ex iis dem inter se unitis et integris
manentibus fit per compositionem una quaedam naa mixta, qd
ergo licet naa divina et humana sint naae quaedam completae, tamen ex
illis inter se unitis ac integris manentibus oritur per composi-
tionem una naa. R. nego con: quia naa divina et humana non
uniuntur inter se immediate sed mediante personalitate verbi;
elementa autem in hac philosophorum sententia inter se uniuntur immediate.

Sicut in hac scia ex plurib9 illis elementis inter se unitis tale cõsurgit mixtum, qđ nec ignis simpliciter nec aer, nec aqua nec terra simpliciter appellatur, sed aurum, argentum lapis &c ex verbo autem et humanitate inter se unitis tale cõsurgit totum, qđ simpliciter Deus ē et simpliciter homo, unde signum ē, qđ sicut ita cõstituunt naã ex verbo et humanitate sicut ex plurib9 naĩs elementaribus fit una naã mixti.

88 Obj: ultimo naã divina et hūaã inter se unitæ cõstituunt novum principium sufficiens operaõum supernaturalium ac infiniti valoris, cum hæ non soli naæ divinæ cõveniant, nec soli hūanæ; ergo cõstituunt novam aliquam naãm. R. nego ant: cum enim non naã divina sed personalitas verbi immediate uniatur naæ hūanæ principium illud sufficiens dictarum operaõum non ē totum cõsurgens ex naã divina et hūaã, sed potius totum cõsurgens ex personalitate verbi et humanitate. unde non sequitur, qđ ex naã divina et hūaã fiat una naã, sed potius ex personalitate verbi cum naã hūaã cõstituitur persona talis, cui tanquam principio sufficienti debeantur illæ operaões. quæstio 3. de Convenientia Incarnaõis.

Quæstio 3tia

De Convenientia Incarnaõis

Dicendum 1mo Incarnaõ fuit Deo saltem negative conveniens. Raõ ē, quia negative conveniens dicitur illud, quod non ē indecens et à naã recta raõe, nonobstante sui alienum. Deus verò nihil huiusmodi facit fecit aute

Incarnatione, quod haec ipsi fuit conveniens saltem negative.

Dicendum 2do Incarnatio fuit Deo etiam positive conveniens. Ita cum S. Thoma communis. Ratio est 1mo illud alicui positive conveniens, quod valde consentaneum est ipsius naturae, sed Incarnatio ita fuit consentanea naturae divinae. Ergo. Probatur minor quia natura divina est ipsa ratio summi boni, atqui rationi summi boni valde consentaneum est communicare se et illud ad intra, tum ad extra et quo maior ac perfectior est talis communicatio, eo magis consentanea illa est summa bonitas, cum bonum quatale sit communicativum sui: atqui perfectissima et maxima ex genere suo communicatio ad extra illa, hoc per incarnationem [illegible] declarat triplici modo se posse Deus ad extra communicare 1mo per similitudinem naturalem dando bona a se distincta tum naturae tum gratiae, 2do per similitudinem intellectus et amore voluntatis sui ipsius velut obiective naturae creatae realis communicando, quod in via fit per cognitionem abstractivam et amorem in via naturalem supernaturalem, deinde in patria per visionem et amorem beatificum 3tio ac praecipue per realem sui ipsius unionem in unitate personae tam arctissime cum natura reali communicando, ut idem Deus homo, homo Deus vere fiat. hinc ratio est 2do illud Deo convenit positive, quod maxime servit ad manifestanda eius attributa adeoque ad augendam eius gloriam externam. Sed ad hoc maxime, everit Incarnatio ut patet: atque maxime elucet divina bonitas, dum se per Incarnationem modo perfectissimo communicavit misericordia dum per eandem liberalissime sublevavit alienam miseriam;

48

Justitia dum ei pro offensa iniuria cumulata satisfactum est ad aequalitatem, quod aliàs fieri non potuisset. Sapientia, dum hac ratione adinvenit modum aptissimum quo et Misericordiae et Justitiae simul satisfieret atque ita illud psalmi 84 impleret: Misericordia et veritas obviaverunt sibi, justitia et pax osculatae sunt.

Dicendum 2. Incarnatio quidem naturae humanae non fuit ita conveniens ut ei aliquo modo deberetur, fuit tamen ipsi conveniens in quantum illi valde erat utilis atque optabilis, ita versus communis. Prima pars per se patet. Cum enim Incarnatio, quo ad substantiam, sit supernaturalis naturae viribus et exigentiae conveniens fieri nequit. Alterius verò partis ratio est, quia per Incarnationem summa naturae humanae dignitas accrescit, dum supra angelos evecta divinae consors facta est naturae, eademque cum hoc latriae cultu adoranda et immensis gratiarum thesauris est cumulata, quae quidem dignitas licet singularis videatur illi soli naturae, quae à verbo assumpta est, tamen cum in totam naturam humanam redundat, inquantum illi honori fuit, quod è natura hac natura potissimum aliqua singularis ita fuerit exaltata, nec solum honorificum, sed etiam summe utile est toti naturae humanae, quia dum ita similis nobis factus est Deus, habemus in eo aptissimum fidei ac morum magistrum, vitae normam, virtutis exemplar, firmamentum spei, charitatis incitamentum, et accedit redemptio humani generis per Christum facta, cumulus gratiarum immensarum, quas inde nobis promeruit.

xx Obj. 2º imo Deus ē ipsa essentia bonitatis et ab æterno optimè se habuit: ergo optimum et convenientissimum ē Deum semper eē sicut fuit ab æterno, sed ab æterno n̄ fuit unitus Carni, ergo convenientissimum fuit ut huic nunquam uniretur adeoque n̄ fuit positivè Deo conveniens Incarnatio. R. dist. con: convenientissimum erat Deum quo ad intrinseca seu quo ad perfectiones secum identificatas semper eē sicut fuit ab æterno Con: cum quo ad modum se habendi in ordine ad extrinseca mutabilia nego Con: per hoc enim quod in tempore factus sit homo nihil de statu suo intrinseco mutavit.

Obj. 2do quæ maxime distant inconvenienter junguntur ut si pictor perfecto homini caput appingeret asininum, sed Deus et caro maxime distant. ergo. R. dist. maj. quæ tam quo ad perfectione, quam quo ad habitudine maxime distant Con: quæ perfectione quidem sed n̄ habitudine maxime distant nego. imperfectum eo melius se habet quo perfectiori jungitur, si ab eo perficiatur sine perfectionis detrimento: sic autem humanitas in Christo perficitur, et in Deum nil perfectionis redundat in obta instantia neutra pars perficitur. R. sed datur: creatura autem quo magis appropinquat suo Conditori eo perfectior et pulchrior evadit.

Obj. 3º Corpus n̄ minus distat à summo spiritu, quam malitia peccati à summa bonitate, ergo sicut Deus summa bonitas inconvenienter assumeret malitiam peccati; ita summus et purissimus spiritus n̄ convenienter assumpsisset corpus. R. nego Ant: nam corpus ē quodamodo simile summo spiritui, a quo suum eē et perfectionem participat. at malitia peccati qua talis cum sit defectus debitæ rectitudinis nullam cum summa bonitate similitudinem habet,

Corpus quoque à summo spiritu ē amabile et eligibile cum nil eorum quæ fecerit Deus, perdit. at malitia peccati quam Deus tanquam auctor et Causa simpliciter talis producere n̄ p̄t. sed mere permittit summa bonitati nec amabilis nec eligibilis ē.

Obj. 4to ingeniens ē, ut qui excedit maxima contineat in minimo, et cui incumbit Cura maximarum ad parva se transferat, sed Deus excedit maxima, ita ut tota rerum universitas eum n̄ capiat, geritque Curam totius mundi, ergo ingeniens ē ut contineatur in corpore tam parvo et ubi Volusianus scribit ad S. Augustinum tam diu à sedibus suis abesse Regnator, atque ad unum corpusculum totius mundi Cura transferat. Resp. div. Maj. ingeniens ē si ita omnino excitaret, ut extra illud n̄ sit et ad parva se transferat cum neglectu magnorum. Con. si minimo sese uniens, sic tn̄ ut sit extra illud existat ubique et ad parva se transferat sine neglectu maiorum nego. Maj. ut enim Volusiano Augustinus Epla 3 respondet n̄ hoc habet Doctrina Christiana, quod ita sit Deus infusus Carni, ut Curam gubernandæ universitatis vel deseruerit vel amiserit, vel ad illud corpusculum quasi collectam contractamque māām transtulerit, hominis iste sensus ē, nil nisi corpora valentium Cogitare, Demum inde ubi idem S. Doctor post pauca scribit, a mole sed virtute magnus ē, unde magnitudo virtutis eius nullas in angusto sentit angustias.

Obj. 5to Dedecet divinam Maiestatem seipsam exinanire et formam servi accipere, cum sic Deus n̄ vilesceat minus quam Rex qui sese ad mancipii vilitatem sordidasque servorum nās abiiceret.

R. nego ant: quamvis enim Deus f[or]ma[m] servi suscipiendo se ipsum exinanisse dicat[ur], nil tamen perfectionis intrinsecæ amisit ut per se patet, aut aliquid honoris aut gloriæ extrinsecæ imminuit, at potius eam auxerit, tanto nobis carior factus uti S. Bernardus loquitur, quanto pro nobis vilior, quamvis enim habitu co[n]ditione vita mortisque genere stolidis ho[min]ib[us] vilis apparuerit non ideo se contemptibile, sed admirandis operib[us] omni amore cultuque dignissimum luculentissime demonstravit. Principem ea dedecet abiectio, quia ex imprudentia animique vilitate cum suæ dignitatis ac maiorum curarum neglectu id[em] faceret et facere censeretur, q[uo]d de Deo existimare extremæ dementiæ foret.

Obj. 8. illud opus non convenit Deo ex quo sequuntur multa et gravissima mala, ex Incarnatione autem sequebantur talia mala ut peccatum Judæorum Christum occidentium, gentilium eundem blasphemantium. R. dis. maj. ex quo per se mala sequuntur multa et magna ac talia, ex quibus Deus non potest eruere bona con: ex quo solum per accidens et ex malitia ho[min]um sequuntur ac talia quidem mala ex quibus Deus ingentia potest eruere bona. nego.

Obj. ultimo saltem non erat conveniens ut Deus assumeret humanam naturam præter angelicam multo nobiliorem. R. nego ant: quia non tota natura seu species angelica, sed parva solum eiusdem pars est lapsa: humana vero natura tota cecidit, ideoque magis indigebat redemptore. 2. quia omnes angeli, qui sunt lapsi lapsi sunt voluntate physice propria, ho[min]es plerique aliena. 3. tio lapsi sunt angeli ex malitia potius quam infirmitate ho[min]es autem infirmitate potius quam malitia, ideoque minus indigni erant beneficio Redemptionis.

Quaestio 4ta
De necessitate Incarnationis
Articulus 1mus
An Incarnatio absolute fuerit necessaria.

Quaestio est an Incarnatio ita fuerit conveniens ut Deus absolute seu nulla facta suppositione necessario debuerit illam producere; porro triplex necessitas solet hic consideravi: metaphysica, physica, moralis. Metaphysice necessarium dicitur cuius oppositum nec divinitus fieri potest. Physice necessarium cuius oppositum naturaliter quidem non potest, divinitus tamen et per miraculum fieri potest. Moraliter necessarium vocamus cuius oppositum naturaliter quidem fieri potest, est tamen tam difficile, ut propterea vel nunquam vel non nisi rarissime contingat. etc.

Dicendum imo Deus nulla facta suppositione mundi conditi vel condendi nec metaphysicam nec physicam habuit necessitatem producendi Incarnationem, adeoque Incarnatio non fuit taliter necessaria. Ita Communis Theologorum, qui contrariam sententiam gravibus passim censuris afficiunt. Ratio breviter est, non habuit necessitatem metaphysicam ut fides et ratio manifeste docent Deum libere quaecunque ~~fecisse~~ voluit fecisse. nec physicam, tum quia nulla causa dei necessitatem physicam id agit, quod

Quod libere sit ad agere, tum quia necessitas physica prout a metaphysica distinguitur, solum in iis reperitur causis, quae superiorem habent in quo miraculose cohiberi possint, ne in motus sibi connaturales erumpant. Deus autem superiorem non habet.

Dicendum 2do Incarnatio absolute nec erat necessaria moraliter ita ut Deus ante omne liberum decretum ita ad assumptionem naturae creatae fuerit inclinatus ut illam omittere moraliter non potuerit. Ita reipsa Communis. Ratio est quia moralem necessitatem proprie appellatur illud, cuius oppositum tam difficulter accidit, ut propterea raro contingat vel non nisi rarissime: atqui Deus sicut absque omni difficultate Incarnationem produxit, ita absolute loquendo potuisset illam sine omni difficultate non producere, quia uti S. August. lib. 13 de Trinitate cap. 10 verissime pronuntiavit divinae potentiae omnia aequaliter subiacent, neque de illis quae absolute possibilia sunt unum facilius accedit Deo, aliud vero difficilius: at quae non omnia aequaliter subiacent, si quaedam liberrimo eius arbitrio subiacerent, alia vero morali necessitate producere deberet. Idem S. Doctor lib. 83 quaest. 22 sic discurrit, ubi nulla indigentia, nulla necessitas, ubi nullus defectus nulla indigentia: nullus autem defectus in Deo: nulla ergo necessitas. ubi S. Doctor nullam in Deo necessitatem ad creaturas admittit, quod nullus in eo defectus nulla sit indigentia, quae tamen nulla foret, si aliqua necessitas moralis et antecedens ad productionem Incarnationis in Deo daretur. Confirmatur imo. qui habet moralem necessitatem ad aliquid faciendum, tantam habet propensionem, ut non possit facere oppositum, quin sibi ipsi vim aliquam inferat absurdum autem videtur dicere Deum habere talem propensionem

Deum habere talem proportionem ad aliquid, ut ipsum possit illud omittere, quin sibi ipsi vim inferat, legi ipsius divinae.

Confirmatur ad 2. necessitas tali plurimum minuit libertatem. unde hanc in voluntate nostra eo magis minuere dicitur concupiscentia quo maiorem nobis necessitatem imponit ad aliquid faciendum. Deo autem quam possumus debemus tribuere libertatem in ordine ad agendum ad extra, ergo etiam debemus ab ipso removere necessitatem etiam moralem ad aliquid faciendum, nulla autem ratio nos cogit ei tribuere necessitatem moralem ad incarnationem.

Obiicies contra ead. Incarnatio erat Deo positive conveniens. ergo omissio illius fuit inconveniens, adeoque illa fuit absolute necessaria, cum Deus absolute nihil possit facere inconveniens. Nego consequentiam: multa enim possunt fieri convenienter, quin tamen inconveniens sit illa omittere, ut patet in actibus supererogatoriis, nam de duobus mediis licet ad finem propositum alterum sit altero convenientius, est tamen utrumque esse conveniens.

3. Obiicies 2do quod convenit alicui secundum suam naturam ei convenit necessario. sed incarnatio conveniebat Deo secundum naturam eiusdem uti diximus priore quaest. num. 2. ergo. Distinguo maiorem: quod convenit alicui secundum naturam, eius agens necessario illi convenit necessario concedo, quod convenit alicui secundum naturam, quatenus est agens liberum subdistinguo prout abstrahit ab agente necessario et libero nego maiorem subdistinguo: necessitate absoluta et quo ad exercitium ita ut si agens liberum exercitat, eo ipso etiam alterum exercitat nego. necessitate ex suppositione quod illud producere velit nego. Productio incarnationis conveniebat Deo ut agenti ad extra

Deus autem est agens ad extra non est agens absolute necessarium sed liberum. unde Incarnatio conveniebat Deo ut agenti libero, adeoque non est necessaria respectu illius, sicut actus liber homini convenit secundum suam naturam, et convenit ipsi necessario ex suppositione quod libere operari velit, sed non convenit necessario necessitate absoluta et quoad existentiam, ita ut si homo existat, eo ipso etiam determinatus actus liber necessario existat, alioquin actus liber non esset. 6.

Objectio 3. Deus est summum et infinitum bonum; ergo est de illius essentia esse summe et infinite communicativum sui; summa autem et perfectissima communicatio fit per unionem hypostaticam: ergo Deus ex essentia sua adeoque necessario se debet ita communicare. Respondeo dist. cons. de essentia illius sese summe communicare ad intra con. ad extra nego et dist. est de essentia illius esse summe communicativum saltem potestate con. actu nego. sicut enim est de essentia summi boni ut se communicet, sic est de essentia eiusdem, ut habita communicatione summa ac perfectissima, et continente alias eminenter communicationes possibiles contentum, ac non necesse ad se ulterius communicandum, communicatione alia imperfecta. unde cum Deus ab aeterno se communicet ad intra Filio et Spiritui S. communicatione perfectissima et infinita, poterat quiescere nec debebat se communicare necessario alia imperfecta communicatione, qualis est omnis communicatio ad extra. 7.

Dices imo agens creatum licet sit bonitatis finitae non solum ad intra sed etiam ad extra quandoque sit se communicat. ergo et agens creatum ac bonitatis infinitae. Respondeo dist. ant. si sit agens liberum nego. si necessarium con. dist. et nego con. Deus enim ad extra est agens liberum, qua perfectione si careret, non esset summum bonum deinde agens creatum hoc ipso quod sit finitae bonitatis, nec intra nec extra sese potest se perfecte communicare, sed tantum aliquid sibi simile communicat, nec tamen communicationis seipsum perficit et speciem suam propagat, ut cum nequeat in seipso semper durare, in simili conservet.

At Deus cum sit bonitas infinita et ...s indeficiens
et sedula non multiplicabilis, se per identitatem naturae intra
se perfectissime ac necessario communicat communicatione infinita
eminenter continente omnem possibilem communicationem extra se.
Distinguo: licet pater ad intra per generationem filii suam
essentiam perfectissime ac infinite communicet, in eadem communicatione
non quiescit, sed ambo eandem naturam insuper Spiritui S. communicant.
Quo pariter: licet ad intra Deus se summe communicet, in ea
tamen communicatione non sistit, sed etiam extra se optimo quo potest
modo se communicare debet. Nego consequentiam: dum pater suam naturam
filio per identitatem communicat, communicat eam etiam per
illum per voluntatem ante utrique eandem Spiritui S. communicat.
utraque haec communicatio ut sit omnimodo possibili perfecta,
pertinet ad rationem summi boni, quia de ratione huius est, ut
non solum se perfecte intelligat, sed etiam ut se infinito amore
complectatur. Quia vero ista communicatio est ex omni parte
infinita, eminenter continens omnem possibilem communicationem
extrinsecam, haec ei amplius necessaria non est. Neque facit ad rationem
summi boni spectat omnimoda sui communicatio ad intra, quae
imperfectione caret, sic ad eius rationem quoque pertinet posse
in illa quiescere, alias non esset in ipso plene beatus Deus
sibique perfecte sufficiens.

9. Dices: Ens tanto quo bonum est magis communicativum sui, eo
maius est: ergo si Deus et intra et extra se modo quo potest
optimo communicat, est magis communicativum sui adeoque
maius bonum, quam si solum ad intra se communicet: atqui
Deus est bonum necessario maximum: ergo non solum ad intra sed etiam
extra modo quo potest optimo se communicare debet, id quod fit per
Incarnationem.

Rdeo ist. imo nego Con: Cum enim Communicaõ Dei ad intra sit
simpliciter infinita et unum infinitum non possit esse majus altero, Communicaõ
Dei ad intra et ad extra simul sumpta ac simpliciter non est major magisque
aestimabilis respectu Dei quam sola Communicaõ ad intra, sicut
Compositum ex Deo et creatura non est perfectius quam Deus solus; nisi velit,
solumque loqui extensive seu quoad numerum, qualiter enim Communicaõ
Dei ad extra et ad intra simul dici potest esse major. Quod si sit sermo
sit de Communicatione qualitercumque extensive enim illud majore
Rdeo 2do dist. ant. quo magis aliquid est Communicativum sui
actu vel saltem potentia, eo majus est bonum Con: quo magis aliquid
est communicativum sui actu nego Maj; alias enim Deus si produxisset
perfectius universum, quam quale de facto produxit, majus fecisset
bonum quam quale non est, eo quia magis se communicasset actu
saltem extensive quam non fecerit.

Ob. Deus necessario amat semetipsum amore perfectissimo ac justo:
quod necessario sibi vult non solum bona sibi intrinseca, sed etiam extrinseca
gloria, cultus, honoris etc: hic enim amor perfectior foret quam
alter: quod necessario vult incarnationem, quia si necessario sibi vult
bona extrinseca gloria, necessario magis vult bona majora quam
minora, maxima autem gloria sit per incarnationem. Rdeo nego Con.
et rationem additam; si enim necessario sibi vellet etiam gloriam extrinsecam
esset minus perfectus, nec infinitus esset ipsius amor, quia ad amorem
infinitum ac perfectissimum Dei quo seipsum prosequitur pertinet ferri in seipsum
tanquam in bonum sibi sufficiens et potens plene satiare, ac
divinam inclinationem reddere quietatam; si quod Deus non possit se solo
sibi esse sufficiens, quietamque reddere suam inclinationem hoc ipso
non esset bonum simpliciter infinitum, adeoque nec ut tale a seipso ii
amaretur infinite.

Dices voluntas creata, quo Deum perfecte amat, debet illi velle
non solum bona intrinseca, sed etiam extrinseca gloria nempe et honorem a
creaturis ipsi exhibendum: quod etiam si Deus amat seipsum perfecte,

Et sibi velle talem gloriam et honorem adeoque bona extrinseca, et quidem maiora magis quam minora adeoque unionem hypostaticam? R. dist. Cons. est sibi enim velle bona illa extrinseca ex suppositione, quod libere velit aliquid extra se producere Cons. absolute, nego. Ex suppositione quod Deus libere aliquid produxerit, creaturam rationalis est ipsi velle exhibere cultum honorem, ac laudem debitam his dignissimis et hoc enim ipsum velle est Deus, quia extra se nihil operari potest, nisi gratia sui debita finis ultimi, atque adeo ad suam gloriam et honorem quae sola sunt bona illa extrinseca, quae in ipsum possunt redundare, alioquin omnipotentia et operatio non reflecteret [illegible] si vero Deus nihil voluisset ad extra producere, infinitus Dei amor quo se ipsum intra sua ac infinita felicitate contentus fuisset, ac in se solo quievisset.

12 Obiicies: non potest Deus velle aliquid aut facere contra suam inclinationem naturalem, alias sibi contrarius foret. Sed Deus habet inclinationem naturalem ad se communicandum ad extra maxime per incarnationem. idem Deus habet specialem aliquam ac necessariam complacentiam inefficacem, quae iuxta nostrum modum concipiendi praecedat voluntatem efficacem aliquid producendi. R. dist. min. est inclinatio naturalis ad se communicandum ad extra tantum, et determinate nego est quidem ad hoc inclinatio, et simul enim ad oppositum, adeoque ad utrumque indeterminate ac disiunctive faciendum Cons. Deus videns se posse creaturas producere et posse etiam non producere, seque ipso plene contentum esse, habet utraque idea potentia et in obiectis eius possibili necessaria complacentia inefficaci, similique necessitate [illegible] faciendi utrumlibet ex oppositis, adeoque ad neutrum determinate faciendum est inclinatio naturalis efficax.

hinc quidquid horum liberè fecerit, consequenter non faciet contra formalem
inclinationem, verum contraria caret contra aliqua per inclinatione
ut simul factum sit contra aliam per inclinatione.

Dices. Esto quod Deus habeat naturalem inclinationem ad utrumque tamen
infinities maiorem sit complacentia in potentia se communicandi
quam in potentia opposita; ergo absolutè debet se communicare ad extra,
cum complacentia infinities maior non possit non praevalere complacentia infinities minori. Respondeo nego antecedens. Nam utraque inclinatio
cum realiter et inter se et cum Deo identificetur subjective est infinita, si quoque
spectetur obiectum eius immediatum nempe potentia se communicandi
ad extra vel sistendi in seipso tanquam bono perfecte satiativo
utraque est obiective infinita. Si autem spectetur mediatum utriusque
tanquam bono perfecte satiativo, utraque est obiective infinita. Si autem
spectetur mediatum utriusque obiectum nempe communicatio ad extra vel eius
negatio, tunc inclinatio ad communicationem sit quidem maior dici quam
inclinatio ad oppositum, non tamen infinitè maior, quia actualis communicatio
ad extra nunquam actu infinita esse sit, licet possibilis maior et melior
in infinitum sit.

Dices 2. Christus subiectivè est bonum simpliciter infinitum, ergo Deus 14
absolutè necessitatur ad amandum et volendum illum, cum efficaciter
quia bonum simpliciter infinitum perfectè cognitum sit infinita virtute
inclinandi voluntatem ad sui volitionem efficacem. Respondeo distinguo antecedens
Christus acceptus pro secunda persona verbi est bonum simpliciter infinitum concedo
acceptus pro eo quod est aliquid creatum nempe pro secunda persona humana et unione
hypostatica nego. Igitur nec Christus sic acceptus sit de se infinita
virtute inclinandi divinam voluntatem eamque ad sui productionem efficaciter impellendi. atque ex his patet, quid dicendum sit ad alia omnia, si ad
unionem hypostaticam ponendam nulla necessitas absoluta physica
vel metaphysica constringitur etc.

Obj. 6. contra 2dam Concl: Deus saltem moraliter necessitabatur ad producendam Incarnationem. Probatur. Deus moraliter necessitatur ad faciendum semper id quod est melius ac optimum in iis rebus in quibus dari potest optimum, et in quibus non datur processus in infinitum: sed absolute melius erat dari quam non dari Incarnationem. Ergo. Probatur major. Deus quamvis simpliciter liber sit ad non faciendum semper optimum, et absolute facere possit oppositum, tamen habet propensionem voluntatis ad optimum semper faciendum, ut semper id faciat, certissime, quod deinceps etiam idem semper sit facturus: sed hoc est illud quod est moraliter necessitari ad faciendum semper id, quod est melius ac optimum: quod est moraliter necessitari ad faciendum semper id, quod est melius ac optimum: ergo.

Resp. dein. primo nego ant. ad probationem transmissa majori nego min. Ad proprie enim dictam necessitatem moralem agentis liberi ad aliquid faciendum vel omittendum juxta communem terminorum acceptionem requiritur etiam ut oppositum fieri physice vel non possit sine magna difficultate: Deus vero dato etiam quod ex inclinatione voluntatis suae semper faciat melius ac optimum, tamen sine difficultate facere posset etiam oppositum, ut ipsi adversarii concedunt, ideoque proprie non habet necessitatem moralem semper faciendi quod est optimum. Resp. tamen 2do nego majorem cum sua probatione: quis enim certo moraliter sciat, quod non melius fuisset ac ad majorem Dei gloriam, si non una tantum sed omnes tres personae divinae naturam humanam assumpsissent, vel si ut de angelis, ita de omnibus hominibus plures praedestinati fuissent ad gloriam, vel si Mysterium Incarnationis prius ac citius fuisset peractum, vel si merita Christi parvulis, quorum plurimi alioquin pereunt sine baptismo, immediate fuissent applicata, vel si lux Evangelii omnibus gentibus statim affulsisset. Atqui tamen haec et similia, quae valde probabiliter magis ad Dei gloriam servissent quam oppositum, de facto Deus non fecit: ideo saltem in ordine rerum supernaturalium non videtur esse certum, quod Deus semper faciat et facturus sit id quod melius est ac optimum, tum, quando dari hoc potest sine processu in infinitum.

Dices Arlis aliorumqꝫ philosophorum principium ē qd naā, vel ib naturans sive Deus sper faciat optimum; A cum do S. Thomas sæpe doceat, Deum et naā sper facere meliora, specratim vero ima p̄te quæst 47 art. ido ad term Dei optimi agentis ē producere solum sui effectum optimum. Cum eo scholastici passim imo et ss. Patres quoqꝫ inter quos S. August: lib. 3. de libero arbitrio cap. 5. quidquid tibi vera rae melius occurrit hoc scias fecisse Deum. ꝗo videt moraliter eē certum qd Deus sper faciat optimum.

Resp. Arlem et philosophos loqui de ordine ac proportione rerum naalium. de quo intelligi etiam pt major pars theologorum ac patrum dato autem qd Deus in naali ordine rerum de facto sper faciat id, qd ē optimum, n dum tn certo inde sequeretur, qd etiam id sper faciat in ordine rerum supernaalium, quia cum hæc oē naæ exigentiam transcendant, magisqꝫ pendeant a liberrima voltate Dei gratias A favores dividentis pro ut vult, suntqꝫ in istis magis profunda A inscrutabilia iudicia Dei. Deinde loquuntur iidem imo sæpe n de optimo absolute spectato, sed de optimo respectivè tali, seu comparato cum fine, quem Deus sibi in universi productione præfixit determinatam ipē mensuram suæ gloriæ quo sensu etiam nos concedimus, qd Deus sper faciat optimum. Ido loquuntur sæpe de eo qd universo creato ita ē optimum, ut sit debitum. Et hoc sensu item concedit qd Deus sper faciat optimum. Ideo aliquando accipiunt optimum negative pro eo ipē, qd universo ita convenit, ut oppositum sit omnino disconveniens, et hoc sensu Deus sper facit optimum. Pto denum intendunt per optimum intelligunt id qd ē honestissimum, seu maxime conforme divinæ voltati, tanquam optimæ regulæ ois honestatis, qd denuo concedimus ex his in omnibus n sequitur qd etiam absolute seu necessitate antecedente ac n tantum ex hypothesi Deo libera certo sper ac in ordine rerum etiam supernaalium faciat id, qd simpliciter ē optimum, seu magis serviens ad divinam gloriam quam oppositum.

62

Dices ado Patres ac Theologi Pondisse ... quod sit melius et convenientius, eoque deprehenso fidenter ... id Deum fecisse, quod morale certum esse supponunt, quod Deus semper faciat melius ac optimum, ubi dari sit sine ... ex eo, quod convenientius fuerit Christum ex immaculata Matre nasci Theologi colligunt, eam sine macula ... hoc ... nulla foret ... Deus nulla necessitate ad optimum ... Theologos ex hoc praecise, quod aliquid absolute melius foret ... magis conducens ad Dei gloriam, ex hoc ipso inferre ... aliquid morale certum, quod Deus illud fecerit, et ad summum inferunt id ... nisi aliunde constet de opposito. unde in instantia allata ... bona ad bonum ... solum ... sufficiat scire, quod Deus ... a quidem ex necessitate antecedenter, et liberrima voluntate convenientius fecerit.

Dices ... non sit negari, quin Deus ... antecedenter ad efficacem volitionem aliquid ... inclinationem habeat ad faciendum quod est melius absolute, quam ad oppositum ... quia hoc est magis ... bonitati divinae ... aliunde constat Deum antecedenter maiorem habere inclinationem ad unum ex oppositis quam ad alterum. sic enim ... antecedenter ad efficacem volitionem utique maiorem ... inclinationem ad exaudiendas preces iusti quam peccatoris, ad benefaciendum ... quam ... ad permittendum cursum rerum ... quam ad eum saepe invertendum etc. hoc vero posito bene sit dici, quod Deus ... antecedenter tantam habeat propensionem ad faciendum quod est absolute melius, ut morale ... id fecisse aut facturum

R. ergo Majs n. enim apparet, quodo Deus antecedens ad absoluta volitione aliquid faciendi majore habeat inclinaone ad id qd melius e, quam ad id qd e minus bonu, nisi solu terminative seu obtive huata dicta num. 63 inde aute n. sequitur, hanc ee inclinaoe illa majore ut morali certitudine sper id faciat qd sit, maxime cum respectu ipsius dei nihil ab ipso ppriè melius sit altero seu magis pertineat ad summa illius felicitae. artlg 2dus. an Incarnao fuerit nessria ex hypotesi qd Deus voluerit producere mundu, v. qd voluerit hoe ad statu gratia elevare; v qd voluerit naa lapsa reparare

artlg 2dg

An Incarnaõ fuerit necessaria ex hypotesi quod Deus voluerit producere mundum, v quod voluerit hoẽ ad Statum graẽ elevare! v quod voluerit naa lapsam reparare. C.

Dicendu imo em supposito qd Deus producere voluerit universu, n. erat necessarie physice neque, ut poneret em Incarnaoe. ph imo tum auctoritae Scriptra et SS. Patrum, tum unanimi consensu theologoru, tum loi Fidelium sensu beneficium hoc liberali numinis caritati et misericordia supposita em mundi constitutione tribuatur. ph 2. tanta in Deo nessitas nullo efficaci fundmto adstruitur. Ñro potuit Deus mundum condere tam statu pura naa n. elevando creaa naale ad statu gratie, qo a fortiori condere universu sine unione Hypostatica. C.

Jito unio ejusmodi cum sit ratione supernaturalis superat vires et exigentias cujuslibet naturae seu mundi in statu seu naturae [?] .. quo hic cum illa nulla dale[?] sit connexione: quo potuit agens perfecte liberum velle mundum creare, quin eum ad decernendam incarnationem necessitate metaphysica vel physica teneretur.

2o Dicendum 2do Neque ex hypothesi, quod Deus hominem elevare voluerit ad statum supernaturalem gratiae erat vel metaphysice vel physice necessaria incarnatio. Ita communis Theologorum contra Esparsa et alios quosdam, qui dicunt, gratiam aliaque dona supernaturalia quibus creatura rationalis ad statum filialem adoptabatur, cum Christo sic physice ac intrinsece connexa esse, ut decerni a Deo nequeant, quin eum Christi existentia aliquo ponenda decernat. Probatur quibusvis enim quia eum haec necessitas sine sufficienti fundamento asserit contra communem Patrum, Theologorum ac Fidelium sensum, qui eum supposita gratiae statu, exarent, Incarnationem esse insuper beneficium speciale ac liberrimum, nec ulla tali necessitate cum hoc statu connexum. Probatur 2do: est nimis durum dicere Dei potentiam, libertatem ac munificentiam tam arcta necessitate constringi, ut ne minimum donum supernaturale possit creaturae largiri, nisi simul maximum, id est Christum et omnia cum Christo donare velit: ut nequeat ullum hominem vel angelum adoptare in filium per gratiam sanctificantem, nisi alium filium Dei naturalem existere decernat: maxime cum ad excellentiam unionis hypostaticae, per quam homo sit filius naturalis Dei pertinere videatur, ut non minus excedat ordinem gratiae adoptionis quam gratia adoptionis excedit ordinem naturae: atqui gratia adoptionis ita excedit ordinem naturae ut sit indebita cuilibet naturae. Quod

Em unio hypostatica ita excedit ordine gratiae adoptionis, ut sit illi superaddita per se. Ergo etiam supposita ejus elevatione hominis ad statum gratiae non dum erat necessaria incarnatio.

Dicendum 3. Neque ex sola hypotesi, quod post elevationem ad statum supernaturalem natura humana lapsa sit in peccatum originale necessaria fuisset incarnatio. ita post Magistrum Sententiarum S. Thomas Scotus Suarez et communis aliorum eademque certa sententia. Probatur primo ex Scriptura, in qua Redemptio nostra maxime tribuitur singulari Charitati et Misericordiae Dei: ita enim Joan. 3. dicitur: Sic Deus dilexit Mundum jam lapsum, ut filium suum unigenitum daret. ad Ephes. 3. Deus autem qui dives est in Misericordia, ob nimiam charitatem qua dilexit nos, cumque essemus mortui peccatis convivificavit nos in Christo: atqui si Deus ex hypotesi naturae lapsae necessario nos reparasset per Christum, non tribuendum hoc specialiter est singulari ac nimiae dilectioni ac Misericordiae Dei. Secundo. quia sicut Deus potuit hominem non producere, sic lapsum in statu . . sicut Deus potuit hominem non producere, sic lapsum in sua potuit miseria relinquere: sicut enim nihilominus fuisset summe ac infinite beatus licet hominem non creasset, sic fuisset pariter beatus, licet hominem lapsum ex sua miseria non extraxisset, sed poenis meritis sicut rebelles angelos castigasset. neque sic crudeliter egisset Deus sed omnino juste juxta illud Sapientiae 12. quis tibi imputabit si perierint nationes, quas tu fecisti?

Dicendum 4. Sed neque ex suppositione, quod Deus naturam lapsam voluerit restaurare, necessaria ad hoc erat incarnatio. ita cursus Auctores pro priore gelusione citati et communis aliorum, atque ut Suarez hic disp. 4. sect. 2. ait, ita certa sententia,

ita certa sententia ut sine temeritate fideique incommodo negari
nequeat.

Prob. imo ex Auctoritate Scripturae, atque allatis antea duobus aliisque testibus. 2do auctoritate S. Patrum a Suarez relatorum, quos inter S. August. lib. de agone Christiano cap. 11, stultos appellat illos, qui dicunt, non potuisse aliter sapientiam Dei hominem liberare, nisi susciperet hominem. Prob. 3. ratione, quia potuisset Deus hominem lapsum reparare condonando ipsi offensam omnino gratis ac nulla satisfactione ab eo petita, cum haec certa gratia fuisset illius bonitatis ac Misericordiae, et simul etiam fieri potuisset salva iustitia, cum supremus legislator ac Judex non semper teneatur punire delicta qualiacunque, sed potest aliquando aliqua condonare. Deinde poterat ab unoquoque homine exigere satisfactionem aliquam, illamque acceptare et contentus esse, si non fuisset aequalis offensae, ergo si voluisset Deus lapso homini esse impossibile, demum poterat alicui homini non lapso quem utique post lapsum aliorum poterat praeservare, committere onus satisfaciendi pro caeteris lapsis, illamque satisfactionem licet inaequalem acceptare, ergo non erat opus incarnatione ex hypothesi etiam, quod Deus vellet hominem lapsum reparare.

Dicendum 2do ex suppositione mundi conditi, et naturae elevatae, et corruptae reparandae, nec moraliter fuit necessaria Incarnatio. Ita rursum communis theologorum contra paucos quosdam. Ratio est imo quia nec huius necessitatis sufficiens fundamentum apparet. Ratio est 2do quia Deus etiam his suppositis sine ulla difficultate omittere potuit constitutionem Incarnationis. ergo non dabatur in Deo necessitas moralis proprie dicta.

Juxta dicta art. imo num. 3. h. neqz improprie dicta necessitas
sive talis, qua moraliter certum est nobis, undi cum sufficit
quod Deus id facturus sit, ad quod improprie dicta morale
necessitate dicitur habere, imo quia et plerique Theologi
contemnentes illa negant vel saltem in dubium trahunt
Ideo quia in Deo nulla datur indigentia, ideo iuxta S. August.
nulla quoque datur necessitas. Tertio. omnia unionis hypostaticae
supposita cum mundi creare, naturalis naturam elevare, naturae
lapsae reparanda voluerit, non arguit in Deo imperfectione,
aliàs nec in illa quod suspensum omittere. quod fuit plene liber
ad eam facta cum tali suppositione omittendam. Ratio deinde
ex una parte mundi constitutio, status elevationis, Adami lapsus
aut naturae lapsae reparatio nulla habet connexione necessariam cum
unione hypostatica: ex altera vero parte licet bonum sit bonum
ex genere suo maximum, quia tamen nihil ad intrinseca Dei
felicitatem confert, sicut Deus liberrime potuit nihil producere,
sic mundum, statumque elevationis constituere, naturamque lapsam
deserere, vel aliter quam per Christum liberrime reparare
potuit. Solvuntur obiectiones.

Solvuntur obiectiones

Obiicitur imo contra ima conclusionem: licet Deus absolute potuisset nihil operari ad extra, tamen ex suppositione quod voluerit producere universum, debuit producere opus perfectissimum: tale autem non fuisset sine incarnatione: ergo hanc debuit producere. Minor patet quia universum sine incarnatione non fuisset opus tam perfectum quam cum illa: unde sine illa non fuisset opus perfectissimum. Maior probatur Deus ex tali suppositione debuit operari ut 24

perfectissimus artifex: si autem potuit operari ut talis, nisi produceret opus perfectissimum: ergo Christus Dei: Mass. debuit producere opus perfectissimum absolute et in omni genere. Tale nego; in aliquo genere et respective perfectissimum Con. Maj: et dist. Mi: sine Incarnatione non fuisset Mundus opus perfectissimum in omni genere et absolute Con: in aliquo genere et respective juxta dicta num: 16 nego. Mundus sine Christo quamvis non esset opus absolute perfectissimum, esset tamen optimum et perfectissimum respective, quia esset tam perfectum, ut Conditoris sapientiam, bonitatem, potentiam aliasque perfectiones sufficienter manifestaret, ita ut satis appareret non potuisse illud produci nisi ab artifice optimo, sapientissimo, potentissimo! tametsi dictae perfectiones melius adhuc apparerent si opus Incarnationis quoque accederet.

Ad 5: Obj. 2. juxta S. August: lib. 3 contra Maximum invidus fuit Deus, si potuit et noluit gignere filium sibi aequalem: ergo etiam si potuisset in universo ponere Christum et noluisset pariter fuisset invidus: non autem potest esse invidus: ergo non potuit nolle Incarnationem. Resp. argumentum probare Deum, sicut filium sibi aequalem gignere, sic Mundum, quali modo dicimus absoluta et infinita necessitate creare debuisse. Itaque nego con: si enim Deus potuisset filium sibi aequalem gignere et noluisset, argueret non esse infinite bonus, cum de ratione infiniti boni sit se perfectissime communicare, adeoque non summe bonum et quasi invidus dici posset. at quia de ratione summi boni ueque est, facta perfectissima sui communicatione ad intra, ipsa in se quiesceret, seque ipso contentum esse, potuit hoc ipso nolle se

Communicare ulterius ad extra et mundum non producere, certe sine incarnatione non ex invidia quasi ex plenitudine potestatis effectusque sufficientia.

Obiicies: contra ideam generi effectui nobilissimo debetur principium nobilissimum uti in ordine naturali, sic in supernaturali; Christus elevationis est effectus nobilissimus, ut pote cuius finis est aeterna Dei possessio: ergo tali statui debetur principium nobilissimum; hoc autem est Christus, in quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis, et in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi, ergo saltem supposito statu elevationis incarnatio erat necessaria. 126

Respondeo distinguendo maiorem: effectui nobilissimo debetur principium nobilissimum in esse causae moralis, vel causae physice efficientis nobilissima, concedo; causae moralis solum efficientis seu meritoriae nego. Contradistinguo: si simpliciter ipsi debetur causa aliqua meritoria concedo, secus nego maiorem. Christus de facto acceptus secundum humanitatem et unione hypostatica saltem regulariter non est causa physice efficiens donorum gratiae, quae hominibus dantur, sed tantum moralis seu meritoria: effectus autem utut nobiles non requirunt necessario causam aliquam meritoriam, ut patet in productione universi et ipsius etiam unionis hypostaticae, quam Deus de facto gratis concessit: igitur nec dona gratiae necessario exigunt causam aliquam meritoriam. Si quaeras quodnam regulariter sit principium effectivum donorum gratiae: Respondeo principium physice efficiens non urbe[?] tantum, sed etiam particulare gratiae sanctificantis regulariter est Deus: principium efficiens visionis beatificae est lumen gloriae una cum intellectu beati: principium gratiarum actualium consistentium in illustrationibus et piis affectionibus supernaturalibus praeter potentias naturales est aeternus Deus, aut forte aliquod omnino

Gratia sanctificans et habitus infusi virtutum

27 Dices imo in sacris litteris Christus et fideles comparantur ut caput et membra, vitis et palmites, sol et stella lux et radii, fons et rivi: istae autem mutua inter se connexione habent: ergo etiam Christus et fideles inter se. R. nego consequentiam: non enim omnis similitudo debet esse omnimoda, si quis hic omnimoda esset Christus deberet physice influere in omnia dona gratiae fidelibus concessa ut sol in lucem, vitis in palmites etc. Imo debuisset etiam dari statim ab initio mundi, quia rivi non sunt ante fontem; neque lux ante solem, nec palmites ante vitem etc. similitudo igitur in eo est, quod Christus ex hypothesi sua existentia et vi praesentis decreti praestet fidelibus influxum aliquem moralem, sicut caput, vitis, fons etc. praestant physicum. Hinc dico non sequitur, quia sicut rivi, lux, palmites et membra connaturaliter exigunt fontem, solem, vitem et caput, ita etiam fideles elevati exigant connaturaliter Christum.

28. Dices 2do Angeli et homines elevati faciunt unum aliquod ecclesiae et corpus mysticum: ergo connaturaliter debent habere caput. hoc autem caput est Christus: ergo angeli et homines elevati connaturaliter exigunt Christum. R. distinguo, minorem: hoc caput est Christus de facto et ex hypothesi contingente quod Christus existat concedo: per se necessario et non facta hac hypothesi nego. ex suppositione quod Christus existat et ecclesia, debet ipse esse caput ecclesiae, alias per se et absolute exigebat ecclesia ut daretur Christus: nec tamen sine Christo ecclesia esset acephala seu absque capite, tunc enim caput illius esset solus Deus, sicut erat ante adventum Christi.

Dices 2tio per habitus virtutum supernaalium fidem, spem Charitaē &c. ad mores divinos instruitur. matth. 5. 29
Estote ergo perfecti sicut et pater vester cælestis perfectus est.
ad hoc autem de naa rei necessario erat Magister et Exemplar
Deus homo, quem videre et tutò sequi posset. unde S. August.
sermone 9. de nativitate dicente: homo sequendus erat
qui videri poterat. Deus sequendus erat qui videri non poterat:
ergo exhiberet homini et qui videret ab homine, et quem homo se-
queretur. Deus factus est homo. Respondeo negando. alioquin enim
Christus initio statim mundi hominibus in Magistrum et
exemplar mitti debuit, sicut ergo hominibus ante Christi
adventum divinum magisterium per internas
illustrationes et homines proborum documenta atque exempla
sic absolutè omnibus sine Christo sufficere poterat. ergo
optabile quidem valde erat homini elevato ac convenientius
ut daretur Christus, qui suo omni exemplo diceret
ad tantam perfectionem, ad quam per gratiam habitualem
ordinatur, non fuit necessarium debitumque homini aut gratiæ
aut habitibus infusis. neque plus vult S. August.
quam majorem esse Incarnationis convenientiam et necessitatem
ad melius esse seu ad faciliorem humani generis 30
Instructionem.

Dices 3tio per hujusmodi habitus supernaales
reddimur capaces et idonei ad agendum cum Christo

credendo. sperando. et per charitatem amicabiliter et fraternè cum ipso conversando: istis autem habitibus cum sit connaturale sic agere cum Christo valde violentum ac innaturale est carere Christo quia connaturalem tanti boni capacitatem nihil aliud explere posset: quo supposito quod dentur isti habitus debet enim dari Christus. Respondeo imo argumentum item probare, Christum statim venire debuisse initio mundi, ne habitus isti essent tam diu in statu tam violento. item probat, debuisse incarnari etiam patrem et spiritum sanctum, cum per eosdem habitus idonei reddamur ad credendum etiam harum personarum incarnationem atque si darentur amore amicabili diligendas, quali de facto Christum diligimus Christum. Respondeo distinguo majorem: per hujusmodi habitus, reddimur capaces talium actuum capacitate remota, et sub conditione si Christus existeret vel esset. et per gratias actuales ad tales actus proximè concedo: capacitate proxima absolute ac determinate exigente Christi existentiam revelationem et gratias actuales nego majorem et distinguo minorem: istis habitibus sic connaturale absoluta et determinata haberet exigentiam ad illos actus violentum est carere Christo: concedo si solum haberet remotam

et ordinis natura capacitatem nego, neque tamen propterea Christo
non existente habitus isti praecipuo suo fine
suo praecipuo fine carerent, nam licet Christo non dato non possemus
credere in illum eundemque diligere, possemus tamen credere
in Deum et alia objecta revelata propter auctoritatem
ac testimonium ipsius revelantis, possemusque diligere
Deum propter seipsum aliaque propter ipsum. Bi

Obj. 4. juxta Apostolum ad Roma: 8. gratia sanctificans
nos eadem ratione Christi et cohaeredes facit qua filios et
haeredes Dei, dicit enim: si filii et haeredes, haeredes
quidem Dei cohaeredes autem Christi. Sed gratia facit nos
filios et haeredes ex natura sua absolute: ergo et cohaeredes
Christi, adeoque existentia Christi est per se debita statui
elevationis. R. nego Maj: quamvis enim gratia nos abso-
lute et ex natura rei Dei filios et haeredes faciat, Christi
vero cohaeredes facit solum ex accidentali suppositione
quod existat. Et vera est Apostoli sententia, quia non dicit quod faciat
utrumque eadem prorsus ratione sive ita, ut ipsi utrumque
horum aequaliter debitum sit et connaturale: nam enim de facto
verum est, nos per gratiam haeredes Dei et cohaeredes Abrahami
fieri, licet prius illud fiat ex natura rei et absoluta gratiae
exigentia, posterius autem tantum ex suppositione accidentali
quod Abraham Dei haeres existat. sit enim in humana adoptio
ex se adoptatum facit adoptantis haeredem, alterius vero
cohaeredem solum ex hypothesi contingenter, quod simul alium
filium habeat.

Obj. 3tio Existentia Incarnationis habet connexionem necessariam
cum statu elevationis donisque gratiae, ita ut illa sine
connaturaliter non possit sine his: ergo vicissim existentia

74

Status elevaois donorumqz graæ nobis datorum fit conexione conaale cum existentia Christi; nam Caa non maiorem hit dependentiam ab effectu, quam effectus a Caa. R. trans: ant. nego con: non enim è inconveniens ut Caa meritoria qualis solum è Christus maiorem habeat conexionem cum suo effectu sive præmio, quam hic habeat cum illa, quia Caa meritoriæ de condigno debetur præmium, è vero hic et non datur aliquid in præmium, non debetur Caa meritoria, cum dari possint etiam sine illa per modum puri doni et ex mera liberalitate. Itaque licet ex suppositione qd Deus exigitat et meritus aliquid sit et in præmium fuerint graa nobis dandam non potuerint hoc illi denegari; non tamen sequitur qd nobis graa non potuerint dari mere gratis sine Christo nulloqz illius merito existente. Dari vero transeat, cur enim non posset Deus naam aliquam singularem assumere ut per eius coleretur obsequia, quin caeteras naas naales ad statum graæ et agnitionem cultumqz eius supernaalem eveheret.

Ob: Obj. 6. Dona graæ nobis concessa habent se ad Christum tanquam media ad finem iuxta illud Apli ad Roaos 10: finis enim legis Christus ad justitiam omni credenti: qd Deus non potuit efficaciter velle dona graæ et statum elevaois quin etiam vellet Christum. R. dist: ant. habent se ad Christum ut media de facto et ex suppositione contingente qd praeter actum etiam extitit Christus. Con

per se et ex naa rei ac absolute nego ant.

Obst. ymo si Deus produceret dona gratiae prae Christo, minus bonum magis amaret quam majus bonum: hoc videtur esse inordinatum. R. imo sic probari, quod non potuerit dari status purae naturae, quia producendo hunc prae statu elevatis minus bonum amaret Deus prae majore, quod est falsum. R. 2. dist. Majorem magis amaret minus bonum quam majus amore practico et efficaci Con. amore simplicis complacentiae et inefficaci nego Maj. Cum Deus nequeat creaturam perfectissimam producere si non posset amore practico et efficaci amare rem minus perfectam quam perfectiorem, nihil omnino producere posset, quia quaecunque producta perfectior possibilis esse. 35.

Obst. 8. contra Conclusionem S. Athanasius in lib. de Incarnatione Verbi dicit, absurdum indecorum ac Dei bonitate indignum fuisse futurum, opera eius sibi ipsius artificiis perfecta per Daemonis fraudem et hominis incuriam interire, quo debebat Deus hominis lapsum reparare cum nihil facere possit absurdum, indecorum, seque bonitate indignum. R. S. Doctore benigne esse interpretandum dicendum eum allatos terminos sumpsisse pro eo quod non erat tam conveniens tamque consentaneum divinae bonitati, non de vera sed de apparente utique horibus indecentia et indignitate, quis enim hominibus indignum optimo et potentissimo artifice videret, si nobilissimum opus suum coram se per alterius nequitiam destrui ac perire pateretur.

Obst. 9. Auctoritas et Ratio S. Cyrilli qui li. 3 thesauri cap. 4. ait imperfectum esse opus Dei, ipse homo non decimet mansisset aut imperfectum nisi post lapsum a Deo fuisset 36

7.6.

Reparatum; q͠o n͠ decuit hoĩd lapsu͠ reparari. R͠ hoc propterea testimoniu͠ benigne e͠e interpretandum, accipiendo ipso indecentia n͠ stricte et contrarie, s͠ negative et comparative pro minus decente qua͠ oppositum. si enim de stricta indecentia sermo e͠, minime hæc fuit ea, sed potius ex pte͠ hoĩs illius cuius malitia accidisset illa imperfectio.

39\. Obj. 10 Auctoritas et ra͠o S. Anselmi qui toto lib. 1. Cur Deus homo, videtur sentire contrarium et ra͠oe͠ dat. quia necessarium erat numerum angeloru͠ lapsoru͠ restaurari ne perpetuo maneret imperfectus: aliter autem restaurari n͠ poterat quam per hoĩes, neque per hos nisi reparatos; q͠o. R͠ imo nego Maj. ad ra͠oe͠ dico neque hanc imperfectionem pertinere ad Deum, s͠ e͠ referenda in malitia angeloru͠ lapsoru͠. Dato nego Mi: potuisset enim Deus numerum illum restaurare imo angelis lapsis venia͠ dando. Vel eoru͠ loco producendo alios angelos bonos n͠ lapsuros. Vel hoĩbus lapsis remittendo gratis peccatum. Vel præter lapsos hoĩes alios producendo n͠ lapsos nec lapsuros.

Obj. 11 Crudelitatis et immisericordiæ erat, si Deus cum facile et sine suo dispendio impedire potest ne multitudo propè infinita hoĩu͠ æternis miseriis periret, impedire noluisset. q͠o. R͠ nego ant. Justissima enim vindicta nulla crudelitate aliã pari modo sparet. Deus n͠ e͠ crudelis, qui innumeros hoĩes dæmonis fraude et sua malitia interire sinit, quos facile si vellet, posset ab interitu vindicare. Unde q͠o solum sequitur Deum te solum minus misericordem et magis vindicem fuisse futurum contra ad opus externum.

Obj. 12 Summi Conditoris nec intentio suo fine frustrari, nec voluntas mutari: fuisset autem et voluntas mutata et intentio suo fine frustrata, si totum humanum genus periisset, quod tamen Deus ad felicitatem supernaturalem creaverat. ergo. R. nego Min.: si enim Deus humanum genus post lapsum reparare noluisset, tunc eo casu non voluntatem efficaci nec absoluta intentione, sed tantum sub conditione homini felicitatem intendisset nisi scilicet hic seu illa per peccatum redituri fuissent indignos, unde si peccassent tali casu etiam non reparasset, nec voluntas eius fuisset mutata nec intentio frustrata.

49 Obj. ultimo contra conclusionem sunt SS. patrum inter quos S. Ambrosius ait: tantum fuit peccatum nostrum, ut salvari non possemus aliquo nisi omnipotens filius Dei moreretur pro nobis. ergo. R. opponendo infinitis alios multo plures. ex quibus nonnullos S. August. citavimus. deinde negatur eos nostrae sententiae adversari, tum enim loquuntur de reconciliatione per condignam satisfactionem. tum de necessitate consequente liberum ac immutabile decretum Dei, quo non aliter quam per Christi mortem reconciliari statuerat, uti hoc ipso loco indicat S. Ambrosius, alioquin enim falsum diceret, cum constet, unicum Christi suspirium (ut pote infiniti valoris) sufficienter fuisse. tum denique loquuntur de necessitate ad melius esse uti ipsemet S. Thomas hic quaestione prima art. 2. dicit ad reparationem humani generis necessaria fuisse Incarnationem, ita ut reparatio fieret meliore modo et magis convenienter. art. 3. an ex suppositione quod Deus postulaverit condignam (uti de facto postulavit) satisfactionem pro peccato, necessaria fuerit Incarnatio?

art. 8tius

An ex suppositione quod Deus postulaverit condignam: uti de facto postulavit, satisfactionem pro peccato necessaria fuerit Incarnatio.

Advertendum 1mo per satisfactionem condignam propriae exhibitionem talis obsequii vel operis pro offensa, ut hoc posito non possit alter rationabiliter amplius manere offensus, sed debeat esse placatus: et quidem non praecise ex vi promissionis mere liberalis, qua scilicet promisit se contentum fore posita satisfactione qualicunque, sed ex natura rei sive ob ipsam aequalitatem operis satisfactorii cum offensa, eo quod istud opus in morali aestimatione tam bonum sit, ut tantum per illud honorari censeatur offensus, quam malum erat offensa, quantumque per hanc offensam erat inhonoratus, ideoque tantum placeat illud opus offenso, tantumque habeat de se dignitatis ac vim illum placandi, quantum displicuit offensa, quantamque vim habuit ad indignationem illius provocandam.

42. Advertendum 2do duplicem in peccato malitiae formalitatem considerari. una est, quod hoc privet bonitate actus virtutis oppositi, quem actum loco peccati elicere debuisset. quae quidem malitia solum finita est, quia bonum (cuius est privatio) dumtaxat finitum est. altera formalitas est, quod Deo tribuatur rationabilis indignationis adversus peccatorem, exigentesque ab ipso satisfactionis ac poenae: et in hac formalitate, ratione offensae divinae solet considerari.

43. Advertendum 3tio praecise secundum hanc alteram formalitatem malitiae esse malitiam secundum quid infinitam. et quomodo relative seu terminative

2.

In qua ratione est offensa boni infiniti ac meritoria poena saltem
extensive infinita. Quatenus quosdam antem maxime Thomistas, peccatum
in hac ratione offensae est infinitum simpliciter, hoc est ita ut Deo sit
obiectum displicentiae etiam intensive infinitae, similiterque indignos
reddat peccatores, huncque dignum reddit non solum extensive infinita
poena quacunque etiam quo ad intensionem maiore ac maiore in infinitum
ita ut non sit assignabilis poena tam intensa, ut non adhuc
maiorem aliam eamque pariter aeternam mereatur.

Advertendum ergo utrosque dicere Incarnationem ex suppositione condignae
satisfactionis fuisse necessariam. Quatenus illos quidem, qui agnoscunt
in peccato malitiam simpliciter infinitam, fuit necessaria propter hanc
ipsam malitiam infinitam. Quatenus reliquos vero, qui volunt malitiam
peccati esse simpliciter finitam, est tamen infinita quadam, quod fuit
necessaria, etiamsi peccati sit malitia simpliciter dumtaxat finita. 44

Dicendum ergo ad satisfaciendum condigne pro peccato 45
mortali necessaria fuit Incarnatio, etsi peccati malitia non sit
simpliciter infinita. Ita post D. Thomam hic quaest. 1 ar. 2
aliosque quos citat et sequitur Suarez, Vasquez, Lugo aliique
communiter. Probatur nulla pura creatura, quantumvis gratia possibili
dotata, potest Deo pro peccato mortali sive proprio sive alieno
condigne satisfacere: ergo ex suppositione quod Deus condignam
satisfactionem postulaverit, necesse fuit, ut persona aliqua
divina assumeret naturam creatam, ut in ea pro illo satisfaceret,
adeoque fuit necessaria incarnatio. Suarez hic cum plurimis aliis
pro assumptione nostra creatam sive humanam sive angelicam, quoniam
est certa. Ant. probatur ex Conciliis et Patribus auctoritate, quos magno
hic disp. 4 Sect. 3 magno numero adducit. Nos tantum unam modo
clariorem afferamus. Itaque S. Athanasius in Evangelium
de passione et cruce Domini de filio Dei ait: Sed cum videret
malitiam intolerabilem, neque mortalem quemquam idoneum esse, qui
morti resisteret, nec poenam valorem pro nobis persolvere posset,

Misertus nostrae imbecillitatis, illa ipsa imbecillitate redemit.
S. Basilius in illud psalmi 48. redimit hoc: non hoc nudus
sed hoc Deus, Jesus Christus, quia nullus alius poterat
condignum afferre pretium. S. Leo serm: 1mo de Nativitate:
Nisi enim esset verus Deus, non afferret remedium. Neque ad hoc
dicas, 1mo SS. patres intelligi posse de satisfactione pura
creatura gratiae donis destituta. contra enim est, quia dicunt,
non potuisse quemquam satisfacere condigne, nisi Deus esset.
Nec dicas 2do eos intelligi posse de satisfactione Christi
superabundante, qualem ipse exhibuit. contra enim est tum
quia loquuntur de solutione, qua indigebamus ad Redemptionem,
superabundante vero non indigebamus: tum quia loquuntur
expresse de pretio et remedio necessario. Nec dicas 3tio
locutos esse ex suppositione praesentis decreti, quo
Deus de facto voluit, ut verbum incarnaretur et redimeret
hominem, pro certum, quia illorum aliqui dicunt, necessarium fuisse
ad redemptionem nostram ut filius Dei moreretur, quod in materia nos.
intelligi non potest nisi de necessitate praesentis decreti, quo mortem
de facto decrevit, cum certum sit, illum antecedenter ad hoc
praesens decretum, aliter quam per mortem nos redimere
potuisse. contra enim est, quia clare patet, hanc interpretationem
tam esse violentam, cum patres expresse et absolute
dicant, nullam creaturam tale pretium, quale satis esset, exsolvere
potuisse. quod autem quidam dicant, mortem Christi necessariam fuisse
non id voluerunt, quasi haec determinatio fuerit necessaria, et
non alia quaevis Christi actio moralis absolute sufficeret,
sed, quia mors Christi praecipua erat ex illis actionibus meri-
toriis, ex quibus aliqua indeterminate requirebatur, ideo hanc
velut certam pro incerto acceperunt.

Est eadem ant. 2do ratione, quam indicat S. Thomas loco citato ad 2dum. nulla satisfactio pura creata potest esse aequalis offensae quae facta est Deo per peccatum mortale: ergo nulla pura creata potest pro illo condigne satisfacere. sequela patet. ant. prob. offensa in ratione offensae crescit ex dignitate personae quae offenditur, ideoque si offenditur persona dignior, maior est offensa, quam si offenditur minus digna: sed peccatum mortale est offensa facta Deo, qui est persona infinite digna: ergo peccatum mortale habet quandam infinitatem, estque offensa absolute loquendo quid infinita. ergo ut satisfactio sit aequalis offensae peccati mortalis, debet in ratione satisfactionis habere proportionalem infinitatem saltem secundum quid: atqui nulla satisfactio pura creata potest habere talem proportionalem infinitatem: ergo hoc ultimum assumptum prob.: ut satisfactio pura creata haberet proportionalem infinitatem secundum quid, deberet illam habere vel ratione personae satisfacientis, vel ratione satisfactorii operis vel ratione personae cui satisfit. sed non potest habere infinitatem ratione personae satisfacientis, cum pura creata sit persona mere finita, ac finitae dignitatis.
Nec ratione operis satisfactorii, cum quodvis opus satisfactorium purae creaturae in ratione satisfactionis sit prorsus finitum. nec denique ratione personae cui satisfit, cum satisfactio non crescat, sed minuatur ex dignitate personae cui satisfit, sic enim obsequium, quod exhibetur alicui de plebe, potest esse magna satisfactio, et humiliatio, si exhibetur nobili principi aut Regi est parva: ergo. Hanc ipsam rationem aliqui sic proponunt: ut satisfactio sit aequalis offensae adeoque condigna debet persona satisfaciens ad minimum esse aequalis dignitatis cum persona offensa, vel certe, ut interim hoc

82 Contingit, et hic aequalitatis defectus per praestantiam operis satisfactorii, et aliunde posse sufficienter compensari: sed nulla pura creatura est aequalis dignitatis cum persona per peccatum mortale offensa, nempe Deo, a quo distat infinite, neque hic defectus aequalitatis compensari potest per praestantiam operis, quia quodlibet opus purae creaturae est praestantiae tantum finitae, cum tamen inaequalitas illa personarum sit infinita; et nec est aliud assignabile caput, ex quo posset sufficienter compensari, ergo etc.

Dicendum 2do a fortiori necessariam fuisse Incarnationem ad condigne satisfaciendum pro peccato, si illud est malitiae simpliciter infinitae, ita Doctores, ratio est, quia si peccatum est malitiae simpliciter infinitae, non potest pro eodem Deo condigne satisfieri nisi per satisfactionem valoris pariter simpliciter infiniti: nulla vero pura creatura potest ponere satisfactionem valoris simpliciter infiniti: ergo si peccatum est malitiae simpliciter infinitae nulla pura creatura potest pro eodem condigne satisfacere, et consequenter necesse est, ut satisfactio procedat a persona aliqua non pure creata, atque adeo divina. Et quia aliunde ad satisfactionem condignam pro offensa requiritur ut satisfaciens et offensum aliquo modo distinguantur, debebat fieri a persona itidem non pure divina, sed ut subsistente in natura aliqua creata, et consequenter opus erat, ut persona aliqua divina assumeret naturam creatam, atque adeo incarnaretur, sumendo hic Incarnationem latius pro assumptione naturae humanae sive angelicae.

48 Dicendum autem 3tio peccatum mortale non esse malitiae simpliciter infinitae, ideoque ex hoc capite Incarnationem fuisse necessariam etc.

Ita contra sat multos Thomistas et ex Nostris Coninck, Mendoza
et quosdam alios Scotus cum suis, ex nostris vero Suarez disp. 4
sect. 4. Vasquez, Lugo, alii qz fere oēs. S. Thomas
utraqz pars pro se allegat. Probatur negative, quia nullo
ex capite efficaciter probari pt malitiam pecti simpliciter infinitam
ut patebit ex obiectionibus, sicqz peccatum mortale est simpliciter
infinitum adeo et maxime, quia ē offensa personae simpliciter
infinitae dignitatis, et offensa eo maior est, maioreqz poena
digna, quo maior ē dignitas personae offensae: hactenus
rao nulla ē. Mi: probo, haec enim rao probaret, etiam peccatum
veniale esse simpliciter infinitum in ratione offensae dignumqz ei poena
possibili, quia ipsum ē offensa aliqua personae infinitae dignitatis:
consequens ab adversariis n admittitur. 49.

Respondent ad hoc Adversarii imo nego suppositum, quod peccatum
veniale sit offensa aliqua divina, cum per id peccans n
avertatur ab ultimo fine, nec Deum creaturae postponat neqz
eius perdat amicitiam. Sed contra ē imo, quamvis veniale
in hoc n conveniat cum mortali, n afferat ea morte, n
tollat Dei amicitiam, nec Deum ultimum finem creaturae postponat,
ē tn proprie dicta offensa Dei; nam peccatum illud
ē offensa Dei, in quo Deo tribuitur ius conquerendi rationabiles
indignaoē adversus peccatorem, eumqz puniendi; atqz in illud
ipsi hoc ius tribuit, in quo ē libera transgressio divinae
legis, atqz adeo inobedientia contra Deum, ac proinde aliquis eum
contemptus illius et [illegible] et quodammodo [illegible]
Sed omne peccatum veniale ē quaedam inobedientia et transgressio
libera divinae legis, atqz adeo aliqualis saltem contemptus illius:
ergo omne veniale peccatum tribuit Deo ius conquerendi rationabiles
indignaoē adversus peccatorem eumqz puniendi et consequenter ē
offensa aliqua Dei. Contra ē, quod sive peccatum veniale
appellare velint offensam Dei sive n, saltem fatendum
est sit libera quaedam inobedientia contra Deum, et per hoc ipsum

tribuat Deo ius concipiendi indignationem aliquam rationabilem adversus peccantem eumque puniendi, ergo est malitiae simpliciter infinitae iuxta adversariorum principia. Prob. Cons. sicut enim iuxta ipsos, quo maior est dignitas personae offensae, eo maiorem offensam, ita eo graviorem inobedientiam contra superiorem aliquem, illique tribuit ius ad concipiendam indignationem poenamque infligendam eo maiorem, quo maior est dignitas superioris: ergo sicut iuxta adversarios peccatum mortale est infinitum in ratione offensae, quia est offensa personae simpliciter infinitae, ita etiam peccatum veniale erit infinitum in ratione inobedientiae contra Deum, tribuetque illi ius ad concipiendam indignationem infinitam et infinitam etiam poenam infligendam, cum sit inobedientia contra superiorem simpliciter infinitum.

30 Respondeo peccatum veniale eo ipso quod sit tantum actus leviter malus non esse capax subtractionis, quod recipiat a dignitate Dei aliquam infinitatem, adeoque gravitatem infinitam, et contra e... quia hoc ipsum esse recipit ex adversariorum principiis, actum de se leviter malum esse capacem recipiendi infinitam malitiam, adeoque nullum peccatum esse leve tantum, et quodvis infinite grave; nam quodvis peccatum est contra personam infinite dignam, et quo dignior est persona contra quam peccatur, eo gravius est peccatum iuxta adversarios. Si ergo quodvis peccatum est contra personam infinite dignam, quodvis peccatum erit infinite grave.

31 Prob. conclusio 2do positive. unum peccatum potest esse maius altero, et quolibet assignato dari potest aliud maius: ergo nullum peccatum mortale continet malitiam simpliciter infinitam. Antecedens patet, quia uti ex philosophia supponimus, unum infinitum non potest esse maius altero sub ea ratione, sub qua simpliciter infinitum.

Id maximè verum ē de infto. qd pfectione et imperfectione realer indivisibili simpliter infta ē, quale eē deberet peccm̄ si eēt infinitu in genere malitiæ, licet enim fortassis intelligi posset quomodo unum infinitu in numero sit majus altero ut si darentur infiniti hoēs quorum singuli haberent duos oculos adeo qd duplo maius infinitu eēt oculorum quam hominum eoqd ad tale infinitum fortassis sufficit, qd licet habeat terminum extrinsecum, careat saltem oi termino intrinseco, in qtum scilicet tot involvit ptes, ut nuqua perveniri possit, ad ultimam, qua terminet! Ad illud, qd pfectione et imperfectione simpliter infinitu ē, et n̄ tantum plures et infinitas ptes inter se realer distinctas, omnino requirit ut careat oi termino intrinseco hoc ē, ut in tto eo genere, in quo ē infinitu, ultimum habeat pfectionis et imperfectionis, ut extra illud dari n̄ possit aliud maius in illo genere, quia aliàs intelligi n̄ pt, in quo eius infinitas consistat. Iam verò ant: pximo e sacris litteris sic Lamentationum 4 dicitur maior ē effecta iniquitas populi mei peccato Sodomorum. Joan: 19 qui me tradidit tibi maius peccatum ht. Et alibi sæpius unum peccatum velut grande nimis Deus exsecrat et magis abominatur quam aliud, punitqs unum gravius quam alterum, nam terræ Sodomorum, Tyri et Sidonis remissius erit in die Judicii, quam Civitatibus Judææ, si vero peccata oia mortalia in ratione offensæ et demeriti æqualia forent, Deus n̄ unum magis quam alterum detestaretur, nec cetra ratio cur unum severius puniret quam alterum. Dem: ant: contat ex communi fidelium sensu, qui censent, Deum uno peccato v.g formali odio et contemptu gravius offendi quam alio v.g furto unius aurei; et longe gravius omnibus simul peccatis quam singulis offendi, maiorē pœnam uni quam alteri omnibus quam singulis ē naā ri deberi, quod et per se

86.

Manifestum ee videtur: quis enim credat unum mortale tantam vim intensivam habere Deum offendendi, ut inde habeat mereri supplicium aeternum summum omnia.

52. Rdent adversarii, unum peccatum posse ee majus altero in ratione malitiae moralis, non tamen in ratione offensae divinae. Contra est primo quia haec Responsio contraria est doctrinae S. Thomae qui in contrarium sententiarum dist: 1. quaest. 2. art. 3. docet expresse quod ratio offensae divinae magis sit in uno peccato quam in altero, et magis offendatur Deus magis inordinato amore quam creaturae quam minus inordinato. Contra est 2. quia contraria est Communi persuasioni fidelium, qui ut antea diximus persuasissimum habent gravius offendi Deum per blasphemiam plenissime deliberatam, quam per furtum unius aurei ex cupiditate non necessariae non sufficienter ablati. Contra est 3tio. quia contraria est ... libera et ratione; nam in illum peccatum offensa Dei ut sic est libera divinae legis transgressio, et contemptus quidam Dei, ita ut ratio offensae ratio talis transgressionis et contemptus Dei, et ratio offensae divinae sint idem enim formaliter vel certe prior radix et mensura alterius: quod si unum peccatum potest ee gravius altero in ratione transgressionis et contemptus potest enim unum ee gravius altero in ratione offensae divinae potest autem unum ee gravius altero in ratione transgressionis et contemptus, quia unum fieri potest cum clariore cognitione legis ac majestatis divinae illud prohibentis majore ... cum inclinatione ac deliberatione quam alterum, unum cum contemptu formali Dei, alterum solum cum materiali quo

3. Conclus. 3tio si peccatum esset simpliciter infinitum in ratione offensa divinæ mereretur poenam tum damni tum sensus non tantum extensive sed etiam intensive maiorem et maiorem in infinitum omni possibili poena: consequens est falsum ergo et natura sequitur ex sequiis adversariorum, quibus probant peccatum esse simpliciter infinitum in ratione offensæ. Mi: vero probatur primo quia hoc non tantum repugnat sententiæ plerorumque theologorum, sed etiam communissimæ persuasioni fidelium consentit, quod sicut peccatum mortale maiorem poenam meretur quam veniale, ita etiam ex mortalibus uni debeatur poena major quam alteri: Mi: probatur 2. quia alias sequeretur Deum quodlibet peccatum mortale infinities minore poena afficere, quam quale illud meretur: hoc autem rursus videtur contrarium communi persuasioni, neque satis congruit illi Apocalypsis 18. ubi dicitur de magna Meretrice. quantum glorificavit se et in delitiis fuit tantum date illi tormentum et luctum, nec obstat, quod Deus de facto peccata punire dicatur infra condignum, hinc enim non sequitur quod illud puniat infinities minus, quam mereretur, sicut ex eo, quod Deus actus bonos præmiat, et præmiare dicatur supra condignum non sequitur, quod infinities magis illos præmiet, quam mereantur.

Solvuntur obiectiones contra 1mam Conclusionem

Obiicitur primo pura creatura potuit satis facere pro peccato mortali, ergo ex suppositione condignæ satisfactionis à Deo postulatæ non erat Incarnatio necessaria. antecedens probatur peccatum

Mortale ut ut infinitum: sed dum quid est bonum finitum simpliciter
Ad pro peccati malitia simpliciter finita potuit satisfacere
pura creatura. Mi: fieri debet esse quod simpliciter est finitum, potest adaequari
vel etiam excedi ab alio finito saepius saltem repetito, cum
non possit dari finitum maximum, ergo si peccati malitia
simpliciter tantum finita est, potuit adaequari vel etiam excedi
ab alio finito, ~~si sint eius~~ saepius saltem repetito,
cum non possit dari finitum maximum, ergo si peccati malitia
simpliciter tantum finita est, potuit adaequari vel etiam excedi ab
alio finito scilicet a bonitate satisfactionis quam
praestitisset angelus vel homo. Resp. nego ant. et probationem
nego Mi: ad huius probationem dico: ant: finitum potest adaequari
vel etiam excedi ab alio finito ~~scilicet a bonitate satis~~
~~factionis~~ = si sint eiusdem ordinis con: si unum sit altioris
ordinis uti est peccatum in genere mali quam alterum, uti est
satisfactio ~~boni~~ in genere boni nego ant. Ad dico: con.
ergo si peccati malitia finita est et simul est aequalis
ordinis cum satisfactione purae creaturae, potuit haec
illi esse aequalis con: si malitia finita quidem est, sed
sit altioris ordinis in genere mali quam satisfactoria in
genere boni, cum peccatum quodvis sit finitum simpliciter
in genere mali et offensae divinae, quodlibet excedi aut
adaequari potest ab alio finito eiusdem secum ordinis,
scilicet ab alio peccato non tamen plerea adaequari vel
etiam excedi potest ab actu bono purae creaturae,

Quia actg qualiscunqz bonus creaturæ puræ ē ordinis ē ordinis inferioris in genere boni, quam peccatum in genere mali, uti patet ex pbaōe Conclusionis: si om actg naāles in raōe meriti in raōe meriti, unum super naale hōis justi adæquare nequeunt.

Urget: imo peccatu ē altioris ordinis in genere mali, quā Satisfactio puræ creaturæ in genere boni, quia persona offensa ē dignior quam psona offendens et satisfaciens. 35

Hæc raō nulla ē, nam sic sequeretr om offensa a servo principi facta ee ordinis superioris, adeoqz servu nqua pro hoc posse satisfacere, qd clare falsu ē. p̄bo

Rdetr dis: ant. unde peccatu ē altioris ordinis, quia psona ē dignior infte, atqz adeò ht excessu dignitatis n̄ comparabile per aliquid vere finitu Con: quia ē dignior quomodocunqz nego: ad pbaōd nego sequelā v dis: sequeretr hoc nisi inæqualitas illa dignitatis quæ datr inter principē et vilem servu eet finita, ac propterea compensabilis per præstantia operis satisfactorii Con: secus nego. Excessus Regiæ conditionis supra servile ē solum finitg et accidentalis, proindeqz obsequia servi utilitaē, præstantia et multiplicaō moraler grave offensa adæquare v em excedere, ut si servus semel aut sæpius obiectu corporis sui Regi vita, v imperium servet, at excessus divinæ dignitatis supra quaevis creata substantialis ac simpliciter infinitg ē et obsequia creaturæ

Et obsequia creatae Deo comparata semper vilia manent, atque decrescunt ex iis titulis, ex quibus offensae gravitas augetur.

Urgetur 2°. enim id quod est inferioris ordinis potest aliquid adaequare vel excedere aliquid superioris ordinis, quod non obstante inaequalitate ordinis inter peccatum et satisfactionem purae creaturae, potuit tamen illud adaequare vel excedere. antecedens probatur. nam aurum est altioris ordinis ac pretii quam argentum, et tamen istud multiplicatum potest in aestimatione morali pretium auri adaequare vel excedere. Item actus charitatis est ordinis superioris, quam actus virtutum moralium, et tamen actus harum virtutum in hoc puncto multiplicati tandem saepe enim plus mereri possunt, quam actus remissus charitatis. Respondeo distinguo antecedens: id quod est ordinis inferioris in consideratione physica potest aliquid aliud in eadem consideratione physica superius adaequare vel excedere in aestimatione morali, concedo. quod est ordinis inferioris in aestimatione morali potest aliquid alterum in eadem aestimatione morali superius adaequare vel excedere itidem in aestimatione morali. actus autem bonus purae creaturae enim in aestimatione morali est inferioris ordinis in ratione satisfactionis, quam peccatum in ratione offensae. hinc patet responsio ad instantias. ad 1am argentum solum in consideratione physica non autem in aestimatione morali est ordinis inferioris quam aurum. ad 2dam actus charitatis in virtute merendi augmentum gratiae et vitae aeternae, non est superioris ordinis sed eiusdem cum actibus supernaturalibus aliarum virtutum moralium. unde non est mirum, si in hac ratione actus charitatis possit aliquando excedi. solum enim est altioris ordinis vi motivi et in virtute disponendi ad gratiam et conversionis ad Deum. Subsumptum ideo transeat: antecedens nego consequens. dato enim quod aliquid hic, quod est inferioris ordinis, adaequare possit

aliud ordinis superioris. Certum tamen est, quod id non possit fieri semper et in omnibus. Si enim peccata venialia aequa adaequare possunt Moraliter neque actus mere naturales utut honesti possunt in virtute merendi gratiam supernaturalem adaequare actum supernaturalem, neque contra hoc. Unde dato hoc non dum tamen sequitur quod opus pure creatum in ratione satisfactionis possit adaequare peccatum consideratum in ratione offensae divinae, si istud sit ordinis superioris quam illud. Ratio autem, cur in nostro casu id quod est ordinis inferioris non possit adaequare alterum ordinis superioris est quia id, praeter quod opus satisfactorium purae creaturae inferioris ordinis est quam peccatum, consistit in excessu dignitatis personae offensae supra dignitatem personae satisfacientis, qui excessus cum sit infinitus hinc nec per praestantiam operis meretur [illegible] neque alio ex capite potest compensari. Nec dicas satisfactionem non esse ad constituendam aequalitatem inter personam et personam, sed inter obsequium et iniuriam, ideo personam satisfacientem non debere aequalis esse dignitatis cum persona offensa. Contra enim est, quia licet satisfactio non constituat aequalitatem inter personam et personam, tamen illam supponit, ut in aestimatione morali censeatur esse condigna et aequalis offensae, nisi dictae aequalitatis defectus suppleri possit aliunde, qualiter tamen suppleri non potest. 59.

Obiicies 2do potuit unus homo caeterorum caput constitutus omnes posteros condigne reficere, quibus poterat enim iustitiam originalem mereri ipse Adamus: quod potuisset aliquis innocens ex plenitudine gratiarum sive dempta solum unione hypostatica sive cumulatus tanquam alterum Caput, pro omnibus condigne satisfacere. Respondeo nego Consequentiam ob nostras rationes. Deinde: Adamus posteris potius non potuit condigne sed solum congrue mereri gratiam illam ac iustitiam originalem

Et quamvis aliq plenitudine grãa dotatq qui, ex ordinatõe
Dei sua grãa amplis augere requireret, alios ex animi cis
sma grãa sanctificante cõdigne mereri, eis tn pro inimicis
cõdigne satisfacere possit; nam satisfactio cõdigna dt
arithmetice debitum ex æstimatõe morali adæquare. ad meritum
vero cõdignum juxta plures sufficit, si proportione habeat
geometrica ad præmium v.g. vitæ æternæ, qd mater
nos D.C longe major ẽ merito cõdigno. Secus alios
vero ẽm meritum cõdignum dt arimetice præmium adæquare;
mata quos saltet dicere oportet, pura creatura neqs cõdigne
mereri potuisse remissione peccati originalis cum
hujusmodi meritum adæquans præmium, reipsa sit cõdigna
satisfactio. qd si velis meritum cõdignum n̄ debere arithmetice
sed tlm geometricè eẽ æquale præmio, ideo, qd si pura
creatura possit peccati mlalis remissione cõdigne mereri
n̄ sequitur posse ẽm cõdigne satisfacere. hos vero hic
tunc de cõdigna satisfactione loquimur.

58. Dices qui pt plus cõdigne mereri pt ẽm minus. sd pura
creatura plenitudine grãa dotata possit alus cõdigne mereri
grãa et vitã æternã, qd ẽ plus quam sola peccati mortalis
remissio, qd et hanc eis cõdigne mereri possit. qua præstita
remissione posset eadẽ creatura illis insuper grãa et gloriã
cõdigne mereri. R. dis. Maj. si cætera sint paria et ad meritum
minoris nihil obstiq renitat. Con. si cætera n̄ sint paria.
et ad meritum minoris aliquid obstiq renitat nego Maj.
licet enim plus sit vitã æternã mereri peccatori, quam
eidem mereri sola remissione peccati mortalis, n̄ tñ
plus ẽ mereri vitã æternã n̄ peccatori quam veniam
peccatori, quia in n̄ peccatore nullum adẽ contrarium qd ipsum
reddat positive indignum vitæ æternæ, posito q. Dñm

retrahere ab hac illi offerenda, in peccatore vero ad contrarium quod reddit. Positive indignum reddit, quamquam a Domino illi venia retrahere sit, nempe ipsum peccatum.

59.

Obj. 3. Si pura creatura non posset condigne satisfacere pro peccato mortali, adeoque ad hoc fluxisset opus satisfactione Christi, ad satisfaciendum pro peccato simpliciter finito ac solum iusto videtur quid requireretur satisfactio simpliciter iusta qualis est Christi. Sed hoc non bene dicitur, quia satisfactio condigna non debet esse infinities maior quam sit offensa. Ergo. Probatur omnis si peccatum mortale simpliciter esset iniustum, sufficit ut esset ad condigne satisfaciendum satisfactio simpliciter iusta, qualis est Christi satisfactio; ergo cum non sit simpliciter iusta, sufficit enim satisfactio minor non iusta simpliciter adeoque satisfactio pura creatura. Confirmatur secundo peccata mortalia omnia in ratione offensae sunt inaequalia; ergo si pro quovis requiritur satisfactio aequalis Christi simpliciter iusta, tunc pro offensis inaequalibus requireretur satisfactio inaequalis, quod est inconveniens. Respondeo nego maiorem. Ratio. Dico: satisfactio condigna non debet esse infinities maior, quam sit offensa, si possit dari alia aequalis et simul finita. Concedo, secus nego antecedens. Ad primam confirmationem. Dico: concedo si possit haberi alia minor quam simul sit aequalis. Concedo, secus nego consequens. Ad secundam confirmationem. Concedo totum et dico: subsumptum hoc est inconveniens posito quod pro singulis offensis inaequalibus possit haberi satisfactio aequalis et tamen simpliciter finita. Concedo, secus nego subsumptum. Si pro nulla offensa Dei mortali sufficit satisfactio simpliciter finita, consequens est quod requiratur pro quolibet satisfactio simpliciter iusta. Cum ergo aliunde constet, unum iustum non posse esse maius altero, mirum non est, quod in hoc casu in diversis offensis inaequalibus requiratur satisfactio aequalis. Adde quod pro pluribus offensis inaequalibus requiritur eadem

Requirant plures satisfactiones aequales sed una sufficit pro omnibus abunde.

60\. Obiicitur 2do ad satisfactionem condignam sufficit, ut laeso restituatur illud quod ipsi iniuste fuit ablatum. Sed hoc potest facere purus homo respectu Dei, ut si omittendo amorem Dei ex praecepto debitum peccasset, postea non existente praecepto actum charitatis eliceret. Ergo potest homo purus satisfacere condigne pro peccato mortali proprio. Si hoc potest, non est ratio, cur non pro originali et pro omnibus peccatis a pura creatura satisfieri possit. Respondeo nego maiorem universim sumptam alias enim si quis coronam per summum contemptum Regi a capite detraxisset, condigne ipsi satisfaceret, modo eam illi restitueret, aut si eum offendisset subditus non deponendo pileum in eius praesentia satisfaceret postmodum caput aperiendo, quod utique falsum. Respondeo 2. distinguo maiorem ad satisfactionem condignam pro sola re ablata seu damno sufficit, si v. g. ita loqui volumus pro iniuria illa reali sufficit, si laeso restituatur illud, quod ipsi fuit ablatum concedo ad satisfaciendum enim pro iniuria et quidem personali, si qua intercessit sufficit, si restituatur illud, quod fuit ablatum nego. Distinguo aliter maiorem sufficit, si laeso restituatur ablatum restitutione aeque bona, aestimabili ac honorifica ipsi laeso quam mala et in suo genere aestimabilis ac iniuriosa erat laeso ablatio concedo si restituatur quomodocunque nego, in quovis peccato mortali virtualiter duplex iniuria fit Deo. una quasi realis, qua debitus Deo bonum amor, honor, obedientia subtrahitur, atque hoc damnum per aequalis bonitatis actum compensatur. altera personalis, qua Deus inhonoratur et contemnitur, et pro hac creatura aequivalens reddere nequit.

61\. Urgebis sicut peccatum in ratione offensae est quamdam infinitae illum quid ex dignitate infinita personae divinae, ita enim actus charitatis Dei est infinitae aliqua sed et quid, ex dignitate infinita

obti amati: ergo per talem actum potest Deo satis fieri condigne non tantum pro iniuria reali sed etiam personali. confirmatur sicut mortale postponit Deum alicui creaturae, sic actus charitatis Deum praefert omnibus bonis, estque tam bonus in suo genere satisfactionis, quam peccatum in genere offensae: ergo. Respondeo transeat ant. nego con: licet enim et peccatum et amor Dei ob infinitam dignitatem personae offensae et amatae habeat aliquam infinitatem secundum quid tamen adhuc alio ex capite peccatum in ratione offensae maioris est ac superioris ordinis, quam amor Dei in ratione satisfactionis, nempe ex vilitate personae offendentis et satisfacientis, quae enim ista auget offensae gravitatem, tantum minuit valorem satisfactionis. imo etiam ex dignitate personae offensae plus gravitatis refundit in offensam quam aestimabilitatis refundatur in amorem ex dignitate obti amati; amor enim in tantum est infinitus secundum quid, in quantum est accessus quidam ad bonum infinitum, peccatum vero in quantum est recessus a bono infinito: est autem longe detestabilius recedere a bono infinito, quam laudabile sit accedere ad illud, sicut detestabilius multo est majestatem infinitam contemnere ac inhonorare quam sit laudabile illam honorare: ergo non obstante, quod etiam amor Dei dici possit habere infinitatem aliquam secundum quid, non tamen est aequalis peccato mortali. ad confirm: nego ant: quo ad 2dum membrum! nam summum ab infimo honorari et optimum praeferri vilissimis parum est maximum vero et intolerabile est summum ab infimo contemni et optimum vilissimis posthaberi, multoque plus hoc displicet quam illud, maioremque hoc indignationem meretur ac poenam, quam illud benevolentiam ac remunerationem et subditus Regem suis mancipiis postponens graviter offendit, num ideo per hoc condigne satisfaciet, quod eum postea omnibus mancipiis anteponat? 62.

obiicitur 5to qui praestat satisfactionem debitam, praestat condignam, sed qui facit quod potest, praestat satisfactionem debitam, cum ad impossibile nemo teneatur et creditor cum plus rationabiliter exigere nequeat satisfactione possibili, contentus esse debeat: ergo modo creatura pura faciat quod potest, condigne satisfaciet, confirmatur hoc ex ingentibus naturae impulsibus inclinatur, imo obligatur ad satisfaciendum Deo pro peccato mortali... ergo hoc debet esse possibile. Respondeo Di. Majorem qui praestat satisfactionem tam in actu primo quam in actu 2do debitam, praestat condignam con: qui tantum praestat debitam in 2do actu, nego hic etiam plus nequeat reddere

si praestat condigne nego nam qui debet mille et tantum habet centum istosque
solvit, solvit quantum potest, nec tamen solvit condigne sive ad aequalitatem, et
alioquin peccator in agone constitutus unico dilectionis actu pro
millenis gravissimis peccatis, cum plus reddere nequeat amplius, condigne
satisfaceret. Ad rationem Minoris additam dico, quod licet ab homine non possit
exigi ut faciat plus quam possit, potest tamen condemnari, ut plus et plus
poenae patiatur, sicque luat in carcere, quod non habet in aere. Ad confirmationem dico: autem
sic inclinat et obligat ad satisfaciendum saltem congrue et imperfecte con-
[illegible] condigne et ad aequalitatem nego, nec dicas [illegible] inutile
fore satisfactionem mere congruam, cum Deus non teneatur eam acceptare,
neminem quod licet Deus ad hoc non teneatur, sperari tamen prudenter potest, propter
bonitatem eam esse acceptaturum.

63. Obiectio 6. Si homo non potest condigne satisfacere pro peccato mortali, habet maiorem
potentiam perdendi seipsum quam salvandi; videtur autem absurdum esse a
divinitate hoc concessisse, cum maiori potentia sit perdendi gratiam
salvandi. Respondeo distinguo Maiorem: habeat maiorem potestatem perdendi gratiam
salvandi praeter ad lapsum concedo: quam se salvandi antecedenter ad lapsum
nego. Antecedenter ad lapsum homo aeque potest facere bene quam male, et
sic potest aeque salutem statui suo seu naturali seu elevatis convenientem
obtinere, quam illam amittere, at vero posito quod culpa sua lapsus
sit, seque ipsum et nos perdiderit, non magis mirum est, si non possit recu-
perare pristinum statum, quam quod homo postquam semel vitam corporis
destruxerit seipsum occidendo, non possit amplius illam recuperare.

64. Obiectio ultimo praecipuum fundamentum adversariorum est, quod gravitas offensae crescat
ex dignitate personae offensae et vilitate personae offendentis; et quod viceversa
ex dignitate personae offensae et vilitate personae satisfacientis minuatur valor
satisfactionis. Hoc fundamentum nullum est. Minor patet, immo si quis aequalem
summam furetur sive Regi sive plebeio, aequalem prorsus facit
offensam, et si quis sive nobilis sive ignobilis Regi rapiat centum,
satisfacit restituendo centum: quod verum non est, quam magnitudo
offensae crescat ex dignitate personae offensae, et valor satis-
factionis decrescat ex vilitate personae satisfacientis.

2do peccatum sacerdotis gravius e quam laici. qd gravitas offensae crescit potius ex dignitate psonae offendentis. R. nego Mi.

ad ima pbaõe dis: con: qd hoc verum e de offensa consistente in iniuria reali et de satisfactione pro illa. con: verum e de psonali, qualis per se peccatum committit contra Deum. ad 2dum dis: ant. peccatum sacerdotis gravius e per accidens ob scandalum, maiore obligaõe status, adiuncti voti et regulariter cum maiori deliberaõe ob cognioe perfectiore con: per se ac cateris paribus nego. solvuntur obiect. contra 3tia concl:

Solvuntur obiectiones contra 3tiam Conclusionem.

6s

Obiic. imo ac principaliter. eo maior e offensa, quo maior e dignitas psonae offensae: sed personae per peccatum mortale offensae dignitas e simpliciter infinita: qo et offensa illius. R. imo R. Ergo imo in actu de se leviter malo: 2do in amore Dei, nam omnis actus cateris paribus eo melior e quo obiectum e obtum illius, qd cum sit simpliciter infinite perfectus, om talis amor erit simpliciter infinite bonus. R. dist. 2 dis. Maj: ita ut offensa iuxta dignitatem psonae crescat proportione solum Geometrica con: ita ut crescat aritmetica nego maj: proportione aritmethica cresceret offensa cum dignitate psonae offensae, si quot veluti gradibus psonae offensae dignitas excedit dignitatem aliarum psonarum, totidem iisdemqs aequalibus inter se gradibus eius offensa illius excederet offensas aliarum psonarum atqs adeo psonae dignitatem adaequaret. Geometrica vero proportione crescit, qdo ita crescit, ut sicut dignitas psonae offensae e in summo genere boni, ita offensa illius sit in summo genere mali, quin tamen adaequet psonae offensae dignitatem sitqs illi aequalis, eo qd intra supremum illud genus mali qualibet offensa assignata maior alia dari possit, ideoqs nulla sit summa in genere suo sed ultra genere suo,

98.

Deus vero eiusdemque dignitas est summa in ultima rerum in genere, quippe in quo genere majus aliud dari non est. Cuius difficultatis ratio ulterior est, quia uti in humanis, sic etiam in divinis dignitas personae offensae gravitatem offensae non auget praecise secundum mensuram magnitudinis suae intrinsecae, sed etiam secundum mensuram cognitionis qua a peccante cognoscitur, deliberationis qua peccatum committit malae, circa quam versatur in indignationis [illegible] sub gravi comminatione peccatum prohibet, quo [illegible], quia [illegible] magis et minus majoraque [illegible] in uno quam in altero peccato, [illegible] ratio offensa est in uno esse major quam in altero.

66. Dices. Deus peccato mortali offensus tribuit illi gravitatem ordinis superioris in genere mali, faciendo scilicet ut peccatum sit in supremo genere mali. Quod enim facit ut sit malum simpliciter infinitum. Esto. Cons.: ideo tribuit illi gravitatem superioris ordinis quia ipse est superioris ordinis. Quod cum sit dignitatis infinitae, quam tribuit infinitam gravitatem. Resp. nego cons.: ad probationem dist. ant.: praecise ideo quia ipse est superioris ordinis nego, ideo et simul quia peccatum est capax. Et sit in supremo genere mali conc. ant. et dist. cons.: quod cum sit dignitatis simpliciter infinitae tribuit etiam peccato infinitam malitiam, si huius quoque infinitatis esset capax peccatum transeat, secus nego cons. Licet autem peccatum non sit capax malitiae simpliciter infinitae, tamen dicitur esse, quia scilicet peccatum ita est in supremo ordine mali, ut licet in eodem genere sit dari possit aliud majus, quia Deus est superior, gravius et gravius offenditur ob clariorem et clariorem cognitionem.

67. Obiicitur. Merita Christi sunt valoris simpliciter infiniti, quia valor operum meritoriorum crescit ex dignitate personae merentis, quae dignitas in Christo est infinita. Ergo etiam peccatum mortale in ratione offensae divinae est simpliciter infinitum, quia etiam ratio offensae crescit ex dignitate personae offensae, quae dignitas etiam ista

R. imo retorqueo in peccato veniali; dist. R. nego cons. nam dignitas personae merentis valorem operis meritorii constituit, et se per seipsa in genere causae formalis seu causae moralis, atque ita se totam communicat operi meritorio quali, seu illud habenti valorem meritorium, ex tunc dignitas personae offensae non constituit offensam intrinsece ac in genere causae formalis, sed est aliquid ei adaequate extrinsecum, atque se mere obiective ac terminative sicut obiectum respectu ac conditionis [?] amoris, ideoque non se totam communicat offensae, sed solum pro ut est in cognitione offendentis.

Urgebis enim dignitas personae offensae pro ut illa est in seipsa, non tantum in cognitione offendentis, est pars saltem partialiter constituens peccatum in ratione offensae: quo sicut memento [?] ita et offensa erit simpliter infinita. ant. prob. si quis personam aliquam offendit putans maioris illam esse dignitatis quam reipsa sit, ut si quis plebeium percuteret putans esse principem, offendens deberet non mereretur tanta indignatione personae offensae et exactione tantae satisfactionis ac poena quam mereretur, si persona offensa reipsa haberet illam dignitatem, quantam in illa apprehendebat offendens: quo offensa passive accepta est tanta saltem partialiter per ipsam offensam dignitatem, sed ut pro ut datur a parte rei formaliter constituit, et non tantum per cognitionem illius; atque persona infinitae dignitas per seipsa tantum constituit offensam simpliter infinitam. R. imo argumentum retorqueo in peccato veniali; dist. nego ant. si enim hoc ex eius modo offensiones tantum indignari non soleant, nec eam illa obligat satisfactionem et poenam exigant, ergo in his taxandis potius attendant solum ad damna reipsa sentiunt, et non multum curent quae in mente fuerit iusta aestimatione offendentis, tum non sequitur, quod taliter offendens deberet non mereatur tanta indignatione personae offensae et exactione tantae satisfactionis ac poena, quam in illa apprehenderat offendens. quod haud dubie verum est coram Deo, qui praecipue voluntatem attendit, et cuius offensa in affectu sicut modo est eius offensa in effectu.

Unde offensa gravitatem desumit qua revera
datur à parte Dei prout apprehenditur per praeviam cognitionem
... transeat. ant: nego con: disparitas est quod infinita dignitas
personae merentis in Christo actione meritoriam quatale
partiales constituat mediante unione physica inter personam
operantem et actionem intercedente, quae unio licet in se
simpliciter sit finita, tamen non suscipit magis et minus, ideoque
dignitas personae operantis seipsa communicat actioni meritoria
totum quantum est ei communicari ... infinite, ita ut nullum
tale opus Christi in ratione valoris non possit esse majus alio opere
ejusdem Christi atque sic crescere. Adeo opera sunt in ratione
valoris aequalia propter eandem infinitam dignitatem personae operantis.
At verò dignitas personae offensae peccatum in ratione offensae
constituit solum mediante sui cognitione, quae dum peccans, quae
cognitio non solum finita est in se, sed etiam suscipit magis et minus,
ita ut semper possibilis sit clarior et perfectior, adeoque per
nullam cognitionem dignitas infinita personae offensae se actioni
peccaminosae communicat totum quantum est communicari, atque adeo
licet se tota, sed tamen totaliter infinite illi offensae
se communicat. Adde quod merita Christi hoc ipso, quod intrinsece in
ratione meriti per infinitam dignitatem ubi involvant aliquid infinite
placens Deo, ideoque mirum non est, si et unum meritum infinitè placeat
Deo, et mereatur praemium majus et majus in infinitum. Peccatum vero
dato etiam quod in ratione offensae constituatur etiam intrinsece per dignitatem personae
offensae, tamen per hoc non dum intelligitur involvere aliquid infinite
displicens Deo, ideoque non dum intelligitur peccatum Deo displicere
infinite poenamque mereri majorem et majorem in infinitum. Neque dicas
... involvens una parte infinita esse hoc ipso infinitum. Nam enim
quod licet in data hypothesi offensa sit infinita infinitate qualicunque
in ratione entis, non tamen in ratione offensae infinita est illa infinitate

Quae hic ē in quaest. hoc ē instae provocante iusta displicentia et indignaõe divina, ac tribuente Deo ius ad exigendam poenam majorem et maiorem vi iustam.

Obti. peccatum mortale meretur poenam iustam: qd est ipsum ē iustum, et durans meretur poenam iustam secundum quid, seu poenam secundum extensionem ac duraõe iustam Con: iusta simpliciter ac em. seu intensione iusta nego quia autem n̄ meretur poenam simpliciter iustam, hinc neque arguitur peccatum ēē simpliciter iustum, sicuti ē em actus nostri boni, sed iusti secundum quid, in qtum merentur praemium quo ad duraõe iustum. 89.

Urget imo peccatum mortale de se ēēt dignum poena em quo ad intensionem iusta si haec ēēt possibilis: et qd de facto hac em poena n̄ puniatur ideo praecise ē, quia talis n̄ ē possibilis. ant. patet ex D. Thoma in 4 dist 46 q 2 quaest. una art 3 ad 2dum, ubi ait: dicendum qd ex hoc qd contra iustum peccat, debetur sibi poena iusta, n̄ autem sit ēē iusta acerbitate, quia in creatura finita n̄ pōt ēē qualitas iusta, sed compensatur per duraõe iustam. qd @ dc dis: ant. ēēt dignum poena em quo ad intensionem iusta et simul ēēt dignum, ut poena illa intensive iusta duraret in aeternum si qs em ēēt iustus extensive nego. et n̄ ēēt simul dignum, ut poena illa intensive iusta duraret in aeternum transeat ant: ut peccatum mereretur simpliciter iustam deberet mereri poenam, qua major n̄ ēēt possibilis, adeoque n̄ solum intensive, sed em extensive iusta. qd autem n̄ mereatur illas, patet ex hoc ipso loco D. Thomae, alias enim male diceret, qd defectus intensionis compensaretur per duraõe iustam, item patet ex eo quia si omnia peccata in raõe offensa ēēnt aequalia, tum mererentur poenam aequalem contra illud: qtum glorificavit se et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum.

Urget mortale meretur poenam aeternam: sed poena aeterna maior est quam poena temporalis intensive infinita: ergo meretur poenam maiorem poena temporali intensive infinita. ergo meretur poenam tam quoad intensionem quam durationem infinitam. Contrarium syllogismo nego Consequentiam si enim poena aeterna quoad intensionem finita maior est poena temporali intensive infinita, ex eo quod mortale mereatur hanc maiorem, non sequitur mereri tam intensive quam extensive infinitam, cum poena aeterna intensive finita ea sit major.

Urget 3tio mortale meretur poenam damni, haec est simpliciter infinita: ergo meretur poenam simpliciter infinitam: probatur Minor: per poenam damni privatur homo bono simpliciter infinito nempe Deo. sed privatio boni simpliciter infiniti est poena simpliciter infinita ergo. Respondeo nego Minorem. ad probationem distinguo Majorem: per poenam damni privatur homo bono infinito ut apto possideri possessione tantum finita Concedo: possessione simpliciter infinita nego poena damni proprie homo non privatur ipsa essentia simpliciter infinita, sed tantum visione intuitiva eiusdem, per quam Deus aptus est a creatis possideri, quae visio cum sit mere finita, sine poena damni privat hominem bono solum finito.

92. Urget 4to peccatum mortale in actu primo meretur privationem visionis atque et gratiae sanctificantis maioris ac maioris in infinitum nam quam gratiam visione meruisset, quisquis eam esset, per quaecunque mortale omnis illius privationem meretur. atqui talis privatio gratiae et visionis maioris et maioris in infinitum est poena maior et maior in infinitum: ergo peccatum meretur in actu primo poenam maiorem ac maiorem in infinitum

Ad ergo ipsum peccatum in ratione demeriti est simpliciter infinitum, sicut meritum Christi in ratione meriti dicitur esse simpliciter infinitum, ergo in actu imo mereatur praemium majus et maius in infinitum. Respondeo distinguo antecedens: privatio gratiae et visionis majoris et maioris in infinitum est poena maior et maior in infinitum in uno tantum genere poenae, scilicet damni, concedo; in omni genere poenae etiam sensus nego. Merita Christi mereantur in actu imo non in uno tantum genere maius et maius in infinitum, sed in quocumque genere praemii suscipientis magis et maius.

Urgebis 5. quodcumque poena damni tum etiam sensus pro unico mortali 73
intentata post mille et mille annos aeque erit vera dicere: iam hoc est satis passus: ergo tale peccatum meretur poenam in quocumque genere maiorem et maiorem in infinitum. Respondeo distinguo antecedens: aeque erit verum dicere iam hoc satis est passus extensive, seu satis diu est passus, concedo; intensive nego antecedens. Cum enim Deus poenam doceat in infinitum assignabilis est a Deo poena tam intensa, ut alia magis intensa non possit iuste infligi in aeternum. 74

Urgebis 6. Quodvis mortale est maius malum qualecumque poena intensiva simul ac aeterna: ergo quaevis poena utcumque intensa simul ac aeterna iuste potest infligi. Respondeo imo retorqueo etiam peccatum veniale malum est maius omni poena. Ad rationem nego consequentiam: ratio est quia sicut praemium debet esse maius bonum quam meritum, alias non bene hoc ordinaretur tamquam medium ad illud obtinendum seu finem; sic poena debet esse minus malum quam culpa, alias poena male assumeretur ut medium ad culpam evitandam; ac proinde malum poenae non debet malo culpae correspondere proportione arithmetica, ita ut poena sit tantum malum, quantum est culpa, sed geometrica, ita ut sicut una culpa maior est altera, sic etiam poena culpae maioris maior sit quam poena culpae minoris, quamvis utraque minor sit quam culpa. Unde licet ergo peccatum adhuc majus malum sit quam poena qualecumque etiam intensiva simul ac aeterna, non sequitur quod poena qualecumque cuivis peccato iuste possit infligi.

Obj. 2do peccatum mortale privat Deum bono infinito, ergo
75 est infinita malitia. ant. probatur privat Deum ratione ultimi finis
hoc est bonum infinitum. ergo D. Respondeo nego ant. ad probationem dist. Maj.
privat Deum ratione intrinseca ultimi finis, hoc est bonitate infinita
cum Deo identificata ratione cujus meretur praeponi omnibus
aliis bonis et haberi pro fine ultimo omnium nostrorum
* actuum nego privat Deum ratione extrinseca ultimi finis
hoc est amore cultuque, quo Deum prosequi debemus et praeponere
omnibus aliis bonis ac eum praefigere seu finem ultimum
omnium nostrorum actuum. Conc.

76 Dices. peccator affective saltem a Deo tollit perfectiones
intrinsecas ac infinitas omniscientiam, omnipotentiam, justitiam in quantum
saltem interpretative vellet Deum peccata sua vel ignorare
vel punire non posse, vel non velle. sed tum quis Deum ita odisse
ut ut vellet illum, quantum in se est destruere. ergo quis saltem
tale peccatum odii simpliciter est infinitum quoad malitiam
probatur Con. si quis actu Deo auferret perfectionem intrinseca ac
infinita talis actus haberet malitiam infinitam: ergo etiam sola volunta[s]
illud faciendi, malitia enim ab affectu non ab effectu
desumitur. Respondeo imo trans. ant. nego Con: ad probationem nego ant.
quia etiam talis actus limitaretur ab imperfectione cognitionis
qua operans apprehenderet perfectionem infinita obiecti, quod
destrueret. Respondeo 2 trans. ant. nego Con: quia talis actus
internus se solo acceptus quoad Deum est aeque meritorius
vel demeritorius ac si coniungeretur simul cum externo,
quod ille potens et proportionatus est ad res causandas nam

nam si solum contineret illa in sua virtute, alias enim si quis amaret ita Deum, ut vellet ipsi dare totum esse divinum cum haec volitio tam esset bona, quam bonus esset actus, quo quo quis reipsa Deo conferret esse divinum; quod utique falsum. porro voluntas auferendi Deo perfectionem aliquam non potest causare talem effectum, ut pote impossibilem, adeoque talis effectus non esset tam malus, quam sibi ipse effectus sequeretur.

Obj. 5. peccatum mortale est majus malum, quam infinita venialia, quia est simpliciter infinitum. R. 1. retorqueo in peccato veniali, quod est majus malum, quam infinita physica. 2. nego Con: nam ex eo quod aliquid sit majus malum vel bonum infinitis aliis non sequitur determinate, quod sit infinitum simpliciter, sed tantum disjunctive, quod vel sit simpliciter infinitum vel saltem superioris ordinis. 77

Obj. 6. peccatum mortale est infinita ineligibilitate, quia non potest eligi propter ullum bonum acquirendum, ergo est simpliciter infinitum. R. nego Con: licet ponatur peccatum esse malitia tantum finita, tamen eligi nunquam potest ex eo, quod sit contrarium divinae voluntati, quae est regula omnis prudentialis electionis, et prohibitum pro omni casu. 78

Obj. ultimo contra probationem 2dam quidem: distantia tam hominis quam bruti a Deo secundum perfectionem est simpliciter infinita, et tamen major est distantia bruti a Deo, quam distantia hominis a Deo, ergo potest in aliquo genere esse simpliciter infinitum, quin in illo genere possit dari majus. R. dist. ant. utraque haec distantia est simpliciter ex parte Dei. Con: ex parte hominis et bruti nego ant. quo ad hominem et brutum. 79 dist. alterum: et tamen adhuc majus est distantia bruti —

qua hois maior npê ex pfec brutica Con: ce pfe em Dei nego. Deum infte distare ab hoe et bruto Sedus pfectione nihil ē aliud qua illu hbere pfectione simpliciter infta, hoe verò ac brutu habere ttu finita. at verò Deu magis distare à bruto qua ab hoe ē ne nsura pfectionis finita, qua in bruto ē, minore ēe, qua fit mensura pfectionis, qua in hoe ē, unde patet, qd magis et mins n cadat supra id qd ē in his distantiis simpliciter infinitis, scilicet supra infta perfectione Dei, sd ttu supra id qd ē in iis finita, npê supra mensura pfectionis qua ē in hoe, et qua ē in bruto. quaru una ē maior altera,

artlq 4tq

An Incarnatio fuerit necessaria ad satisfaciendum condigne pro peccato em veniali?

80 Dicendum pbblig Incarnão fuiss nessria ad satisfaciendu cdigne pro peccato em veniali ita post Scotum multi recentiores, ctra aliorū comune. Rão ē quia pura Creatura quantavis graâ ornata pbblig neqs pro veniali pt cdigne satisfacere; ergo si Deus pro illo quoqs sibi voluit cdigne satisfieri, nessria em ad hunc finē erat Incarnão. Con: patet, ant: ph ex de argmto.

Ant. pbr eodem argumento quo usi sumus pro peccato mortali: nam persona per peccatum veniale offensa est infinite digna, adeoque inter puram creaturam et Deum datur infinita inaequalitas seu infinitus defectus inaequalitatis, qui hoc ipso non potest infinitus per nullum opus purae creaturae, ut pote finitam tantum habens praestantiam, vel per aliquid aliud potest compensari: ergo nulla satisfactio pura creatura potest esse aequalis offensae adeoque condigna: et ideo satisfactio purae creaturae non potest esse aequalis offensae gravi, adeoque condigna, quia unde crescit offensa, inde decrescit valor satisfactionis ex dignitate personae offensae, et vilitate personae satisfacientis; item quia hanc satisfaciens non est aequalis dignitatis cum offenso; et hanc inaequalitatem per praestitum operis non potest compensare: atqui tota haec ratio probat: quod enim satisfactio pura creaturae non possit esse aequalis pro offensa levi, adeoque condigna: ergo. 81

Obj. imo peccatum veniale non est offensa Dei, sed pura tantum transgressio divinae legis: ergo nulla est paritas cum mortali: adeoque nulla conclusio praestita patet, quia sola offensa desumit gravitatem suam a dignitate personae offensae, pura autem transgressio legis desumit gravitatem suam tantum solo fine legis, hoc est a bono intento per legem, quod bonum semper est finitum. ant. pbr offensa Dei simpliciter est, qua Deo dat ius auferendi et saltem minuendi amicitiam, sed peccatum veniale Deo non dat ius auferendi et minuendi amicitiam, cum nullum auferat gradum gratiae sanctificantis, sed solum dat ius ad puniendum poena temporali. Rn. con. sed si enim dicas peccatum veniale non esse simpliciter offensam Dei, si per hanc intelligatur talis actus quod Deo dat ius tollendi et minuendi amicitiam,

Est tn simpliciter peccatum seu transgressio Legis divinae facta
in conspectu Legislatoris per legem suum principalem honorem
et gloriam intendentis atque obligantis omnes sui juris participes [?]
ideoque est aliqualis saltem illius contemptus et iniuria legislatoris.
quo posito manet laesa justitia nostra [illegible]: nam sicut
offensa crescit ex dignitate personae offensae et vilitate
offendentis, ita enim peccatum seu transgressio legis cum contemptu
et iniuria aliqua legislatoris coniuncta crescit ex dignitate
legislatoris. et sicut valor satisfactionis pro offensa
decrescit ex dignitate personae offensae et vilitate satisfacientis
ita enim valor satisfactionis pro legis transgressione
coniuncta cum contemptu aliquo et iniuria legislatoris decrescit
ex dignitate legislatoris et vilitate satisfacientis. hinc et probatur
Dnus Mast. transgressio legis desumit gravitatem, a solo fine legis, ini-
coniuncta sit cum aliquali saltem contemptu et iniuria
legislatoris per legem non subditi bonum sed suum simpliciter
honorem intendentis. Trans: secus nego ant: probo cons: ant: nam
licet Deus per peccatum veniale hoi iusto gratiam sancti-
ficantem atque amicitiam suam nec auferat nec minuat, tn
quia est transgressio legis divinae et contemptus aliquis ac levis
iniuria Dei, certum est, quod eidem saltem leviter displiceat
et ob id Deus homini saltem leviter indignetur, ac ob eodem
rationabiliter satisfactionem exposcat et paenam: per offensam autem simpliciter
talem intelligitur actio vel omissio, quae cuius alteri dat
ius exigendi rationabiliter aversionem seu indignationem contra
alterum ob eoque exigendi satisfactionem et paenam.

Contra ea Script: qua Jacobus omne peccatum veniale offensam vocat, in multis offendimus omnes: tum enim eo modo loqui, quo cum inter amicos intercedere dicunt simpliciter offensa, tum eadem, quae ipsi cum adversarii quotiescumque de minimis cum peccatis in confessione accusant, dicere solent, dolere se quod Deum offenderint: tum denique et eo, quia quod filius e patri molestiam, Amandatur Religioni vel levis transgressio offendit illum, licet nec hereditatem tollat nec simpliciter illius dei amicitiam: ergo licet hoc peccatum veniale nec amicitiam divinam, adeoque nec hereditatem seu gloriam caelestem nec simpliciter ... aliquam omittat, tamen est simpliciter offensa Dei. § 2

Dices qui peccat solum venialiter actu et habitu paratus est illud seorsum contemnere, cum amore peccati si Deus id iuberet praecepto graviter obligante, si ante non praefert creaturam aliquam Deo, sed potius Deum praefert omni creaturae, ergo Deum non contemnit si vero non contemnit non offendit. ergo ... non contemnit graviter, concedo leviter nego cons.: quod si peccatum veniale nequidem ~~vel~~ levem contemptum velis appellare, saltem est levis inhonoratio levis iniuria personalis, et indigna quaedam tractatio divinae Maiestatis. adeoque simpliciter offensa Dei § 3.

Item 2. homini iusto venialiter peccanti, vi gratiae sanctificantis quam habet, debetur ex iustitia vita aeterna: quia cum ex iustitia debetur illi remissio venialis peccati, sine qua vitam aeternam consequi nequeat. sed non debetur ipsi ex iustitia remissio peccati venialis, si pro eo non solvit condigne satisfacere: quamdiu enim aliquis non satisfacit condigne offenso, tamdiu potest iste iuste non remittere illi offensam: ergo

Resp. imo n. e. aequior et convenientior modus obtinendi remissionem
peccati quam per condignam satisfactionem, quo tum nulli debeatur
remissio venialis offensae. Dat enim habere sufficientia condignae
satisfactionis condignae ... in statu perfectae amicitiae qualis
enim cum Deo per gratiam initur, exigit ut amicus amico leves
offensiones, morales inevitabiles, facile remittat. sit quo
exactius satisfactionis, quae moraliter non in aeternitate offenditur; quo enim
exigit, ut Deus placari se sinat satisfactione, quae moraliter sit
homo iustus praestare, adaequat possit condigne satisfacere. Ad Conf. Ent.
nego subsumptum Ratione dici: quum aliquis non satisfacit condigne
offenso, tum sit iste iuste non remittere illi offensam, nisi hanc
remissio eidem aliunde ac praescindendo enim a condigna satisfactione
debita sit ex iustitia. Conf. secus nego licet homo non possit
pro peccato veniali condigne satisfacere, tamen Deus tenetur ex
iustitia hoc illi remittere, quo congrua aliqua et sibi possibile
satisfactionem praestitit, nam hoc ipso, quod Deus homini cum gratia
sanctificante dederit ius ad vitam aeternam, dedit enim ius
ut posita satisfactione ipsi sibi peccatum veniale remittatur
licet satisfactio ob defectum aequalitatis non sit condigna. imo
si enim sine ulla satisfactione decesserit ex hac vita, sit Deus
illi peccata venialia remittere tenetur ratione iuris quod habet ad vitam
aeternam ratione gratiae sanctificantis, nec enim sufficit dicere
quod Deus homini iusto cum peccatis venialibus decedenti sine
praemissa satisfactione remittere illa teneatur vi satisfactionis
passionis quam subiit in altera vita, quia per hoc solum
tollitur reatus poenae non solum culpa. Ad Conf. nego dici: ant.
non est convenientior modus obtinendi ex iustitia

Remissione peccati venialis quae per condigna satisfactione posito quod haec sit possibilis. Si non sit possibilis nego antecedens. Confirmatio: Concedo nego subsumptum quia ex eo quod homo iustus titulo amicitiae habeat ius ut Deus pro peccato veniali non sit implacabilis, non sequitur quod satisfactio debeat esse condigna; et illud sequitur quod vel sit condigna, vel quod homo talem praestare non sit, Deum esse debeat satisfactione mere congrua.

Dices actus charitatis condigne meretur vitam aeternam, veniale autem peccatum solum poenam temporalem: ergo actus charitatis non solum adaequat peccatum veniale sed etiam superat. Respondeo distinguo consequens: actus charitatis in ratione meriti est aequalis vel maior peccato veniali in ratione demeriti graduato concedo; tamen in ratione satisfactionis est in ratione offensae graduato nego. Valor aequalis vel maior illo in ratione offensae graduato nego. Valor meriti non decrescit sed solum crescit ex dignitate personae merentis, at valor satisfactionis decrescit ex dignitate personae cui satisfit. 84

Obiectio ultimo: homo potest satis pati pro peccato veniali: ergo etiam potest condigne satisfacere. Respondeo distinguo antecedens: potest satis pati, hoc est potest pro illo tantum pati, quantum satis est ad tollendum reatum culpae nego, potest tantum pati, quantum satis est ad tollendum reatum poenae concedo: si homo toleravit poenam temporalem veniali debitam cessat reatus poenae sive debitum ex peccato contractum ad subeundam poenam; at non hoc ipso tollitur reatus culpae sive dignitas, quam ex peccato homo habet ad subeundam indignationem divinam. Reatum autem istud ex suppositione, quod reatus poenae non sit idem cum reatu culpae, prout in tractatu de peccatis satis contra defenditur. 85

De fine Incarnaõis

Quæstio 5ta

1 Explicata Incarnaõis possibilitãe, existentia convenientia ac Nessitãe gradum facimus ad eiusdem Caas explicandas, inter quas cum una saltem in intentione operantis sit caa finalis, de hac in ista quæstione agemus. quod n. ita intelligendum ē, quasi respectu Dei aliquid creatum propriē raõe finis Deum ad sui productionem moventis habere queat, cum ipse verum oium Caa et finis sit ac proter semetipsum operetur oia, et oia quecunque fuerint sapienter et ordinate disponit, unumque velut rediens ad alterutrumque fine ordinat, hinc illud propter quod et adsequendum Deus incarnaõe directius atque intendit Incarnaõis quasi finis et caa finalis vocatur

Artlus Imus

Quænam sit Caa finalis adæquata Incarnaõis

2. Dicendum Caa finalis adæquata Incarnaõis ē complexum ex illis oibus bonis per se amabilibus, quæ occasione Incarnaõis obtinenda ee ā Deo prævidebantur. ita Cõis. Raõ ē, quia Deus per oia sua opera intendit oia bona, quæ ex illis prævidit ees secutura, seu quæcunque bonum in universo datum ees accidens ac proter illius intentionem: quod enim per Incarnaõem, quod oium divinorum

Opem praestantissimum ē, intendit oīa bona illa, quae ex eadē ventura
eē praevidit, adeoqz Complexum ex his oībg ē cā finalis adaequata
Incarnāois, singula verò st cā illg finalis inadaequata ttm.
porro illa bona sunt maxima possunt ad 4 classes praecipuè reduci 3
1mo scilicet eorū quae Deum, 2do quae Christum, 3o quae hoēs caeteros
4to demum eorū quae angelos concernunt. ad 1mā classē spectat
multiplex divinae gloriae nocumentum, dum per Incarnaōē praecipuè
illg perfectiones ~~nimirū~~ virtum quantum eluxerunt oīpotentia
npe, sapientia, Justitia, Misericordia etc ex quarū cognitiōe in ipsa
Christi humanitate et in hoībg caeteris angelisqz ingens earūdem aestimaō
amor laus veneraō atqz adeo extrinseca Gloria Dei. ad 2dā classē
spectant tum bona ipsi humanitati Christi intrinseca unionis npe hypostaticae
graē sanctificantis habitum virtutum infusarum. extra beatonis etc
tum cū extrinseca, qualia sunt Redemptio exaltaō nominis
Ad 3tia spectat Redemptio nostra tum ā peccato tum ā Diaboli
Tyrannide cui eramus subditi, Deinde sanctificaō nostra; item
Magisterium dum doctrinā suā nos et exemplo ad oēm virtutē
instituit, viamqz monstravit ad Coelum, qd nobis sua
reservavit, item adiutorium per gratiarum graē suae influxum, demum
patrocinium, qd apud patrem pro nobis interponit, aliaqz
plurima. ad 4tam classē pertinet ineunda societas Angelis cum
hoībg beatis ac in imis cum Christo eius SS. Matre consortium
et pollex em graē iisdē angelis per Christi merita collatae. 4°
Et ista quidē st finis qui Incarnaōis, cuius autē Cui 1mo
ē Deus ipse. 2do Christus seu humanitas ipsius 3tio hoēs
reliqui. 4to angeli, quia in horum oīm graā facta ē
Incarnaō et quidē hoc ordine ut finis cui praecipuus

Et ultimatus illius fuerit Deus, qui uti seipsum super omnia diligit, ita omnino à se distincta primario ac ultimato operatur propter seipsum. Secundarius finis cui est Christus, ut pote post Deum summè dilectus. 3. homines et inter hos maxime Dei Mater; electi quoque prae reprobis et sanctiores prae minus sanctis quia et ipsi à Deo magis amati. 4. demum Angeli.

Obijcies 1mo Christus erat summè amabilis propter seipsum, ergo amari etiam debebat propter seipsum, nec fuit conveniens ut ordinaret ad alium finem minus bonum, adeoque non benedicitur, quod finis qui Incarnationis sive Christi fuerit Redemptio ac salus nostra. Resp. dist: con. quo ad alterum membrum, ergo non fuit conveniens ut Christus illum ordinaret ad aliud seu finem minus bonum con: non fuit conveniens ut ordinaret ad alium finem simul tamen etiam amaret ut finis ac ratio sui nego con: Conveniens enim est ut unumquodque à Deo ametur propter totam amabilitatem quam habet, ideoque si aliquid habet unam amabilitatem in ratione finis propter suam perfectionem absolutam, et alteram in ratione medii propter perfectionem respectivam, debet amari non solum ut finis, sed etiam ut medium, atque de facto Christum ita à Deo esse amatum indicat Scriptura, sic enim Matthei 3. ait Pater de Christo, hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacuit. Joan: vero 3. sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam. Imo loco indicat quod Christus ametur à Deo ratione sui ut finis. 2do loco indicat quod propter nos ametur.

Obst. 2do finis plus amat quam media, iuxta illud phil: qd unum ppr quod tale et illud magis tale: qd si christus fuit medium respectu nostrae salutis magis amati fuimus nos quam christus, qd est absurdum. R. dist. con: finis amatur magis quam media, quae praecise habent rationem mediorum et solum ut talia amantur con: finis amatur magis quam media illa, quae licet non tantum habent rationem mediorum, sed simul etiam amantur gratia sui ac finis nego ant.

Articulus 2dus

An remedium peccati fuerit finis sine quo non, ita nempe ut Christus non venisset si homo non peccasset.

Inter alios Incarnationis fines ut ante dictum est fuit Redemptio nostra. hinc Celebris oritur controversia an redemptio fuerit Incarnationis finis primarius, sive talis sine quo non, ita ut si homo non peccasset, hac Redemptione egisset, Deus non misisset christum. an vero fuerit tantum finis secundarius sive talis, ut licet hic finis defuisset, homine nempe non peccante tamen christus venisset ob alios fines: christum nihilominus venturum fuisse tenent cum Doctore suo subtili scotistae, ac multi ex nostris Auctoribus non fuisse venturum docet tum sanctus Thomas quaest. 1ma art. 3. cum omni sua schola, quem ex nostris sequuntur Vasquez, Lugo aliique plurimi cum communi etiam ceterorum quoque Theologorum.

Dicendum primo remedium peccati fuit Incarnationis causa finalis sine qua non, adeoque christus non venisset si homo non peccasset.

Rao gelus: optima est quam indicat S. Thomas loco citato,
nempe ille vi praesentium decretorum fuit finis sine quo Christus
non venisset, qui a sacris litteris juxta comune patrum sensum
expositis nobis assignatur. scilicet remedium peccati et tale quod magis
spectat, quia ea, quae ex sola ac liberrima Dei voluntate proveniunt
supra omne debitum creaturae innotescere nobis nequaquam possunt
nisi ex divina revelatione maxime vero ex sacra scriptura juxta
comunem patrum sensum exposita. Atqui vero sunt imo ex scripturae
testimoniis, quorum aliqua pro fine Incarnationis solam quidem
Redemptionem nostram assignant, fines vero alios ejusdem non positive
excludunt; alia vero alium finem saltem ut primarium excludere
videntur etiam positive. Sic Luca 19 dicitur venit enim filius hominis
quaerere ac salvum facere quod perierat. Matth. 9. non est opus
valentibus medicus sed male habentibus: non enim veni vocare
justos sed peccatores. Matth. 20. filius hominis non venit ministrari
sed ministrare et dare animam suam Redemptionem pro multis.
Joan. 3. sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum
daret, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam
non enim misit Deus filium suum in mundum ut judicet mundum
sed ut salvetur mundus per ipsum. ad Rom. 3. quem proposuit
Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius ad
ostensionem justitiae suae propter remissionem praecedentium delictorum
ad Galatas 4 misit Deus filium suum factum ex muliere
factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret.
1ma Joan. 3 In hoc apparuit filius Dei ut dissolvat opera
diaboli, et paulo ante: scitis, quia ille apparuit ut
peccata nostra tolleret. et cap. 4. misit filium suum propitiationem
pro peccatis nostris.

Huc spectat qd ex symbolo Con: Nycaeni in Missa recitatr
qui pter nos hoes et pter nostra salute descendit de Caelis
et incarnatus e. haec autem et alia complura satis indicant,
Remedium peccati fuisse finem n respectu Chri si ipsa simpliciter fuit talis
sine quo n venisset Chrus, quamvis enim scriptura subinde alios
quosqs fines indicet, v.g. nostra instructionem, testimonium veritatis
Chri clarificatae; hi tn fines fuere v inclusi v connexi
cum fine nostrae Redemptionis. nec e satis credibile tam
nobis eum finem prae caeteris ac in eo charitatem et miseri
cordiam sua adeo frequenter commentaturum fuisse, si illum tantum secundario
et ex occasione risissem ad nos redimendos in carne passibili
caelos delapsus est. Certe si Rex quispiam Christianus
veritus et vana gloriae minime cupidus captivos a turcica
servitute liberaturus Constantinopolin venisset atque in eo immensam sua
charitatem demonstraret, frequenter et absolute protestaretur se
n eorum, qui libertate gaudent, sed captivorum gratia venisse
nec aliam causam afferret, nisi quae cum tali Redemptione
est connexa, nemo n crederet, eam fuisse praecipuam causam finalem
sine qua alioquin n venisset.

9

Eadem Mi: ostenditur e testimoniis S. patrum, qui allata sacrae
scripturae testimonia n aliter interpretantur, atque ob illa certe
negant Chrum fuisse venturum si peccatum n fuisset. Sic
Origenes homil: 24 in numeros ait: pone, n fuisse peccatum
n nesse fuerat filium Dei agnum fieri sed mansisset hoc
qd erat a principio Deus verbum. S. Athanasius serm: 3. contra
arianos: aiebat indigentiaqs hominis anterior erat, quam illius
nativitas, qua sublata carnem n induisset. et paulo post.
n igitur pter seipsum sed pter nostra salute et demolitione
mortis advenit &c

S. Gregorius Nazianzenus orat. 38. quae antehuma,
à Deo pro nos suscepta Caro exstitit, effectu, ut nobis
salus pararet. quid enim aliud Caro afferri p[o]t. S. Chry
sostomus homil. 23 in Genesin: Deus nihil aliud Deus induit
nostram Carnem et aliam humanam sustinuit, nisi ut nos ob noxios
ac maledicto liberaret. S. Irenaeus lib. 5 adversus
haereses Cap. 14 si n. haberet Caro salvari, nequaquam
verbum factum esset Caro. S. Amb. lib. de Incarn. Cap. 6
nam quae erat causa Incarnationis nisi ut Caro quae peccaverat
redimeretur. S. August. Serm. 8 de verbis Apli: venit
filius hominis quaerere et salvum facere quod perierat. quod si homo
n. peccasset, filius hominis n. veniret. S. Leo Magnus Serm. 2
in pentecoste: si enim homo ad Imaginem Dei factus in
sua honore nam manisset, Creator mundi Creatura
fieret. S. Gregorius Magnus lib. 4 Cap. 1mo in iii Librum
Regum: si quod pro peccatoribus venit, si peccata deessent, eum
venire n. oporteret. plura adhuc alia nec minus clara
testimonia afferunt Auctores, quibus accedit et Ecclesiae Catholicae
sensus, quae in hymno exultet ubique leviora sabbatho s.
canit, o vere necessarium Adae peccatum, quod Christi morte deletum est.
ò felix culpa quae talem ac tantum meruit habere Redemptorem.
ex quibus omnibus satis manifestum est adducta scriptura testimonia
à Patribus Communiter fuisse accepta, ut iis de pro certo censerent
Christum ita venisse in peccati remedium, ut si hoc n. fuisset neque
ille advenisset. Cum igitur Scriptura iuxta Communem Patrum
Interpretationem intelligere a Tridentino iubeamur, haec autem
à Patribus in nostra Conclusione sensus accipiatur, nostra sententia
seu scripturae et conformior praeferenda est contrariae.

Dicent adversarii contra Scripturam ac patres loqui de adventu Christi in carne passibili, ita ut nulla fuerit alia causa principalis cur passibilem humanitatem induerit; sed tamen negaverit, Deum aliud habuisse finem principalem, ipsa Dei gloria, et huius Mysterii excellentia Christique dignitatem cum omni mundi perfectione Sanctificatione, Magisterium Exemplum etc. ob quos fines etiam non posita Redemptionis à peccato nostrae Christus in corpore impassibili vi praesentis decreti missus esset. 11.

Sed hanc expositionem esse violentam nemo non videt, et hinc contra est 1mo, ubi nihil efficacius opponi obstat Scripturae et patribus in sensu proprio plano et non alieno ac restricto exponere tenemur, nihil autem efficaciter obstare ex obiectionibus palam fiet.
Contra est 2do patres universaliter loqui, quod non fieri potest universaliter dicti intelligi.
Contra est 3tio, cum Scriptura et patres toties de fine Incarnationis loquuntur satis credibile non est semper loqui de fine secundario, nunquam primario, ob quem Christus etiam abstracto secundario nihilominus venisset, cum tamen id ad fidelium rectam instructionem et Christi Deique gloriam pertinuisset, unde contra est 4to. quia sequitur patres per restrictionem mentalem tam universaliter absolute ac sine exceptione locutos, ubi facile id distinguere poterant induxisse fideles in errorem, quo existimarent eam fuisse causam —

quo existimarent, eam fuisse causam principalem Incarnationis; si quis enim de Christo ante mortem absolute diceret eum non habuisse carnem subintelligendo impassibilem, et post mortem subintelligendo passibilem nemo non videt eum mentis restrictione usurum, quod autem aliud fecissent patres, quod absolute dixerunt — cum Origene: absente peccato filium Dei mansurum, quod erat Deus verbum.

Vel cum Athan: Carnem non induturum: vel cum Hyreneo Verbum
neququam Carnem factum iri: vel cum Augustino filium
hominis non venturum; vel cum Leone Creatorem mundi Creaturam
non futurum: vel cum aliis nulla alia fuisse Causam cur veniret.
Contra est 5to. velat pollas non esse malignantis animi, qua
negat, omnia post se, adeoque non solum modum, sed etiam incarnationis
propriam negant patres illi, qui Christum non venturum esse dixerunt,
nisi peccatum praecessisset, si quis enim dicat, petrum hodie in
scholas non venisse; non solum negare censetur, quod petrus non venerit
Cum Calamo et Atramento, sed negare censetur absolute
quod venerit ad scholas, ideoque falsa simpliciter est propositio
si revera fuit in schola licet sine Calamo et Atramento.
Contra est demum 6to. si tam multa tam aperta ac in eandem sententiam
S. patrum testimonia a sensu proprio detorquere liceat in
alienum, et iisdem affingere restrictiones mentales tam violentas,
vix quidquam amplius ex iisdem probari poterit solide, omniaque
eludi poterunt ope similium restrictionum. Nec dicas ipsum
Christum Dominum tali aliquo usum restrictione mentali, ut quo Joann. 7.
dixit; vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendam
manifeste scilicet et cum discipulis: nam postea quasi in
occulto ascendit. Imo etiam iuxta nos sancti patres tali restrictione
sunt usi, ut cum plures illorum asserant, nullam fuisse aliam causam
incarnationis, cum tamen nobis etiam fatentibus praeter remedium peccati
non fuisse causam principalem adaequatam, sed fuisse adhuc alios fines.
Contra enim est, quia quod Dominus loqueretur tantum de ascensu suo
manifesto et cum discipulis, colligi poterat ex circumstantiis, nam
ut cum ipsis ascenderet, petebant discipuli, atque hoc pride
facturum se esse negavit.

Et hoc ipsum, quod scilicet cum tali restrictione locuti sint, certo constat aliunde, cum Scriptura testetur, quod dixi Christus ascendendi occultè. Rursum quod patres dixerint, nullam aliam fuisse causam Incarnationis nisi remedium peccati, per hoc non negaverunt alias adhuc esse causas accessorias, et cum peccati remedio connexas pariter constat aliunde ipse ex eo, quod vidimus alibi, ubi et Scriptura praeter Redemptionem nostram alias quoque causas Incarnationis adduxerint. At vero quod iidem, dum toties ac tam apertis verbis negarunt Christum venturum fuisse si peccatum non fuisset, locuti sint semper cum restrictione illa mentali, quam adversarii illis affingunt, nec ex ipsis patribus constat, nec aliunde probari potest. Solvuntur obiectiones

Solvuntur obiectiones

12 Obiectio 1mo Si Christus fuit praedestinatus seu decretus antequam decerneretur existentia aliorum hominum ac permissio peccati, tunc venisset etiamsi peccatum non fuisset. Sed prius est verum: ergo et Maior valet contra supponit adversa partes. Minor probatur ex sacris litteris. Sic enim ad Collossenses 1mo Christus dicitur esse imago Dei invisibilis et primogenitus omnis creaturae. ad Romanos 8 dicitur: quos praescivit et praedestinavit conformes fieri imagini filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Proverb. 8 in persona Christi dicitur: Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. hac ante omnia dicunt Christum fuisse praedestinatum seu decretum antequam decerneretur existentia ullius alterius hominis adeoque etiam permissio peccati: ergo et Confirmatur Christus fuit finis cui, propter quem Deus condidit totum universum et permisit ipsum etiam peccatum, ut constat ex illo ad Hebr. 2do decebat enim eum, propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummari.

Et ex illo ima ad Corint: 3 oia vestra sunt, vos autem Chri Christus autem Dei. Idem in indicat Tridentinum sess. 6. cap. 7. ubi docet, causa finalem justificationis nostrae esse gloriam Christi: atqui finis prior est in intentione operantis quam media: ergo Christus fuit prior in intentione Dei quam Redemptio ac justificatio nostra caeteraque creata, et sic ter fuit decretus ante ista. quod si verum est, ut manifestum, omnis peccatum ac Redemptio nostra non fuisset: ergo pro responsione notandum

13 quod licet in sensu reali Deus unico illo decreto decernat omnia et praeter realem logice non decernat unum prius quam alterum prioritate ac posterioritate cadente supra ipsum decretum: Theologi tamen in hoc ipso decreto reali unico plures formalitates ac signa rationis ut vocant inter se distinguunt quorum unum ratione nostra sit prius altero, posterius ordine.

Porro ordinem horum signorum avent desumendum esse ex his obiectis divinae voluntatis, seu ex diversis affectibus a Deo volitis diversaque eorum inter se connexione, dependentia ac habitudine ad invicem, maxime vero ex habitudine illa, quam habent inter se in ordine ad divinam voluntatem ordinantem unum ad aliud, et volentem unum propter aliud, sive potius volentem ut unum sit propter aliud: ac proinde illud ratione nostra intelligi in divina voluntate esse prius altero seu decerni in priori signo rationis, quod est ratio, et finis alterius. illud vero posterius seu in posteriore signo rationis, quod est propter aliud. Ideo sit alio ex capite alioque in sensu unum esse prius altero in decretis divinis ipse quando scilicet unum praecedit alterum dignitate, ideoque eum a Deo magis appetitur ac amatur quam alterum.

Hoc praemisso dupliciter intelligi potest Christus esse decretus ante alias creaturas seu in priori signo rationis ad illas. imo scilicet in quantum Deus existentiam aliarum creaturarum maxime Redemptionem et justificationem nostram ordinavit ad Christum tanquam ad finem Cui saltem partialem ac mediatum et ad gloriam illius tanquam ad finem gen. 2do. in quantum idem Christus tum nostram alias creaturas dignitate plurimum antecedit, ideoque magis a Deo fuit appetitus et amatus. Jam vero ex nullo hoc capite sequitur quod Deus ita decreverit Christum, ut hujus existentiam voluisset quamvis peccatum ac Redemptio nostra non fuisset; non enim ex imo capite, quia optime intelligi potest medium aliquod ab operante suo ordinari ad certum finem et tamen si operans medium illud non vellet, eum finem non vellet. ideoque licet unum respectu alterius habeat rationem finis, non tamen idcirco est independens ab illo, potest ab eodem dependere et quidem non tantum in exsecutione in quantum reipsa ponitur dependenter ab illo medio, sed etiam in intentione operantis, in quantum scilicet finis ipse non intenderetur ab operante, nisi simul vellet tale medium. neque ex 2do capite, quia licet unum sit dignius altero, Deusque unum magis amet quam alterum tamen potest esse, ut ita velit illud quod est dignius, ut tamen idem non vellet, nisi simul vellet aliud minus dignum. 19

Atque ex his patet responsio ad objectionem in hac re principalem, Resp. enim nego maj. 2dis: si Christus fuit decretus ante quam decerneretur ullus alius homo et permissio peccati, si inquam fuit decretus ante anterioritate seu prioritate denotante omnimodam independentiam illius in dicto decreto divino ab existentia aliorum hominum ac permissione peccati, tunc venisset etiam si peccatum non fuisset ~~fuit~~ conc: si fuit decretus ante anterioritate dicente solum rationem finis Christum, quem ille habet respectu aliorum hominum ac

Creaturam vel cum majore dignitate ipsis prae caeteris hominibus et creaturis nego Majorem et sic ostensum Minorem: Concedo ad probandum Minorem: Resp. textus adductos et similes omnes loquentes de Christo cum sub ratione humanitatis et non libet sub ratione divinitatis accepto plus tamen non probarent, quam quod Christus fuerit ante alias creaturas decretus in distinctione modo indicata: et quia tamen neutiquam probatur intentum: Propositio haec unde probaret probaret pariter quod Christus venisset etiamsi nulla alia creatura extitisset quod utique est falsum. Sed Resp. ad primum:

2o Respondeo 2do nego cum aliis, qui dissimulato ordine signorum dicunt, Deum, cum sciret, posse se producere universum et in eo ponere homines, et permittere horum peccata, et in istorum remedium mittere Christum, et quod hominibus per Christum redemptis dare posset talia auxilia dependenter a quibus illi possent glorificare Christum et multi id cum essent facturi, si haberent haec vel illa auxilia, stante hac scientia scientia unico decreto simul voluisset haec omnia, quin unum vellet prius quam vellet alterum. Dices quomodo sic solvent testimonia scriptura num. 12 allata, quorum uno Christus dicitur primogenitus omnis creaturae. 2do. unigenitus in multis fratribus. 3tio possessus initio viarum suarum vel cum ista enim verari sint sed ordine executionis, et non aliter verificari potuerint quam sub ordine intentionis dicendo, Christum licet non fuerit promulgante omnes alias creaturas, tamen ante illas fuisse decretum. Resp. haec omnia facile solvere posse: nam priora duo testimonia vel loquuntur de Christo sub ratione divinitatis accepto, vel de illo accepto sub ratione humanitatis vel si enim Christus dicitur primogenitus omnis creaturae et in multis fratribus, quia genitus fuit a patre ab aeterno

ante productionem illius creatam. si ideo primogenitus dicitur omni dignitate et excellentia, posteriori testimonio solum indicatur quod Christus à Deo decretus et praedestinatus sit antequam ulla creata actu produceret, quod totum vestra nos ferenda.

Obj. 2. praeter Redemptionem multi alii fines Incarnationis in Scriptura assignantur, ut ope Christus clarificaret patrem, ut nobis mereretur gratiam, ut cum Doctrina cum exemplo ad omnem virtutem et perfectionem nos instrueret: quod Christus perfectius fines hi venisset etsi peccatum non fuisset. Resp. dist. ant. assignantur alii etiam fines accessorii et à fine Redemptionis nostrae saltem de facto dependentes seu cum eadem ex libera Dei determinatione connexi, prout ostendimus ex Scriptura, variis ... pater inter praecedentes accepta Con. assignantur alii etiam finis pater inter praecedentes accepta Con: assignantur alii etiam finis ... indiv. et cum fine Redemptionis de facto non ita connexi nego ant. 22.

Obj. 3. etsi pro adversa sententia non parva stat SS. patrum auctoritas. quod ant. probatur S. Irenaeus lib. 3. cap. 33. dicit: cum praeextiterit salvans. oportebat ut fieret etiam quod salvaretur. S. Cyrillus lib. 5 thesauri cap. 8. ait Christum ante nos fuisse praefundatum in scientia ac praedestinatione divina. S. Bernardus serm. 3 in Salve Regina dicit. propter Christum, Christique matrem totum mundum factum esse. S. August. lib. 1mo de nuptiis et concupiscentia cap. 21 docet, sacramentum magnum matrimonii in Christo et Ecclesia implendum fuisse etiam in statu innocentiae, si homo in illo permansisset. S. Rubertus denique lib. 13 in Matthaeum censet absurdum esse dicere, quod peccatum fuerit causa necessaria Incarnationis: haec autem omnia favent adversae sententiae: quod. Resp. nego ant. ad probationem illius et ad testimonia S. Irenaei Cyrilli et Bernardi dico, responsionem patere ex dictis in responsione ad 1mam objectionem, uti ex dictis etiam in probatione nostrae sententiae

Ubi S. Irenaeus et S. Cyrillus pro nostra sententia stare ostensum est. ad Auctor: S. Augustini dicentem quando dicere quod cum in statu innocentiae datum fuisset conjugii sacramentum, matrimonium, quod Apostolus magnum sacramentum dicit in Christo et Ecclesia: Ad id dicere, quod matrimonium tunc fuisset sacramentum in Christo et Ecclesia, hoc est, sacramentum significans unionem Christi cum Ecclesia: unde ex hoc loco nihil geluntur maxime cum alibi S. Doctor nostram sententiam aperte teneat. S. Rupertus non minus manifeste nobiscum sentit libro de operibus S. Spiritus cap. 6. Christum ita alloquens: Et si quidem multum tibi debemus nos Deus Christe, quia homo factus es: attamen extra multum nobis debes homo Christe, quia propter nos in Deum assumptus es: nam nisi fuissemus peccatores, causa cur tu assumi in Deum deberes, nulla fuisset. quod si tamen ut volunt adversarii in sententia opposita fuisset, quod tamen ea obstat nobis loco non liquet, usque est, ut aliis SS. patribus antiquioribus anteferri non debet.

Q3 Obj. 4. qui ordinate vult immo vult finem, deinde media et inter media prius vult media fini propinquiora, et postea remotiora: sed Deus ab aeterno vult omnia ordinatissime ergo prius voluit finem quam media et inter ista prius propinqua quam remota. atqui omnium quae Deus vult ultimus finis cui est ipsemet, finis qui eius gloria, medium autem huic fini tum dignitate tum utilitate propinquius est Christus ipse inter omnia puncta sit perfectissimus et per suas actiones immediate Dei gloriam longe magis procuret quam caetera creata: ergo Deus prius voluit Christum quam caeteras creaturas; et propter Incarnatio decreta est ante caeteras creaturas, atque adeo ante Redemptionem nostram.

Hoc autem iuxta nos falsum est, quia si Christus immanio decretus fuit propter nostram Redemptionem, tunc quoque propter nostrum finem, ac proinde prius decreta fuit Redemptio nostra quam Christus ipse.

Probo hoc argumento probari, quod Deus prius voluerit gloriam suam quam Christum, cum illi adversarii contendant Christum ante omnia alias creaturas fuisse decretum. Retro vero directa duplex colligi potest ex dictis: nam imo quaedam si sermo sit de prioritate reali, et ex naturâ rei tali inter volitionem finis et mediorum, tunc negatur consequentia majoris: qui vult ordinate vult prius finem quam media et inter haec propinquiora prius quam remotiora posito quod finem et media velit per actus plures inter se distinctos con-cessa nego Majorem. Si vero sermo sit de prioritate rationis Redeni potest transmissis omnibus negatio ultimum illud subsumptum, quod iuxta nos Christus non esset ante Redemptionem nostram fuisset decretus, at ratione vero addita dico, quod licet uno ex capite dici possit, redemptio nostra esse decreta in priori signo rationis quam Christus in quantum scilicet illa erat finis cui propter quam decretus est Christus, tamen simul alio ex capite Christus dici potest esse decretus in priori signo rationis quam Redemptio nostra, in quantum scilicet ille erat finis cui saltem mediatus nostrae Redemptionis: item in quantum ille erat dignior et magis a Deo amatus magisque eum ad Dei gloriam conducens quam ulla alia creatura.

Obiectio 3. Si Christus non venisset, non dato peccato sequitur illum esse bonum aliquod mere occasionatum: hoc est inconveniens. Respondeo distinguendo Majorem: sequitur illum esse bonum mere occasionatum hoc est ita positum occasione peccati, ut tunc eum sine hoc independenter poni potuisset et de facto eum positum sit non ratione solius peccati, sed eum propter se concedo: sequitur illum esse bonum occasionatum tantum, id est nec positum nec ponibile independenter nisi occasione peccati nec intendibile propter se nego Majorem. 24

Dices. sequitur salutem sua existentia peccato debere Christum ut poste sine quo non esset. R. nego sequelam, uti enim nec medicus sua arte, nec convalescens reparatam salutem morbo debet, ita neque salvator missione sua peccato salutis destructivo et vindictae non salvatori merenti debet esto sicut morbus recuperatam salutem, ita peccatum salvatoris missionem praecedat.

26. Dices 2do sequitur item Christum debere et posse gaudere de peccato nostro eo quod sine hoc ipse non haberet existentiam, de qua tamen utique gaudet: quod est. R. nego item sequelam, quia licet Christus gaudere possit de bono quod ex nostro peccato consequentis, sicut de sua existentia non tamen proterea sequitur, quod gaudere etiam possit de peccato, quod fuit occasio illius: sicut quamvis Deus gaudeat de paenitentia peccatoris, non tamen proterea gaudere potest de peccato, licet enim paenitentia non possit dari sine peccato imo multo minus quam incarnatio cum peccatum ad paenitentiam per se et essentialiter praerequiratur ad incarnationem vero solum hic et non per accidens. C

27. Obiicies 6. Etsi peccatum non fuisset. tamen alii homines extitissent. quod est enim Christus. probatur Consequentia: Deus plus amavit Christum quam alios homines quod si voluisset aliorum hominum existentiam licet peccato non existente multo magis voluisset existentiam Christi. R. nego Consequentiam ad probationem item nego Consequentiam: licet enim peccato non dato Deus Christum non voluisset alios ante homines voluisset, tamen de facto absolute incomparabiliter maiora bona voluit Christo quam aliis hominibus et in eodem magis sibi complacet et propterea absolute etiam plus amabit illum quam alios. possit enim dici: ante probationem Deus plus amavit Christum ex parte boni absolute ipsi voliti quam alios homines Consequentia: etiam ex parte boni eidem voliti conditionate pro circumstantiis aliis possibilibus quidem, absolute tamen non positis nec ponendis nego C

Dices saltem si dati fuissent alii homines non dato peccato et Christus non extitisset, magis amasset Deus homines quam Christum. hoc enim potest dici 28
cum amor Dei ordinatus sit, non fuisset proportionatus bonitati et amabilitati objectorum. probatur quia aliàs in eo casu Deus homines alios praetulisset Christo, ut existentes. Respondeo distinguo: Magis amasset alios homines amore practico et efficaciter imperante productionem rei concedo: amore enim speculativo existente in complacentia Dei de possibilitate ac dignitate rerum nego. amor autem speculativus solum debet esse proportionatus bonitati ac dignitati objectorum, non item necessario enim practicus debet esse proportionatus, ita ut necesse, ut quo magis aliquid bonum est, eo magis debeat amari amore imperante productionem illius; nam Deus de facto vermicula existentes magis amavit practice quam innumeros angelos mere possibiles, quamvis longe major esset dignitas angelorum illorum si darentur. ad probationem: distinguo: Majorem: praetulisset alios homines Christo non existenti praelatione pure omissiva Christi concedo: praelatione aestimativa, qua indicasset alios homines habere maius meritum existendi quam Christum nego.

Dices 2. saltem Deus magis amasset Christum, si ipsum voluisset 29
etiam sine peccato quam si voluit ipsum tantum ex suppositione peccati et pertinet ad dignitatem Christi, ut quaerit à Deo amatus sit maiore amore, quo poterat amari. Respondeo distinguo: Majorem: magis amasset Christum ex parte boni ipsi voliti absolute nego, ex parte boni eidem voliti mere gratuitate pro aliis creaturis pure possibilibus.

Obiicies 6. Si Deus misisset Christum ~~[illegible]~~ ut satisfaceret pro peccatis nostris, tunc Christus non fuit liber ad nos redimendos et restaurandos, alioquin non redimendo fecisset, ut Deus eum non mitteret, et sic ~~[illegible]~~ decretum frustraneum fuisset. Consequens est absurdum.

R. nego sequelam, et distinguo: fuit necessarius necessitate consequentiae
liberam determinationem ipsius Christi a Deo praevisam per
scientiam mediam, con[cedo]; fuit necessarius absolute ac necessitate ante-
cedente, nego majorem ad rationem additam. Respondeo ergo si Christus non
voluisset satisfacere pro nobis, non frustratum fuisset
decretum, sed defecisset, ut decretum illud non fuisset datum.

31. Obj[icies] 2do ex hoc sequitur nos esse melioris nunc conditionis et
a Deo magis diligi, quam si non peccassemus, quia sic Christo
caruissemus; consequens est falsum, quia sicut Deus magis diligit
poenitentes quam peccatores, sic magis diligit innocentes quam
nocentes. R. dist. sequelam: sequitur nos nunc esse melioris conditionis
secundum quid, con[cedo]; simpliciter melioris, nego. Secundum quid melioris
conditionis nunc sumus, quia Christum habemus, alias non habituri. At si
Adam non peccasset, conditionis essemus simpliciter et quoad bona nobis
intrinseca melioris (: si tamen sic in gratia confirmati et nunquam
graviter lapsi essemus, quod controversum est :) nam sic nasceremur
in iustitia originali sine peccato, peccatique fomite, immortales
a doloribus ac miseriis immunes, Deo magis uniti et
amplioribus gratiis ad finem ultimum melius dispositi eumque
certius consecuturi. Christus quidem est longe majus bonum in se
quam bona gratiae nobis intrinseca, sed cum nobis sit extrinsecum, nos
enim non nisi per bona gratiae suis meritis communicata meliores
Deoque gratiores reddit. Dicitur tamen Deus pro sua miseri-
cordia mundum post peccatum magis quam ante dilexisse,
tum quia filium suum unigenitum dedit, tum quia mundum
permittendo peccatum et Christum post peccatum honore eum
decorando perfectiorem reddidit, tum quia caeteris paribus
maior charitas est inimicum quam amicum diligere.

Rão cti: n' ē vilervera, sd solum cæteris paribg, quis enim
dicat innocentes infante à Deo plus quam Magdalenā pœ-
nitentē diligi. Br.

Obj 8. si peccato n' dato Chrg n' venisset ḱ peccatū fuit
Caā moralis cur Chrg veniret, adeo q3 peccatū fuit prignaā
ad Incarnaōē, quia peccatū movisset Deū ad producendā Incarnaōē
et quidē n' ut eēt dependenter ob hac sd prius erat futurū.
Ri: sēi Incarnaō fuit prior naā ad peccatū: ḡo peccatū
n' poterat eē prig naā ad Incarnaōē, ne dareh mutua naāe
prioritas quæ implicat. ant: sēi Incarnaō fuit prior naā ad
Revelaōē sui facta malis Angelis antecedenter ad illorū peccūs,
et revelaō hæc erat prior naā ad peccatū angelorū, quo
nolebant se submittere Chrō ipsis revelato, et peccatū hoc
angelorū erat prig naā ad tentaōē at q3 adeo ad peccatū Adami
à malo angelo seducti, adeoq3 à imo ad ultimū Incarnaō
fuit prior naā ad peccatum Adami. R: imo à multis totum
transmitti et negari suppositum, mutua in caūs moralibg
prioritaē eē impossibilē R: possē. 2. Cum Cardinali Lugone
Angelis à Deo revelatā eē Incarnaōē n' ut absolute
futurā sd tm' ut possibilē, atq3 exegisse ab iisdē, ut paratos
se ostenderent ad exhibendā Deo hoī Reverentiā, cum
quo assumeret naā huaā: iuxta quā Rsponsionē Incarnaō
n' ut absolute futura sd ut possibilis ḡ, ad summū sub conditione
futura fuit naā prior ipsa revelaōe Luciferi et Adami
peccatū antecedenter. quia tn' verg eē videtr, q. angelis
revelata fuerit Incarnaō n' tm' ut possibilis sed ut absolute
futura, hinc Rsp. 3tio regō, q. Incarnaō prior naā
fuerit ad revelaōē de ipsa facta angelis

Quia licet Deus non possit dicere ac revelare nisi verum, non requiritur, ut prius sit quod Deus dicit ac revelat, sit verum prius ratione, quam Deus dicat ac revelet. Potest contingere, ut locutio ac revelatio divina sit causa vel occasio veritatis obiectivae, ita ut res in priori signo naturae dicatur, in posteriori autem verificetur, uti patet in conversione Eucharistica, ubi Christus dicendo: hoc est corpus meum, fecit, ut panis converteretur in corpus Christi et sic causavit veritatem sui dicti, ac proinde locutio illa Christi fuit causa conversionis et prior natura quam veritas obiectiva.

Simili igitur ratione cum Deus praevideret quod si angelis revelaret futuram incarnationem, talis revelatio futura esset occasio peccati Luciferi, atque Adami et propterea incarnationis, per quam verificaretur revelatio, decrevit revelare incarnationem, permittere peccatum Luciferi et Adami, et sic disponere totam seriem, ut incarnatio poneretur occasione peccati et in remedium illius. Et sic revelatio incarnationis non fuit facta, quia futura erat aliunde incarnatio, ita ut esset dependens a revelatione et non vicissim. Et propterea revelatio fuit prior natura ad incarnationem.

33 Dices ex hoc sequi, quod Lucifer et Adamus ad peccandum non fuerint liberi. Negatur antecedens. Revelatio illa erat connexa cum futura incarnatione, quia connexa erat; quod enim erat connexa cum decreto permissivo peccati ad incarnationem futura praesupposito: sicut ergo Lucifer et Adamus non fuerant liberi ad ipsam revelationem sibi factam impediendam vel falsificandam, sic non fuerunt liberi ad impediendum peccatum cum quo revelatio per scientiam mediam et decretum permissivum

Erat essentialiter connexa. Rx nego illatum; ad probationem dicunt revelatio illa erat essentialiter connexa cum incarnatione quandocunque futura con- futura in remedium peccati abstracta revelatione dependenter negoant. nam incarnatio fieri poterat ex alio fine, quam in remedium peccati, nec Deus hunc finem illis revelavit. unde nego mai[orem] con: quod revelatio incarnationis fuerit essentialiter connexa cum decreto peccati permissivo, quia sicut decernit sic fieri potuit independenter a scientia media peccati et decreto peccati permissivo. quamvis igitur Lucifer et Adamus ex hypothesi revelationis nondum facta non fuerint liberi ad impediendam ~ falsificandam; quia tamen revelatio pro ut iis de facta fuit erat indifferens, ut cum peccato ~ negatione peccati coniungeretur, sicut fuerant liberi ad peccandum sic erant liberi ad impediendam scientiam mediam et decretum peccati permissivum, atque adeo etiam ad impediendum decretum incarnationis ut in remedium peccati futura. 34

Obiicitur 9. Angeli boni uti et Adamus habuerunt fidem in Christum etiam antecedenter ad omne peccatum: ergo etiam si hoc non fuisset secutum, tamen venisset Christus, quia fides illa non potuisset falsificari. Rx trans: ant. nego con: quia licet fides illa non potuisset falsificari potuisset tamen non existere, et revera non extitisset si peccatum non fuisset secutum, eo quod Deus incarnationem tunc non revelasset. 35

Obiicitur ultimo incarnatio fuit prior natura ad omnes gratias lapsum angelorum et Adami praecedentes, quia omnes illas meruit Christus, et proinde eaedem gratiae fuissent datae, licet peccatum non extitisset, ergo etiam Christus fuisset datus etsi peccatum non fuisset datum. Rx tran: ant. quoad unum membrum, alterum dist: eaedem gratiae fuissent datae quandocunque etsi peccatum non fuisset trans:

fuissent data de facto a meritis Christi et si peccatum fuisset. Quaeritur 2. an Incarnationis principalior finis fuerit deletio peccati originalis quam actualis

Artic. 3tius

An Incarnationis principalior finis fuerit deletio peccati originalis quam actualis

Certum est Christum de facto venisse propter originale tum etiam propter actuale et propter utrumque simul. constat ex Scriptura. Sic Isaiae 53 dicitur. attritus est propter scelera nostra, et posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum; ubi per scelera peccata actualia, per iniquitatem vero peccatum originale intelligitur ab expositoribus. Item Joan: 1mo Sanguis Christi emundat nos ab omni peccato. quaeritur autem 1mo an principalius venerit propter originale. 2. an si solum originale fuisset sine actualibus tamen venisset Christus. 3tio an venisset, si fuissent actualia tantum sine originali.

39 Dicendum 1mo cum S. Thoma et omnibus Christum principalius venisse propter peccatum originale quam personale. Ratio Conclusionis est, quia gravioris mali remedium per se principalius intenditur quam remedium minoris mali: peccatum autem originale simpliciter gravius malum fuit quam personale! licet enim actualia saltem mortalia respectu nostri sint majora intensive utpote voluntate physice propria facta quam originale ut a nobis contrahitur originale tamen simpliciter gravius est tum quia inficit totum humanum genus, sicut autem iuxta philosophum 1mo Ethicorum Cap. 2 bonum gentis divinius est et eminentius quam bonum unius, ita simpliciter censendum majus, quod est malum totius gentis quam malum personarum particularium.

tum quia originale est relictum peccati fomite e radix enim actualium peccatorum.

Dicendum 2° etsi solum peccatum originale fuisset datum sine actualibus tamen Christus venisset. ita Coninck. Ratio e Christus venit salvem facere genus humanum quod perierat, hic autem finis habetur etsi per Dei gratiam omne peccatum postea in posteris esset impeditum, cum per originale totum genus humanum perierit. ergo adhuc venisset etsi peccata actualia nulla fuissent. 38.

Dicendum 3° si Adam non peccasset praeter sola posterorum peccata actualia, Christus probabilius non venisset. hanc gellus: quaestionem ait ectam incertam, ut vix aliquid possit probabiliter definiri. Ratio tamen contendat. imo, quia praesens decretum Adami peccato probabiliter erat alligatum. Ratio e 2do, quia non vi praesentis decreti Christus non venit in remedium peccatorum actualium, quae alias erunt, et quae fuerunt et futura sunt, pro ut ex mala radice peccati originalis pullulant. Ratio e 3tio plures cum S. August. et Gregorio putant Adamo non peccante posteros in gratia confirmandos et a gravi peccato praeservandos fuisse, 2 certe vel aliorum consentiunt sicut minor pars angelorum, sic pauciores hominum graviter peccassent: quo casu cum 2 nullus homo 2 non tam multi Redemptione indigerent, credibilius e vi praesentis saltem decreti Christum non venturum; quia sicut natura angelica sic humana in pluribus salvaretur. 39.

Obiicitur imo Christus, ubi S. Dionysius Areopagita Epistola 8 refert S. Carpo, dixit paratus eram, iterum pro salvandis hominibus pati, ergo venisset etsi non fuisset originale. Respondeo nego consequentiam. quam parata enim Christi voluntas ad rursum patiendum si pater vellet, non probat praesens Dei decretum fuisset ut etiam non data culpa originali Christus ad patiendum 40.

Chrq ad patiendum veniret, locum n[on] probat Deum de facto velle, ut rursus patiatur.

41 Obt 2. Aplq 7. Aplq ad Galatas 2. dicit, qui dilexit me et tradidit semetipsum pro me, quibus verbis indicat Christum, ut ipse pro omnibus ita pro singulis mortuum esse. R. Aplq vult Christum pro omnibus et singulis tam perfecte satisfecisse, ac si pro unoquoque seorsim satis fecisset, sicut sol illuminat omnes non minus quam si singulos illuminaret, ex hoc autem non sequitur Christum etiam pro singulis venturum.

42 Obt 3. S. Chrys: apud Vasq: disp. 13 cap. 3. ait unigam [illegible] esse iacturam, ut ob hanc filius Dei fieret, hoc tantaque pateretur. R. S. Chrys: indicat Christi ad patiendum promptitudinem pro unica anima si Deus vellet; significat illam esse unigem [illegible] iacturam, ut propter eam venerit, non quidem praecise pro sola, sed praeter iacturam aliarum alioquin etiam contra communissimam theologorum sententiam sequeretur Christum vi praesentis decreti etiam pro unico hoc redimendo venturum fuisse, tantaque passurum.

43 Obt 4to Chrq non venit vocare iustos sed peccatores et eiusque perfectiones misericordiae et iustitiae manifestare: ergo si Adamo non peccante posteri peccassent, Chrq adhuc venisset cum idem in similis casu locum haberet. R. Chrq venit advocandos peccatores non qualescunque sed quales erant, et ad perfectiones Dei palam faciendas ex occasione peccati originalis, quare si originale non praecessisset non fuisset idem casus in genere quale de facto intendit.

Obt 5. peccato originali debetur poena damni, personali poena sensus ut S. Thomas cum aliis docet: quotum Chrq poena sensus non damni passus sit, pro personali [illegible] satisfecit.

Ex eo originali peccato debet pœna sensus in hac vita usque afflictiones, mors et alia mala huic vitæ annexa. esto non debeat pœna sensus in altera vita, etiam ad hoc ut Christus satisfaceret rigorose pro originali nihilo non erat necesse quia debebat, ut eadem, quam infantes in limbis pœna damni sustinerent, cum quævis ejus actio meritoria sufficeret.
art. 4. an Incarnatio facta sit ad satisfaciendum pro nobis ex rigore justitiæ, et an de facto Christus ita satisfecerit

articulus 4tus

An Incarnatio facta sit ad satisfaciendum pro nobis ex rigore Justitiæ et an de facto ita Christus satisfecit.

Hac occasione quærunt aliqui in genere hic, an possit dari iustitia rigorosa seu inter Deum et hominem. nos vero ex iis 45.
quæ diximus in tractatu de iure et iustitia, supponimus posse absolute et seu hominem a Deo sic obligari quo supposito hic ulterius quærimus in particulari de Christo imo quidem, an ille fuerit obligatus Deo ex iustitia rigorosa ad satisfaciendum ipsi pro nobis, 2do an satisfactio illius habuerit omnes conditiones ad satisfactionem non modo condignam quomodocunque sed etiam ex iustitia tale requisitas. 3. an etiam Deus fuerit ex justitia obligatus Christo ad satisfactionem illius acceptandam.

Dicendum 2do Christus de facto fuit oblig. ex justitia
rigorosa fuit obligatus Deo ad satisfaciendum pro nostris
peccatis. Ita hic cum Suarez disp. 4 sect. 5 Vazq. aliisque
contra Vasquez aliosque. Ratio est quia Christus fuit oblig. per
Patris impositionem ex consensu et acceptatione Dei ultro se
constituit hunc debitorem ad satisfaciendum pro nobis: quis
ad hoc fuit ex justitia obligatus, quod enim quis per
Patris impositionem et aliud simile contractum ex consensu et
acceptatione creditoris constituit se debitorem loco illius qui
si satisfacere posset ad hoc obligaretur ex justitia, hoc
ipso enim ipse obligatur ex justitia. ant. autem valde probabiliter
colligitur ex Scriptura. Sic enim Ecclesiastici 29 dicitur:
Gratiam fidejussoris ne obliviscaris, dedit enim pro te animam suam.

quem locum expositores de Christo explicant. ad Hebraeos 7.
ait Apostolus: melioris testamenti sponsor factus est Jesus
et ad Hebraeos 10. allegans verba psalmistae psal. 39
ait de Christo: Ideo ingrediens mundum dicit, hostiam et
oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: Holocautomata
pro peccato non tibi placuerunt, tunc dixi ecce venio: in
capite libri scriptum est de me, ut faciam Deus voluntatem
tuam. quibus verbis indicari videtur pactum, quod Christus in
imo sui adventus instanti cum Deo iniit de redimendo
genere humano. hinc enim Isaias 53 dicitur: posuit Dominus in eo
iniquitatem omnium nostrum, iniquitates nostras ipse portavit.

2º n̄ alia ratio magis p̄prie verificatur, quam quatenus
Chrūs suscepit in se onus seu obligationem p̄ nostris
peccatis satis faciendi, et unde et Chrūs in scripturis
saepe nostra peccata vocat sua, ut cum psal. 21 ait:
Deus Deus meus quare me dereliquisti? longe a salute
mea verba delictorum meorum, in quae loca August. quorum
ait delictorum? cum de illo dictum sit, qui peccatum
n̄ fecit, quomodo dicit meorum delictorum nisi quia pro
delictis nostris ipse precatur et delicta nostra sua delicta
fecit, justitiam suam nostram iustitiam faceret. ergo. 3º
quia hic modus satis faciendi pro nobis videtur Chrō
magis esse gloriosus, cum eo gloriosior sit R... quo
ex molestiorum plurium virtutum illa facta est.

Dicendum 1º satisfactio Chri habuit omnes conditiones 47
ad satisfactionem ex justitia rigorosa requisitas. ita auctores
pro quibus citati. Ratio est, quia et aequalis illa fuit debito
seu peccatis nostris, imo et superabundans, uti alibi cum
Cōi et certa diximus, et nulla alia ostendi potest conditio ad satisfaciendum
ex rigore justitiae requisita, quae n̄ reperiatur in Chri satis-
factione, uti ex solutione objectionum patebit, ubi conditiones
illas referemus.

Dicendum 2º probabilius contra Deus fuit ex justitia obligatus Chro, 48
ut huius satisfactionem acceptaret. ita iidem auctores et plures
alii contra Vasq. aliosque universim negantes, quod Deus Chri
obligari possit ex justitia rigorosa. Ratio autem est, quia probabilius
acceptationem satisfactionis Deus Chro promisit, si vellet pro
nobis satisfacere: promissio autem illa facta sub conditione
onerosa et ab eo impleta inducit obligationem justitiae rigorosae
in promittente: ergo etc.: patet.

Maj: vero colligit^r p^tim ex num: 26. locis citatis, quibus ipse suadet, q^d Christus seipsum constituerit Dei Fidei jussorem pro nobis, Creditor enim in Fidei jussione consentiens saltem tacite censetur ipsi promittere, seq. obligare, q^d velit satisfactionem v. solutionem, si fuerit aequalis debito acceptare: et p^tim ex verbis Isa. 53. si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longaevum, et voluntas Dni in manu eius dirigetur, pro eo, q^d laboravit anima eius videbit et saturabitur, et infra: iniquitates eorum ipse portavit, ideo dispertiam ei plurimos. de hac quoque promissione pactoque Deum inter et Christum inito multi S. Patres intelligunt illud psalm. 2. Postula a me et dabo tibi gentes haereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae. Quia vero Christus satisfecerit pro hac sententia supposita melius verificatur q^d Christus satisfecerit pro nobis ex rigore justitiae, si nimirum ita satisfecerit, ut illius satisfactio debuerit ex justitia acceptari, quam si n. debuisset acceptari: q^o. solvuntur obiect:

Solvuntur obiectiones.

49. Obiic. imo contra ista: nemo obligatur ex justitia ad satisfaciendum pro debito alieno: q^o nec Christus fuerat ex obligatus ad satisfaciendum pro alienis scilicet nostris peccatis. R. dist. ant. nisi quis ultro se constituerit fidei jussorem pro altero, v. aliàs ex pacto aliquo ad id ultro se obligaverit, trans. secus nego cons. Fide jussio, quam Christus se pro nobis debitorem constituit ad exhibendam condignam satisfactionem, erat actus misericordiae v. charitatis: facta dicta fide jussione ex-hibitio condignae satisfactionis erat actus ex justitia debitus.

Dices. Etsi Christus fide jussorem se constituerit pro nobis 50
tamen non aliam fecit liberè obligationem pro nobis satisfaciendi
quam qualem nos alias habuissemus. Fide jussor enim illam
tantum obligationem sibi se suscipit, quam alias haberet alter pro quo
spondet. Sed nos non habuissemus obligationem justitiae satisfaciendi
Deo condigne pro nostris peccatis, cum talis satisfactio nobis
fuerit impossibilis: ad impossibile autem nemo obligatur: ergo nec
Christus. Respondeo nego majorem et dico: non aliam liberè fecit obligationem quam
qualem non habuissemus, si vires nobis fuissent sufficientes ad
praestandam satisfactionem peccatis nostris proportionatam concedo;
quam qualem nos de facto habuimus absolutè nego majorem; neque
quod nos de facto non habuerimus absolutè obligationem justitiae ad
satisfaciendum condignè pro nostris peccatis, inde tantum erat,
quod vires ad talem satisfactionem sufficientes nobis de-
fuerunt. Quod si has autem nos habuissemus, nos quoque ad talem satis-
factionem fuissemus obligati; quare bene potest Christus tanquam
fideijussor pro nobis [illegible] se obligare ad faciendum id, ad quod
nos obligati fuissemus ex justitia, si id in nostra fuisset
potestate.

Objicies. Justitia est virtus ad alterum, et nemo potest exercere 51.
justitiam quoad se ipsum: ergo Christus non potuit esse ex justitia obligatus
ad satisfaciendum Deo, quia ipsemet erat Deus. Respondeo
sufficit dicere Christum saltem esse distinctum a patre et
Spiritu Sancto, ideoque saltem his obligari potuisse ex justitia.
Contra enim est, quia sicut non tantum una tantum persona per peccatum
erant offensae, sed omnes tres, ita omnibus tribus erat satisfa-
ciendum et de facto omnibus illis fuit satisfactum atque
adeo Christus etiam satisfecit propriae suae personae, non autem ex
justitia, quia alias justitiam exercuisset quoad seipsum, quod fieri non potest.

R. dis: ant Justitia est virtus ad alterum alteritate, altera naturae contra alteritatem per eandem suppositi seu personae requirit; quamvis in Christo unita sint eadem persona, duplex tamen datur natura divina et humana. igitur ut agens habens naturam humanam et per operationem huius propria satisfecit sibi ipsi ut habenti naturam divinam, eodem qua eam erat offensus; et sic eam quatenus sibi ipsi satisfecit, nam satisfactio illa fuit ad alterum alteritate seu distinctione non quidem personae sed naturae. quae alteritas licet antes non agnoverint ad justitiam et quamcunque aliam virtutem ad alterum requisivit sic se videatur distinctionem personarum, hoc tamen non obstat, quia ipse non intellexerat, quod duae naturae habentes voluntates liberas et dominium suorum actuum, possint in eodem supposito convenire. Jam vero quod sufficiat ad exercendam justitiam distinctio saltem naturarum ac voluntatum. Ratio est tum quia haec sufficit ad exercendos actus Religionis, obedientiae gratitudinis, quae et ipsae sunt virtutes ad alterum et a Christo quoad hoc exerceri poterant eam quam sui ipsius ut Deus tum eam quia illa alteritas naturarum ac voluntatum sufficit ad fundandam distinctionem Juris. Cum enim videtur ac potestas ex suo placido seu voluntate alterum ad aliquid obligandi: quod sufficit eam ad Justitiam exercendam quae est constans ac perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi.

52. Dices. quaedam peccata sunt contra Christum non sunt ut Deus eam ut homo: quod saltem pro illis Christus non potuit satisfacere sibi ipsi peccando eam naturam eodem qua erat offensus. R. propria ratio peccati sumitur ex injuria facta Deo ut Rege ita eam satisfactio pro peccato propriae fit Deo ut Regi; non ut homo. quamvis eam ut homo fuerit offensus, ideoque –

Chrus illis, quæ erant contra humanitatem ipsius, quatenus erant præcise talia, non satisfecit sibi ipsi quoad hoc, sed tamen satisfecit Petro aut Paulo pro iniuriis, quæ ipsi irrogatæ sunt ab aliis hominibus, et etiam Christo, qui et ipse per easdem iniurias erat offensus.

Obiicies: iuxta aliquos et divum Thomam non est dari iustitia rigorosa inter Patrem et Filium: ergo Christus saltem non potuit ex iustitia rigorosa esse obligatus Patri ad satisfaciendum ipsi pro nobis. 53.
R. nego ant. vel consequentiam, distinguo: non est inter illos dari iustitia rigorosa præcise ex titulo paternitatis et filiationis, concedo; sequentia ex nullo alio titulo nego ant. et præcise ex titulo paternitatis et filiationis non posset inter eos dari iustitia rigorosa, quia ius quod pater et filius quatales ad se invice habent ratione paternitatis ac filiationis non est rigorosum; eo quod non sit dependens ab eorum beneplacito, manereturque etsi unus nollet alterum sibi esse obligatum. Ex aliis tamen titulis est haud dubie etenim inter patrem et filium dari iustitia rigorosa, quia pater enim adversus filium et hic adversus illum liberè habet ius aliquod rigorosum ad aliquid v.g. ad integritatem corporis, bona aliqua fortuna, bona fama &c. et alter est libere constante ac perpetua voluntate ius tale ipsi tribuendi &c. non lædendi.

Obiicies 2. satisfactio Christi debet esse libera; sed non fuisset ipsi libera si ad hanc ille fuisset ex iustitia obligatus: ergo non potuit se ad hanc obligare. Minor probatur, quia Christus fuit impeccabilis ut alibi dicetur, et constante non fuit liber ad peccandum; peccasset autem ~~...~~ si stante obligatione iustitia ad satisfaciendum pro nobis hominum fecisset. Obligatione iustitiæ ad satisfaciendum non fuit liber ad satisfaciendum. R. 54
Distinguo Maj: satisfactio debet esse Christi libera saltem mediate, denominativè et in sua causa, concedo; etenim immediate, formaliter ac intrinsece, nego Maj. licet enim nostræ actiones exteriores non sint formaliter et immediate liberæ, et nihilominus tamen si nostras illarum proveniant ab actu alio interno nobis immediate libero, a quo scilicet illæ efficaciter imperentur, eatenus ipsæ denominantur liberæ saltem mediate ac in sua causa. Sic igitur etenim licet satisfactio aliqua Christi stante obligatione iustitiæ non fuerit immediate ac formaliter libera, tamen fuit libera saltem immediate denominativè et in sua causa, scilicet in ipso

pacto liberè cum Deo inito, quo Christus se obligavit
ad satisfaciendum, quod quidem in seipso et in sua memoria
tanquam in virtute [illegible] existens in actione illa satis-
factoria influxit non minus, quam in actus nostros externos
influxit actus internus voluntatis, à quo illi imperantur: id
quod sufficit, ut nihilominus talis actio sit meritoria ac
satisfactoria saltem si causa illa fuit posita libere ob
ipso operante et cum praevisione ac intentione
ulterius effectus necessario illa secuturi. Resp. 2. trans.
simpliciter maj. nego et dis.: Mi. non fuisset quidem liberas, si
Christus se ad aliquam satisfactionem determinate acceptam
obligasset trans.: si tantum indeterminatè se obligasset
ad aliquam nego Mi.: et con.: si enim Christus tantum se
obligavit uti potuit se obligare ad supremam satisfactionem
non verò quo ad modum, ut si se obligavit ad ponendam
aliquam eiusdem satisfactionem aequalem nostris peccatis
non tamen determinatè ad patiendum et moriendum pro nobis,
licet necessario debuerit praestare aliquam satisfactionem
tamen fuit liber, ut hoc vel illo modo pro nobis satisfaceret.
Imo cum quaevis ipsius actio honesta fuerit aequalis
nostris peccatis et sufficiens ad satisfaciendum pro illis,
hinc fuit ad nullam earum determinatè acceptam fuit
obligatus, ita ad quamlibet earum determinantè acceptam
fuit liber, et tamen debuit restare aliqua vaga, ut
per aliquam actionem satisfaceret. Quod si verò
obligavit se ad satisfaciendum per certas aliquas
actiones, puta per passionem et mortem Crucis, stante
hac obligatione non fuerunt hae ipsi immediatè ac
formaliter liberae, nisi forte eatenus, quatenus adhuc
liber fuit ad ponendas illas cum tanta intensione
charitatis et hoc potius tempore quam alio.

Obij. 3. Contra 2dam Concl: inter alias conditiones ad satisfactionem condignam et ex iustitia tale requiritur etiam ut fiat ab ipso offendente, quia alias offensus non tenetur acceptare: sed Christus non fuit offendens, sed offensus: ergo non potuit pro nobis satisfacere condigne. 55
Resp. nego Majorem simpliciter, quia satisfactio condigna fieri etiam potest per fidejussorem, qui si constitutus fuit cum praevio creditoris consensu ab eodem acceptatus, non potest hic aliunde ... satisfactio ab ipso praestita recusari, unde Majori addita ... si alias satisfactione offensus non tenetur acceptare praescindendo a pacto quo antecedenter eum aliud pro fidejussore acceptavit conc. supposito tali pacto nego.

Obij. 4. Ad satisfactionem condignam et ex iustitia tale requiritur hoc etiam conditio ut fiat non ex acceptis bonis ab ipso creditore, sed ex aliunde habitis, quia si creditor ex suis bonis debitori det ex quo hic solvat, est quaedam collusio nec debitor satisfacit condigne, sed potius creditor gratuito debitum remittit; atqui Christus non poterat satisfacere Deo ex bonis non acceptis a Deo, cum et ipse omnia a Deo acceperit: ergo. Resp. dist: Maj. requiritur ut fiat ex bonis non acceptis adaequate a solo creditore transeat. requiritur ut fiat ex bonis nullo modo acceptis a creditore nego Maj: licet Christus dei suos actus bonos, per quos ipso nobis satisfecit, acceperit omnia a Deo, tamen non accepit illos a Deo solo tanquam a causa adaequata, sed habebat illos etiam ... ... in quantum et ipse fuit causa inadaequata illorum, et quidem illos in eosdem influens, ut haberet antecedenter libera potestate illos eliciendi vel non eliciendi: hoc vero tam sufficit ad satisfaciendum per illos pro nobis quam sufficit, si debitor bona a solo creditore accepit, sed tamen cum libertate illis pro ut placuerit utendi. 56.

57 Obtj 5. requirit item ut satisfactio fiat ex bonis ipsius creditoris, et ex alius. Sed Christus non potuit satisfacere nisi ex bonis ipsius Dei, cum omnes actus satisfactorii Christi fuerint sub dominio supremo Dei, atque adeo inter ipsius dona. Respondeo deberent ipsius dei: Majr requirit ut satisfactio non fiat ex bonis creditoris tantum et nullo modo subditis dominio ipsius em debitoris transeat: requirit ut non fiat ex bonis, quae nullo modo sunt ipsius creditoris nego Majorem. Dato igitur quod omnes actus Christi ex suppositione quod omnes essent, fuerint sub Dei dominio supremo, tamen erant Christi, uti quilibet aliquos, et dominium suorum actuum liberorum! Siquidem actus Christi fuerunt quidem bona Dei qui erat creditor, at non illius, sed erant Christi qui loco nostri erat debitor! unde non est, cur non erant per illos potuerit condigne satisfacere ex iustitia.

58 Obtj 6mo requirit praeterea ut fiat ex bonis non aliunde debitis creditori, atqui omnes actus Christi erant aliunde debiti Deo, puta titulo supremi dominii gratitudinis etc. Respondeo dist: Majr requirit ut fiat ex bonis non aliunde debitis primo creditori transeat: requirit ut fiat ex bonis aliunde remote debitis aliunde creditori nego Majr. Licet omnes actus Christi Deo sint debiti remote et radicaliter utpote actus, imo, in quantum ipse Deus illos exigere posset etiam ex alio titulo, non tamen fuerunt aliunde debiti primo, formaliter et in actu secundo, in quantum ipse Deus non voluit aliunde vel alio ex titulo actus illos exigere, quare nihilominus potuit Christus per illos satisfacere pro nobis ex iustitia.

59 Obtj 8. ad satisfactionem condignam ex iustitia requiritur ut non interveniat gratia creditoris. Sed satisfactio Christi intercedebat multiplici gratia Dei, qua ipse misit ipsum Christum, qua eundem substituit fide iussorem et non voluerit actus illius alio titulo ab ipso exigere, vel saltem ex pacto se obligavit ad eos etiam in

satisfactione pro nostris peccatis accipiendos: qd R. nego Maj. vel a Christo requirit, ut n. dilat ulla gratia creditoris antecedenter solutionem et satisfactionem, nego consequentem trans. Maj. qd satisfactio nihil gratia creditoris consequente positive et valorem operis satisfactorii et supplente defectum dignitatis et aequalitatis cum debito, ut si quis dt centum et creditor solutis quinquaginta velit iisdem ultro esse contentus, tunc per hanc solutionem n. censeatur satisfieri condigne et ex iustitia nisi eatenus quo ad mediam debiti partem, pars vero altera censeatur gratuito esse condonata. at vero qd satisfactio nihil solum alia gratia creditoris antecedente solutionem debito alias aequalem, n. per hoc desinit esse condigna et ex justitia talis: si enim si creditor debenti centum det mutuos alios centum ex quibus hic facere possit quaestum, nihil obest hoc gratia creditoris, quo minus ex quaestu iam facto utrumque debitum solvens ad aequalitatem satisfacere censeatur condigne et ex justitia. quare licet Deus antecedenter ad satisfactionem a Christo positam et ipsi et nobis fecerit maximam gratiam, qd et Christum miserit et Deo ipsorem constituerit, et consequenter eum se obligaverit ad acceptandam ab illo satisfactionem si posuerit aliquam debito nostro aequalem, hoc tn nihil obest, quo minus satisfactio illa potuerit esse ac de facto fuerit condigna et ex justitia: modo alias debito aequalis fuerit vel major, uti reipsa fuit, nec alia conditio defuerit. 60.

Dices. Illa satisfactio n. e condigna et ex justitia quae iam supponit extinctam gratis partem debiti per peccatum contracti: sed satisfactio Christi supponebat iam gratis extinctam partem debiti per peccatum contracti, quia inter alia debita per peccatum contracta erat meritum, ut nobis n. daretur Redemptor, et hoc debitum satisfactio Christi supponebat iam prius esse extinctum: qd R. Dist. Maj. illa satisfactio n. e condigna et ex justitia quae iam supponit extinctam gratis partem debiti constituti vi ipsius peccati et offensae transeat.

Non substitutivi peccati et offensae nego Majorem non obstante
quod miss[us] fuerit gratis Redemptor, restabat tamen totum adhuc
peccatum et offensa, cum adhuc maneremus peccatores
non minus ac antea unde nihil obest, quo minus pro toto adhuc
peccato Christus satisfecerit condigne et ex justitia ad Rigorem
Minori addita Redeat. quod nec meritum seu debitum carendi
Redemptore ~~sit~~ fuerit pars substitutiva peccati et offensae, nec
enim permissione Redemptoris fuerit gratis extinctum. quia
aliud est debitum carendi Christo aliud est carentia ipsa: caren-
tia sublata est fortasse per missionem Christi, non vero debitum illo
carendi seu indignitas nostra ad habendum Christum Redemptorem
pro hoc debito et indignitate inusitate ipse Christus satisfecit.
61 Obj. 9. contra 3. concl.: si Deus ex justitia tenetur accepta-
re satisfactionem Christi, sequitur quod non sumus justificati gratis, quod
enim datur ex debito justitiae non datur gratis, sed teste
Apostolo ad Rom. 3. justificati sumus gratis. quod. Dist. nego etc.
quia et Christus ipse gratis nobis datus est in Redemptorem,
et gratis enim ejusdem merita ac satisfactio nobis appli-
cata. Rad. majori addita dic: quod confertur ex debito justitiae
non supponente gratiam, non datur gratis con. quod confertur ex
debito justitiae quod talis supponente gratiam nego. nam enim
beatitudo conferri justis dicitur gratis seu ex gratia dei, quamvis
debeatur ipsis ex justitia, quia solet ipsa justitia debitum
in gratia antecedente fundatum est.
Obj. ult. contra omnes 3. concl.: si Christus dicto modo pro
nobis satisfecit ex justitia sequitur quod per illius satis-
factionem omnia nostra peccata tollantur fortasse et sufficienter
praescindendo ab omni alio medio huic ipsius satisfaction[i]
superaddito, ut sic nullum in hoc peccatum habitualis

Posset perseverare sola ē falsa: go. Maj: pt. peccatum quodcunque habitu sive morale in nobis perseverans ista ea, quae communiter tradi solent in tract. de peccatis, aliud n̄ ē quam peccatum actuale praeteritum ac simul dum sit negatio satisfactionis condignae, et gravitate pro ratione, atqui ipsa negatio condignae satisfactionis ē pars constitutiva peccati habitualis: go. per illum formaliter ac sufficienter tollitur peccatum habituale, per quod ita tollitur dicta negatio: quia ad destructionem totius sufficit qualiscunque ablatio cuiuscunque demum partis: atqui negatio condignae satisfactionis pro nostris peccatis tollitur formaliter ac sufficienter per ipsam satisfactionem condignam pro nobis factam: go tollitur etiam peccatum habituale.

R. nego Maj. ad probationem. R. quod quod peccatum habituale constitui dicitur per negationem condignae satisfactionis, intelligatur satisfactio vel physice propria ipsius peccatoris vel saltem moraliter propria et quidem non remote tantum et in actu primo, sed etiam proxime et in actu 2°, satisfactio autem Christi n̄ ē physice nostra, moraliter autem nostra proxime et in actu 2° etiam n̄ ē per se ipsam praecise, sed tum fit talis per certam applicationem sub ea conditione sub qua Deus satisfactionem Christi pro nostra se acceptaturum promisit. quare per solam satisfactionem Christi n̄ dum tollitur negatio condignae satisfactionis adeoque nec ipsum peccatum habituale, sed ad hoc etiam requiritur certa applicatio, puta per sacramenta, actus charitatis et qua cum n̄ dentur respectu omnium peccatorum nec semper, hinc per satisfactionem Christi nec semper nec omnia omnium hominum peccata tolluntur. progredior de causa morali sive meritoria Incarnationis.

Quæstio 6.

De causa morali sive meritoria Incarnationis

Ab finali ad causam moralem progredimur, quæ licet eam causam physice efficientem mediante cognitione moveat ad effectum producendum, in eo tamen differt, quod finalis moveat operantem ut sit ipsamet dependens ab effectu ad quem movet, moralis autem quia est aliunde id quod positive vel saltem præcisive in genere talis nullam habet in existendo dependentiam ab effectu ad quem movet, vel saltem movet non ut existens dependet ab illo, licet fortassis reipsa dependeat. Porro si causa moralis operantem movet ad retributionem vel præmii pro benefactis vel supplicii pro malefactis, causa meritoria vel demeritoria appellatur. art. 1mus an Christus vel alius quispiam meritus sit vel mereri potuerit Incarnationem quo ad substantiam.

Articulus 1mus

An Christus vel alius quispiam meritus sit vel mereri potuerit Incarnationem quo ad Substantiam

2. Causa meritoria sive meritum idem est ac obsequium per se potens movere ad retributionem præmii.

Dividitur communiter in condignum et congruum. Condignum iuxta S. Thomam est, quod secundum rectam æqualitatem inter præmium et meritum invenitur appellatur.

Congruu, qd talis aequalitas n invenit, sz solu tenu liberalitas dantis nung tribuit, qt dante decet per aequalitae inter meritu cdignu et praemiu n intelligit aequalitas arithmetica vi rao entis ac bonitatis seu perfectionis absoluta, sz aequalitas proportionis, cum nempe praemiu merito sic e pportionatu, ut ponderata praestantia operis, dignitae prsona operantis, magnitudine ac munificentia praemiantis, n possit gvenienter dari praemiu notabiliter minus, quale tn dari pt pro merito solu cgruo ad ipsu enim requirit solu aliqua proportio tanta nempe, ut quis praemiu aliquomodo pprie mereri et praemiens et praemians n oio gratis et ex mera liberalitae praemiu cferre censeat, licet ei posset eni gvenienter dare praemiu longe minus. 4.

Aliter dividit in meritu impetratoriu et compensativu per impetratoriu intelligit illud qd e prius naa ad praemiu et ad illud cferendu movet qua e atqz adeo respectu illius se ht ut caa moralis. per compensativu intelligit illud. qd e naa posterius ad praemiu et movet potius ut sit seu ut per illud praemiu antici pato datu compensat, atqz adeo respectu eius de praemii ht se per modu caae finalis. 5.

Iam quaerit an et qualis data fuerit, v dari salte pt fuerit caa meritoria In carnaois v et quia haec poni pt dupliciter nempe v quo ad substa, v quo ad circtas,

Hinc sub utraque consideratione quaestio resolvitur, sub priore quidem quaeritur, an electi progenitores ipsique creaturae aliae meritae fuerint, vel saltem mereri potuerint absolute, ut Incarnatio daretur aliquo simpliciter; sub posteriore quaeritur supposito quod aliunde ponenda fuerit Incarnatio meritus sit quis fuerit vel mereri potuerit, ut daretur in his potius quam aliis circumstantiis, puta hoc loco, hoc tempore, ex hac matre, ex his progenitoribus &c. priore quaestione visa, posteriore sequenti articulo examinabimus

6 Dicendum 1mo de facto B. Virgo nec alii progenitores Christi nec ulla alia pura creatura meruit de condigno substantiam Incarnationis. ita communiter omnes Theologi. Ratio est quia nulla pura creatura eam potuit mereri, ut paulo post videbimus: ergo nec meruit. et constat ex illo Apostoli ad Titum 3. Cum autem apparuit benignitas et humanitas salvatoris nostri Dei non ex operibus justitiae quae fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit. ubi et ex aliis locis pluribus quibus Incarnatio non meritis hominum sed soli divinae misericordiae bonitati et charitati tribuitur.

7 Dicendum 2. Nulla pura creatura quantumvis sancta substantiam Incarnationis condigne mereri potuit. ita communiter Theologi. Ratio est, quia meritum condignum secundum rectam aestimationem habere debet aequalitatem cum praemio, sed nullius purae creaturae quantumvis sanctae meritum ut potest simpliciter finitum secundum rectam aestimationem habet aequalitatem cum substantia Incarnationis, quae est dignitatis simpliciter infinitae.

Confirmatur. Meritum puræ creaturæ adæquat gratiæ et gloriæ cum ergo dignitas Incarnationis longe superet præmium finitum gratiæ et gloriæ longe enim superat meritum puræ creaturæ, unde clare sequitur nec B. Virginem nec antiquos patres nec angelos substantiam Incarnationis sic mereri potuisse. Etc.

Dicendum 2tio Nulla pura creatura substantiam Incarnationis de condigno meruit vel mereri potuit, ita satis communis recentiorum. Ratio est, quia si actus aliquis puræ creaturæ mereri posset substantiam Incarnationis sive unionem hypostaticam, modo ad substantiam posset à fortiori sic mereri quemcunque possibilem gradum gratiæ sanctificantis et gloriæ; sed hoc non potest fieri, ergo nec prius. Major patet, quia unio hypostatica est præmium incomparabiliter majus quocunque gradu gratiæ: ergo etc. Minor vero probatur quicunque determinatus actus puræ creaturæ de condigno meretur non nisi determinatum aliquem gradum gratiæ et gloriæ. antecedens est certum, quia quilibet determinatus actus puræ creaturæ condigne adæquari potest determinato alicui gradui gratiæ et gloriæ, ergo etc. Consequentia probatur nullus actus naturalis, qui de condigno meretur non nisi determinatam aliquam summam, v. g. unum aureum de condigno mereri potest millionem aureorum et quamcunque aliam summam possibilem, alias si subditus ob exiguum quoddam obsequium principi exhibitum meritus esset de condigno unicum aureum, hoc ipso eodem obsequio mereretur etiam de condigno millionem aureorum aut integrum Regnum, quod utique nemo dixerit: ergo etiam nullus actus supernaturalis ullius puræ creaturæ, qui de condigno meretur non nisi determinatum gradum gratiæ et gloriæ, mereri de condigno potest quemcunque alium possibilem, quia cum gradus alii possibiles sint plures et plures in infinitum, quilibet horum determinate

acceptio illius et adhuc magis excedit ab innumeris aliis adhuc possibilibus, quantum unus aureus excedit a multis millibus aureorum. unde quod pura creatura suis meritis quantumvis magnis finitum gratiae et gloriae gradum mereatur, non sequitur eam de congruo mereri unionem hypostaticam, imo sequitur oppositum, quia ibi nulla est ex huiusmodi meritis proportio positiva ad illud praemium, qualis tamen proportio tamen est in meritis de congruo requiritur ut praemians ad collationem praemii specialiter moveatur ut praemium ex merito et non a sua sola benignitate procedenter motum esse censeatur.

9\. Dicendum 2° de facto nec anima nec natura humana Christi nec de condigno nec de congruo meruit unionem hypostaticam sui cum verbo quo ad substantiam acceptam per meritum aliquod tempore prius eadem unione. Ita communiter certa. Ratio est quia nec anima nec humanitas Christi extitit ante dictam unionem sed in primo statim productionis instanti fuit hypostatice unita verbo. Antecedens constat sufficienter ex auctoritate Ecclesiae quae illius veritatem definivit contra Origenem et Arrianum, quorum prior volebat animam Christi, posterior vero totam aliam naturam humanam prius tempore extitisse quam verbum incarnaretur. Id ipsum Doctores communiter colligunt ex Luca imo quod ex te nascetur sanctum vocabitur Filius Dei, si enim humanitas haec Christi non fuisset ab initio statim sua existentia unita verbo tunc ex B. Virgine non Dei filius sed purus aliquis homo fuisset natus. C.

10\. Dicendum 3tio etsi anima et humana natura Christi extitisset tempore prius quam uniretur verbo et magis a Deo gratiis fuisset ornata, non tamen potuisset mereri se

de cdigno unione sui cum verbo quo ad substia accepta.
Rursum comunis. Rão ē quia opera quaecunqz pura
creatura cdigne adaequant per augmtu grãe et gloriae,
gõ nullu mereri cdigne et unione hypostatica quo
ad substia accepta: ut potē quae incomparabiliter adhuc
excellentior ē quam dona quaecunqz ālia grãe et gloriae
atqui tum aã tum tota humanitas Christi si extitisset
prio tempore quam verbu uniret fuisset pura nãa
ergo n potuisset tē per aliqd opus mereri condigne
unione hypostatica.

Dicendum 6to etsi ~ aã ~ tota humanitas prius 11
tempore extitisset, quam verbo uniret tamen n
ne quidē de cgruo mereri potuisset unione
hypostatica, ita recentiores multi ctra alios theologos.
Rão ē quia tē et aã et tota humana nãa Christi fuisset
pura creatura, atqui iuxta dicta num: 8 nulla pura
creatura mereri ptuit de cgruo incarnatione
quo ad substantia. gõ nec ãa ~ humana natura Chri
si prius tempore extitisset.

Dicendum 7mo nec anima nec humana 12
natura Christi merita est de facto aut
sic mereri potuit unione hypostatica
quo ad substantia per meritum aliquod

Aliquod simul tempore cum eadem existens
sed tn naa prius, ita rursus Comunis Theologorum
Rao e quia etsi anima v humanitas in eodem
instanti reali temporis, quo verbo unita fuit
hypostatice, actum aliquem supernaalem elicuisset
pro priori signo natura ad unionem hypostaticam
quod tn factum ee negat Comunis Theologorum,
tamen ille actus ut in priori illo signo naa existens,
et n dum a verbo dignificatus in vi merendi non
fuisset diversus ab actu pura creatura, qd non
potuisset ee condigne meritorius unionis hypostaticae,
ut iam ex dictis patet.

13 Dicendum 4 Anima et humanitas Christi oblig[ata]
ne quidem de congruo merita e unionem hypostaticam quo
ad substantiam per meritum existens tempore sed tn prius
naa addita, Ratio e quia nullus actus purae
creaturae de congruo mereri potuit unionem hypostaticam
quo ad substantiam ut liquet ex dictis, quilibet
autem actus aa v humanitatis Christi cum pro priori
naa ad unionem ~~existens~~ hypostaticam existens, et nec
dum a verbo dignificatus habuisset se ut actus purae
creaturae, ergo nec de congruo mereri potuisset
unionem hypostaticam.

Dicendum hoc complexum dicit complexum ex verbo et humanitate 14
inter unitis non meruit aut mereri potuit Incarnationem quoad [illegible]
merito impetratorio. ita Comm. contra Suarez. Ratio quia
Christus non potuit unionem hypostaticam mereri nisi per merita ut
dignificata per ipsum verbum, ita actus meritorii Christi sunt
praecise spectati ac praescindendo ab hac sua dignificante
ergo potuisset mereri praemium tam excellens: atqui per merita
ita dignificata non potuit mereri dictam unionem. Mi. prob. merita
Christi ut dignificata per Verbum essentialiter iam includunt ipsam
unionem hypostaticam tamquam suum constitutivum: ergo si tamen
operaret Deus Christo in praemium talium meritorum, dicas idem
sibimetipsi datum fuisset in praemium, nec praemium distingueret
a merito impetratorio. quod videtur esse absurdum, cum praemium
iuxta communem persuasionem sit essentialiter futurum aliquid merito
impetratorio superadditum: et enim in humanis illiberale esset, si in
praemium alicui exponeret aut daret ipse actus meritorius
aliquid constitutivum eiusdem, quatenus est actus meritorius: ergo. 15

Dicendum ultimo Christus proprie nec meruit nec mereri propria
potuit sua Incarnatione merito ex compensativo. Ita Stan-
noldus lib. 4 tract. 1 cap. 9. num. 338 aliique. Ratio fere eadem
quae prioris gelus: nam licet Deus unionem hypostaticam Christi
produxerit eo fine ut actus praestantissimos eliceret ac ex his
praevidenti, quod illos esset eliciturus, fecisset, non tamen videtur potuisse
proprie velle, ut iisdem propria sua excellentia et ipsa quoque
unione hypostatica instructa meritoria constitutiva velut
praemium anticipato datum compensaret, eo quod non conveniret
illius meritis proprie in praemium dare aliquid essentialiter constitutivum
eorumdem

Sicut enim opter ad merita iam posita a Deo data, producitur in praemium aliquid substantivum eorundem, ita nec antecedenter ad illa producitur datum in praemium anticipato aliquid commode substituere; cum utrumque videatur arguere aequalitatem praemiantis praemiique ab ipso merito debeat esse distinctum; nihil quod sibi ipsum condigne mereri possit. Solvuntur obiect.

Solvuntur obiectiones

Obj. 1mo contra: 3. p. q. 2. art. 11. S. Tho. hic quaest. 2. art. 11 docet, antiquos patres desiderando et petendo Incarnationem meruisse illam de congruo, eo quod congruum fuerit, ut Deus exaudiret illum, qui ei obediebat. ergo antiqui patres meriti sunt, adeoque mereri potuerunt saltem de congruo Incarnationem.

R. nego antecedens. 1mo quidem, quia S. Doctor loquitur ibi tantum de veritate Incarnationis non de substantia. dicit enim antiquos patres illam de congruo meruisse quod petierunt et desiderabant, ut fieret non petierunt Incarn. quoad substantiam, cum eam futuram esse indubitanter alias crediderunt, ex divina revelatione eiusdem; praecipue cum eodem articulo citato ad 3tium de ipsa quoque B. Virgine solum doceat, quod meruit de congruo Maternitatem quae tantum est mera circumstantia Incarnationis. 2do quia licet eam (substantia) Incarnationis petiisset etiam, non tamen sequitur quod eam meruisset de congruo: quia non omne id quod subditus ut fidelis et obediens a suo principe desiderat ac petit, hoc ipso mereri omnino censetur esse de congruo alias si modo subditus quisque etiam vilissimus a suo Rege fidelis ac obediens desideraret ac peteret ab eodem in filium adoptari hoc ipso talem adoptionem de congruo mereretur, quod nemo dixerit. 3tio quia S. Doctor explicari potest de merito congruo late et improprie accepto pro quacunque demum dispositione ac praeparatione ad tale beneficium [illegible].

Sic enim videtur alibi explicare seipsum S. Thomas, et maxime in 3 Sent.
dist. 4 quaest. 3 art. 1 in corpore, ubi ait: quod tota plenitudo Di-
vinitatis habitet in hoc, hoc excedit et portionem et meritum
humanum, unde nullo modo potest cadere sub merito, nisi large
meritum dicatur quaecumque dispositio seu praeparatio ad aliquid habendum; quod quidem
esset in hujus generatione S. Doctor. Nos vero solum dicimus
patres non potuisse mereri substantiam Incarnationis merito condigno proprie
dicto, sed tali quod habuerit positivam proportionem et aliqualem
imperfectam exigentiam in eam Dei ad Incarnationem, velut
in compensationem ejus dandam potenter et alter moveri potuerit

Dices: inter meritum patrum et substantiam Incarnationis non quidem 9
datur aequalitas, datur tamen aliqua proportio, quae sufficiunt ad mereri
de condigno merito proprie dicto, quia ad hoc genus meriti sufficit
aliqualis proportio. R. nego Consequentiam, nam ut initio dictum est, requiritur
saltem talis proportio, ut praemians ob aestimabilitatem obsequii
potenter possit [illegible] se moveri ad dandum praemium intuitu
obsequii et velut in compensationem ejus. Jam vero non quaecumque
proportio est tanta. Sic enim si filius rustici subditus Regis
in terra forte ipsum reverenter attollit, est quidem eam hoc
minimum obsequium proportionem aliquam ad largitionem
mille aureorum, aut etiam ad adoptionem huiusmodi filii in filium
Regis, non tamen haec proportio est talis, ut Rex intuitu obsequii
tam exigui potenter se moveri posset ad talem adoptionem vel
largitionem tamquam praemium ac compensationem illius, adeoque ut
hanc rustici filius de condigno mereri dici possit. 18

Dices iterum aestimatio proportionis ad meritum condignum requisitae
maxime pendet a communi sensu Doctorum, hi
vero censent fere omnes, inter meritum progenitorum et
substantiam Incarnationis dari sufficientem proportionem ad hanc
de condigno promerendam.

R. Commune sensum ponitur nobis non adversari sed potius
favere, non enim censent obsequium vilissimum ex se
condigno mereri unum solummodo denarium liberè proportionale
cum integro millione aut toto aliquo Regno ut hoc mereri
posset de condigno, est autem major adhuc distantia
et minor proportio inter actus puræ creaturæ et unionem
hypostaticam, quo minus sint liberè tales actus sufficientes
proportione ad merendam hypostaticam de condigno, si quo
nihilominus dicunt puram creaturam de congruo mereri potuisse Incar-
nationem, intelligendi sunt vel de merito Incarnationis quo ad circumstantias et modum
~~Dicendum~~ imo tum ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ex hypotesi,
vel de merito congruo late et improprie accepto, vel demum
ad substantiam Incarnationis, aliàs liberaliter decreta fuerit, in qua sensu pura
creatura mereri posset ~~[illegible]~~ sit, ex hypotesi, quod Deus aliunde jam absque respectu
ad ullum meritum creaturæ decrevisset assumere aliquam humanitatem, hanc potius
assumeret quam aliam, quod sit à nobis transmitti sicut transmitti sit, quod licet
rusticellus vilissimo obsequio ne quidem de congruo mereri posset absolute adoptionem
sui in filium Regis, posset tamen mereri ex hypotesi, quod Rex aliunde jam statuisset
aliquem filium rustici adoptare in suum se potius adoptaret, qui tenue saltem
obsequium praestitisset Regi, quam eum, qui nullum penitus exhibuisset.
19 Obj. 2. qui sit mereri vitam æternam, sit enim mereri illud sine quo vita æterna
haberi nequit: sed antiqui Patres merebantur vitam æternam, ad quam pervenire
non poterant nisi per Incarnationem: ergo meruerunt etiam Incarnationem. Resp. imo objectione
probare puram creaturam posse etiam condignè mereri Incarnationem, sicut sit condignè
mereri sine suum fidem Dei possessionem. R. directe negando aliàs enim
merendo vitam æternam, ipsam etiam existentiam Dei mereremur, quia sine
hac illam consequi non possumus, igitur ut S. Thom. observat quædam sunt, quæ
non solum requiruntur ad præmium, sed etiam prærequiruntur ad meritum, uti
divina bonitas, et ejus gratia et ipsa hominis natura, similiter etiam Incar-
nationis mysterium est principium merendi, quia de plenitudine Christi omnes
accepimus. Adde quod licet antiqui Patres vi præsentis decreti non potuissent
consequi vitam æternam, si incarnatio non fuisset data, absolute tamen id non fuerit
impossibile, quia Deus etiam sine Incarnatione remittere potuisset peccata
et infundere homini gratiam dependenter à qua ille vitam æternam et
mereri potuisset et obtinere.

Obl. 3. peracto unico perfecta contritionis actu, potest quis de condigno mereri remissionem omnium peccatorum quantumvis enormium et plurimorum aeternaeque poenae 20
remissionem, dum Dei amicitiam ac filiationem, atque etiam de condigno immensam gloriam et ius ad infinita bona tota aeternitate possidenda: ergo etiam pura creatura maximis a Deo gratiis cumulata eique amicissime coniuncta mereri potest unionem hypostaticam. non enim videtur esse maior proportio meritorum tanti amici respectu unionis liberaliter dandae, quam contritionis ab inimico Dei eliciendae respectu praedicti praemii. R. nego Con. ad probationem dico maiorem esse convenientiam et proportionem contritionis perfectae supernaturalis ad remissionem peccatorum, ad gratiam et gloriam tum propter rationem conclusionis quam impugnat, tum quia est eiusdem ordinis supernaturalis tum quia amor Dei est, non procedat ab homine ut formaliter amico non tamen etiam procedit ab homine ut formaliter inimico pro eo instanti, quia pro illo instanti ac priore naturae signo non praesupponitur peccatum habituale alias enim pro eodem instanti contradictorie (?) non possit infundi gratia sanctificans, quod tamen falsum est. 21

Obl. 4. contra 3. concl.: humanitas Christi, si extitisset prius tempore quam verbo uniretur, potuisset mereri visionem beatificam, ergo et unionem hypostaticam, quia visio beatifica cum sit ultimus finis hominis videtur esse maius bonum illius quam unio hypostatica, quae non est ultimus finis hominis. R. nego Con. ad rationem dico, quod licet unio hypostatica non sit formaliter finis ultimus hominis, est tamen finis ultimus radicaliter, in quantum praebet illi ius ad visionem beatificam perfectiorem, quam qualem ullo actu mereri potest pura creatura ac propterea reddit illam dignam praemio quocunque maiore et maiore in infinitum. 22

Obl. 5. contra 4. concl. Gloriosius est Christo si illud donum non sine merito accepisse dicatur, ergo eius anima vel humanitas saltem pro priore signo unionem hypostaticam meruit. R. nego ant. quamvis enim ceteris paribus gloriosius sit bonum habere ex merito, quam sine merito, id tamen nec fieri Christo nec Deo tam bene conveniebat, non Deo quia summum hoc donum omnino gratis collatum magis eius liberalitatem commendat, non Christo quem magis decebat omnes eius operationes fuisse theandricas magis tamen extollit imm illud omnis omnino gratiae principium et omnium donorum scaturiginem, et velut a sole radii ab ea cetera gratiae in ipsam etiam humanitatem connaturaliter profluerent.

Obj. 6. David psalmo 44 canit dilexisti justitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te Deus oleo laetitiae, quem locum Apostolus de Christo intelligit: ergo Christus potius quam aut humanitas ipsius per amorem justitiae meruit unionem id est assumptionem humanitatis in Deum. Apocalypsis 5. de eodem Christo dicitur dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et ~~dignitatem~~ divinitatem, divinitatem autem accepit per unionem hypostaticam ergo dignus fuit id est meritus fuit illam accipere, ergo hanc unionem meritus est, et quia mereri illam non potuit Christus tolus quatenus unionem hypostaticam iam includit, meruit illam acceptus solus quoad humanitatem. Respondeo duplicem esse prioris loci expositionem, prima et communior negat per unionem intelligi assumptionem dictam per unionem hypostaticam, sed intelligi tum gloriam accidentalem ac peculiarem exaltationis ... aliquos enim Resurrectionem, Ascensionem, et exaltationem nominis ... dominationem ac Regnum, quod Christo post passionem traditum fuit, ut in eo regnaret, ac iudicaret sceptro aequitatis, altera expositio ait per particulam propterea denotari hic causam non meritoriam sed finalem, ita ut sensus sit, ... unxit te Deus unione illa ineffabili unionis hypostaticae, ut diligeres justitiam et odio haberes iniquitatem, quarum nulla expositio obest nostris assertionibus. Ad alterum Respondeo dici potest item dupliciter ... imo ... suppositum quod dignitas hic significet rationem meriti proprie talis, cum etiam capite ... praecedenti dicatur de Deo, quod dignus sit accipere gloriam et honorem et virtutem, cum tamen proprie nihil horum sit meritus, sed ... debito ... ... debeant. ... aliqui loco divinitatis divitias legi volunt alii vero melius per divinitatem intelligunt cultum divinum ab Angelis et hominibus Christo tribuendum, quia hos post mortem ... videmus, alias si unio hypostatica et ipsa divinitas intelligeretur dicere oporteret Christum in ... post mortem ... ... merita ac ... divinitatem quia ... ... ideo dicatur dignus accipere divinitatem quia occisus est. Die paschatis 16 aprilis 1713 in ... ... stubam descripsi.

Obij. 7. Grat. ultimas — Christus per sua merita praevisa antiquis patribus et impetratorie et compensative meruit gratias multiuarias illis datas, qua Christus et eius merita ex parte rei existerent, ergo per eadem merita praevisa sibi potuit etiam mereri suam incarnationem. Respondeo nego con: quia merita Christi intrinsece constituebantur per unionem hypostaticam non vero per gratias antiquis patribus datas, unde quamvis hae dari potuerint in praemium meritorum Christi, non tamen sequitur quod in eorumdem praemium dari potuerit etiam ipsa unio hypostatica. 24

Obij. 8. si ipsum etiam exercitium meriti cadere potest sub meritum, ergo etiam unio hypostatica dari potuit in praemium meritorum Christi non obstante quod etiam ipsa intrinsece eadem constitueret, sed prius est verum. Majus videtur certa quia licet tota unio hypostatica non videatur posse esse praemium meritorum Christi, quia ipsa quoque partialiter illa constituebat, saltem adeo erat quoddam exercitium eorumdem. Minor patet exemplo vulgari, quo Regia liceret vel esset certum aliquem duce insigne victoriam obtenturum, licet enim posset Rex huic militi in praemium futurorum meritorum anticipato dare equum et arma, quibus ille posmodum bene utens, eandem victoriam obtineret: hoc in casu equus et arma essent exercitium meritorum et tamen simul essent praemium eorumdem, sive deinde Rex praemium anticipato daret ut eadem victoria obtineretur, sive quia haec erat unde unde demum obtinenda: in quorum priore casu merita illa futura haberent rationem finis et spectarent ad genus meriti compensativi: in posteriore vero haberent se per modum causae moralis, atque ita ad genus meriti impetratorii pertinerent, ergo potest etiam ipsum exercitium meriti cadere sub meritum et esse praemium eiusdem. Respondeo distinguo Majorem: si ipsum etiam exercitium meriti intrinsece constitutivum eiusdem in valore illius cadere potest sub meritum, ergo etiam unio hypostatica dari potuit in praemium meritorum Christi con: si exercitium aliquod meriti praecise effectivum eiusdem, non vero simul etiam intrinsece constitutivum illius, cadere potest sub meritum, ergo unio etiam hypostatica in praemium meritorum dari potuit nego Majorem. quod Christus non potuerit mereri unionem hypostaticam probamus nos ex eo quod fuerit exercitium meritorum et formaliter in ratione meriti illam constituerit, ideoque si esset praemium eorumdem meritorum, meritum esset praemium sui ipsius, quod videtur esse absurdum. 25.

Et n. sequeretur ex eo, si ipsum mere effectivum meriti cadere
posset sub meritum: unde dato q' hoc per impossibile non posset
in illis sequitur, q' fieri possit etiam illud ipsius.
Obj. q. pt aliquis mereri seipsum atque adeo esse praemium
26 suipsius: q' enim meritum est aliquid constitutivum ipsius pt mereri
seipsum et esse praemium suipsius. Cons. patet, quia n' est aliud
praemium magis debeat esse distinctum a merito et constitutivo
illius, quae ab ipso merente. Ant. vero probatur pt aliquis
mereri conservationem sui: sic autem mereretur seipsum atque praemium
suipsius: q' a aeque Christus de facto meruit conservationem sui
adeoque etiam unionis hypostaticae et reproductionem illius post
triduum mortis, per quam partiales erant serventa, et perpetuitatem
ipsius: q' de facto meruit unionem hypostaticam. Resp. dist. ant. pt
aliquis ex hypotesi: ceteris alioqui eam simpliciter habita
pro aliquo instanti mereri seipsum pro alio quodam instanti
transeat, absolute et n' facta tali hypotesi, autem pro eodem
instanti, in quo datur meritum nego ant. Rad. quia, licet aliquid
mereri possit quodammodo seipsum, est continere meritum suipsius
pro diversis instantibus et n' pro eodem est, quia res ut existens
in pluribus successive instantibus, quamvis realiter sit una eademque
tamen aequivalenter est multiplex, et ut existens in priori instanti
esse pt indifferens, ut existat etiam in sequenti, et sic fiem in s
sequenti conservetur esse pt quasi lucrum quoddam superadditum
sibi ipsi, ut existenti in instanti praecedente, quare etiam intelligi
pt, ut existens in sequenti instanti esse praemium suipsius ut
merentis et continentis meritum in instanti praecedente.
Opposito autem modo se res haberet, si aliquid ut existens in uno
instanti mereretur seipsum et contineret meritum suipsius
pro eodem instanti. Dixi autem transeat, quia dici pt q.
q' aliquis meretur conservationem sui, n' tam mereatur seipsum
qua actionem conservativam sui novamque durationem, sive q'
mereatur seipsum n' quo ad substantiam, sed tantum quo ad aliquam
circumstantiam durationis longioris!

V certe si dici em posit mereri seipsum quo ad substantiam non tamen
mereatur seipsum quo ad substantiam sumendo terminos in sensu
praesentis quaestionis! quia non meretur absolute, ut simpliciter
aliquo existat sed tantum ex supposito quod alunde iam existat simpliciter
meretur ut existat dintius. sed consequentia negatur a multis satis probabiliter
ant: ergo haec omnia alunde tam ac praescindendo a meritis Christi
Unquam naturali Dei filio debita fuerint, neque convenienter in
praemium datur alicui id, quod alunde iam est ipsi debitum. Deinde
posset enim transmitti ant. et dicitur con: quod Christus de facto meruit quo
unione hypostatica quo ad aliqua circumstantia longiorisque
durationis trans: enim quo ad substantiam nego consequentiam; quoad substantiam
in sensu praesentis quaestionis, nego, in alio sensu trans con.
quaestio hic non est an Christus ex hypothesi quod ipsa essentiam
unio hypostatica alunde iam extiterit simpliciter pro
aliquo instanti mereri potuerit ut conservaretur dintius, sed utrum
absolute mereri potuerit, ut existat simpliciter haberet aliquo v.
et hoc solum a nobis negatur neque probat oppositum hanc consequentiam

art. 2. an Progenitores Christi alii ve patres antiqui
meriti sint Incarnationem quo ad circumstantias, et specialiter an
B. Virgo meruerit maternitatem

Artlus 2dus

An Progenitores Christi aliive patres antiqui meriti sint Incarnationem quo ad circumstantias et specialiter an B. Virgo meruerit Maternitatem.

27 Tres potissimum sunt circumstantiae incarnationis, de quibus hic
quaerunt, nempe Stirpis, Temporis, et Loci. Praecipue
vero quaerunt de Maternitate, an nempe illam B.
Virgo fuerit merita

28 Dicendum 1mo cum plerisque theologis contra paucos
quod a progenitoribus Christi nulla huiusmodi circumstantia de facto
meriti fuerit condigne. Ratio est quia universim merita justorum
per se et ex natura sua ordinantur solum
ordinantur solum ad augmentum gratiae sanctificantis et gloriae aeternae
inquantum ad praemium condignum, quod nullum aliud condigne merentur: ergo cum
nulla efficax ratio suadeat seu respectu B. Virginis aut aliorum
progenitorum ab ordinaria remunerandi via discedendum, dicendum est eos
de facto tales circumstantias condigne meritos non esse, cum scriptura et
Patres facile de merito congruo intelligi possint.

29 Dicendum 2o. probabilius B. Virgo Maternitatem meruit saltem de congruo.
Ita cum S. Thoma hic quaest. 2 art. 11 plerique theologi contra nonnullos
qui in B. Virgine 2 nullum proprium meritum Maternitatis agnoscunt,
2 non nisi dispositivum; quod illud proprie ac simpliciter meritum non est.
Suadetur autem 1o. ex illo Lucae 1mo. Beata quae credidisti,
quoniam perficientur ea, quae dicta sunt tibi a Domino, ubi S. Elisabeth
merito fidei adscribit, quod in B. Virgine tum mysterium sit perfectum.
Suadetur 2o. auctoritate Patrum, quorum inter S. August. serm. 1 de Nativitate
talis, inquit, elegit Virgo quae tunc liberam meruit ut Dei Filium
in se susciperet. Petrus Damiani serm. 2 de assumptione: Singulariter
eius Sanctitas et gratia nos promeruit quod susceptione Dei singulariter
iudicata est digna, similiter et alii passim loquuntur, adeo ut Vasquez
hic disp. 23 cap. 2 liceat uno ore fateri eos beatam Virginem Dei
vita sanctitate meruisse concipere Regem Caelorum et vim quibus
etiam approbat Ecclesia canens tempore Paschali: Regina Caeli laetare
alleluya, quia quem meruisti portare; et quamvis intendunt
Patres nomen meriti accipiant in lata et impropria significatione, ubi
nulla intercedit actio humana cui fiat aliqua remuneratio, ut canit
de ipso peccato cum canat: o felix culpa, quae talem ac tantum meruit
habere Redemptorem. Unde Vasquez et alii recte observant quod
aliquis mereri aliquid dicitur vitae sanctitate et bonis operibus
meritum in propria accipiendum est significatione nempe pro merito condigno
vel congruo.

Suadetur 3. quia hoc ex una parte gloriosius est Virgini, et ex altera
parte merita eiusmodi tali praemio nequaquam erant improportionata, nec
talia apparet ratio cur illis non competierit Maternitatem mereri saltem de congruo,
aut de facto promeruerit. Quaeritur

Dicendum est probabilius enim alii quidam progenitores Christi patresque
antiqui meruerunt de congruo circumstantias aliquas Incarnationis. Ita certe
plerique Theol. cum d. Tho. suadetur prius: inde, quia ex una parte
non habetur ratio efficax cur tale meritum progenitoribus Christi aliisque patribus
denegetur, et ex altera parte cum sacra scriptura probabilius illis eius non leviter
annuat, cum enim SS. patres magno satis id confirmant numero. Primo
quod attinet ad circumstantiam stirpis Gen. 22. dicitur Abrahamo: quia
fecisti rem hanc, et non pepercisti filio tuo unigenito propter me, benedi-
centur in semine tuo, id est in Christo, uti Apostolus ad Galatas 3. exponit,
omnes gentes terrae. ex quo loco satis colligitur, Abrahamum obedientia sua
meruisse, ut ex ipsius stirpe Christus nasceretur. Non minus aperte 2do
Regum 7. Davidi promissum est, quod ex eius stirpe nasciturus esset Christus
propter religiosam voluntatem, qua templum Dei aedificare paraverat.
quod attinet ad circumstantiam temporis, constat ex Scriptura, patres antiquos
Incarnationis accelerationem ardenter suspirasse et a Deo petiisse; hoc
enim indicant Regius Propheta Psal. 78. et 84. Cito anticipent nos
misericordiae tuae. Ostende nobis Domine misericordiam tuam et salutare
tuum da nobis. Item illa verba Isaiae 45 et 64. Rorate Coeli desuper,
et nubes pluant justum. utinam dirumperes Coelos et descenderes!
Iam vero uti S. Thom. observat, congruum erat, ut Deus exaudiret
eos, qui ei obediebant, cum alias quoque praemium hoc huiusmodi
desideriorum ac precum dignitatem nequaquam transcenderet. Danielis
quoque 9. indicatur, propter eiusmodi desideria ac preces abbreviatum fuisse
tempus adventus Christi. Et Simeon et Anna, de quibus Lucae 2.
fit mentio, pie creduntur suis precibus meruisse, ut viderent adhuc Christum
eoque hi ipsorum adhuc tempore nasceretur. Denique quod attinet
ad loci circumstantiam, credibile est, hanc quoque ab iis petitam fuisse, ut
ipse Christus in eorum terris nasceretur, in quorum saltem finibus esse
Math: 15. et in quibus suos quoque posteros fore sperabant, ipse in terra S.
Israelitarum; ut enim quoad ratione circumstantiam desideria eorum ac preces
exaudirent.

Obiicio contra ima paeli: B. Virgo ab Ecclesia dicitur fuisse digna 3 1.
habita vultu Filii Dei, digna portare Regem Coelorum

Idem a SS. patribus passim asserit. qd merita sint Maternitae
digne. R. nego con. Sit enim aliquis sit dignus munere aliquo
aut favore, quin illud condigne mereatur, imo fac ei merito emygquo
ut si a principe aliquis conferatur officium, tamen valde idoneo
licet nullum adhuc obsequium Regi praestiterit. talis est dignus
isto officio. licet illud proprie non sit promeritus.

32 Obj. Dices: Potuit B. Virgo condigne mereri augmentum gratiae sanctificantis
et vitae aeternae: qd et Maternitae. quia quilibet gradus gratiae
sanctificantis est aliquid excellentius maternitate cum per gratiam
redditur amicus Dei, filius adoptivus et haeres, quorum nihil
praestat Maternitas divina se praecise spectata. ideo qd cum Lucae 11
mulieri quaedam extollens vocem dixisset ad Christum: Beatus venter qui
te portavit, et ubera quae suxisti, reposuit Christus quin imo beati
qui audiunt Verbum Dei et custodiunt illud. quasi diceret, ut
S. August. tract. 10 in Joanne explicat: et Mater mea felix
quia Verbum Dei custodivit, non quia in illa Verbum caro factum est.
unde idem S. Doctor lib. de sancta virginitate cap. 3. ait. beatior
fuit Maria percipiendo mente quam ventre. R. transeat tota.
non enim hoc negatur in quaestione, cum solum dicamus B. Virginem
de facto propter Maternitatem non fuisse meritam condigne licet
ea forte mereri potuerit.

33 Dices: B. Virgo de facto merita est simpliciter Maternitatem
et merita ipsius aequalia fuerunt huic praemio. si merita eius
de facto condigne. B. de facto merita est maternitatem simpliciter
uti fatemur in 2. quaes: et merita ipsius fuerunt aequalia huic
praemio. cum aequalia fuerint augmento gratiae, qd tamen maius est ipsa
dignitate maternitatis: qd hanc meruit de condigno. R. dist. Maj.
si merita est simpliciter Maternitatem et merita ipsius aequalia fuerunt
huic praemio et merita est ea condigne, nisi meritis ipsis praeter aliud
retributum fuerit praemium aequale, ipse augmentum gratiae sanctificantis
Con. secus nego Maj. licet ergo illius merita fuerint aequalia Mater
nitati acceptae seorsim a dicto augmento gratiae quod correspondebat, tamen non fuerunt
aequalia toti complexo ex augmento gratiae et Maternitatem simul.
unde licet Maternitatem merita fuisset condigne, si non aliud iam
praemium accepisset, non tamen sequitur. qd de facto utrumque simul praemium
merita sit condigne.

Dices iterum qui condigne meretur id quod est maius meretur eminenter 34
aliud quod est minus. atqui si B. Virgo merita est condigne gratiam, quae minus
quid est quam Maternitas, merita enim est condigne Maternitatem. Resp.
dist.: ant. si aliud minus includitur in altero majore con.: secus nego ant.
Sic licet auxilium efficax minus sit donum quam gratia habitualis et
gloria, non ideo qui hanc enim illud condigne meretur. neque si quis
obsequio aliquo meretur condigne mille aureos in quantum praemium merito
aequale, hoc ipso per idem obsequium meretur insuper condigne equum
[illegible] quinquaginta aureis, eo quod minor huius equi valor sit quam
mille aureorum. 35

Obiicies 3. B. Virgo meruit ex gratia sibi data illum puritatis et
sanctitatis gradum, ut condigne posset esse Mater Dei, ergo cum
gradum illum puritatis et sanctitatis meruerit condigne, meruit
condigne enim ipsam Maternitatem. Resp. nego con. quia licet condigne
meruerit gradum illum puritatis et sanctitatis habitualis, per hunc
tamen non est merita novum praemium, et quamvis per eosdem actus per
quos hunc sanctitatis gradum merita est condigne, etiam merita sit
aliud insuper praemium ipsam nempe Maternitatem, tamen non sequitur
quod etiam hanc per eosdem actus merita fuerit condigne, ut patet ex dictis. 36

Obiicies 4to contra nostram conclusionem: ipsa B. Virgo in Cantico Magnificat
non suis meritis, sed Dei potentiae ac bonitati magnitudinem suae dignitatis
adscribit, ut qui magna sibi fecisset, et humilitatem ancillae suae
id est vilitatem ac indignitatem suam gratiose respexisset. Angelus
quoque S. Luca 1mo ait: Invenisti gratiam apud Deum, Ecce concipies
in utero et paries filium; ubi enim est meritum, iam non est gratia
iuxta illud Apostoli ad Romanos 4: ei autem, qui operatur, merces
non imputatur secundum gratiam sed secundum meritum. idem testari videtur S. Bern.
in [illegible] B. Virginis meritis, alias minime parcus, tum
sermone de Nativitate Mariae loquitur, quaerentalis meritum
nos invenire gratiam studeamus. Mariam praetendit meritum
sed gratiam quaerit [illegible]

Huic gronant alii cum patre, ā Suarez dicta 10 sectione citato, qd nullo modo nec congruo meruit Maternitatem. Ri imo opponendo testimonia aliq tum S. Elisabetha tum SS. patrum tum Ecclesiae nunc cg. citatu. R 2° nego Con: testimonia enim in contrarium adducta faciunt falsam, et nostra testimonia cum his optime conciliantur, si dicatur qd B. Virgo non promeruit Maternitatem de condigno, licet eam sit merita de congruo, sic enim tñ verum ē, qd ad illam Matris dignitatem pervenerit ea gratia et Misericordia, lux illam ceteris ad merita illius lumen ? gratia. Intedtur quidem, quemq ipsa sua merita habuit de Deo dei udivina gratia cuius in fine apti collatur ut Maternitatem mereretur, qster vero, quemq illa merita non respicit a Deo debebant acceptari in ordine p hoc premiam, cum aliunde iam iis de vero intuitu fuerunt premium aliud etiam dignitati adaequatum ipsa augmentum gratiae sanctificantis. Aplus vero qo loco citato meritum opponit sanctificato in gratia, loquitur de merito tunc ex viribus naturae habito, et non fundato in gratia superaddita naturae, quale meritum neque modo nos habuit B. Virgo ad Maternitatem.

37 Obj. 5. B. Virgo iam antidecere ad omnia sua merita ob futura merita Christi accepta fuit fine macula, nata ē in gratia et maximis aliis privilegiis et favoribus fuit affecta, quia erat futura Mater Christi: qd si ipsi merita ē, ipsa ex merita Deo hanc dignitatem. R nego ant. non enim ideo sanctifica Deo gratiis fuit praeservata, quia futura erat iam aliunde Christi Mater, sed ut esset sed ex ab illis dignum illius Christi habitaculum pro ut Ecclesia testatur effici mereretur.

38 Obj. 6. non ē praesumendum de humilitate ac modestia Virginis, qd ante adventum Angeli cogitaverit, nec num desideraverit, ut ipsa in Dei Matrem assumeretur: qd hanc dignitatem non meruit. R nego Con: et suppos: qd ad veram meriti ac praemii requiratur, ut illud explicite ac distincte ad hoc ē merentem ordine, sed sufficit ut qd merita Deo offerat, indistincte ad omnes illos fines, per quos divina Bonitati placuerit illum remunerari.

Imo ne hoc quidem requirit, cum saepe eliciamus actus meritorios quin tamen ullo modo eosdem ad praemium referamus, ut cum Deum summe bonum diligimus propter seipsum nihil cogitantes de praemio huic actui retribuendo.

Obj. 9. Si B. Virgo merita est de congruo maternitatem, hoc ipso etiam de congruo merita est gratias maiores et maiores in infinitum; hoc est falsum, ergo et illud. Probatur ma... dicto, quod maj. sit maternitati Dei debeant gratiae maiores quam ulli alii purae creaturae, ideoque si angelo supremo de facto millecuplo maiores gratiae, quam de facto habet, collatae essent, vel etiam aequales illis, quas B. Virgo de facto habet, adhuc maiores Matri Dei conferri debuissent. et sic progrediendo in infinitum, ergo si merita est maternitatem de congruo, merita est gratias et gratias plures et maiores in infinitum. R. imo nego maj. ad probationem nego ant. licet enim convenientissimum sit ut Dei Mater haberet maiores gratias quam ulla pura creatura, ac de facto Deus illa voluerit habere maiores, tamen hae proprie loquendo ipsi non debebantur, neque ad illas ex titulo maternitatis jus ipsi tribuebat. R. 2. nego maj. ad probationem distinguo ant. nego cons. cum enim de facto maternitati B. Virginis debitae non fuerint absolute gratiae majores quam quales de facto accepit, non sequitur quod de facto bene ex eo, quod merita sit de facto maternitatem, non sequitur quod de facto merita sit gratias maiores et maiores in infinitum, quod autem eidem maternitati in aliis circumstantiis (in quibus nempe Deus etiam aliis puris creaturis conferre voluisset gratias multo maiores quam de facto illis contulit) debitae potuissent alia gratiae multo adhuc maiores illis, quas B. Virgo de facto recepit; ex hoc tamen non sequitur, quod etiam de facto merita sit illas alias gratias, nec etiam sequitur, quod maternitatem non potuisset in illis aliis circumstantiis mereri simpliciter per ulla merita; sed ad summum sequitur, quod tamen mereri illa non potuisset per illa merita, quibus nunc merita est maternitatem, sed opus habuisset aliis maioribus meritis, quod nihil est contra [illegible]:

Obj. 8. Nulla pura creatura potuit mereri de congruo, ut aliqua sui pars integralis hypostatice uniretur Deo: sed hoc meruisset B. Virgo, si de congruo fuisset merita maternitatem, ergo (

R. dic. Maj. nulla pura creatura potest hoc mereri absolute seu
in facto. Alunde hypotesi quod Deus assumere vellit aliquam
humanitatem con. Nulla potest hoc mereri absolute pura creatura in
dicta hypotesi nego Maj. et subdis. hypothesi potest hoc mereri ita
ut simul mereatur ut pars illa assumpta maneat in eodem
supposito merentis transeat. non potest hoc mereri ita, ut pars
assumpta transeat in suppositum Incarnandi ac distinctum nego maj.

41 Obj. 9. contra 2. Ad 3. simul esse Matre et progenitores
Christi etiam includit ipsa substantia Incarnationis: quod si B. Virgo
aliique progenitores meruerunt Maternitatem de congruo, erunt
alias ex ipsorum stirpe nasceretur Christus, hoc ipso meruerunt
taliter etiam substantiam Incarnationis. consequenter est contradicta: quod a
Consequentia circumstantia temporis et loci consequenter certis ubicationibus
et durationibus Christi, qui lequam modi connotat existentiam sui
substantiam; quod si progenitores meruerunt has circumstantias etiam meruerunt
existentiam Christi, quod hic negatum est. R. dic. con. quod si progenitores
meruerunt absolute, meruerunt taliter etiam substantiam Incarnationis
con. si tantum ex hypotesi priori numero indicata tu progenitores
illud meruerunt nego con. ut dicitur ad confirmationem.

42 Obj. ultimo si B. Virgo, si idem est de aliis progenitoribus merita
est facta de congruo Maternitatem tu dabitur mutua prioritas
inter merita Christi et inter merita B. Virginis, Christus contendere
dicitur repugnare: quod Maj. probatur si B. Virgo merita est de congruo
maternitatem, tunc progenitoris merita fuerunt priora natura ad actionem
productivam Christi ex B. Virgine, est quod illum influxum, quem
Mater praestare solet in generatione, etiam quo Mater denominatur
et per consequens videtur eadem merita B. Virginis fuisse
priora natura ad ipsum etiam Christum, quia quod est prius natura ad
actionem productivam alicuius effectus, videtur hoc ipso prius esse
natura ad eundem effectum. si autem fuerunt priora, natura ad
Christum, fuerunt etiam priora natura meritis Christi omnibus quia Christus
fuit prior natura omnibus illis, et quod est prius priore, est etiam prius
posteriore: quod merita B. Virginis fuerunt priora natura ad omnia
merita Christi.

Jam verò em Merita Chri v. oia v. saltē aliqua fuerunt priora naa ad oia Merita B. Virginis; quia fuerunt priora naa ad oēs graās B. Virginis alijsq3 hoībg ante Chrūm existentibg collatas Cum oēs illæ iuxta comunem Theologorum datæ ijs fuerint in præmium anticipatum meritorum Chri, quæ futura eē ab æterno prævidebant. qd si verò merita Chri priora fuerunt naa omnibg graīs B. Virginis datis, ob ipso fuerunt priora naa ad merita B. Virginis, cum aliqua saltē ex illis graīs fuerunt priores naa ad merita B. Virginis, per quæ illa meruit Maternitaē: qd em merita saltē aliqua Chri fuerunt priora naa ad merita B. Virginis. Sit autē datq mutua naa prioritas inter merita B. Virginis et inter aliqua saltē merita Chri: qd. Rursu substia B. Virginis et actiom progenitoru Chri fuit prior naa in genere Caæ physicæ ad substia Chri et meritorum ejg, quia B. Virgo fuit Caa physica Chri et gtrin genere Caæ phycæ fuit prior naa ad actione generativa Chri, adeoq3 em ad ipsu Chrum et gtia illig merita. vicissim autē hæc Chri merita in genere Caæ moralis fuerunt priora naa em ad substia B. Virginis et progenitorum Chri, nam merita Chri fuerunt priora naa ad graās parentibg B. Virginis gestas, hæ verò ad preces, aliaq3 merita eorundem, ista verò ad substia B. Virginis, ut pote, quæ, si preces et merita parentum n̄ fuissent, nata eē illis n̄ fuisset, cum em nasci eē iis de naāler p̄tinisset, eo qd eent steriles. Idē dic de Rege Ezechia, qui per preces obtinuit miraculosā prolongaōe vitæ ad alios 15 annos. intra qd tempg genuit postea Manassen, qui fuit unq ex progenitoribg Chri, progeniē quo ad substiā acceptg fuit prior naa ad preces Ezechiæ et hæ tād substiā Ezechiæ post illas ulteriq servatæ hæc verò ad substiā Manassis, et hæc ad substiā Chri. Idē em dic de Isaaco, quem Abraha a Deo precibg aliisq3 bonis operibg impetravit, qui dein fuit unq ex progenitoribg Chri.

144.

43 Resp. ad hanc difficultatem, nego Mi. Cum multis Recentioribus, qui non horrent admittere mutuam prioritatem inter duas causas morales, et inter unam physicam, et alteram moralem. quod si vero non universaliter implicat omnis mutua ratio prioritas, non apparet ratio specialis, cur non admitti illa possit etiam in praesenti casu inter utrasque progenitorum data atque et alter merita Christi, et etiam inter suffragia progenitorum Christi, et alter merita ipsius.

44 Contra hanc Responsionem dices: ideo si merita Christi fuerunt priora natura ad suffragia etiam B. Virginis et haec vicissim ad illa, sequitur quod aliquid possit esse prius natura ad seipsum sua causa, sed hoc est impossibile: ergo. Resp. dist. Maj. sequitur quod aliquid possit esse prius natura ad suam causam intentionalem Con. etiam physicam, Nego Maj. causando illa intentionaliter tantum Con. causando illa physice, nego Maj. in casu nostro B. Virgo dicitur prior natura ad merita Christi, quae tamen erant causa solum intentionalis B. Virginis seu intentionaliter tantum in illa influentia merita Christi vero, erant priora natura ad B. Virginem, quae dicitur causa physica, mediante meritorum Christi, et ad hoc tamen merita in B. Virginem non physice, sed intentionaliter tantum influebant. porro autem, sicut absurdum non est, quod aliquid sit prius natura ad suam causam finalem, ita absurdum non est, quod aliquid sit prius natura ad suam causam moralem. Rursus sicut absurdum non est, quod causa finalis intentionaliter influat in suam causam physicam, ita absurdum non est, quod causa moralis intentionalem influat in suam causam physicam.

45 Dices 2º ex data num 43. Responsione sequitur, quod aliquid ut realiter existens possit esse prius et posterius natura respectu ejusdem effectus, hoc vero implicat: ergo. Resp. dist. seq. quod aliquid ut realiter existens, hoc est, ipsa existentia realis alicujus possit esse prior et posterior in eodem

genere Caa physica respectu ejusdē effectus nego sequ
qd possit eē prius et posterius naā respectu ejusdē effectus
in diverso genere Caæ, prius pp̄e in genere Caā physicæ
posterius in genere Caæ intentionalis, vel etiam in eodē genere
Caæ intentionalis, sed tn̄ respectu diversarū volitionū Con:
Maj: C.

Dices 3. sequeretur item qd idē possit eē prius naā seipso 46.
quia pt eē prius priore, et qd ē prius priore, ē etiam prius
posteriore: hoc implicat. R. dist: Maj. sequeretur quod idē possit
eē prius seipso causando physice seipsum, in Caā sui
physica nego. Causando physice Caā sui morale, qua illud
intentionaliter influit in effectum, vel causando intentio-
naliter Caā sui physicā transeat Maj.

Dices 4.

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

Dicendum 1. Cum communi et certa Catholicorum sententia.
Causa physice efficiens, saltem principalis humanitatis et
conceptionis Christi fuit Deus, atque adeo tota SS. Trinitas
quamvis hoc mirabile opus Spiritui S. specialiter attri-
buatur. Ratio quod Deus fuerit causa principalis huius est illa quod
ipse et causa efficiens et maxima et animae Christi quatenus
partes enim in aliorum hominum generatione a solo Deo produci
conservari solent per creationem. Idem quia fuit causa principalis
per quam ipsum Christi corpus in castissima Virginis utero
factum est, et in unico eum instanti perfecte, physice Deus
fuit causa principalis efficiens unionis essentialis inter corpus
et animam Christi; quod autem tota SS. Trinitas fuerit causa
principalis ratio est, quia iuxta S. Augustinum indivisa sunt opera
Trinitatis ad extra. Scilicet sicut et indivisa Trinitatis
essentia. Cur vero quod hoc opus specialiter Spiritui S. adscribatur
triplicem rationem reddit S. Thomas hic quaest. 32. art. 1. 1mae
quia est opus amoris praecipuum; Spiritus autem Sanctus est amor
Patris et Filii. 2da est, quia est ex sola Dei gratia, quae
Spiritui S. tribuitur. 3tio quia donum filiationis divinae
hic, sanctificationis Spiritui S. adscribitur; Incarnationis autem
terminus totalis est Christus Dei filius. Et Sanctorum atque ex his
Causis enim Angelus Lucae 1mo opus istud Spiritui Sancto spe-
cialiter attribuit dum ait ad Virginem: Spiritus S. superveniet
in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Et Ecclesia in symbolo
profitetur de Filio Dei, qui conceptus est de Spiritu S. natus ex
Maria Virgine.

Dicendum 2. B. Virgo eam efficienter generationi sui
Filium illo saltem influxu, quem aliae Matres praestant respectu
suorum filiorum salva tamen virginitatis perfectione. Nimo quidem

Operata ē saltem antecedenter ad ipsā cceptionē aliquid active scilicet praeparando mām ut set apta cceptioni. 2do active ccurrit ad ipsā em subministratoē huius mae attrahendo ipsā, illā ex vesigmodo quodā vitali ac per nāale facultaē uteri ad locum propriū generaōis promovendo, cum hunc influxū praestent em aliae Matres. 3tio operata ē active em cseqēter ad cceptionē Chri, idq alia Matres quoq operant post cceptā ac animatā iam prolem, fovendo scilicet illam calore nāali uteri praeparando ac ubministrando illi allimentū per qd eadem nutriat et ad maiorē cplitaē perducat.

Dicendum 3tio Cum comuni pblig B. Virgo active ccurrit em ad formaōē corporis Chri et ad productionē unionis cspnlis ipter cq et ad illā, si aliae matres ad hos effectus ccurrunt. Raō ē quia hoc supposito nulla ē raō specialis cur iste ccursus B. Virgini deneget, nec enim obstat qd formaō corporis facta fuerit mira celere in unico instanti, hinc enim n. sequit, qd ad hoc n. fluerit B. Virgo operari, sd tm seqt qd adiuvari debuerit virtute quadā altiore spiritus S. qd si vero aliae Matres ad hos effectus n. ccurrant coiter dicit qd pblig nec B. Virgo ccurrerit, quia licet supernāaler ad hoc elevari pluisset praeter morē aliarū Matrū n. dn et adest sufficiens fundamentum tale miraculū adstruendi, cum em sine hoc sufficienter salvet vera Maternitas B. Virginis posito qd em aliae matres ad dictos effectus n. soleant active influere. Caeterū an Matres aliae ad formaōē corporis et unionē cspnlē ccurrant active an vero solū pater mediante virtute seminis virilis eos effectus producat, quaestio ē philosphica negativā tenuit arles, quā quia sentē ē S. Thomas hinc negāts;

B. virginem ad eos effectus active concurrisse affirmativam tuetur Galleus quem sequitur Scotus S. Bonaventura et alii ac plerea dicunt quod etiam B. Virgo ad istos effectus concurrerit. [illegible]

Obiicies imo Proverbiorum 9. dicitur Sapientia aedificavit sibi domum, 9. sapientia autem Dei est ipse Dei filius, et domus illius est corpus Christi, quod Joan. 2. etiam templum illius appellatur, ergo filio Dei potius attribuenda est efformatio corporis Christi, quam spiritui S. Respondeo concessis ad summum enim sequitur etiam filium Dei formasse corpus Christi quod ultro conceditur, non autem sequitur quod formatio haec filio potius quam spiritui sancto sit appropriandam, adde quod locus citatus a multis intelligatur de domo Ecclesiae, quam sibi sapientia increata aedificavit juxta illud super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, vel de B. virgine quam Christus per sua merita et obtinuit et tot gratiis ornavit, ut dignum eius habitaculum effici mereretur. 8.

Obiicies 2. si spiritus S. specialiter fuit causa efficiens corporis et humanitatis Christi et illum maxime maxime influxum praestitit quam alias praestare debuisset pater ti dicendus est eius pater et Christus filius spiritus sancti hoc non potest admitti. Respondeo negando maiorem quia uti S. Thomas quaest. 32. art. 3. observat ad paternitatem et filiationem proprie talem non sufficit quicunque influxus activus unius in alterum, et processus unius ab altero, sed debet esse talis per quem vivens a vivente generetur, et procedat in similitudine naturae. Christus verò non processit a spiritu S. in similitudine naturae, Christus verò non processit a spiritu sancto in similitudine naturae, nam secundum naturam humanam, secundum quam processit a spiritu sancto non est ei similis, aeterna verò generatione processit quidem in similitudine naturae sed a patre, non verò a spiritu S.

Vnde quamvis Chrūs vere sit filiꝰ Patris raōe generaōis aeternae et qua Deus, n̄ tn̄ ē filiꝰ Spiritus Sancti, nec ob aeternā generaōē, nec ob temporalē.

Articulus 2dus

Quae fuerit Causa efficiens unionis Hypostaticae

9. Dicendum 1mo cum Communi ac certa sententia Causa principalis unionis hypostaticae, in qua praecipuē consistit Incarnaōo in fieri, ē quorum ipse Deus, adeoque tota SS. Trinitas, ubi habetur in Capitulo Firmiter de Summa Trinitate, ubi dicitur unigenitus Dei filius Jesus Christus a tota Trinitate communiter incarnatus est, quamvis haec quoque unio effectusque eiusdem specialiter iterum Spiritui Sancto tribuatur ob raōes paulo ante indicatas. Raō vero Communis ac certae sententiae ē, quia per causā efficientē principalē unionis hypostaticae intelligitur illa causa quae hanc per propriā virtutē auctoritate produxit, talis autē nec fuit nec potuit ēē ulla caūa creata, tum quia nulla creatura potest libere propriā virtutē, ut faciat Deum subsistere in naā aliena, quoniā hoc eēt quodammodo Deum subiicere virtuti creatae, tum ēm quia nulli creaturae potest eē conaāle ēē unitē hypostatice personae divinae, ergo multo minus potest ipsi eē conaālis virtus efficiendi talē unionē. Coeptū dum finissem dnū 8. Martij 1718

Dicendum 2º probabilis et pia est sententia eorum, qui cum Vitrario 10.
Rhodes et aliis dicunt B. Virginem velut causam instrumentalem divinitus
elevatam ad unionis hypostaticae productionem physice concurrisse. probatur 1mo
auctoritate Patrum apud Suarez, qui omnes hanc opinionem tenent ex quibus
et probabilis disp. 10 sect. 1ma. Sic Ambrosius ait: Caro per Virginem infecta est Deo.
Eutychius vocat B. Virginem Instrumentum Incarnationis. S. Bernardus dicit
Virginem fuisse mulierculam, quae tria sata Evangelica unione scilicet
Deitatis et Divinitatis tam bene fermentaverit, ut nec divisione quidem facta
Carnis et animae caro vel anima a verbo divideretur. probatur 2º ratione tum
quia ex una parte possibile non erat per potentiam obedientialem, quam videlicet
potentia potentialis activa in ordine ad producendos quoscunque effectus
non repugnet, tum quia gloriosius id fuisset B. Virgini, tum etiam quia
hac ratione magis proprie intelligeretur concepisse Deum, et non tantum 11.
purum hominem.

Obstituo Christus totus proprie dicitur a B. Virgine lactatus et a
Judaeis passus atque occisus, licet tantum secundum unam partem nempe naturam
humanam sit lactatus passus occisus: ergo etiam dici potest proprie a Virgine
conceptus, licet tantum secundum naturam humanam conceptus sit. Resp. nego Con. dum
enim Christus lactabatur et patiebatur, pro priori naturae signo iam erat
suppositum Deus et homo, adeoque actiones et passiones
supponebat esse hoc Deus et homo adiuvante unde actiones et passiones
humanitatis toti Christo ac supposito divino recte tribuebantur, at pro
priori signo, quo Deus naturam humanam a B. Virgine recipiebat, caro
erat unita Verbo. deinde per sublationem unionis inter animam et corpus ubi in
occisione factum est ~~tolle~~ tollebatur Christus, quia ad totius sublationem
sufficit una tolli pars: ad positionem vero totius non sufficit una
effici pars, quae de se nulla tum toto quatali nexum dicit connexionem
ut non dicit naturam humanam ad totum ~~compositum~~ Complexum Deum hominem.

Obstat. tantum miraculum asseri non debet sine solido fundamento, praecertim
cum Deus iuxta Psalten faciat mirabilia magna solus: ergo
Resp. sufficiens adesse fundamentum ad huius opinionis saltem probabilitatem
asserendam.

Deus facit mirabilia magna solus ut causa principalis, per hoc
tamen non excludit causam creatam instrumentalem, ut solet in conversione
peccatoris, cuius voluntatem physice concurrit, in sanctorum administratione, in miraculis Christi, in quibus enim dea physica humana
potentialis saltem probabiliter concurrebat.

Obj. 3. influxus instrumentalis enim capacitati quam nobis posset, ergo per hunc
non salvatur quando Virgo fuerit Mater Dei. Respondeo transeat antecedens, consequens
non salvatur quando Virgo fuerit Mater
ergo per hunc solum influxum non salvatur quando beata Virgo fuerit Mater
Dei concedo per hunc et per alia quae Virgo ut Mater in generatione
Christi praestitit nego.

Obj. 4. Influxus Matris est principalis non instrumentalis: ergo si Virgo ut
Mater influxit sic ut causa principalis unionem hypostaticam promovit.
Respondeo distinguo antecedens influxus Matris est principalis in iis quae sunt ordinis
naturalis concedo: in iis quae sunt ordinis supernaturalis, uti est unio hypostatica nego.

Obj. 5. Reliquae Matres generant suppositum, et tamen efficiunt
unionem inter naturam et subsistentiam filii generati, ergo beata Virgo potest
unionem hypostaticam
dici produxisse Deum, licet non concurrerit ad unionem hypostaticam
Respondeo concessa prima parte antecedentis nego suppositum alterius quam naturale et
subsistentia potentia est a natura distincta, quae unita nihil est positivum, unio
intercedat. unde ad generationem suppositi creati sufficit generare
unionem inter formam et materiam, ex quo Deum per se sequitur ejus
suppositum sive natura completa singularis non unita digniori.
At ex generatione naturae humanae per se non resultat suppositum divinum
seu natura humana persona divina unita.

16 Obj. 6. Nulla creatura potest elevari ad actiones infinitas creandi
ergo nec ad producendam unionem hypostaticam, quae altioris est ordinis quam
actiones naturales. Respondeo antecedens a multis probabiliter negari, dein dato antecedente nego consequens
si nulla creatura ad creandum elevari potest, inde est quod omnis actio
creativa nostrio fiat ex nihilo, quod creaturi repugnat. At unio hypostatica
cum saltem probabiliter sit naturalis ut potest esse creatura unum quod creari
non debet.

Nec obstat q̄ sit ordinis supernaalis na ēm visio beatifica ē ordinis altioris ad quam intellectus creatus elevatur.

Obj ultimo. Sic pari modo poterit dici, B. Virgine ad aā Chri creandā supernaturaliter genuisse, hoc autē nemo facile dixerit q̄ B. negi scilicet, nā sufficit ad hoc generandū n̄ ē necessarium parentes influant in aā realē, sufficit quatenus opus ē, ut in ipsā unionē influant, vi cuius generatur ēm totum quale generari dicitur, sic etiam ut Christus qualis ā virgine generatus ee dicatur n̄ ē necesse, ut ipsa aā mediante verbum influxerit, sufficit autē ut probat necessario ē ut etiam unione aā cum corpore etiam unionē naturae humanae de se indifferentis cum verbo physice influxerint. quaest. 8. de unione hypostatica et eius terminis.

Quæstio 8va

De unione Hypostastica et eius Terminis.

Post explicatas causas extrinsecas Incarnationis agendum n̄ ē ēm de causis ve quasi causis intrinsecis eiusdē, eu de principiis constitutivis intrinsecis Incarnationis in facto eē consideratae, i.e. de ipsa unione hypostatica et de extremis eiusdē, quae per eandē unuantur et constituunt unum Christum seu Deum hoē. art. 1mo quid sit unio hypostatica

Articulus imus — 1.

Quid sit unio hypostatica

Per unionē hypostaticā intelligitur id ā quo ille per quod verbum et natura humanae denominantur esse unita physice in unitate personae, seu ipse formalis nexus et vinculum, q̄ inter verbum et naā humanā intercedit, et per q̄ eē illis fit unum aliquod suppositum seu persona; et quidē n̄ moraliter ✓ affective, sed vere physice, pro ut ab aliis dictum ē contra res totum de hac iam quaeritur natane in quali entitate physica consistat.

2. Dicendum imo unio hypstica ē aliquid ā verbo et humanitate realiter distinctum.

Ita contra plures Thomistas Scotistae et nostri autores communiter. Ratio ē, quia potuit ā parte rei existere verbum et haec humanitas Christi quin haberent realem unionem cum verbo, ergo realis unio huius humanitatis cum verbo qualem contra Nestorium tenet Ecclesia, ē aliquid ā verbo et humanitate omni simul sumptis realiter distinctum. Consequentia patet, quia separabilitas realis ē certum signum distinctionis realis, cum nihil ā seipso quo ad tempus et locum realiter possit separari. Antecedens autem vendet negari non potest quia potuit Deus hanc humanitatem tempore priori creare, quam eam sibi uniret. Dein verbum erat antecedenter indifferens ad unionem cum hac vel alia humanitate, aliàs non fuisset unio Deo libera. rursus haec humanitas erat antecedenter indifferens ad eam unionem cum pluribus eiusdem cum natura nostra speciei, ergo unio inter verbum et humanitatem Christi de facto intercedens ē aliquid realiter ab ipsis distinctum.

3. Dicendum 2do unio hypstica verbo et humanitati Christi superaddita ē entitas aliqua positiva et non tantum negativa ita rursum autores citati praecedenti genere. Ratio ē imo unio physica qualem concilium contra Nestorium asserunt requirit esse aliquid aqgbovd. Ratio 2o ē quia non ē intelligibile, cuius rei sit illa negatio, si dicas esse negationem subsistentiae creatae qua probari nequeat natura humana, quin hoc ipso habeat divina atque adeo hypstice unita sit Deo. Contra ē imo quia subsistentia creatae obligatur negatio unionis cum persona superaddit, negatio autem negationis huius ē ipsa unio positiva: ergo. contra ē 2do licet dicit subsistentiam creatam esse aliquid positivum naturae superadditum et naturam creatam existere non posse sine subsistentia propria vel divina, per hoc tamen quod humanitas Christi propria careat subsistentia non intelligitur potius verbo quam Patri et Spiritui S. realiter unita,

Unde seqtr. ea omnibus tribus personis unita, et ergo posse dici unitam Patri et Spiritui S. ac Filio. Si rursum dicas ideo naam humanam esse potius unitam filio quam alii personae, quia ht negatio unionis cum alia persona, hic redit quaestio, an unio cum alia persona sit quid positivum et negativum. si prius, non est ratio cur unio cum Patre et Spiritu S. positivum sit potius non item unio cum Filio. Si posterius, negatio negationis est aliquid positivum, ergo tam unio naae cum filio est positiva.

4

Dicendum 3tio. Entitas illa positiva est aliquid creatum data demum aver. creati. Ratio est, quia si esset aliquid increatum intelligi nequit, quidnam hoc esset aliud quam vel speciale aliquod decretum divinum volens extrema inter se uniri pro ut aliqui Auctores dicunt, vel actio quaedam hora extramentum unitiva reali cum Deo identificata prout alii putant; Neutrum vero horum esse potest, non primum, tum quia explicari non potest quidnam esset obiectum illius decreti, et quidnam vellet praeter humanitatem et verbum, tum quia hujusmodi unio non est physica et realis, qualem Concilia statuerunt, sed accedere videtur ad unionem affectivam et moralem, qualem Nestorius asserebat. Neque 2dum tum quia supponit actiones Dei ad extra cum eodem realiter esse identificatas, et quidem ab aeterno cum semper dantur, quod tam falsum esse docetur in philosophia, tum quia actio unitiva est unio realis verbum non formalis, ideoque unitio potius dicenda est, quam unio seu formalis nexus extremorum inter se, tum denique quia non potest intelligi cuius termini productiva sit illa actio non enim productiva verbi, ut per se patet; neque humanitatis ut enim clarum est; nec demum totius compositi vel quasi compositi quod est Christus, cum sit imperceptibile, quomodo actio aliqua compositi esse productiva totius, quae tamen non est productiva illius

187

ptis eiusdem totius.

Dicendum 4to unio hypostatica non est entitas accidentalis, nec absoluta: sed est modus substantialis, ita contra Auctores contra Gabrielem et quosdam alios. probatur prima pars totum substantiale constitui nequit ex substantia et accidente, ubi ex substantia supposito, cum constituatur ex substantia et accidente sit totum accidentale: sed Christus est totum substantiale, ut facile omnes fatentur, et constituitur per unionem hypostaticam ergo unio non est accidens. probatur 2da pars: si unio esset entitas absoluta posset saltem divinitus existere separata ab humanitate, et sic non esset formalis sublatio independentiae: atqui ipsa unio verbi et humanitatis ad esse unita: atqui ipsa unio est formalis sublatio independentiae, cum sit forma denominans humanitatem unitam verbo: ergo non est entitas absoluta. ergo si vero neque divinitus potest existere separata ab humanitate, tam ex essentia sua est entitas modalis, de cuius ratione est, non posse existere seorsim a suo modificato, si enim posset seorsim existere, iam requireretur aliquid aliud, ut verbum humanitati actu et formaliter ipsa haec unio unita diceretur.

6. Hinc deducitur ipsam unionem hypostaticam realiter distingui ipso ab actione productiva et conservativa partis humanitatem constituentis tum quia actio est accidens, tum quia verbum assumpsit totam humanitatem iam ubique existentem, atque adeo unio cum verbo supponit iam humanitatem productam.

Deducitur ratio eam quoque realiter distingui ab unione ac-
tum cum corpore, tum ob rationes rationis modo datas, tum quia unio
ac cum corpore est intrinsece naturalis et eiusdem cum nostra speciei
hypostatica vero est intrinsece supernaturalis, cum sit maxima Dei
gratia, et caeterarum mater gratiarum. Ratio potest eam distingui
ab actione sui productiva, cum enim haec unio indifferens sit
utrum a solo Deo, vel etiam a causa secunda sustentetur, produci,
possibile sit, etiam etiam a B. Virgine immediate producta, cum ipse
requiritur actio distincta, quae forte haec collatam differentiam
ac denominet unionem ab hac potius quam alia causa produci, item
distingui a duratione et ubicatione, cum ad has, si ita differentias, alias
toties mutaretur, quoties tempus et locum variaverit Christus.
Ratio demum potest quoque distingui a dispositionibus humanitatis
tum quia dispositio est accidens, tum quia nulla dispositio
supernaturalis in humanitate unionem praecessit, et quamvis aliqua
praecessisset, ea non esset unio, ad quam disponit, naturalis ante
praecessisset, ea non esset unio, ad quam disponit, quae supremi est ordinis
humanitatis dispositio non est unio hypostatica, quae supremi est ordinis
supernaturalis.

Solvuntur obiect.

Obiicies imo contra omnia gelu: verbum divinum per nihil creatum actuat
forte sit exercere rationem termini et ultimi complementi, ergo verbum
unitur deitati et forte humanitati per suam personalitatem sine ullo
alio intermedio. antecedens probatur Deus non sit exercere rationem principii productivi
ad extra per aliquid a se distinctum et creatum, quod nec verbum
divinum sit exercere rationem termini et ultimi complementi per aliquid
creatum. Concedo probationem ideo exercitium producendi res ad extra non sit ex ordine
aliquid distinctum et creatum, quia Deus est simpliciter
infinitus et actus purus in ratione principii productivi, Deus enim verbum divinum
est simpliciter infinitum et actus purus in ratione termini et complementi
quod et exercitium terminandi non sit ex aliquo creato ab ipsius personalitate
realiter distinctum.

R. nego ant. ad probatio nego antis contrarium enim potius in philosophia patetque illud esse eo, si enim hoc quod est ~~deum~~ Deum actu et formaliter producere hunc mundum aliud nihil esset quam Deus praecise et ejus potentia Deus etiam actu formaliter produceret maiorem alterum mundum quamvis hic actu nunquam sit extiturus; item ab aeterno iam actu et formaliter produxisset hunc mundum per hoc. ~~At~~ vero quod per aliquid a se distinctum terminet humanitatem vel per aliquid a se distinctum producat aliquid ad extra non desinit esse actus purus; actu terminet humanitatem vel per aliquid a se distinctum producat aliquid ad extra non desinit esse actus purus.

Dices unio hypostatica est, per quam Deus est homo, atqui hoc est Deus per deitatem Deus est hic homo per hanc humanitatem, atqui hoc est Deus per deitatem ergo unio hypostatica nihil est aliud quam Deitas et humanitas. R. dist. Maj. unio hypostatica est, per quam tanquam per actualem et formalem nexum atque habitudinem Deus verbum est homo, atqui hoc Deus verbum Con. per quod tanquam per extrema connexa Deus verbum verbum Con: per quod tanquam per extrema connexa Deus verbum est homo. Atqui hoc Deus verbum nego Maj. et dist. Mi. Deus est homo atqui hoc Deus verbum est homo per hanc humanitatem atqui hoc est Deus per verbum est homo per hanc humanitatem et per extrema connexa Con. personalitatem ac deitatem verbi tanquam per extrema connexa Con. tanquam per actualem ac formalem nexum atque habitudinem nego Mi.

9. Dices 2. quod est per essentiam tale, non fit per aliquid superadditum tale; sed vis infinita actualiter et formaliter terminandi naturam humanam convenit personalitati verbi per essentiam; ergo implicat ut fiat per aliquid superadditum tale. R. dist. Mi. vis infinita actualiter et formaliter terminandi naturam humanam per unionem aliquam distinctam convenit personalitati verbi per essentiam Con. vis infinita terminandi naturam humanam actualiter et formaliter sine unione superaddita convenit personalitati verbi per essentiam nego Mi. etc.

Aliud ergo est vis seu aptitudo terminandi naturam humanam per seipsam sine medio superaddito, et aliud est vis terminandi illam mediante unione superaddita: posterior vero convenit Deo per essentiam non autem prior. (

Dico 1mo Natura divina, quia per essentiam est actus purus infinite perfectus in ratione intelligibilis et illustrativi, ideo non potest formaliter per aliquam speciem creatam fieri intelligibilis et illustrativa in actu secundo. Et ergo etiam quia persona divina in ratione termini hypostatici est infinite perfecta et actus purus, non potest per entitatem creatam formaliter constitui in ratione actus terminantis naturam humanam. Et Deus est quoad per seipsum actu et formaliter illustrativus omnium objectorum necessariorum et possibilium, quia haec necessario intelligit per scientiam simplicis intelligentiae seu adaequate identificatam, ad intelligenda vero actu contingentia in aliquorum sententia requirit aliquid superadditum vel absolute vel sub conditione existens, in aliorum sententia requirit actus Dei liber et contingens cum Deo identificatus adaequate sed virtualiter distinctus et antecedenter separabilis vel saltem objecti sub conditione existentis, in quo Deus contingentia videat. At cum verum non necessario sit actu et formaliter unitum humanitati ad hoc requirit aliquid utrique superadditum, quod sit formalis et actualis subratio huius identifica, ac sola denominans unita Deum sicut falsum est, quod Deus sit a creatura formaliter et actu intelligibilis per suam essentiam tantum et non per speciem expressam seu per illustrationem creatam, sic pariter falsum est eum esse actu et formaliter unibile per suam tantum essentiam et non per unionem ab utroque termino realiter distinctam. 11.

Dico 2do: Persona divina deberet per entitatem creatam formaliter determinari ad terminandam naturam humanam ex indifferenti potentia ad hanc denominationem et per aliud a se distinctum completibilis et determinabilis. Sed hoc repugnat actui puro. ergo etc.

R. dico: Maj. est intrinsece in potentia physice perfectibili ab
actu seu forma huius denominationis nego. est in potentia physice non
perfectibili ab eodem actu seu forma con. Deus enim ut ille
dicitur esse purus actus, qui plane excludit omnem potentiam ad actum aliquem
a quo ulterius perficiatur: nequam enim caret nec carere nequam
potest ulla sui perfectione, et sic neque est neque esse nequam potest
in pura potentia ad illam sed per actum illam, et est quidem per
identitatem, ita ut non potest posse illam carere et actu habere,
at vero non dicitur esse purus actus, quatenus hic excludit omnem potentiam
seu aptitudinem ad constituendam novam aliquam denominationem una
cum actu seu forma aut quasi forma a se distincta. ergo persona
patris de facto est in tali potentia ad denominationem actu
terminantis naturam humanam cum enim ipse possit naturam aliquam
humanam terminare, sic enim persona Verbi de facto est in tali
potentia ad determinationem actu terminantis aliam naturam humanam
quam potest adhuc aliam terminare quam de facto non terminat

Obj. 2. contra 3. et 2. gelu: si unio hypostatica esset aliquid
positivum et creatum Verbo et humanitati superadditum deberet
in utroque hoc extremo recipi tanquam in subiecto sicut
recipitur unio formalis inter animam et corpus in utroque extremo;
hoc non potest fieri, quia alias Verbum divinum esset perfectibile
ac mutabile. ergo. R. nego maj. pater hanc ipsam rationem
in Mi: indicatam. ut enim aliquid dicatur recipi in altero
tanquam in subiecto debet illi non quomodocunque esse intrinsecum, sed debet
insuper illi sic inhaerere, ut simul ipsum perficiat; cum
igitur unio hypostatica non ita sit in Verbo ut ipsum perficiat, non
recipitur in illo tanquam in subiecto, sed in sola humanitate,

a qua esse sustentatur; nec enim creative educitur sed generative;
ad verbum autem pure terminatur seu respicit illud tanquam
purum terminum intrinsecum. nec obstat, quod unio essentialis inter corpus
et animam recipiatur in utroque suo extremo, utrumque enim est
perfectibile, utrumque vero extremum unionis hypostaticae non est perfectibile

Dices 1o si unio non recipitur in verbo tanquam in subiecto, tunc neque 13
illud informat, nec est actualis informatio eiusdem; informare
enim alterum dicitur, quod recipitur in illo tanquam forma in subiecto
si quod recipitur immediate perficitque sine alia unione, dicitur
esse actualis informatio subiecti; sequela autem non est admittenda.
Sic per quem si unio haec non est actualis informatio verbi
ce neque est modus aliquis, cum de ratione modi sit esse actualem
informationem subiecti. R. nego Minorem ad probationem nego Maiorem licet
unio hypostatica non sit actualis informatio verbi, est tamen actualis
informatio humanitatis, quod sufficit ad rationem modi, si sit actualis
informatio saltem alicuius subiecti, et simul formalis determinatio
ad determinationem aliquam, ad quam subiectum illud de se est indifferens.

Dices 2o si unio hypostatica non recipitur in verbo non potest intelligi, quomodo 14
per quid huic sit intrinseca, seu respiciat illud tanquam
terminum intrinsecum ac mere extrinsecum, qualiter v.g. actio
creativa et conservativa respicit Deum; hoc autem debet explicari.
R. nego Maiorem per hoc enim unio haec verbo est intrinseca, quod
humanitatem physice uniat verbo, seu eam ipsam per seipsam eidem verbo
taliter uniat, ut una cum illo ac humanitate faciat unum per se, quod
non facit actio creativa et conservativa etc.

Dices 3o hoc ipsum non potest intelligi, quid sit unionem hanc
ipsam enim humanitatem mediante hac unione physice uniri verbo, si
neque in illo recipitur tanquam in subiecto, nec illud illam recipiat tanquam
forma. quod est R.

R. nego ant. et dico idem proportionaliter esse, quod est dari physice uniri corpori excepto hoc, quod per unionem physicam inter animam et corpus utrumque hoc extremum perficiat alterum, per unionem vero hypostaticam solum verbum perficiat humanitatem et non vicissim ab illa perficiatur, est autem unio physica inter animam et corpus tale aliquod vinculum inter extrema hac intercedens vi cujus illa mutuo ac inseparabiliter, quamdiu hac unio manet, inter se connectuntur in ordine ad locum atque tempus cum mutua penetratione illorum inter se, et constituunt formaliter ac proxime unum aliquod per se, atque mutuo perficiunt tale igitur quoddam est unio hypostatica excepto discrimine assignato.

15\. Obj. 3. contra conclusionem. Unio hypostatica est gratia, sed gratia est accidens ergo et ista unio. R. non omnem gratiam esse accidens, sed eam quae data actualis vel habitualis non constituens cum creatura unum per se substantiale, unio autem hypostatica constituit cum verbo et humanitate suppositum substantiale etc.

16\. Dices imo quod supervenit enti substantiali completo est adesse vel abesse sine subjecti corruptione est accidens. Sed ista unio supervenit enti completo ipse verbo et humanitati, potestque adesse vel abesse absque eorum corruptione. R. dist. Maj. si non veniat in corruptionem alterius totius substantialis conc. si veniat in ejusmodi corruptionem nego Maj. hac autem unio venit in corruptionem totius substantialis divino-humani et humanitas in ratione suppositi divini est incompleta, ad summum dici potest accidens logicum, quia esse unitum de verbo et humanitate non in quid sed in quale accidentaliter praedicatur, non autem est accidens physicum quod non constituit substantiam sed supervenit substantiae tanquam radici in qua recipitur etc.

18 Dices ideo humanitatem esse unitam verbo importat relationem praedicamentalem hac autem est accidens. ergo R. humanitatem esse actu unitam verbo importat

Importat quidem relaôem prædicamentalem, quæ e totum accidentale, cflatam ex huanitate unione Verbo, et cum perfectionibus ac durabiliq unio hu ipsa cum filiter ac trancendaliter recipit verbum et huatatem, unde in suprema ea est accidens, sicut creata naale ... caeitere Deo importat relaôem prædicamentalem et complexum accidentale, aã in naalis dicenti respectu ad Deum n e accidens nec totum accidentale.

Obj. 7. Repugnat subsistia creata supernaalis, sed unio hypostatica e creata et supernaalis, ergo n e subsistia. Resp. dist. maj. repugnat subsistia creata supernaalis, subsistia nimirum completa et incompleta quæ sit naa con: quæ sit incompleta et pars ut quo totius compositi sive suppositi. Nego. Si daretur subsistia creata supernaalis completa vel incompleta, quæ sit naa, foret supernaalis ut supponitur et n foret, quia supernaale e quod e supra vires et exigentiam totius naæ, quod autem ipsum e naa aliqua n potest esse supra vires et exigentiam totius naæ. Unio vero hypostatica nec e naa completa, ut patet, nec est naa incompleta, quia n e pars completa, sed e pars suppositi divini huani supponens naam huaã in ratione naæ completæ, et verbum completissimum, unde bene potest esse supra vires et exigentiam totius naæ atque adeo supernaalis. Quod si velis dicere, unionem esse naam ut quo, quia e pars ut quo, vi cuius verbum reddit operaões huanis sanctificas easque dignificas, est quasi radicem multorum accidentium, quæ postea huanitati adveniunt, facies quæstionem de nomine alias ratione naæ creatæ cum philosopho intelligimus nam accipimus operaônum naalium in quo e n, sed accidens.

Obj. 8. Unio hypostatica e ens nobilissimum, quod e supernaalis ac perfectissima comunicaõ, qua se bonum infinitum potest comunicare puræ creaturæ, adeoque e donum sui maximum, quod conferri possit puræ creaturæ, superatque enim ipsa gratiam sanctificantem et visionem beatificam, quod n e modus, qui contra denotat entitatem vilissimam et vix nomine entis dignam. Resp. nego con: ad quod addita dico: per modum intelligitur res vilissima

si npē secundum ratiōem genericam gideret trans: si consideret secundum ratiōes specificas nego, si per modum quemcunque intelligeret velis talem entitatem, quæ absolute considerati oibus suis gratis est aliquid vilissimum minimeque æstimabilitatis dicitur ut unionem hypsticam non esse modum, quia de vera est entitas absolute loquendo valde æstimabilis, si vero per modum intelligas quemcunque actualem informatiōem subiecti et fortem denominatiōem illius ad certam aliquam denoatiōem, unio hypostica recte dicitur esse modus, quia est essentialis infoāo humanitatis et propterea per seipsa fortis determinat humanitatem et verbum ut ex illis fiat unum aliquod totum suppositum et propterea cum est entitas essentialiter respectiva horum extremorum, iisdemque sic est alligata ut non possit sine illis existere, ac proptera dicitur esse entitas modalis ac modus substantialis.

21 Contra ultimo si unio hyp: esset entitas modalis sequeretur totum esse totum modale: sequela est absurda, consequentia probatur totum quod habet unam sui partem accidentalem est totum accidentale, ergo etiam quod involvit partem modalem, est totum modale: atqui involvit pro parte sui unionem hyposticam modalem. R. nego Maj: ad probatiōem nego Con. et paratio disparitas est respecti ex modo loquendi et ratā denominatiōem, nam totum absolutum et non modale dicitur quod respectu alterius a se distincti non est essentialis ac fortis determinatio et saltem divinitus absque eo existere potest, talis autem est quævis substantia licet pro parte modum involveat uti hoc, e contrario vero totum modale illud talis entitas cuius tota essentia vel saltem forma forma denominans est actualis informatio ac fortis determinatio alicuius subiecti ad aliquam denoatiōem indifferentis, cuiusmodi tota sit res ubicata spatialis, res durans quatalis etc. totum accidentale est quod per se ac primario non intenditur a naturā quia partem involveit accidentalem non ordinatam ad constituendum totum primario a naturā intentum sed ... sit extremum unionis hyposticæ ex parte etc.

Art. 2dg

22.

Quodnam sit extremum unionis hypostat. ex parte Dei.

Per extrema unionis intelliguntur illa quae per ipsam physice uniuntur ut faciant unum totum per se unum. Ipsum Christum hac autem sit verbum et humanitas, cum quia ipsum verbum includit duo scilicet naturam divinam omnibus personis comunem et propriam personalitatem filii, quaeritur an verbum humanitati fuerit unitum ratione naturae comunis quam ratione propriae personalitatis, an vero ratione utriusque.

Dico 1mo verbum divinum humanitati non est unitum immediate ratione solae naturae omnibus personis. ita Communis et certa, ratio est, quia aliàs non magis filius quam pater unitus fuisset humanitati, atque adeo omnes 3 personae divinae aequaliter naturam humanam assumpsissent fuissentque incarnatae, cum natura divina neque sit in patre et spiritu s. quam in filio, consequens autem est erroneum in fide. 23.

24.

Dicendum 2do verbum divinum neque ratione naturae comunis et propriae personalitatis simul unitum est immediate humanitati, sed ratione solae personalitatis sibi propriae. ita S. Thom. Scotus et communis caeterorum fere omnium Theologorum. probatur imo ex Concilio Toletano 6. nationali quidem solum, sed tamen maximae Auctoritatis et communiter ab Ecclesia accepto, hoc in sua fidei professione inter alia sic habet: Cum tota Trinitas cooperata sit formationem hominis suscepti, quoniam inseparabilia sunt opera Trinitatis, solus tamen filius suscepit humanitatem in singularitatem personae non in unitate divinae naturae id est in eo quod est proprium filii, non quod est commune Trinitati.

194.

Eadem fere verba repetit Colletarum in pariter in fidei Confessione, atqui si Verbum humanitati aeque immediate fuisset unitum Verbum naturae quam Verbum personalitas, filius humanitatem suscepisset tantum in eo quod proprium est filii, et aequaliter in eo quod est commune trinitati, cum natura vere sit communis trinitati. ergo

2. 5 Probatur 2do haec quaestio ... hic disp. in fect. 2. et ipsum S. Thom. aliique. si ipsa enim natura Divina immediate fuisset unita humanitati non solum Verbum, sed enim pater et Spiritus S. eidem fuissent immediate uniti et naturam humanam assumpsissent, quia quod convenit Divinae personae est commune quod omnibus 3. personis ... convenit omnibus 3. personis et hinc omnes dicuntur summum bonum intelligere velle creare etc. consequens autem est erroneum in fide. ergo

2. 6 Si enim natura communis, quae in filio est fuisset immediate unita humanitati, tum enim pater aut Spiritus S. fuisset salte Verbum aliquid hic immediate unitus humanitati scilicet Verbum eadem natura commune, cum natura illa aeque sit in patre ac filio, hoc autem posito non propter naturam illam pater enim Verbum propria sua personalitate fuisset immediate unitus humanitati et fuisset unitus tum Verbum natura commune et in simul enim Verbum propria sua personalitate, licet propria personalitas satis ... non realiter inter se identificentur. si imo tunc eodem modo pater fuisset Incarnatus, ac modo tunc incarnatus est filius, quia sicut filius per se et Verbum natura commune et propria personalitate filii unitus est humanitati, ita enim pater et Verbum sua personalitate et Verbum natura commune fuisset eidem unitus.

Si dicendum hoc est, si non obstante reali identitate ~~propria~~ ~~patris~~ inter naturam comunem et propriam subsistentiam patris sola natura communis et non simul cum subsistentia propria patris unita immediate fuisset humanitati et vice versa cum non obstante identitate reali inter naturam communem et propriam subsistentiam filii fuit sola subsistentia propria filii uniri immediate humanitati, quin simul huic immediate uniretur natura communis, si ante hoc fieri potuit, rectius dicitur idem esse factum; quia una quidem ex parte sic tamen erit praecipuum fundamentum sententiae oppositae ex identitate inter naturam divinam et subsistentiam verbi petitum. Et ex altera parte per hanc sententiam jam salvatur, quod verbum proprie ac simpliciter assumpserit humanitatem.

27

Dicendum 3tio. fuit in verbum cum sicut natura divina et comunis omnibus tribus personis humanitati unitum saltem mediate scilicet mediante subsistentia propria ita communis. Ratio est quia cum ipsa natura communis in verbo includitur et cum personalitate propria ejusdem verbi identificatur, ergo etiam ipsa fuit unita humanitati saltem mediante hac personalitate propria verbi.

28

Obj. vero contra dicta concl. subsistentia propria verbi et natura divina omnibus tribus personis realiter inter se identificantur, ergo si subsistentia propria verbi immediate fuit

fuit unita humanitati; taliter enim unita fuit eidem natura communis, aliàs realiter inter se identificatis et consequenter eidem reali entitati convenirent praeter contradictoria scilicet esse et non esse immediate unitum eidem humanitati. Et hoc argumentum, quod haud dubie gravissimum est, evidenter solvendum esse enim Adversariis, ut colligi potest ex num. 26. Sicut enim personalitas propria verbi et natura communis realiter sunt idem inter se, ita eadem natura communis et personalitas propria patris sunt realiter idem inter se, quod si propter identitatem realem, quae datur inter naturam et filiationem, ipsa filiatio humanitati unitur immediate, quin eidem taliter uniatur enim natura; licet enim per identitatem realem, quae datur inter eandem naturam et paternitatem non fuit natura immediate unita humanitati, quin eidem paternitatem immediate enim paternitas, et consequenter aeque pater ac filius uniretur immediate enim paternitas, et consequenter aeque pater ac filius immediate unitus est humanitati ac proprissime incarnatus uti et Spiritus S. ob eandem rationem, quae tamen est Haeresis Sabelli ab Ecclesia saepius damnata, quomodo possit, inde conceditur à praesente Controversia argumentum hoc solvendum est ab omnibus; nam iuxta omnes qui quidem Catholice sentiunt non obstante quod natura divina et personalitas propria verbi seu filiatio realiter sint idem, tamen natura communicatur patri et filiatio non communicatur patri; filiatio generatur et relative opponitur paternitati, natura divina nec generatur nec paternitati relative opponitur, quae non minus videntur esse contradictoria, quam quod filiatio immediate uniatur humanitati, natura eidem non uniatur immediate. Quomodo

Quomodo autem et haec et illa verificari possint de natura divina et filiatione realiter inter se identificatis, non est huius loci explicare, quia pertinet ad tract. de Deo et explicanda res est vel per meram distinctionem rationis ut quidam putant, vel uti Thomistae et ex nostris auct. plerique faciunt per distinctionem virtualem vel denique per formales ex natura rei, ut volunt Scotistae.

29. Obiicies 2. personalitas verbi sumpta praecise accepta non dicit aliquam perfectionem, quia est praecise aliquid neutrum, prout multi docent: ergo non sola illa immediate unita humanitati potest Con: imo quia si non est perfectio non continet eminenter perfectionem subsistentiae creatae ac propriae, si vero hanc non continet eminenter, non potest se sola illius vices supplere, potentia continentia, quia si non est perfectio, non potest se sola humanitatem perficere nec illi actionibus tribuere valorem infinitum. Respondeo imo ant. negari a plurimis, dein dato enim quod personalitas verbi sumpta praecise spectata non sit perfectio respectu naturae divinae in quantum scilicet hanc utique aliunde iam infinite perfectam perficere ulterius non potest dici tamen potest eam esse perfectionem respectu naturae humanae, illamque perficere posse, cum haec ulteriorem sui perfectionem minime excludat. Respondeo 2. trans. ant. nego con: ad imo probationem negari potest suppositum quod personalitas verbi debeat in humanitate Christi supplere vicem subsistentiae creatae, cum quia iuxta nos subsistentia creata ac propria humanitatis huius supperaddat nova negationem unionis cum alia subsistentia, unio eiusdem naturae cum personalitate divina,

ipsaque subsistentia personalitas Verbi illi unita tam parum supplet vicem subsistentiae creatae ipsius humanitatis, quam parum lumen supplere potest vicem tenebrarum. ad 2dam probationem nego rursum suppositum: quia personalitas Verbi posset ac se sola acceptam perficere debeat humanitatem, cum hanc satis perficere possit per naturam divinam secum realiter identificatam, quamvis haec mediate solum unita sit humanitati.

Obiicies 3: Natura divina speciali modo unita est humanitati quo non sunt ipsi unitae personalitates patris et Spiritus: ergo unita est illi immediate, quia mediate sunt personalitates patris et Spiritus S. sunt eidem unitae. Respondeo nego consequentiam licet natura divina non sit immediate unita humanitati, tamen realiter ac immediate identificatur cum personalitate Verbi immediate unita humanitati, personalitates autem patris et Spiritus S. non ita identificantur cum personalitate Verbi: ergo tam speciali modo natura divina unitur humanitati in ipsa personalitate Verbi secum identificata, quo modo non uniuntur ipsi dictae personalitates, quamvis nec natura immediate uniatur humanitati; unde et divinitas incarnata dicitur, Christus non item paternitas, et de eadem vere dicitur: hic homo est Deus, et non bene dicitur: hic homo est pater.

3.1 Obiicies 4: quod mediate tantum est unitum alteri, non potest simpliciter dici eidem esse unitum: ergo si natura divina mediate tantum unitur humanitati non potest simpliciter dici eidem esse unita, quod tamen SS. patres passim dicunt.

R. dis: ant. si mediam illud realiter sit distinctum transeat; secus nego ant. Natura vero est unita humanitati mediante personalitate relativa quae cum natura realiter identificatur unde recte dicitur simpliciter unita humanitati.

Dices imo etiam paternitas est unita humanitati mediante aliquo secum realiter identificato nempe natura ipsa divina: ergo etiam paternitas dici potest absolute ac simpliciter esse unita humanitati. R. dis. ant. etiam paternitas unita est humanitati mediante aliquo secum realiter identificato nempe ipsa natura, ita tamen, ut haec ipsa natura non immediate unita sit humanitati per se ipsam, sed mediante personalitate relativa a paternitate realiter distincta Con. ita ut hoc non sit nego. 32.

Dices 2. quidquid convenit naturae divinae omnibus tribus personis communi convenit etiam paternitati et singulis personis; ergo si natura communis potest dici simpliciter unita fuisse humanitati, idem dici potest de paternitate. R. dis: ant. quidquid convenit naturae communi ratione sui praecise et in quantum est natura communis, convenit etiam paternitati et singulis personis Con: quidquid convenit naturae communi non ratione sui, sed ratione certae alicuius personalitatis, cum qua realiter identificatur nego ant. Nempe natura convenit esse unitam humanitati non ratione sui sed ratione propriae personalitatis relativae; unde non est mirum, si hoc praedicatum non perinde etiam conveniat paternitati. 33.

Obiicitur ultimo contra 3. conclusionem. quamvis personalitas filii immediate producatur a patre, et natura cum personalitate illa realiter identificetur tamen non idcirco etiam natura mediate produci dicitur a patre; ergo quamvis filiatio immediate uniatur humanitati et natura cum filiatione realiter identificetur, tamen non idcirco etiam ipsa mediate uniri dicetur humanitati. 34.

R. nego con. quia n. dicit. mediate productus nisi qd producit. a producto. natura vero divina n. producit. a producto nisi a personalitate filii, quamvis cum hac identificetur. qd n. dicitur mediate esse producta quamvis identificetur cum personalitate divina. e contrario hoc ipso qd natura identificetur cum personalitate verbi, cum eadem e unita seu unitur quid unitate identitatis. hinc qd cum eadem personalitas verbi immediate unita sit humanitati, hinc sit natura Dei mediate esse unita eidem humanitati. art. 3 quod sit extremum unionis hypostaticae ex parte naturae assumptae.

Articulus 3tius
Quodnam sit extremum unionis hypostaticae ex parte naturae assumptae?

35. Varii circa hanc quaestionem fuerunt olim errores haereticorum. nam imo illorum aliqui dixerunt, alterum unionis hypostaticae extremum a verbo assumptum dumtaxat n. solam naturam humanam sed personam humanam uti Nestorius. 2do alii in eundem cum prioribus sensum dixerunt alterum unionis huius extremum a verbo assumptum fuisse hominem, 3tio alii dixerunt, n. fuisse hominem, sed naturam humanam eam tn. n. singularem, sed comunem seu universalem, prout sentire visi sunt v. saltem locuti quidam Graeci existimantes idem esse naturam singularem ac suppositum v. personam. 4to alii admiserunt, qd verbum quidem assumpserit naturam singularem, sed n. totam, hoc e corpus quidem humanum tn. absque, ut Ariani, volentes ipsum verbum corpori Christi fuisse loco animae. 5to alii gesserunt in humanitate

assumpta esse aal aliqua n' tn illetiva, sd mente destituta atqz adeo sensitiva ttu; uti Apollinaristae. Sto alii gtendebant, humnitae a verbo assumptam n' hbuisse verum corpg sd ttu apparens v̄ Imaginarium, uti Manichaei. Imo alii admittebant in humnitae assumptu corpg aliqd verum, sd n' terrenum; hoc e gstans carne et sanguine ac passibile sd coeleste aliqd ac impassibile, uti Valentiniani. 8. demum alii volebant, qd quide hbuerit verum cpg terrenum et aal reale, atqz adeo humnitae similem nostrae, sd n' existentem ee prius adami gtra hos errores. 36.

Dicendum imo alterum unionis hypostaticae ~~[illegible]~~ n' fuit psona humana ita Coms ac certa. Ratio e sp Vbu per unione assumpsisset psona huam, assumpsisset naam huam existentem subsistentia ppria, tale autem assumpsit quia subsistentia ppria naae huae gstituitur partialiter per negaoe unionis eiusde naae cum alia subsistentia quae tn negao, fortissime excluditur per unione verbalem naae huaa qd dein ...

Dein si Vbu assumpsisset unitum psona huaa, 2 in Christo darentur psona divina et huaa, qd e gtra fide.

Dicendum 2 Vbu prius logo nec assumpsit hoe, ita Coms. 37.
s hom: hic quasi 2 art 2 Cois theol. Ratio e quia hoc licet explicite naa ptiq significet qua psonalitae, neqz gerere naa ee certeam, hi uicta. Coniun: theolgrm, significat naa huaa ut existente in supposito seu psona; sd Vbum n' assumpsit naa huaa ut existente in supposito; quia id qd assumitur ordine naae praecedit assumptione; naa autem huaa ut existens in supposito n' praecessit ordine naae assumptione, cum n' fuerit in supposito aliqo antequa

assumeret, quod si hoc intelligere quis vellet nihil
aliud quam naturam humanam negari non potest. Verbum assumpsisse hoc

38 Dicendum 1º Verbum proprie loquendo assumpsit naturam humanam eam tamen
non universalem seu communem sed aliquam singularem. Ita communis. Ratio
prioris partis est, quia per incarnationem Verbi filius factus est homo et
filius hominis, non autem factus est filius hominis et homo nisi
assumpsisset naturam humanam: ergo eam assumpsit. Ratio posterioris
partis est, quia Verbum assumpsit naturam humanam quae vere est
a parte rei: a parte rei vero nulla datur natura humana communis
seu universalis, ergo Verbum assumpsit naturam singularem

Dicendum 2do Verbum assumpsit totam aliquam naturam humanam
39 adeoque non solum corpus sed etiam animam. Ita cum Sancto Thoma et theologis
communis. Ratio est quia si Verbum non assumpsisset etiam animam rationalem
sed ipsius functum fuisset corporis loco anima, non assumpsisset naturam humanam
nec fuisset simpliciter homo, multoque similis nobis per omnia
absque peccato, ut ait Apostolus ad Hebr. 4. Deinde Christus saepe
facit mentionem de sua anima Matth. 26. tristis est anima mea
usque ad mortem. Joan. 10. potestatem habeo ponendi animam meam.
Luca 23 Pater in manus tuas commendo spiritum meum.
nec dici potest animam hic sumi metaphorice pro Verbo supplente
vices animae, quia Verbum non est capax tristitiae sicut erat
capax turbationis. anima autem Christi erat illius capax multo
Illud Joan. 12 nunc anima mea turbata est.

40 Dicendum 3º Verbum assumpsit animam cum natura seu praedita
mente. Ita cum Sancto Thoma contra Apollinaristas communis. Ratio est quia
alias non assumpsisset naturam humanam nec factus esset homo perfectus
brutum

Rursus si Chrus hbuit aam, habuit aam. praedicnatalis poni.
Cum qo hbuent corpus simile nostro, simile etiam hbuit aam.
Deniqz Chrus hbuit aam, scientiam qua posset mereri.
talis aute n fuisset aa sensitiva.

Dicendu 6. Vbum assumpsit etiam corpus humanu idqz verum n̄ apparens ttum. Ita cursus Cois. Rao e, quia Chrus alioqui n̄ assumpsisset naam hnam nec vere factus est homo, cum homo et naa hnaa n̄ dicat sola aam, sed verum etiam corpus hnam. Dein si n̄ verum hbuisset corpus nec vere fuisset passus et mortuus nec vere etiam comedisset, nec alia, qua de ipso narrant Evangelistæ, vere gessisset, sed ttum genere illa se finxisset, hæc aute repugnant fidei et decentiæ personæ assumentis quæ cum sit ipsa veritas n̄ decuit ut in tot tantisqz operibus esset mera fictio. deniqz Chrus ipse Luca 10 Discipulis, cum putarent se spiritu vidisse aut phantasma, palpandum se præbuit dicens palpate et vide, quia spiritus carnem et ossa n̄ hbent sicut me videtis hbere. Dicendum ymo 41.

Dicendum ymo Vbum assumpsit corpus aliquo n̄ cæleste 42.
et impassibile sed vere terrenum ac constans vera carne et sanguine. Ita cursus Cois. Rao e, quia aa rationalis exigit corpus terrenum et de se passibile pertinetqz hoc ad veram hnam naam, deniqz nec vere passus esset Chrus et mortuus sed ttum apparenter et per ter suam passione nos n̄ redemisset nec etiam vere esuriisset, sitisset nec in opere fuisset defatigatur. sed oia hæc sunt apostolorum n̄ fuisset vero natus ex B. Virgine, nec ipsa vera eius Mater fuisset. (

43 Dicendum quod Verbum assumpsit naturam humanam de posteritate stirpe Adami, ita de nuo Christus Deus homo est qui ut in scriptura Lucae quod generatio Christi veniat usque ad Adamum Math: vero imo usque ad Abraham et ad Adam. imo ab illo de verbo ait, quod semen Abraham apprehendit, et ad Rom: imo qui factus ei ex semine David, sancta Christus fuit secundum humanitatem ex semine David et Abraham hoc ipso quod fuit mediate etiam ex stirpe Adami.

44 Obiicies imo contra 2: gelu: quod Augustinus et alii patres saepe dicunt Verbum assumpsisse hominem. ergo male dicitur ant. dicunt hoc intelligendo per hominem solam naturam humanam con. intelligendo omnem personam humanam et naturam humanam ut existentem in supposito aliquo nego ant. nam multae quod huiusmodi locutiones ita exponendae quasi diceret quod humanitas sit assumpta, quia ejus natura est ut dicatur homo a verbo assumptus, quia assumptio terminata est ad hoc assumpta est, et quia assumptio ut filius Dei sit homo.

45. Dices Verbum per unionem factum est hominem; ergo assumpsit hominem, quia non est homo nisi quem assumpsit. Gregorius Con: cum vaccis, nec enim est falsum hominem quia assumpsit hominem, sed quia sibi univit hominem, sed quia sibi naturam humanam univit, et eam in vaccis hominem perfecit ipsum complevit, sicut si eam assumeret sine unirent sibi ipsi, quod non univit sibi naturam humanam, sed substantiale aliquid illius, et una cum illa naturam humanam constitueret atque compleret.

Obtj 2. contra 3.am Si Vbum assumpsisset naam huaam singulare 47
hoi ipso assumpsit psona hua: cum psona aliud
n est quam naa realis Completa individ. ua pfecta.
R. nego Maj. discrimen inter naam ac psonam dedimg
supra ... art. imo.

Obtj 3. contra 7. Joan. imo Incarnaois Mysterium 46.
explicatq his vbis, Vbum caro factum è n facta
mentione aae. go Vbum assumpsit carnem sive Cpq
et n simul aa. R. detq nego Con. Verbum enim dicitq
Caro factum in co sensu in quo Genesis 6. dicitq ois caro
Corruperat viam sua et Isayae 40 videbit omnis caro
salutare Dei per carne solet totus hoi intelligdo.

Obtj. 4to ubi è ipsa res n requiritq imago illg, sd aa realis 48.
è Imago Dei quaedam: go cum in Chri Corpore praesens
fuerit Deus ipse solet Vbum et quidem è quodcunqs
ac per solam suam immensitatem qualiter in praesens
è nobis, sd per unione physica: n oportuit ibi simul
ee mentem seu aam realem. R. Con. 3. ... dis: Maj
ubi è praesentia rei n requiritq imago illg ut suppleat
locum rei Con: ad hoc, ut imago magis perficiatq praesentia
rei: qualiter imago hois perficiatq ... in speculo
per eius praesentiam nego Maj, itaqs fuit necesse, ut
aa quoqs realis uniretq Cpori Chri, ut ipsa à
Verbo persi com eodem unione magis perficeretq

Obj. 3tio contra 6tam ad Philippenses c. 2. de filio
Dei dicitur quod in similitudinem hominum sit factus, sed quod est secundum
veritatem non dicitur esse secundum similitudinem, quoniam est factus verus
homo, adeoque nec habuisse verum corpus. Confirmatur: imo appari-
tiones veteris testamenti non erant secundum proportionem veritatis
sed secundum visionem imaginariam, qualis erat illa Isaiae
vidi Dominum sedentem. quia tamen apparitiones illae
fuerint signa apparitionis Christi cum ista non erat
secundum veritatem. Confirmatur 2do licet Deus et angeli in
veteri testamento saepius apparuerint in corpore
aliquo phantastico et non vere humano, non tamen
homines decepit. quia licet verbum apparuisset in
corpore aliquo phantastico et non vere humano, non
tamen idcirco homines decepisset. Respondeo distinguo Majorem dicitur Christus
esse factus in similitudinem hominum, id est similis quoad
naturam ceteris hominibus concedo Majorem in alio sensu, in faciente
nego Majorem. Et transeat Minor; eadem distinctione concedo nego con-
sequentiam. est enim contra Minor, quia cum illud quod est secundum veritatem
dici potest esse secundum similitudinem cum aliis aeque distinctis
sic licet Petrus sit verus homo, recte tamen dicitur esse similis
aliis hominibus. ad unam confirmationem nego consequentiam. licet supponamus
quod apparitiones veteris testamenti fuerint signa seu
figurae apparitionis Christi, non debebant tamen secundum rei
veritatem esse omnino similes, sed eandem apparenter tantum adum-
brare, adde quod quando Deus et angeli in veteri
testamento apparuit in corpore aliquo mere phan-
tastico non testatus fuerit illud esse verum corpus, qualiter
tamen Christus de suo testatus est, unde etiam Responsio
patet ad alteram confirmationem.

Obh. 5to contra quia ad Corinth. 15 ait Apostolus primus 50
homo de terra terrenus, secundus de caelo caelestis: ergo cum
Cum primus homo Adamus fuerit de terra quoad corpus, secundus homo
sive Christus fuit de caelo secundum corpus. Resp. nego Cons.; uti
enim S. Thomas quaest. 5 art. 2 ad 1um docuit, Christus in duplici
sensu accipitur et dicitur de caelo descendisse atque adeo
esse caelestis; uno modo ratione naturae divinae, non quidem
quod natura divina in caelo esse desierit, sed quia in infimis
novo modo esse coepit scilicet secundum naturam assumptam iuxta illud
Joan. 3 nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo
filius hominis, qui est in caelo. alio modo ratione corporis
non quia corpus Christi secundum suam substantiam de caelo des-
cendit, sed quia virtute caelesti, id est a spiritu sancto
eius corpus factum est; hinc autem non sequitur Christi corpus
caelestem fuisse.

Obh. 6to contra est ad Hebraeos 7 ait Apostolus talis 51
decebat ut nobis esset Pontifex segregatus a peccatoribus
ergo decebat ut Pontifex noster Christus humanitatem haberet
non ex stirpe Adami sed aliunde, quia sic magis erat a
peccatoribus segregatus. Resp. nego Cons. debebat enim Christus
a peccatoribus esse segregatus quoad culpam quam venerat
destruere, non vero quoad naturam, quam venerat salvare, sed
potius erat conveniens, ut quoad hoc fratribus assimilaretur
et assimilaretur, etiam hoc ipso mirabilior fuit enim eiusdem
innocentia, quod de massa peccato subiecta naturam quidem
assumpserit et summam nihilominus habuerit puritatem.

artlg 4tg

An Sanguis Ceterique humores Sum etiam Dentes, ungues pili, item unio Cum Corpore et accidentia Humanitatis fuerint assumpta à verbo.!.

52. Apud Catholicos modo certum e. et aa. et Corpus omnesque huius ptes saltem animatas fuisse immediate per unione hypostaticam a verbo assumptas excrementitias vero ptes puta lachrymas salivam scutum sudore q nec immediate nec mediate fuisse assumptas, ctroverti autem et de reliquis maxime de sanguine, de quo olim inter Thomistas et Scotistas em Coram Summo Pontifice acriter certatum e. C

53 Dicendum imo verbum immediate assumpsit sanguinem Sive dein animatus is fuerit sive n. ita ctra Durandus hodie Communissima, et ut plubq videtur certa sentia. pbtr imo hac ipsa lasta auctoritate, a qua sine gravi rone, quales n habet adversarii discedi n dt. pbtr 2 hec sentia longe conformior e sacris litteris Conciliis et patribq à Lugone hic disp: 14 sect. 2 citatis: pro q ant: ostendit q ad Hebrea:

De filio Dei dicitur, quia quod pueri communicaverunt Carni et Sanguini et ipse scilicet Dei filius similiter partici=pavit eisdem, eatenus verò eisdem participavit quatenus Carnem et Sanguinem assumpsit, quod sicut Carnem ita Sanguinem assumpsit. Similiter in Concilio Atheniensi verbum dicitur particeps factum Carnis et Sanguinis, et in illo ipsa approbatur S. Cyrilli asserentis verbum Caro factum idem significare ac illud Carnem et Sanguinem sumpsisse; at igitur verbum simpliciter dicatur particeps factum esse Carnis et Sanguinis, et utrumque assumpsisse nullo facto discrimine inter modum quo unum et alterum assumpsit rectius dicitur, quod utrumque eodem modo hoc est immediate assumpserit. id ipsum dicunt plures S. patres quos refert Lugo loco citato. ~~verbum~~ [illegible] ratione. verbum sibi immediate naturam humanam substantialiter perfecta ac integra univit, quia ut est symbolum S. Atanasii sicut est perfectus Deus, sic est perfectus homo: quod enim omnes naturae humanae partes immediatè assumpsit, cum totum integrum ac substantialiter perfectum nil aliud sit quam omnes eius partes substantiales et integrales. atqui Sanguis est verè pars naturae integrae et perfectae uti supponitur ex philosophia ubi cum aristotele lib. 2. de partibus animalium cap. 2. communis philosophorum et medicorum sanguinem inter partes recenset, et supponitur non obscurè etiam a Tridentino quod sess. 13 cap. 3. definit in sancto Eucharistia esse Corpus Christi sub specie vini, et Sanguinem sub specie panis, ac [illegible] sub utroque vi naturalis illius connexionis et concomitantiae, qua partes Christi Domini qui iam à mortuis resurrexit non amplius moriturus inter se copulantur.

54 Dicendum 2° totus sanguis assumptus fuit a Christo. ita tamen Cosma contra Caietanum et alios thomistas, qui distinguunt inter sanguinem vitalem ac nutrimentalem illumque verbo immediate unitum affirmant, hunc vero negant. Ratio est primo auctoritas modo citata indefinite et sine distinctione asserit unitatem verbi cum sanguine, quod etiam dicitur a Clemente 6. in extravagante unigenitus. propositio autem indefinita in materia doctrinali aequivalet universali. Tridentinum indefinite quoque affirmat sanguinem esse partem Christi: ergo totus a verbo fuit assumptus.

Ratio 2do.
Ratio 2do ut philosophi cum medicis communiter ac probabilius docent, nullus sanguis proprie dictus animatur, nec una pars ab altera nisi accidentaliter differt, quod cum opposita opinio probabiliter falso laboret supposito, sequitur quod sanguini alicui subtilior vivat cum multo probabiliore nullus omnino vivat, totus sanguis immediate unitus fuisse dicendus est. ex quo infertur non esse assumptos acres et vitales, qui sunt reipsa sanguis subtilior ac defaecatior fuisse verbo immediate unitos. Infertur 2° etiam reliquos humores immediate a verbo assumptos esse, nam etsi pertinent ad integritatem naturae humanae, dein hi humores sanguine permixti sunt, atque ita permixti moraliter unus sanguis esse censentur. cum passim dicatur hoc tota e toto unicas san-guinis emisisse e venis, quamvis quod quod emisit non tantum copias magnas ex parte ex aliis constet humoribus, atque adeo tum patres asserunt sanguinem unitum, de sanguine moraliter sumpto loqui videntur, praecertim cum non satis conveniens fuerit ut quasdam partes et non alias permixtas immediate assumerent.

Dicendum 3tio Verbum immediate assumpsit omnes dentes et 55
probabilius ungues et pilos. ipsa de dentibus certa habet
ratio quod ossa quaedam, quia sunt animata et ad capitis integritatem
pertinent. id ipsum de unguibus ac pilis dicendum, quia et
haec partes pertinere Certum censent, ad integritatem naturae humanae
serviuntque ad ornamentum illius, et alias quoque utilitates
homini afferunt. neque sunt merum excrementum, imo probabiliter
vivunt, ut physiologia docet.

Dicendum 4to Verbum assumpsit omnem unionem essentialem inter 56
Corpus et animam, ita ut unio hypostatica ad hanc quoque
unionem immediate terminaretur. ita post Suar. Lugone disp. 12
num 62. alii recentiores. Ratio est, quia Verbum per se
ac immediate univit sibi hanc humanitatem qualem hanc
ante qualem non sibi univisset, si unio hypostatica sola animam et
Corpus tamquam partes et non ut unitas seu ut unum totum unamque
humanitatem respiceret, quod si ante utrumque tota humanitatem
seu partes ut unitas respexit, iam non sola anima et corpus, sed omnes
unio essentialis finitiva unionis hypostaticae immediate. deinde
si Verbum immediate assumpsit partes integrales et partes humanitatis
id de unione, quae est pars essentialis, negandum non est. 57

Dicendum ultimo Accidentia humanitatis solum mediate
assumpsit Verbum, an quae non Verbum assumpsit immediate
naturae humanae illi accidentia inhaerebant, quin ad haec
quoque unio hypostatica terminaretur. ita Communis. Ratio est quia
Verbum id solum immediate assumpsit, cum quo constituit unum
totum suppositum divino humanum substantiale integrum, hoc enim
per se ac immediate intendit, accidentia vero tale non constituunt
sed constituunt totum accidentale. et hinc confirmatur repugnare acci-
dentia venire posse in ~~veritatem~~ unitatem suppositi.

215.

58 Obj. 1mo. si verbum immediate assumpsit sanguinem et alios humores non viventes item dentes pilos etc. tunc per se et per communicationem idiomatum regium est dicere: Deus est homo. Deus est mortuus, ita enim verum erit dicere Deus sanguis est, Deus est effusus in terram, Deus adhaesit clavis, lanceae et nemo veraciter dicet? ergo. R. Argumentum solum esse de modo loquendi solvi quod dicendum ab adversariis nemo enim dicit: Deus est auris, est nasus, est digitus, licet tamen maxime adversarios verbo his partibus sit unitum. Directe vero responsa nego consequentiam quia licet sanguis immediate sit unitus verbo, tamen non est integrum totum, sed tantum pars illius. Communicatio vero idiomatum desumitur a toto non a partibus, accepit ad summum illis praedicatis attamen quae verbum solent specialiter enim toti homini. generaliter sicut de toto homine dicitur quod sit sepultus quamvis unica tantum pars illius sit sepulta nempe corpus: item quod sit in coelo quamvis unica tantum pars nempe anima sit in coelo.

59 Obj. 2. si verbum immediate assumpsit etiam sanguinem, sequitur quod assumpserit duas naturas, unitas enim naturae desumitur ab unitate formae, in sanguine autem et carne fuit una forma, ergo sanguis non ponitur esse informatus ab anima et consequenter non est una natura sed diversae. consequens autem est absurdum maxime quia assumpsisset naturam irrationalem. R. Dist. Maj: sequitur quod verbum assumpserit duas naturas completas et integrales ergo specificas, nego, quando incompletas et partiales constituentes unam naturam integralem perfectam conc. Maj.

Licet sanguis aliquomodo sit naturâ diversa à naturâ
carnis: tamen quia per se ordinatus est ad complementum
humani corporis, cum eâdem constituit unam naturam humanam integram
et completam.

Obiicies 3. S. Thom. quodlibeto 5. quaest. 3. ar. 3. docet 59.
non totum sanguinem nutrimentalem pertinere ad veritatem
humanae naturae: ergo nihil prohibet quo minus in Christo fuerit aliquis
sanguis nutrimentalis qui ad veritatem humanae naturae
non pertinet. Respondeo S. Doct. loqui de sanguine improprie
dicto, id est de chylo, qui dum ad formam sanguinis
perfectio effectivus in venis perfectissime
producto, qui ex cibo et potu generatur in venis; cum dicat non omnem sanguinem
praeterea adhuc remanet; deinde cum dicat non omnem sanguinem
nutrimentalem ad veritatem naturae pertinere, clare
innuit aliquem, id est eum, qui proprie sanguis est ad
eam pertinere.

Dices alimentum est pars corporis, ergo nec sanguis 60
alimentalis. Respondeo dist. ant. alimentum remotum, quasi
est cibus et chylus non est pars corporis con: alimentum
primum proximum animalatum, qualis est sanguis, nego ant.

Obiicies 4. si sanguis fuit immediate unitus Verbo, remansit 61.
huic unitus etiam in triduo mortis, postquam fluxit è corpore
erat effusus: atqui non remansit sic unitus: ergo neutrum potest dici:
non immediate, alias cum Christus non omnem sanguinem in passione
effusum receperit in Resurrectione, sed aliqua illius stilles
in terris remanserint, sequeretur quod
reliquiae ... in terris existentes Verbo adhuc
hodie illius partes etiam dum in terris existentes Verbo adhuc
essent unitae. Negatur consequentia quia quod Verbum semel assumpsit
nunquam dimisit, iuxta celebre dictum S. Damasceni,
quod sanguis nunquam fuit unitus Verbo, hypostatice;
cum communi hodie theologorum, quem in

qd om in triduo mtis verbo unitg manserit saltem ille sanguis quem chrg recepturg erat in Resurrectione, quia ideo aa et cpg Chri manserunt unita Vbo em in triduo mtis, quia paulo post iterum erant reunienda inter se ad efficienda integra naas humaas: ergo habeant rao saltem ille sanguis, em in triduo mtis verbo mansit unitg, quem chrg in resurrectione erat iterum recepturg. Dixi saltem ille sanguis, quem chrg erat recepturg in Resurrectione. nam imo sunt autores qui cum S. tho: quaest. 3 artic. existimant, qd Chrg oem suu sanguinem in passione effusum iterum receperit, atqz illas guttas, quae manarunt in Cruce lancea @, n esse verum sanguinem, qui aliqdo erat in corpore Chri, sed tantu esse colore sanguine miraculose aliqua ex sanguine relicta, a alium sanguinem

[illegible] Qdo multi putant, Chrum n oem recepisse, sed aliquas suas guttas ad fidelium solatium cultumqz Crucis, spinis, lancea @ adhaerentes esse relictas; videtur qz hic plane dicis esse sensu fidelium, nullaqz rao cogit hoc esse falsum, eo qd solum nisi fuerit a Chro tantu sanguinis recipi qtum opus erat ad perfecta integritatem humanitatis resurgentis minime aute incredibile sit, Chrum immediate ante passione habuisse sanguinis guttas aliquas n ita necessario ad integritatem naae humanae pertinentes, sed quodammodo superfluas. Stio alii media via incedunt, voluntqz qd Chrg quidem n oes illos sanguinis recepit in resurrectione quas in passione effudit, sed qz aliquae manserunt extra Chrum, a tn hae existant amplius in sacris reliquiis sub specia sua sanguinis, sed sub alia quadam sua substantia manente tn colore sanguinis, eo qd sanguis sua naa cito corruptibilis tamdiu citra miraculum manere

subsisteret extra corpus non pluerit: miraculu autem eius ergo admittendi sufficiens fundamentu non adsit. quaecunque autem ex his 3 sententiis sit verior, nihil nostrae sententiae sufficit: si enim prima est vera et Christus omnem recepit sanguinem, verbum enim mansit unitum toti sanguini in triduo mortis. si 2da vel 3tia est vera, et non omnem recepit, tunc partes non recipiendae, sive fuerint unitae in triduo mortis sive non, post Resurrectionem et reassumptionem caeterarum quae manserunt unitae verbo cum saltem tunc pro omiserint rationem partis integrantis respectu humanitatis Christi. nec obstat, quod tales guttae sanguinis vel in spinis, Lancea, sudario aliisque reliquiis adhaerentes a fidelibus proprie adorentur, cum enim Crux, ab iis adoretur cultu respectivo quin tamen unita sit verbo. neque obstat dictum S. Damasceni. tunc enim intelligendum est de partibus principalibus, et quidem si dum aliqua ratione generica sive hoc sensu, quod verbum nunquam dimiserit aliquas semel assumptam, nec enim totum Corpus, quamvis forte huius partes semel assumptas iterum dimiserit, quia cum Christus aliorum hominum instar et comederit et biberit, et nutritus fuerit et laboraverit et sudaverit, identidem enim ipse partes quasdam materiae deperdidit, et illarum loco alias sibi adgeneraverit. unde solvendum tunc argumentum quod ab adversariis de huiusmodi partibus, uti et de pilis et unguibus. 6 3

Obiicitur 3tio contra 2dam: si verbum assumpsit etiam unionem partialem inter corpus et animam Christi, sequitur quod verbum aliquid semel a se assumptum rursum dimiserit, cum enim in triduo mortis non mansit unio partialis inter animam et corpus Christi, non poterit tunc eandem verbum manere unitum, consequens autem rursum est contra dictum S. Damasceni. Confirmatur non datur unio ad unionem: sic vero data fuisset unio ad unionem, ipsa unio hypostatica ad unionem partialem inter corpus et animam: ergo @

R. nego Mi: dictum enim S. Damasceni n. est intelligendum de omnibus partibus enim ut quo naturae assumpta, qualis est unio, quam utique in tertio motis dimisit, distincte a partibus ut quod illisque principalibus, ut priore numero dictum est.
Ad confirm: dist: Maj: n datur unio ad unionem cum ipsis extremis, inter quae illa intercedit, seu quorum pars est unio. Con: n datur unio ad unionem cum alio extremo, ad quod unio de se est indifferens nego Maj: unio enim Hypostatica non uniebatur his extremis per aliam unionem hypostaticam, sed per se ipsam; opus tamen erat unione divinitatis hanc ipsam unionem assumendam unienda verbo, quia unio ipsa de se fuit indifferens, ut verbo uniretur vel non?

Obj. 5. contra ultimam juxta S. Patres verbum assumpsit
64 naturam humanam cum omnibus suis proprietatibus, quae et proprietates accidentales. et dicitur assertio humanitatis [illegible] consubstantiali debere de assumptione immediata aliam ac proprietatem substantialem quae in unitate unius suppositi ac totius [illegible] venire possint, de accidentalibus autem intelligendi sit unione mediata; cum hae in unius suppositi compositionem venire n possint. quaestio 9a de sanctitate Christi.

Quaestio 9a

De Sanctitate Christi.

1. Postquam Incarnationis causas tum efficientem tum [illegible] explicavimus superest, ut de Christo ipso ipso deinceps disputemus ejusque dotes ac proprietates quasdam exponamus, quarum [illegible] offert sanctitas. est itaque [illegible] humanitas Christi fuerit sanctificata per sanctitatem increatam Verbi?

Art. 9 ime

An Humanitas Christi fuerit sanctificata per sanctitatem increatam Verbi?

Certum est Christum fuisse sanctus, patet ex illo Lucae primo, quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei, et ex illo ad Hebraeos 7: talis enim decebat, ut nobis esset Pontifex sanctus, innocens, impollutus etc. Certum praeterea est sanctitatem convenire Christo, ratione accepto tum personalitatis divinae, tum humanitatis. Ita scilicet, ut eam ista vere sit sanctitas. Cum enim humanitas alterius cuiuslibet hominis sit capax [illegible], impretiae hac excellentia denegari humanitati Christi. Igitur solum quaeritur, an ipsi sanctitas forte conveniat solum per gratiam creatam ac habitualem, quam sanctificantem, et sanctitatem accidentalem appellamus; an vero etiam per sanctitatem increatam Verbi eidem humanitati unitam, quae est sanctitas aliqua substantialis, ita ut etiam praescindendo ab accidentali sanctitate seu gratia sanctificante, humanitas Christi [illegible] hoc intelligitur sancta, quod physice unita sit Verbo, [illegible] sancto.

Dicendum. Humanitas Christi praescindendo etiam a gratia sanctificante seu sanctitate accidentali per hoc ipsum eam est sancta, quod hypostatice sit unita increatae ac substantiali sanctitati Verbi. Ista plures contra Scotum cum sua schola et aliquos alios, qui volunt humanitatem Christi sanctam fieri formaliter solum per gratiam habitualem et accidentalem ~~solum~~ per sanctitatem vero substantialem ~~eam fieri sanctam~~ eam fieri sanctam solum in actu primo radicaliter causaliter seu virtualiter ac dispositive, eo quod sanctitas Verbi unita radix sit connaturaliter exigens humanitati gratiam sanctificantem

quæ deitas formaliter humanitatem sanctificat.

3. Resp. gelus: imo auct: quia illa multo conformior esse videtur doctrinæ S. Patrum, ut pote qui una quidem ore ipsi per unguentum oleumve spiritale quo Christi humanitas delibuta fuit sive uncta, unde et Christi nomen est derivatum intelligunt sanctitatem eius de uncta illa Danielis quod ungueretur sanctus sanctorum id est, tali unctione ungueretur qua non solum sanctum, sed sanctorum sanctum fieret. ea altera vero ipsi frequenter ad modum docent Christi humanitatem unctam fuisse ipsa divinitate. sic S. Nazianzenus in orat. 36 ostendens quare Jesus dicatur Christus ait: Christus vero dicitur propter divinitatem, ea enim humanitatis unctio est non operatione ut in aliis Christis, id est unctis sive sanctis, qui per Dei operationem sanctitatem solum a Deo [illegible] et [illegible] sanctificans, sanctificantis praesentia totius unguenti, id est substantialis sanctitatis praesentia. quibus verbis ponit differentiam inter personam Christi et alios Christos, id est unctos ac sanctos. quod alii sanctificentur operatione et effectu deitatis Humanitas autem Christi sanctificata sit ipso divinitatis unguento. Alii quoque SS. Patres apud Vasquez et Lugone ac alios dicunt, humanitatem Christi fuisse divinitate sanctificatam, deificatam, perfusam, delibutam. quare sicut Christus ratione est formaliter Christus, quia eius divinitate ungitur, sic enim eadem formaliter sanctus est, cum omni confessione per unguentum et unctionem hic sanctitas et sanctificatio intelligatur.

4. Resp. 2. vase per illud enim intelligitur humanitas Christi esse formaliter sanctam, per quod intelligitur esse imo immunis ab omni peccato saltem gravi. Ideo Deo grata et amabilis ac proinde amica existit [illegible] habens ius ad visionem Dei et ad habitus supernaturales,

quibus in quantum natura bene possit operari movabi, nam per sanctitatem
nihil aliud hic intelligit quam formam vel quasi formam dictos
effectus formales tribuens naturae rationali, de hac omnia Christi huma-
nitas libere intelligit per hoc quod unita sit hypostatice Verbo
praescindendo tamen an insuper habeat etiam creatam gratiam sancti-
ficantem. Major constat recepta in scholis explicatione terminorum
Minor probatur Gratia sanctificans, quae tantum est accidentalis et imper-
fecta divinae naturae similitudo ac participatio id totum
praestat, quod a fortiori praestat id ipsamet essentia et physice
sanctitas ipsaque natura divina humanitati physice unita, et
certe cum incomparabili imo infinities melior amabilior
puriorque sit natura divina quam gratia sanctificans creata,
videtur ex terminis notum. quod si haec naturam humanam cui unitur facit
bonam amabilem, Deo gratam, puram a peccato, tribuatque ipsi
ius ad visionem Dei habitusque supernaturales, a fortiori id
faciat divinitas ipsa, quod etiam haec unitur physice naturae humanae
Nec dicas gratiam sanctificantem creatam esse formam physice inhaerentem
naturae humanae, divinitatem vero non esse formam physice ipsi inhaerentem.
Contra enim est, quia quod divinitas non sit forma physice inhaerens
humanitati inde tantum est, quod non sit aliquid perfectibile ab ipsa
ex quo non sequitur, quod non aeque vel etiam multo magis perficiat huma-
nitatem, quod ipsi physice unitur quam forma aliqua creata physice
inhaerens: quod ex data disparitate non sequitur, quod non possit praestare
humanitati dictos effectus formales. Unde confirmatur argumentum.
Verbum physice unitum humanitati tribuit illi eam perfectionem
sibi realiter identificatam, cuius humanitas est capax: sed
sanctitas Verbi est perfectio realiter identificata cum eodem
Verbo, et huius capax est etiam humanitas: ? 5.

Probatur imo Christus est omnium sanctificatorum caput et primogenitus
in multis fratribus, quod cum iuxta tridentinum sess. 6 cap. 7
et canone 11 homines reliqui sanctificentur tantum per formam physice

ipsi inhaerente, cum Humanitas Christi per talem formam sanctificatur; atqui sanctitas increata verbi non est forma physice ipsi inhaerens. ergo Resp. nego Cons. reliqui enim homines praeter formam ipsis physice inhaerentem non habent sibi physice unitam sanctitatem aliam increatam, sicut Christi Humanitas, adeoque omnem non est, si hac cum per sanctitatem increatam sanctificetur. Neque tamen per hoc Christus desinit esse Caput sanctorum ut primogenitus in multis fratribus, cum eum talis sit oportet, ut habeat eminentius quid prae aliis etc.

6. Object. Increata sanctitas Verbi est extrinseca humanitati Christi: ergo non potest ipsi tribuere formalem effectum sanctitatis. Resp. dist. ant. est ipsi extrinseca id est, non identificata cum humanitate nec ipsi inhaerens, tanquam forma physica Con. non est ipsi extrinseca hoc est, neque unita physice nec habens rationem saltem termini intrinseci nego etc.

7. Object. 3. etsi verbum physice uniretur naturae irrationali v. g. agno, verbi tamen sanctitas increata non faceret talem creaturam formaliter sanctam. ergo neque naturam humanam. Resp. nego Con. disparitas est quia natura irrationalis non est capax effectuum formalium sanctitatis quemque hic involvit cum amicitiam Dei, tribuitque subjecto jus ad amorem amicabilem Dei quasi et ad visionem beatificam, praeterea quod Deum vicissim redamandi. foret tamen in illo casu natura irrationalis sancta in alio quodam genere sanctitatis quemque ipse sanctum Deo vocatur, quidquid specialiter ipsi consecratur.

8. Object. 4. quamvis verbum agat ad extra, non tamen per hoc ipsum cum humanitas ipsi unita idem operetur. ergo cum licet verbum sit sanctum, non tamen ideo humanitatem sibi unitam denominat sanctam. Resp. nego Con. disparitas est, quia actio per quam verbum aliquid operatur ad extra non est aliquid identificatum cum verbo

sanctitas autem verbi est aliquid cum eo realiter identificatum, unde non est mirum, si haec humanitas sibi unita denominet non sancta, quia tamen actio verbi creaturarum productiva ad extra humanitatem denominet agentem.

Obj. 5. Licet intellectio et amor verbi cum eodem realiter identificentur, tamen humanitas Christi non intelligit per intellectionem verbi sibi unitam nec amat per amorem verbi sibi unitum prout errabant Monothelitae, ergo nec reddit sancta per sanctitatem verbi sibi unitam. Resp. nego cons. disparitas est quia effectus formalis intelligentis et amantis importat actum aliquem vitaliter procedentem a subiecto, quod denominatur intelligens et amans. Intellectio autem et amor verbi licet physice uniatur humanitati Christi, faltem cum actus aliqui vitales non tamen procedunt vitaliter ab humanitate sed a verbo; unde effectus formales intelligentis et amantis tribuuntur humanitati a verbo. Hinc eadem ... beatitudo verbi non reddit formaliter beatam ipsam humanitatem Christi, quia sicut enim beatitudo illa verbi consistit in actu aliquo vitali sive in cognitione aliqua et amore vel utroque simul, qui cum non procedat vitaliter ab ipsa humanitate Christi, non tribuit ipsi effectum formalem beati. Et neque sapientia verbi humanitatem Christi reddit formaliter sapientem, nec providentia providentem nec justitia justam, nec misericordia misericordem, quia eiusmodi formae non denominant nisi illud subiectum, quod est capax elicere vitaliter tales actus sapientiae providentiae justitiae misericordiae.

Humanitas autem Christi non est capax elicere vitaliter actus sapientiae providentiae justitiae misericordiae divinae, atque idem est de aliis enim attributis divinis dicentibus ordinem quendam et quasi tendentiam ad actus aliquos vitales ipsius Christi. Talis autem ratio non obstat, quo minus sanctitas humanitatem cui unitur denominet sanctam: nam sanctitas formalis non est actus aliquis vitalis sed requirit per modum formae seu perfectionis id, in quo est, (

a peccati labe purum, pulchrum et amicabili amore dignum reddentis: Cujus perfectionis ac dona cujuslibet naturalis verbo unita fit capax, eam quoque formaliter percipit.

1 Dices. Sanctitas Dei nihil est aliud quam virtus Dei: hae autem non tribuunt humanitati suum effectum formalem ergo nec sanctitas. Ad: probatur nec enim sapientia aut providentia formaliter sapientem aut providam humanitatem efficiunt, nec misericordia nec clementia clementem ergo ... dici Majestas realiter concedetur formaliter neque Maj. et ... Ad: virtutes Dei generaliter non tribuunt suum effectum formalem humanitati ... consequens est sanctitatem ... virtus concipitur in Deo per modum ... inclinantis et influentis in actus vitales ejus, cujus ... sanctitas autem per modum formae ... ejus, ... per identitatem et unionem ... consequenter et amabilem reddentis; item per modum radicis talium ... Cum sanctitas ... ad suas operationes vitales capax est. Cum ergo praedicta aliaeque Dei virtutes sint quasi habitus Dei ... inclinantes ad operationes Dei vitales, non ad operationes vitales humanitati proprias, adeoque nec suum effectum formalem ei tribuunt.

11 Obj. 6. ... aeternitas et immensitas licet non sint actus vitales, nec dicant ordinem ad actus Dei vitales et cum verbo realiter identificentur atque uniantur humanitati, tamen huic non tribuunt effectus suos formales, nec enim ... nec ... nec aeterna nec immensa faciunt. ergo nec sanctitas verbi humanitati tribuit effectum suum formalem faciatque illam sanctam.

R. nego Con: disparitas e(st) in eo q(uo)d humanitas [illegible] capax
ex illius denominatione cum repugnet ens ab alio esse ens
a se, ens limitatum ad tempus et locum esse ab aeterno et
ubique, ens finitum [illegible] ac virtutis [illegible], adeo e(ss)e
seipsum infinita virtute producere posse, at creatura rationalis
capax e(st) verae sanctitatis, cui proinde per unionem ab ea fieri
sanctus, id est a labe pura et amicabilis bonus quod divinis
digna [illegible]. Disparitas e(st) 2do, quia nulla praeteri-
suscipiunt magis et minus, nec enim unus Deus est magis
esse a se, magis aeternus, immensus, existens quam alterum;
ideoque re(ctissi)me tribuunt effectum formalem ei in quo sunt recepta,
alioqui non possunt tribuere humanitati cui insunt effectum
formalem, quia deberent illam reddere aeque a se, aeque existentem
aeque aeternam et immensam, quam sit ipse Deus, quod limi-
tationi creaturae repugnat. quod nullum [illegible]. At vero effectus
formales sanctitatis cum increatae suscipiunt magis et
minus, cum per illam bene possit unum subiectum reddi
magis sanctum, gratum et amabile quam alterum, prout
ipse sanctitas illum subiecto alicui et minus communicat.
Ad 3. ceterum licet sanctitas creata effectum suum formalem
tribuat etiam humanitati, non tamen ideo illam reddit aeque sanctam quam
est ipse Deus, eaque humanitati minus perfecte communicatur per
unionem, quam Deo per identitatem, unde non obstat humanitatis
limitatio, quo minus etiam huius sanctitatis creatae praestet
suum effectum formalem. Ergo illae perfectiones absolutae
determinatae ad suum effectum formalem ei tribuendum cui
ea se insunt, et quod de se respiciunt, sic non nisi Deo dici
est esse a se, durationes quoque et ubicatio non denominant
durantem et ubicatum nisi illud quod ea se respiciunt ab
omnis [illegible] formaliter ad certum locum et tempus determinatos!

Sic enim licet persona ubicatio[illegible] reali physice unita, per distinctam unionem cum natura, petiti non ideo per se fortur in loco et ubicunque est natura, sic enim licet ubicatio Angeli huic meum physice uniretur, non ideo me fortur redderet existentem in loco angeli adaequato. Cum igitur aeternitas et immensitas sint quasi duratio aeterna et ubicatio immensa naturae divinae, quae fortur respiciunt, hinc licet physice unitur creaturae, non tamen hanc sed solum Deum aeternum et immensum constituunt ac denominant. omnipotentia pariter debet solum illi convenire cuicunque denominationem tribuit, quod virtute propria ac sibi propria producere sit omne possibile: hic autem est solus Deus, non creatura unita omnipotentiae, haec enim si per unionem redderetur omnipotens, vel diceretur omnipotens, quia posset omne possibile producere immediate per seipsam et per virtutem secum identificatam, vel quia solum mediate per omnipotentiam sibi unitam, non primum, quia per talem unionem non mutatur essentia creaturae valde imperfecta in essentiam infinite perfectam omnia possibilia continentem, non posterius, quia nulla substantia agere sit per virtutem a se distinctam, nisi haec sit illi propria et subordinata: nec enim dicitur per lucem sibi unitam efficere aliam lucem producere, nec natura dicitur intelligere per naturam sibi unitam.

12 Dices si ubicatio palmaris, quae est participatio quaedam immensitatis divinae, physice unitur alicui creaturae, per eandem creatura fortur existit in spatio palmari, et per ubicationem bipalmarem existit in spatio bipalmari et sic deinceps, ergo si eidem creaturae unitur ubicatio immensa seu ipsa immensitas, illa per hanc existit in omni spatio reali et imaginario. Et propter hunc [illegible] Christi unitam immensitati divinae, per hanc fortur existit ubique. atque hoc est praecipuum fundamentum ubiquistarum, qui naturam humanam Christi ubique faciunt [illegible] contendunt.

Cuiq. bn fundmti invaliditas facile ostenditur ex paritate ubicaois cum duraoe: si enim una humanitati unita duratio horaria per eandem existit illa per unam horam: ergo si eidem humanitati unita duraio aeterna seu ipsa aeternitas, per illam eadem existeret praeter cum humanitati Christi unita fuerit ipsa Dei aeternitas per eandem existit iam ab aeterno, cum tn ipsa et unio illius cum aeternitate producta fuerit in tempore antea [illegible] in [illegible] Dreectori aute ??? ex dictis: dist. ant. si ubicatio palmaris unita alicui creaturae, per eandem creatura illa formaliter existit in spatio palmari, posito quod ubicatio illa sit formaliter respectiva talis creaturae tanquam actualis determinatio eiusdem ad existendum in tali spatio. Con. si ubicatio illa palmaris esset formaliter respectiva non huius sed alterius subiecti ac determinatio actualis eiusdem ad existendum in spatio palmari nego ant. et sub eadem dist. con. et nego con.

Obiicies ipso si humanitas Christi formaliter sanctificata per verbum sanctificata sanctitate absoluta deitatis, seu relativa verbi; neutrum dici potest: ergo. Resp. nego Mi. quia dico eam sanctificari saltem sanctitate absoluta deitatis ratio est ipso quia SS. Patres passim dicunt humanitatem Christi ipsa divinitate verbi fuisse delibutam sive unctam, ac per unctionem intelligunt sanctificationem illius. Ratio est 2do quia ab illo formaliter sanctificatur Christi humanitas quod ipsi tribuit effectum formalem sanctitatis, hoc autem praestat ipsi divinitas verbi, ut patet ex num. 4. Ratio est 3. quia gratia sanctificans creata est participatio quaedam sanctitatis naturae divinae formalis: ergo cum illa humanitati tribuat effectum formalem sanctitatis a fortiori eundem illos tribuit ipsa natura divina nec obstat, quod natura divina humanitati uniatur mediante tamen mediante personalitate verbi, quia ab hoc ipso medio seu a personalitate verbi non distinguitur realiter natura divina. Dixi eam sanctificari saltem sanctitate absoluta deitatis.

Si enim personalitas ubi sit ut vult a natura divina distincta
involvit sanctitatem aliquam relativam, aut si sanctitas
increata est praedicatum quoddam transcendens ac formaliter imbibitum
in singulis personalitatibus divinis, tunc enim personalitas verbi qualis
formaliter sanctificat humanitatem Christi. Ratio est, quia omnis sanctitas
immediate unita humanitati eam formaliter sanctificat: ergo si enim
personalitas qualis formaliter est aliqua sanctitas, tunc ipsa formaliter
sanctificat humanitatem. quod si vero personalitas qualis nec includat propriam
sanctitatem ~~[illegible]~~ relativam nec formaliter imbibita, humanitas
a personalitate quali tanquam a forma constituta, quod formaliter non sanctificat
quod enim nulla in se habet sanctitatem, non potest dici alteram unitam
formaliter sanctificare. quaenam vero hypothesis sit vera, non hic
sed in tractatu de Deo est decidendum.

15 Dices si natura divina, licet tantum mediate unita humanitati Christi eam
tamen formaliter sanctificat, sequitur imo quod etiam paternitas illa formaliter
sanctificet. 2do quod si humanitas aliqua uniretur naturae angelicae
ea sanctificaretur etiam per gratiam Angeli, utrumque est falsum,
quia Deitas est communis omnibus tribus personis: ergo si Deitas ipsa
formaliter sanctificat humanitatem Christi, omnes tres personae sanctificant
quia quod convenit naturae communi omnibus tribus personis idem his
omnibus convenit. Respondeo etsi natura divina mediate tantum uniatur, identi
ficatur tamen cum personalitate, mediante qua unitur humanitati hinc
negatur utraque sequela, imo quidem paternitas ita mediate uniretur
humanitati, ut tamen a personalitate verbi, mediante qua uniri deberet
realiter distinguatur. altera vero, quia etiam gratia sanctificans
Angeli in casu posito uniretur humanitati mediante aliquo
realiter ab ipsa distincto. C. at.

Inquires An voluntas realiter ab aa, ut multi volunt distinguatur, et gratia sanctificans immediate in sola voluntate recipiatur, in aa vero solum mediate tn aa quoque mediata illos sanctificet. Cum n[on] igitur similiter gratia immediate recepta in natura angelica sanctificat humanitatem, si huic immediate natura angelica uniretur. R. Nego ideo, quia hi solum sufficit unio media qua forma sanctificans vel realiter identificata est cum forma immediate unita humanitati sicut natura divina realiter identificata cum subsistentia verbi; vel quo forma immediate unita est subordinata subjecto sanctificando, sicut voluntas aa. cum itaque nec gratia angeli realiter identificata sit cum natura angelica, neque haec subordinata sit humanitati. hinc neque gratia angeli humanitatem sanctificaret, etsi huic immediate uniretur natura angelica liberis unita s[implicite]r gratia sanctificante. Ad confirm[ationem] nego Con[sequentiam]. ad hoc dico, illa tamen quae natura divina conveniunt necessario precise convenire omnibus personis n[on] vero alia quaecumque quae conveniunt illi ratione identitatis cum certa aliqua persona, seu quatenus ipsa natura est in certa aliqua persona. sanctificare vero humanitatem Christi natura divina n[on] ratione sui [illegible] quatenus realiter est idem cum subsistentia filii, et hic mediante hac unitur humanitati unde hoc n[on] convenit omnibus personis 16

Obj. 8 Si humanitas Christi sanctificaretur per sanctitatem increatam verbi, tunc est sancta infinite simpliciter, non [illegible] potest quo[d] [illegible]

R. Ad dico non esse simpliciter infinite sanctam. Ratio est, quia cum eadem sanctitas increata per identitatem realem magis ac perfectius communicetur Deo et 3 personis divinis, quam humanitati Christi communicetur per unionem, magis sanctificat Deum et 3 personas divinas quam humanitatem Christi, quo humanitatem Christi non sanctificat infinite simpliciter, alias enim non posset per illam aliud sanctificari magis quam Deus et 3 persona divina hac sanctitate increata cum ipsis identificata magis amabiles sit amantur a Deo quam humanitas Christi ob eandem sanctitatem sicut unita amabilis sit amaturque a Deo.

231

ergo per illam [illegible] et personam magis [illegible] quam humanitas Christi et propter hoc non sanctificatur intrinsece simpliciter.

14 Dices Merita Christi per dignitatem intrinsecam [illegible] evadunt in ratione meriti simpliciter infinita, seu valoris simpliciter infiniti licet dignitas illa ubi actibus meritoriis Christi communicetur non per identitatem sed per unionem [illegible] et quidem solum [illegible] quod enim humanitas Christi per sanctitatem infinitam ubi est sanctitas infinita simpliciter, licet [illegible] illius ubi humanitati communicetur non per unionem et non per identitatem. Resp. nego conseq. Si enim verum esset in [illegible] merita Christi sunt valoris simpliciter infiniti, [illegible] non adeo merenti de [illegible] est enim [illegible] ad merendum, nec posset dari meritum aliquod maius. humanitas autem Christi non est tam sancta ut non sanctior [illegible] dari posset Deus ipse, ergo licet eadem sit sanctitas Dei et humanitatis Christi, illa tamen non aequali modo utrique communicetur sed Deo quidem per identitatem, humanitati vero solum per unionem.

Obiicies ultimo [illegible] ita sententia [illegible] enim unione hypostatica formaliter sanctificari humanitatem, nam S. Patres asserunt, humanitatem unione et assumptione fuisse sanctificatam. [illegible] est falsum quod [illegible] Resp. unionem formaliter sanctificare ut quo, sicut unio animae cum corpore corpus animat ut quo et non ut quod: unio enim hypostatica tantum via est ad sanctitatem et habitudo seu communicatio quaedam illius, sicut unio gratiae sanctificantis creatae cum humanitate est habitudo et actualis quaedam communicatio eiusdem, unde sicut posterior haec unio non sanctificat [illegible] ut quo tantum, ita nec illa prior. [illegible] unio lucis cum aere non est nova lux, nec unio animae cum corpore est nova quaedam anima: quod nec unio sanctitatis increatae cum humanitate est nova sanctitas sanctificans ut quod.

14 Dices unio hypostatica est perfectior gratia sanctificante, quod cum gratia formaliter sanctificet humanitatem, etiam formaliter sanctificat unio hypostatica.

Retrans. ant. nego Con. nam cum angelis est perfectior luce, et tamen non potest tribuere effectum formalem quem tribuit aeri lux, ergo licet unio hypostatica non sanctificet formaliter et ut quo, sicut gratia sanctificans creata, tamen quia est communicatio sanctitatis increatae incomparabiliter aestimabilior est humanitati, quam sit gratia sanctificans creata, atque hinc censetur esse perfectior et aestimabilior quam gratia sanctificans, non quidem ratione sui praecise sed ratione termini, cum quo dicit essentialem connexionem.

Dices 2do in tantum gratia sanctificat hominem in quantum coniungit illum cum Deo. 19
ergo cum etiam hypostatica unio humanitatem coniungat cum Deo, etiam ipsa debet sanctificare. Resp. dist. ant. in tantum gratia sanctificans hominem sanctificat, in quantum illum coniungit cum Deo tanquam amabilitas cum amante Con. tanquam merum vinculum propter amabilitatem cum subiecto amando nego ant. et

Dices 3. Unio hypostatica humanitatem Christi facit impeccabilem et dignam amore supernaturali, ergo quia afferuntur ad rationem quod tribuit 20
illi effectus formales sanctitatis, et ergo etiam sanctificat humanitatem. Resp. dist. ant. facit hoc ratione sui termini ergo ubi consequenter ipsa est actualis communicatio formae hos effectus tribuentis, Con. facit hoc ratione sui nego C. et ant. et an Christi humanitas habuerit etiam etiam sanctitatem creatam seu gratiam habitualem quam sanctificantem dicimus et quantam.

Articulus 2dus

An Christi Humanitas habuerit etiam Sanctitatem creatam seu gratiam habitualem quam Sanctificantem dicimus et quantam ?

21 Dicendum 1mo praeter sanctitatem substantialem et increatam Verbi habuit Christi humanitas etiam accidentalem et creatam, sive gratiam habitualem, quae sanctificantem dicimus. Ita cum S. Thoma hic quaest. 7. art. 1mo communis caeterorum omnium, putatque Suarez et Petavius probabiliter esse de fide. alii cum Vasquez, eius humanitas certa est, ut quamvis non sit de fide, tamen negari non possit sine temeritate. Ratio vero est, quia in Christo fuit datum principium naturale, nempe habitus voluntas et sic dari debent principia supernaturalia, id est habitus infusi virtutum supernaturalium, sicque naturalia et proportionata principia actuum supernaturalium. Ergo cum gratia sanctificans sit ipse habitus infusus charitatis, vel saltem sit radix determinata ac veluti mensura tum eiusdem habitus charitatis tum aliorum etiam habituum infusorum, debet in Christo etiam dari gratia sanctificans.

22 Dicendum 2do Gratia sanctificans humanitatis Christi, etsi quamvis sit summa et incomparabiliter maior, quam aliorum sanctorum, tamen non est simpliciter infinita. Ita cursus communis theologorum veritas ipsa probatur colligi solet ex illo Joannis 1mo plenum gratiae et veritatis. Ratio vero est, quia cum eadem Christi humanitas propter unionem suam cum Verbo immensum quantum excedat dignitatem omnium aliarum creaturarum, oportebat etiam, ut gratia omnes singularis gratia ornaretur, atque ita haec quoque ratione Christus diceretur primogenitus in multis fratribus, et nos omnes de plenitudine eius participaremus. Ratio 2da probatur, quia ex infinitum cathegorematicum creatum ac simpliciter tale implicat. gratia autem sanctificans quae est in Christo est aliquid creatum. aliunde esset, si foret possibile tale infinitum.

23 Dicendum 3tio tota Gratia sanctificans simul data est Christo in primo instanti suae incarnationis, ita ut per reliquam vitam deinceps non acceperit novum augmentum gratiae accidentalis. Ita communis theologorum

Ratio est imo quia cum lumen dabat tota gratia radix nec dignitas ubi plenaque ratio usque ad perfectionem et ex tota habitus latitudine operans in Christo, vigebat. Resolutio quia anima Christi habuit statim in primo instanti incarnationis visionem beatificam: quo cum gratia habitualis sit proxima radix et mensura luminis gloriae ac visionis beatae, debebat totam quoque eius radicem ac mensuram, ex priori parte connaturaliter habere. Ratio est, quia status beatitudinis substantialis connaturaliter saltem immutabilis ac perpetuus est, cui adversatur moveri ad eius augmentum. anima vero Christi, imo statim instanti perfecte beata fuit beatitudine substantiali: quo connaturaliter ad eius augmentum per augmentum gratiae non potuit moveri. aliud est de beatitudine et gaudio accidentali, quae sicut in aliis beatis sic in anima Christi potest augeri.

Hinc deducitur cum communi, Christo defuisse omnes virtutes supernaturales debitas, quae eum non decerent, qualis inter alias est fides et spes, quae in beatis non manere censentur, inter alios habitus cum poenitentia, continentia etc. Deinde cum communi pariter deducitur, in Christo fuisse omnia dona spiritus sancti et gratias gratis datas, nam ubi est [illegible] quasi relatae ad [illegible] et ymo ad [illegible] August. [illegible], sicut in capite sunt omnes sensus, ita in Christo fuerunt omnes gratiae. et ex cap. 11 Isaiae Requiescet super eum spiritus Domini, spiritus sapientiae etc. Gratias vero gratis datas quas Apostolus prima ad Corinthios 12 recenset, angelicus ait ymo [illegible], quod ad principalem supernaturalis doctrinae fideique doctorem, qui Christus fuit, pertineant omnes gratiae ad hunc finem ordinatae, hae autem sunt gratiae gratis datae. nec refert quod Christus dono linguarum nequaquam usus legatur! id enim per accidens fuit, quod occasionem eius exercendi non habuerit! habuit tamen omnium linguarum sicut conceptuum internorum, quorum voces signa sunt, perfectam notitiam. nomine autem fidei quae etiam gratia gratis data dicitur, intelligunt gratiam cognoscendi apteque declarandi mysteria fidei. donum quoque prophetiae, de cuius ratione generica non est obscurum esse respectu prophetantis, in Christo fuisse constat.

Obiicies imo contra prima sanctitas increata vera nos [illegible] sanctificat 25
humanitatem et eminenter continet omnem sanctitatem creatam: quo frustra ponitur in ea etiam sanctitas accidentalis

235 Sed quia aīa rationalis eminenter continet sensitivam et vegetativam
ideo communi philosophorum non ponitur in hoc, nisi aīa rationalis cum alia
substantia extranea. Resp. Deinde cum sanctitas increata sit infinita
tota(m) replet capacitatem humanitatis, cui qz plenum ius ad caetera
bona confert, nec per sanctitatem accidentalem superaddita
fit magis sancta, aut maius ius ei confert ad bona Dei, si qd
sanctitas increata, iam praedictos effectus formales humanitati confert,
eamqz formaliter sanctificat, frustra in ea ponitur sanctitas accidentalis
et creata. R. nego cons. licet enim sanctitas increata omnem sanctitatem creatam
eminenter contineat, et gratia habitualis humanitatem non reddat
intensive sanctiorem, quia tamen Christus ut homo plenus est gratiae et veritatis, debebatqz eum omnibus caelestibus
charismatum ornamentis plene instructum esse, et quia
gratia habitualis est connaturalis et prima radix omnium habituum, qui
licet ab illa realiter distinguantur, operarum tamen agendi
est omnis causa efficiens actuum voluntatis supernaturalium, in
quos Deus solum ut causa universalis influit, debebat aīa
Christi gratia quoqz habituali cumulari. Ad id qd additur
ad rationalem non solum eminenter sed etiam formaliter esse sensitivam
et vegetativam, aliasque adhuc rationes afferunt, scilicet
solum in hoc aīa admittant. Deinde aīa rationalis eminenter
continet formam corporeitatis, et tamen multi adversarios hanc non excludunt
extraneam in hoc. Denique visio Beatifica eminenter continet
omnem aliam scientiam creatam, et tamen in Christo et aliis beatis praeter
visionem Beatificam alia scientia creata non frustra ponitur.

26. Obj. 2. Si in Christo esset gratia habitualis, sequeretur qd ei tribueretur
denominatio filii adoptivi, gratia enim habitualis est filiatio Dei adoptiva,
uti infertur ex Scriptura ad Rom. 8. accepistis spiritum adoptionis,
et ad Ephesios 1mo praedestinavit nos in adoptionem filiorum. At
Christus dici non potest Dei filius adoptivus. Resp. negando seqlam,
quia filiatio adoptiva locum habet in persona extranea; Christus
autem non est talis persona extranea, unde hanc denominationem sibi tribuit.

Obj. 3. Gra[ti]a sanctificans data in hunc finem ut elevet na[tur]am ad e[ss]e divinum et supernat[ur]ale. S[ed] ad hunc finem in Chr[ist]o e[st] inutilis, cum hu[ma]na n[atur]a Chr[ist]i iam fuerit divina et supernat[ur]alis per verbi p[er]sonalitatem. R[espondeo]: D[istinguo] ma[iorem] ut elevet ad e[ss]e divinum qualecunque nego, ad e[ss]e divinum, p[rin]c[ipium] morale recipiens et radix operationis supernat[ur]alis Con[cedo]: Maj[orem]. 27

Obj. 4. Contra ea, si Chr[istu]s haberet Gra[ti]am sanctificantem solum finitam posset aliqua pura creatura per longum exercitium actuum p[rae]stantissimorum obtinere denique gra[ti]am [a]equalem v[el] etiam majorem, quam quale habuit Chr[istu]s, cum o[mn]e finitum per additionem finiti adaequare demum possit, v[el] etiam superare aliud finitum: consequens e[st] absurdum. R[espondeo] nego sequelam. R[ati]o e[st] quia licet gra[ti]a, qua[e] e[st] in pura creatura, posset gra[ti]am, qua de facto erat in Chr[ist]o adaequare denique v[el] etiam superare, tu[m] Deus in hac providentia nunqua[m] faciet tantum augmentum gra[ti]ae in ulla pura creatura; et si etiam id facere ab aeterno decrevisset, decrevisset sub Chr[ist]o adhuc aliam multo magis intensam gra[ti]am conferre, quam quale de facto ipsi contulit. Ex his nunqua[m] e[st] periculum, ne unquam gra[ti]a purae creaturae gra[ti]am Chr[ist]i aequet v[el] superet, atque hinc dicitur e[ss]e in Chr[ist]o e[ss]e plenitudo gra[ti]ae juxta illud Joan: 1mo plena gra[ti]ae et veritatis. Item de plenitudine ejus accepimus o[mn]es. dicit[ur] autem porro plenus gra[ti]ae n[on] solum sicut Ap[osto]li et alii dicunt[ur] fuisse pleni gra[ti]ae, in q[uantu]m habuerunt o[mn]em illam, qua requirit[ur] ad munus suum, ad quod fuerunt electi, s[ed] etiam quia habuit gra[ti]am maximam et intensissimam ex omnibus, qua creaturis fuerunt collatae et in hac providentia conferri possunt. Gra[ti]a vero determinate illa est, sive ubique n[on] possumus, credimus tamen certe, illam e[ss]e talem, ut excedat o[mn]es gra[ti]as Justorum simul etiam collective acceptas quia hic excessus convenit cum supremae dignitate, qua Chr[istu]s caeteros excellit. 28

Obj. 5. Si Chr[istu]s haberet gra[ti]am solum finitam, tu[m] etiam ipse potuisset crescere in sanctitate, atque adeo fieri sanctior, quam fuerat aliquando: consequens n[on] est admittendum. R[espondeo] di[stinguo]: Maj[orem] potuisset crescere in sanctitate increata nego. in creata Con[cedo]. Maj[orem] v[el] subdi[stinguo]: potuisset in hac crescere de potentia Dei absoluta Con[cedo] 29

Etiam de lege communi praesentis providentiae, cum Christi sanctitas increata fuerit simpliciter infinita, humanitati Christi ita per unionem communicata, ut eidem non magis potuisset communicari, ita fuit sancta, ut non potuisset per illam fieri sanctior. sanctitas vero creata potuisset de potentia absoluta crescere, quia nulla satis ratio ostendi potest, quod gratia habitualis, non possit magis et magis crescere in infinitum, et habeat gradum aliquem perfectissimum quo superior alter absolute non sit possibilis.

Obiicies ultimo: contra est quod apud Lucam 2. Jesus dicitur profecisse sapientia et aetate et gratia apud Deum et homines, ergo non statim ab initio habuit totam plenitudinem gratiae, sed illam successive acquisivit. Respondeo nego consequentiam: ubi enim ait sanctus Thomas: quaest. 7. art. 12. ad 3. dupliciter potest aliquis proficere sapientia et gratia: uno modo secundum ipsos habitus sapientiae et gratiae augmentatos, et sic Christus in illis non proficiebat, altero modo secundum effectus, in quantum scilicet aliquis sapientiora et virtuosiora opera facit. et sic Christus profecit sapientia et gratia sicut et aetate quia secundum processum aetatis perfectiora opera faciebat. Si dicas, hac ratione quidem intelligi, quomodo Christus sapientia et gratia profecerit apud homines, coram quibus sapientiam et gratiam suam magis manifestavit, sed non autem intelligi, quomodo etiam coram Deo profecerit, ubi in textu evangelista ad hoc respondet item cum S. Bonaventura et S. Thoma: qui loco citato ait, Christum profecisse sapientia et gratia apud Deum et homines, quia pro aetatis successive magis et magis apparebat eius sanctitas tam in operibus quae erant circa Deum, quam in operibus quae erant circa homines. artic: an Christi humanitas fuerit impeccabilis!

Articulus 3tius

An Christi humanitas fuerit Impeccabilis

Certum ē de fide Chri humanitātē de facto n̄ peccasse. 30
hic enim Joan: 8. Chrg de seipso dicit: quis ex vobis arguit
me de peccato; ima Petri 2. de eod dicit, qui peccatum n̄ fecit,
qd verò 2da ad Corinth 5. aplg de Chō ait, eum scilicet Chrum
qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit, sensus ē, qd
Deus Chrum, ut si peccatum ipse n̄ fecerit, fecerit tn̄ ēē hostiam
pro nostro peccato, item qd David in psona Christi psalmo 21 ait.
Deus Deus respice in me, quare me dereliquisti? longe a salute
mea verba delictorum meorum! ubi nostra peccata vocat sua
n̄ qā ea in se onus suscepit pro iisdem satisfaciendi; nec enim refert,
qd Chrg circumcidi et Baptismo pœnitentiæ à Joanne Baptizari
voluerit, ista enim ex animi demissione et ad nostrum exemplum ac
Baptismum Joannis ritumqz Circumcisionis approbandum, n̄ ēē
originalis, aut actualis culpa delendæ necessitate in se fieri voluit.
hoc supposito.

Duo hic sunt examinanda. 1mum ē an Chri humanitas peccare potuerit 31
in sensu composito cum unione hypostatica ita ut, ut peccatum in eod
instanti reali jungeretur cum unione hypostatica, ita ut per peccatum
n̄ dissolveretur. alterum ē an n̄ peccare potuerit
saltem in sensu diviso. et verbo quidem ...

alterum ē an n̄ peccare potuerit saltem in sensu diviso 32
ab unione, ita nempe, ut Verbo quidem unitum in priori instanti
peccaret in instanti sequenti, et per peccatum unionem amitteret
sicut homo iustus gratiam perdendo in sensu diviso peccare pt. quam
ipsam quæstionem alii omnes sub his terminis proponunt, an unio hypostatica
fuerit coniungibilis et quidem cum peccato, et tamen potentia proxima
peccandi. sicut gratia sanctificans dicitur esse incompossibilis n̄ est
cum peccato gravi, quamquam possibilis tn̄ ēē dicitur cum potentia proxima
peccandi etiam graviter

33 Dicendum 1mo Humanitas Christi nec de potentia absoluta
potuit peccare in sensu composito cum unione hypostatica, ita
ut peccatum cum hac coniungeret. ita Magister sententiarum S.
Thom. et Thomistae communiter. Item Suar. hic disp. 33 Vasq.
caeterique ex nostris auctoribus. Alii contrariae sententiae oppositum
cum Scoto, quorum sententiam non nulli censent censura dignam
ad iuncta Castelino .... n. 26 immerito, cum ut ipse
ait, sententia quam Ecclesia non improbante, licet nobilissima
Scholasticorum Schola non videatur posse absque temeritate
censura notari. Probatur 1mo ex Patrum auctoritate, quorum
complura testimonia hanc in rem congerit Vasq. disp. 6?
cap. 3 qui non solum asserunt Christum peccare non posse, sed
ideo esse sanctissimum ... unita ac unione hypostatica attribuunt.

34 Probatur 2do Ratione. quia requiritur de potentia absoluta fieri potuit
humanitas eadem simul ac in eodem instanti sit summe sancta et
peccatrix, alias enim eadem summe sanctitatis esse posse simul summe
pulcherrima et amabilissima habensque ius ad visionem beatificam
et simul ratione peccati esse posset maculata foeda, abominabilis
digna odio ac poena: atqui humanitas Christi per sanctitatem
increatam Verbi sibi hypostatice unita constituitur summe sancta
neque in linea sanctitatis participata: ergo non potuit stante hac
unione, et in sensu composito cum illa simul esse peccatrix.

35 Confirmatur 1mo Gratia sanctificans, uti alibi probavimus docetur cum
nullo peccato gravi, et unio intentionalis animae cum Deo per
visionem beatificam cum nullo etiam veniali stare potest: ergo summa
et realis sanctitas nullo cum peccato etiam levi habituali
aut actuali iungi potest, cum infinita Dei sanctitas in-
comparabiliter sit maior quacunque sanctitate accidentali
gratiae habitualis et unione intentionali visionis

Confirm. ci. juxta adversam sentiam, fieri absolute potuisset ut humanitas Christi peccante diceretur cum veritate: Christus peccat his
imo Deus peccat, Deus e odio et abominatione dignus, damnabilis, 36
deterior diabolo, cum actiones sint suppositorum, ipsis q. proprie
immediate tribuantur; quaepropter auctores pia aures non prohibent, quae[?] regula
licet adversam dicant, sine ullo scrupulo et absque ulla admiratione
ditate[?] peccari posse, sicut peccari dici posse per communicationem idiomatum, quod Deus sit natus, passus, mortuus et, intentio offendi
aures solum indoctorum, non vero doctorum; nec ob hanc indoctorum
offensam theologi a sua sententia debere removeri; videtur nostra
sententia sequitur eiusmodi negans esse magis pia, dignioque sentire
et loqui de Christo et Deo.

Dicendum: humanitas Christi verbo semel unita etiam de potentia 37
absoluta neque in sensu diviso potuit peccare, et unione
hypostatica prius habita amittere. Ita ours[?] pro[?] Scotistas et quosdam
alios ceteri ferre omnes, qui infere tenent gelus[?]. Probatur, quia
hac etiam sententia e communior doctorum et patrum, qui simpliciter et
absolute dicunt humanitatem Christi non potuisse peccare, sicut et tali
modo, scilicet in sensu diviso peccare potuisset, simpliciter impec-
cabilis dici non posset. Sicut purus homo ignis justitiae et justitia
cum peccato gravi componere nequeat, qui eo graviter peccando
iustitiam perdere potest, non dicitur simpliciter incapax peccati gravis
adeoque cum patres dicant humanitatem Christi peccare non potuisse, censendi
sunt voluisse, quod humanitas Christi neque etiam in sensu diviso ab unione
hypostatica se peccare potuisse, ideoque de potentia etiam absoluta, quia
etiam haec comprehendi censetur, cum, quando aliquid simpliciter esse
absolute dicitur esse impossibile.

Confirm. ci. Christi humanitas habita semel unione hypostatica saltem naturaliter non 38
potuit amplius peccare etiam in sensu diviso ab eadem unione
ut primum adversarii concedunt pro obligatione supernaturali ac dignitatem
absolutam, quia non videtur dignum Deo facere miraculum pergo

Humanitas à verbo assumpta et saltem naturaliter peccare amplius n̄ potens, redderetur potens peccare, et per hoc amittere unionem hypostaticam. neg. hinc et negas impeccabilitatem naturalem tali humanitati debitam verbo semel unitae compensari posse. Tum ipsi bono alio aequali vel majore, nec. enim miraculum talem videtur satis exposcere summus amor Dei, quo humanitatem Christi semel assumpsit.

39 Resp. 2. tertio perfectissimam sanctitatem spectat, ut subjectum reddat ita sanctum, ut n̄ possit per peccatum suam sanctitatem amittere, certe enim sanctificatio talis perfectior est quam alia subjectum suum n̄ reddens ita sanctum, nec apparet ratio sufficiens negandi vel quod possibilis sit sanctificatio tam perfecta, vel quod humanitas Christi ejusdem fuerit capax: fuit autem humanitas Christi à sanctitate increata Verbi sanctitate sanctificatione perfectissima, cujus erat capax: ergo fuit ita sanctificata, ut n̄ potuerit amplius amittere suam sanctitatem per peccatum. Confirmatur ex eo quod visio beatifica semel habita n̄ possit iterum amitti per peccatum juxta eorum saltem sententiam valde probabilem, qui dicunt de ratione visionis beatificae esse, ut habentem certificet de sui perpetuitate, ergo idem à fortiori dicendum est de unione hypostatica. Solvuntur objectiones.

Solvuntur objectiones.

40 Objicies imo contra imaginationem: Impeccabilitas est proprietas solius Dei, ergo non potuit convenire humanitati Christi. Confirmatur: Humanitas Christi per unionem hypostaticam n̄ potuit saltem acquirere impeccabilitatem aequalem impeccabilitati Dei: ergo si facta esset impeccabilis simpliciter ac absolute, deguisset et impeccabilitatem aequalem impeccabilitati Dei, cum major non possit excogitari quam ea, vi cujus subjecto cui simpliciter ac absolute repugnat peccatum: ergo. Resp. dist.: ant. impeccabilitas per essentiam talis et exclusiva omnis potentiae peccandi etiam remotae est proprietas solius Dei. Con:

Impeccabilitas non essentialis subito sed eidem conveniens solum accidentaliter per gratiam vel sanctitatem ipsi unitam et connexam cum peccabilitate saltem remota est proprietas solius Dei nego antecedens. similiter potest ad Confirm: quia ipse quamvis simpliciter et absolute sit impossibile ut humanitas Christi in sensu composito cum unione hypostatica vel in sensu diviso peccet tamen haec impeccabilitas non convenit humanitati per essentiam, qualiter convenit Deo sed per accidens ob unionem hypostaticam et ... creatam sanctitatem verbi, quae ipsi poterat non uniri, et si non fuisset ipsi unita, potuisset humanitas illa peccare, et sic de facto dicitur habere peccabilitatem saltem remotam, in genere scilicet talis est naturae, quae si verbo non esset unita, peccare posset. quod tamen de Deo dici non potest, unde non habet impeccabilitatem aequalem impeccabilitati Dei.

4ta. Obiicies: laudabilior esset Christus, si non peccasset et tamen peccare potuisset, quam si peccatum non fecisset non potens peccare, uti colligitur ex illo Ecclesiastici [illegible] ubi de eo, qui potuit transgredi et non est transgressus, dicitur: quis est hic et laudabimus eum? atqui nihil laudabilitatis, laudisque denegandum est Christo. ergo potuit peccare in stante unione hypostatica et consequenter ad illam. Imo simili omnino modo probari posse quod etiam Deus posset peccare. Respondeo negando maiorem. Sicut enim Deus non esset magis laudabilis, si peccare posset, imo minus, quia argumentum esset minoris sanctitatis et rectitudinis, ita Christus si in sensu composito cum unione hypostatica peccare posset, non propterea esset magis laudabilis, imo minus, quia argumentum esset minoris sanctitatis seu potius sanctitatis inferioris minus perfecte humanitati eiusdem communicatae. Ad Ecclesiasticum [illegible] dico: Maior: esset laudabilior secundum quid ac laude consistente in meriti tantum, absolute ac laude vel ex ratione maiore perfectione operantis nego maiorem. Duplex nempe est laudabilitas: una quae fundatur in merito, quaeque operantem praemio dignum reddit, et hoc sensu Christus per omissionem peccati non est laudabilis; altera laudabilitas est, quae operantem reddit dignum veneratione et reverentia, quaeque fundatur in ipsa sanctitate essentialiter exclusiva peccati; et hoc sensu Christus utpote absolute repugnante cum peccato est maxime laudabilis.

243

42 Obj. 3. Peccabilitas est proprietas quaedam humanitatis, sed proprietates humanitatis non sunt ablatae per unionem ejusdem cum Verbo, quod manifestum patet. Ergo [illegible] facultates humanitatis [illegible] majoris virtutis post dictam unionem, quam erant prius illa: ergo si humanitas Christi sine unione illa peccare potuisset, peccare potuit etiam cum illa. Resp. dist. Maj. peccabilitas remota est proprietas humanitatis, Conc.: peccabilitas enim proxima nego Maj. et confirm: nego ant. quia per unionem cum Verbo dabantur humanitati majores vires ad bonum et ad excludendum peccatum, imo unio hypostatica per se peccatum excludebat. Nec dicas contra hoc ultimum unionem hypostaticam subjectari immediate tota humanitate, peccatum vero in sola voluntate, ideoque non posse illam cum hoc esse incompossibilem, non quia quae diversa habent subjecta inter se incompatibilitatem non habent, cum haec penes idem subjectum attendatur. Contra enim est, quia humanitas nihil aliud est quam complexum ex anima et corpore integrantibus, unde est si unio hypostatica immediate subjectatur in tota humanitate hoc ipso subjectatur immediate etiam in anima, et quia voluntas cum anima, uti ex philosophia supponitur, realiter identificatur, hoc ipso quod peccatum immediate subjectatur in voluntate, pariter etiam in anima subjectatur: ergo unio hypostatica et peccatum si quod daretur in humanitate Christi haberent idem subjectum et consequenter diversitas subjectorum utriusque alleganda esse non recte probatur contra non sint incompatibiles, cum reipsa haberent idem subjectum saltem [illegible].

43 Obj. 4to si humanitas Christi nec divinitus peccare posset, vel hoc haberet, quia unio hypostatica eam formaliter sanctificat et impeccabilem reddit, vel quia unio indispensabiliter secum trahit visionem Beatificam, cum qua nec peccatum nec potentia proxima peccandi stare potest: [illegible] neutrum [illegible] dici. Non primum, quia supra probatum est humanitatem non sanctificari formaliter per sanctitatem increatam Verbi. Neque posterius: nam imo Beatitudo animae in Christo non habuit indispensabilem connexionem cum gloria corporis uti probat: ergo nec unio hypostatica cum Beatitudine animae [illegible]

2do visio Beata pt absolute stare cum ptntia prima peccandi saltem in sensu diviso: ergo et unio hypostca. Rx nego Mi: sed dico saltem potius dici debere, quia unio hyp: ut quo, sanctitas ante verbi ut qd humane factus sanctificavit et impeccabile reddit uti supra probavimus et argumenta in contrarium solvimus. Et ad alterum membrum probationis aperiet quando enim et Mr Deus Chro, cui sua naa gessit 2 ad momentum sui clarum aspectus per miraculum negare potuisset ad imm nego Con: privando gloria propria erat Corpori, ut Christus pati posset, non item privando visionis, qua Chri aa perfecte beabatur, quaque Chro iure filiationis naalis ino statim uni danti debebatur. ad 2dum nego ant: uti enim alibi docebitur, de ratione summi et infiniti boni clare visi est in sui amore rapere intuentem, et de ratione perfectae Beatitudinis est stabile ac aeternam esse etc.

Obj 5to In Chro datur ptntia remota peccandi aptitudo voluntas ex naa sua defectibilis: ergo etiam dari potuit ptntia prima, cum haec ptntia non sit culpabilis, nec esset tantum gta in aliis hoibus. 44

Rx nego Con: licet talis ptntia 2 potius imbecillitas moralis tantum non esset, gta in aliis hoibus, nec esset humati culpabilis, esset tamen psona divina indecora, ut qua peccare posse diceretur.

Obj 6. gtra 2das stnatas Chri in imo instanti, quo fuit unita verbo ptuisset pro priori signo naa libere prima ptntia peccandi, et per peccatum impediendi unionem hypostcam eo fere pacto, quo iuxta Comune valde sentiam Angeli in imo suae creationis instanti ita acceperunt gram sanctificantem ut tamen in priore signo naa habuerunt ptntiam primam peccandi et per peccatum impediendi gram sanctificantem, quae de facto ipsis, cum non peccarent, fuit infusa: ergo ptuit etiam in 45

In 2do instanti aut alio deinceps peccare, et peccando impedire conservaõem ejusdẽ unionis, cum n̄ major implicantia appareat in uno quã in altero: si ante hoc facere potuit appetitus Christi, potuit etiam post assumptionem habere potentiam proximam peccandi in sensu composito, et peccando unionem amittere. confirm. Juxta plures humanitas Christi peccare potuisset saltem antecedenter ad unionem sui cum verbo, si humanitas prius tempore extitisset quam uniretur, ita tamen ut peccatum illud esset pariter antecedenter ad unionem hypostaticam, et saltem per illud fuisset expulsum: quamvis enim omnino contra mens videatur, ut Deus naturam peccatricem assumat, n̄ e tamen contra indecorum Deo, peccatorem seipso sanctificare et pretiosum a vili decernere: ergo potuit etiam peccare consequenter ad unionem hypostaticam.

R. trans. ant. probaõis et confirmaõis. nego utriusque consequentiam disparitatem indico, quia prius horum omnino repugnat dictis S. Patrum quam posterius. 2do quia priore tempore, aut in priore signo naturae primi instantis ad ipsam unionem hypostaticam nihil adhuc dabatur exigens per se inducens impeccabilitatem sive absentiam potentiae proximae peccandi, habita vero semel unione iam intelligitur dari aliquid exigens per se ipsum inducens impotentiam peccandi, consequenter ad illam tam pro illo quam pro sequentibus instantibus, scilicet ipsa unio hypostatica et sanctitas increata verbi humanitati per unionem communicata, ut et ipsius perfecte beatifica exigens ex se ideo uti perpetuitatem sui, ita etiam absentiam peccati et potentiae proximae peccandi, dependenter a qua virtus illa prius posset amitti. 3tio quia n̄ ita pertinere videtur ad perfectam sanctificaõem subjectum reddere impeccabile antecedenter ad illam, sicut requiritur ad illam, ut reddat subjectum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Impeccabile ... ad illa. ... demum, quia ante ... ad unionem 246
hypostaticam humanitas Christi non dum habebat in se aliquid provoca-
tivum summi Dei amoris ... se, et exigitivum specialis providentiae
qua malum gravissimum ... peccatum, et de illius periculum
ab eadem efficaciter amoveret: supposita autem unione habebat
humanitas in se aliquid provocativum summi amoris Dei ... se, et
exigitivum talis providentiae.

... ... patres intelligi possunt de lege ordinaria, non de 46
potentia absoluta. deinde licet de potentia absoluta loquantur,
eam tamen impeccabilitatem fortius tribuere videntur visioni beatae
aliisque donis gratiae, et ... ... unioni vero
solum tanquam radici ... ... nego ant.
oppositum enim ex eorum testimonium constat. audiamus unum tantum
et alterum apud Suarez loquentes. Dionysius alexandrinus:
Nisi esset Deus, non posset esse alienus a potestate peccandi, nemo
enim est qui peccare non possit, nisi unus Christus, sicut pater
Christi et Spiritus Sanctus; atqui absolute repugnat, patrem et
Spiritum Sanctum peccare, ergo et Christum. S. Hilarius lib. 10 de
Trinitate: hoc Christus est et in veritate nativitatis est, dum hoc est:
et non est in proprietate peccati dum Christus est, quia et qui hoc est non potuit
non esse quod natum est et qui Christus est non potuit amittere
et qui Christus est, non potuit amittere quod Christus est, quibus significat
aeque peccatum Christo repugnare, ac repugnat Christum non esse
Christum. S. August. lib. de peccatorum meritis cap. 29. mente
... Christi ... in cuius ... non ... ... neque
in anima neque in carne ullum potuit esse peccatum. idem constat
ex Synodo 6. actione octava ubi Athanasius Apollinaristis
negantibus Christo animam et humanam voluntatem, ne in eo admittere cogerentur

peccabilitatem adducit Zoon[?], nihil esse metuendum, quia per
ipsam assumptionem ipsa voluntas impeccabilis facta est, et actione
cuius ubi allegat Vatiancens[?] dicens voluntatem humanam Christi ita
fuisse deificatam per unionem ad Verbum, ut non posset
divinae repugnare, unde ad [illegible] nego ant. loquuntur enim
de impeccabilitate propria Christi; impeccabilitas autem de lege
ordinaria non est propria Christi, cum in hac providentia et idem
lege ne statuta nec B. Virgo peccaverit, aut supposita
confirmatione in gratia et protectione divina peccare potuerit
et Beati quoque peccare non possunt. ad 2dum pariter nego
ant. nam impeccabilitatem Christi tribuunt per unionem hypostaticam
cum Verbo non per visionem beatam, ut patet legenti. Deinde
iuxta adversarios visio non reddit absolute impeccabilem.
patres vero nullo modo Christum peccare [illegible]isse asserunt. ad hoc
loquuntur de impeccabilitate propria Christi; impeccabilitas autem ex visione
Dei communis est omnibus beatis, non propria Christi; deinde si solum ratione
visionis Christus, et ratione unionis solum esse Christum peccare non posset
non reddidissent veram et solidam rationem huius impeccabilitatis, eam
in unione non in visione refundendo

49 Obiicies 3. Non dedecuit Christum habere peccati fomitem, nec passiones
appetitus concupiscentis tum irascentis; habuit enim carnem
et sensum similem nostro, cum S. Bernardo teste ab Abrahamo
descenderit, nobis, quam potuit similis, excepto peccato: ergo neque
dedecuit potentia proxima peccandi. nego maiorem. pro 1a ant. nam
in primis Christum de facto non habuisse fomitem peccati nec in actu 2o
nec in actu primo, id est nec actuales motus appetitus sensitivi
contra rectam rationem nec appetitum inordinatum seu facultatem
proxime expeditam ad huiusmodi motus, constat ex communi sententia theologorum
auctoritate apud Platelium numero 85.

Deni Chro inerat virtus in gradu perfectissimo, ergo propter unionem debebantur auxilia efficacissima, quibus passiones rationi plene subordinabantur, et peccati fomes excludebatur. ad alteram patet. consentiunt in Chro fuisse passiones, gaudium, tristitiam timorem, at [illegible] perfecto rationis Regimini subiectas, quas cum S. Hieronymo propassiones vocant nec refert quod ad Heb. 4 dicatur de Chro fuisse tentatus per omnia: sensus enim est quod experiri sit omnes nostras miserias nihil continentes inde contra moralis eius sanctitati repugnantius, et ante sensus est quod omnia tentatus fuerit ad peccandum per motus inordinatos appetitus rationi repugnantis. fuit quidem in Chro motus appetitus sensitivi, quo calicem a patre propinatum horruit, verum horror iste simplex fuit nec gravitur, quo de mediis utendis passionis deliberaverit, nec involuntarius, nec rationi adversans.

Obi. ultimo. Si Chrus fuit impeccabilis propter unionem hyp. non apparet quo fuerit liber ad satisfaciendum pro nobis, etiam ad libertatem illius requirebatur ut posset non satisfacere, quod videtur impossibile supposita obligatione vel justitia vel obedientia vel utriusque huius virtutis, eo quod agendo contra hanc obligationem peccavisset. peccare autem non potuisset. verum ad hanc obiectionem partim responsum iam est quaest. 7. art. 7. num 53, ubi diximus quod satisfactio Chro fuerit libera saltem modo, denominatione [illegible] ac [illegible] sua [illegible] aut etiam fortes libera ac immedi. si est illud ad aliquam satisfactionem indeterminate obligavit. ptim respondebitur in quaest. sequente. quaestio 10. de libertate Chri, art. unicus an et quomodo Chrus omni sua voluntate humana fuerit liber saltem ad aliquas actiones.

48

Quæstio 10a
De Libertate Christi.
Articulus imus

An et quomodo Christus cum secundum voluntatem humanam fuerit liber saltem ad aliquas actiones?

Supponendum hic imo contra Eutychetes, contra Arianos et Apollinaristas, quod in Christo non obstante unitate personæ vere sint duæ naturæ divina scilicet et humana; et hæc quidem non imperfecta vel partialis tantum, sed tota constans corpore et anima non sensitiva tantum sed vere rationali; hinc contra eosdem

Supponendum 2do in Christo dari etiam duas voluntates realiter distinctas, divinam scilicet et humanam, quarum illa ad divinæ hæc vero ad humanæ naturæ perfectionem pertinet.

Supponendum 3. contra Monothelitas, in Christo non tantum fuisse duas voluntates intelligendo per has ipsas facultates volitivas sed etiam plures ac distinctos reales actus harum voluntatum, ita scilicet ut non tantum daretur in Christo actus voluntatis divinæ sed etiam alii proprii actus voluntatis humanæ, quod negarunt dicti hæretici, pro ut [illegible] disp. 43 cap. 1. ubi illorum errorem accurate exponit.

4. Horum trium suppositorum veritas constat non modo ex multiplici definitione Ecclesiæ quam refert [illegible] Articulus sed etiam ex pluribus testimoniis scripturæ, quibus etiam proprii actus voluntatis humanæ in Christo manifeste indicantur, ut

Cum Chrus Math: 26 sua a patris voluntatem distinguens ait:
non sicut ego volo sed sicut tu. et Lucae 22: non mea voluntas fiat
sed tua. et Joan: 6. non quaero voluntatem meam sed eius qui misit me.
His suppositis quaestio est an Christi voluntas omnino humana revera fuerit
libera et quidem non tantum a coactione sed etiam a necessitate seu
libertate indifferentiae saltem in ordine ad aliquas actiones. 6.

Dicendum Christum omnino secundum voluntatem humanam consideratum fuisse
liberum libertate etiam indifferentiae ad aliquas actiones. ita cum
divo Tho: hic quaest: 18 art. 4. Communis et certa theologorum et
colligitur ex Scriptura. sic enim de illo Isaya 7. dicitur
Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum
et eligere bonum: electio autem est actus facultatis liberae
a necessitate et ita hunc locum praeter divum Thomam intelligunt
etiam Basilius Cyrillus et August: apud Suar: disp. 37 sect. 2
rursus Isaya 53 de ipso dicitur: oblatus est quia ipse voluit
quo dicendi modo in Scriptura et aliis quoque in communi
sermone indicari solet actio cum potentia libera a necessitate. praeterea
Christus ipse Joan: 10 ait: ego pono animam meam nemo tollit
eam a me. sed ego pono eam a meipso, quod rursus probat
in Christo libertatem indifferentiae. accedit auctoritas
et consensus patrum apud Suarez loco cit. et ratio est tum
quia libertas indifferentiae est conditio requisita ad rationem
meriti et satisfactionis, quare cum Christus et meruit
fuerit capax et de rigore satisfecerit, hoc ipso etiam habuit
libertatem indifferentiae maxime quia est proprietas specialis
et effectus naturae humanae, nec ulla in suo conceptu et
generaliter importet imperfectionem cum Christo conveniat
nec ulla potest ostendi repugnantia cum unione hypostatica

231

7 Dixi tn̄ ad aliquas actiones. Cum enim Christus habuerit visionem beatificam, ita vero libertate nec fuit ad amandum Deum super omnia, hinc Christi voluntas, quoad ad quos ipsi per visionem beatificam ipsi debebat, necessitata fuit ad amorem Dei super omnia et sic quoad hunc et quoad dictam unionem ac visionem nequaquam fuit libera libertate indifferentiae sed tantum a coactione. Et consequenter cum quoad ad eandem unionem fuerit absolute impeccabilis, non fuit amplius libera ad peccandum vel non peccandum sed ad hoc posterius fuit necessitata et quoad etiam ad implenda omnia praecepta divina obligantia sub peccato, si tamen talia aliqua praecepta proprie dabantur respectu ejusdem animae Christi de quo postea videbimus.

8 Objicies: imo Christi voluntas etiam in primo productionis suae instanti per visionem beatificam in verbo praevidit infallibiliter quidquid ipsa unquam erat operatura. Hoc autem posito necessaria fuit determinata ac necessitata ad faciendum id quidquid alioquin fecit, cum impossibile ipsi fuerit ut tam praescientiam fallere[?] careret, ergo non fuit libera libertate indifferentiae ad quidquam faciendum. R. trans. Majorem, dist. Minorem: fuit ad hoc determinata ac necessitata necessitate consequente concedo, necessitate antecedente nego. Illi sint scientia Dei de nostris actibus praesupponit jam suo modo futuritionem eorundem, cum non ideo illi sint futuri quia a Deo praevidentur sed ideo praevidentur a Deo quia sunt futuri.

Et quamvis nos eandem Dei praescientiam falsificare non possimus, tamen omittendo tales actus possemus facere ut Deus ab aeterno non habuisset hanc scientiam sed oppositam, ideoque necessitas quae ex tali Dei praescientia oritur non est antecedens sed consequens nec tollit libertatem nostrorum actuum. Ita enim visio illa Beatifica, qua Christus praevidit in Verbo omnes suos actus futuros, praesupposuit hanc futuritionem eorundem, cum non ideo futuri fuerint, quia ipsa illos praevidit, sed ideo praevidit quia erant futuri et potuisset illos omittendo facere, ut praevidentia eadem non foret. Et proinde illa necessitas quae ex tali visione Beatifica oritur, non est antecedens sed consequens et non tollit libertatem. Dici tamen potest melius, quia licet Christus omnes suos actus futuros praescierit, non tamen certum est illos praescivisse per visionem Beatificam, cum praescire illos potuerit per aliam scientiam infusam a visione Beatifica distinctam prout aliqui docent. 9

Objectio. Christus non modo praevidit vaticinia in sacris paginis de se facta, quod nemo negare potest, sed etiam operatus est cum reflexione ad illa et ex motivo eadem implendi, uti patet ex Math. 26 ubi ad Petrum cum eius captionem vellet impedire dixit quomodo implebuntur scripturae, quia sic oportet fieri et ex illo Joan. 19 sciens Jesus, quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura dixit: Sitio. Et ex illo Lucae ~~...~~ 24: necesse est impleri omnia, quae scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me, quo facto talis cognitio vaticiniorum de se factorum fuit directiva

253 actum Christi et tenebat se ex parte actus in illos et qui ter non fuit impedibilis cum actus non possit impediri per ... si ante hoc est verum, hoc ipso tales actus fuerunt amplius liberi. Resp. dist. nego ant. quo ad 2dum membrum. nego satis ... adductis testimoniis, nam quod ad ... attinet, licet Christus petrum non vellet ne frustra conaretur impedire, quod certo futurum ... scripturae praedictione in ... Cognosco quae Christus ... fuit ... actum Christi ... aliquod illorum ... ut impleretur scriptura, n vero passus est ... factum est ut impleretur scriptura ... asseritur quod Christus ... implendi ... loco illud solum significat ... ipse ut impleretur scriptura, n vero quod Christus operatus sit ex hoc ipso motivo ut scriptura impleretur.

Obj. 3 Christus ipse multas ex suis actionibus praedixit: quo saltem illae posita tali praedictione fuerunt necessaria cum nec ... nec mutare potuerit amplius suas praedictiones nec efficere illas falsas. Et hoc ... simili argumento probari quod nec Deus ad extra operetur libere quidquam horum quae futura praedixit. R. ... con: quod saltem illa fuerunt necessaria ... Con: ... antecedente nego. ... Christus ... et facere ut contrarium pariter cognovisset ac praedixisset, et de facto hoc etiam quod oppositum fore cognovit et praedixit quia hoc erat facturus. ... non hoc fecit, quia ... cognovisset et praedixit. quare necessaria illa erant ... non antecedens.

Obj. 4. Christus in primo statim instanti suae existentiae statuit 11
facere, quidquid per totam reliquam vitam erat facturus nec poterat
retractare, quod semel decreverat, alias voluntas ejus fuisset
mutabilis, quod ipsi non convenit: ergo quamvis forte immutabile
decretum sive propositum Christi fuerit liberum, nullae tamen ex sequentibus
deinceps actionibus fuit libera formaliter et immediate sed ad summum
mediate ac denominative, in quantum scilicet ab [illegible] sequebantur
ex primo illo decreto immediate ac formaliter libero, qualiter liberi
sunt actus nostri externi ab alio interno imperati. Resp. negando
quoad 2dum memb. licet enim moraliter fortasse impossibile
fuerit, ut Christus quod semel propositum aliquid faciendi
immutaret. tamen non probatur id fuisse impossibile etiam physice.

Dices si Christus quod semel decrevit postea retractasset 12
retractasset illud novo aliquo et antea non praeviso motivo
superveniente, vel manentibus iisdem motivis: neutrum potest dici:
non primum quia hoc ignorantiam argueret ipsi Christo. neque 2dum quia
argumento id esset levitatis ac inconstantiae: ergo. Resp. negando consequentiam
et dico quod retractare physice potuisset suum decretum seu
propositum etiam manentibus iisdem motivis: quia sicut in primo
instanti illis non obstantibus potuisset decernere oppositum illius
quod de facto decrevit, ita potuisset id facere in sequentibus actibus
idcirco fuisset haec inconstantia aut levitas aliqua vitu
perabilis ac Christo physice repugnans, si illa tantum qua voluntas
bona mutasset in malam, quod hic non accidisset

Obj. 5to Christus ratione visionis beatificae fuit necessitatus ad amandum 13
Deum non quomodocunque, sed summa qua potuit intensione, ergo etiam
fuit necessitatus ad suam voluntatem perfectissime conformandam in
omnibus beneplacitis divinae, ita ut semper faceret id, quod Deo magis
placere intelligeret: atqui praeter cum id est optime intelligerit

Quid Deus in quacunque demum occasione fieri à se magis vellet, hoc ipso fuit nessitatus ad illud faciendum. Et proinde nulla denique actione fuit liber libertate indifferentiæ ad hanc obiectionem Responsio patebit ex dicendis in art. 2.
art. 2. an Chrus liber etiam fuerit ad moriendum pro nobis, et quomodo hæc libertas et simul impeccabilitas possit conciliari cum præcepto moriendi ipsi imposito.

Articulus 2dus

An Chrus liber etiam fuerit ad morien-dum pro nobis. et quomodo hæc libertas et simul impeccabilitas possit conciliari cum præcepto moriendi ipsi imposito.

13 Dicendum imo Chrus fuit liber etiam ad moriendum pro nobis. Ita Cois ac certa, et colligitur ex testimoniis scripturæ nam Isaiæ 53. ubi etiam de Chro dicitur oblatus est quia ipse voluit, et cum Chrus de seipso dicit: ego pono animam meam nemo tollet eam a me, sed ego pono eam à meipso, et potestatem habeo ponendi eam. Item ex illo Apli ad Hebreos 12. qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem confusione contempta. constat quoque ex SS. PP. S. Chrysost. Homil. 28 in hunc ultimum locum de Chro loquens ait: licebat ipsi nihil perpeti nisi voluisset: potestatem habuisset si voluisset, Crucem non adire. S. Leo serm. 2 de pass. cap. 2 quidquid Dno illusionis, ait, et contumeliæ, quidquid vexationis et pœnæ intulit furor impiorum non de necessitate tolleratum, sed voluntate susceptum ...

Similia habet alii S. PP. Ratio vero est quia Christus morte nos
redemit, atque pro nobis satisfecit, meritus que est, quod ~~dolum~~ cum
de ratione operis tum satisfactorii tum meritorii sit libertas
et quidem indifferentiae, Christus fuit liber enim ad moriendum libertate quidem
libertate indifferentiae.

Dicendum 2. Idem licet Christus simul enim habuit praeceptum 16.
aliquod moriendi. ita rursum Communis ac certa. Probatur Primo ex
Scriptura. Sic enim ad Philippenses 2. dicit Apostolus: humi-
liavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis.
et ad Romanos 5. sicut per unius inobedientiam peccatores constituti
sunt multi, ita per unius obedientiam iusti constituuntur multi: obedientia
autem supponit praeceptum. Probatur. Rursus Joan. 10. Cum Christus
dixisset: ego pono animam meam, subiecit: hoc mandatum accepi
a patre meo. et Cap. 14 de imminente passione sua loquens
ait: sicut mandatum dedit mihi pater, sic facio. denique psal. 39
dicit: Sacrificium et oblationem noluisti, aures autem perfecisti
mihi: holocaustum et pro peccato non postulasti: tunc dixi Ecce venio.
In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus
meus volui, et legem tuam in medio cordis mei. quem locum
Apostolus ad Hebreos 10. applicat Christo velut in ejus persona dictum.
quasi dicat ipse in primo suo in hunc mundum ingressu a Deo
legem acceperit, ut ipse loco Holocaustorum veteris testamenti
fieret pro nobis sacrificium, seu, ut traderet semetipsum pro
nobis oblationem et hostiam Deo, ut idem Apostolus loquitur ad Ephesios 5.
id ipsum enim a patrum et theologorum consensu confirmatur. Congruentiam
autem praecepti Christo impositi et obedientiae ob nostram redemptionem
exercitae assignat S. Thom. quaest 47. art. 2 praecipue hanc,
ab Apostolo quoque ad Romanos 5. indicatam: dicens: quia hoc
conveniebat justificationi humanae, ut sicut per unius hominis inobedientiam
peccatores constituti sunt multi, ita per unius hominis obedientiam justi
constituerentur multi.

17 His autem ex duabus conclusionibus per se consequens est, non repugnare inter se libertatem cum praecepto moriendi et simul suppositam impeccabilitatem Christi, quam illi convenire vidimus in ultimo articulo praecedentis quaestionis. Quo pacto autem libertas Christi cum praecepto moriendi conciliari inter se possint, minime inter se conveniunt theologi putantque aliqui stare unam ex inter gravissimas, quae in theologia occurrunt difficultates, idque ob rationem supra indicatam, nam ad libertatem Christi requirebatur, ut posset non satisfacere pro nobis: hoc autem videtur quippe impossibile supposito praecepto, eoque agendo contra praeceptum obligans peccasset, peccare autem non potuisset. Aliis videtur rem hanc non adeo difficulter enodari posse per ea quae diximus quaest. 4. art. 4. num. 53. de Christi obligatione ex rigorosa iustitia ad satisfaciendum pro nobis.

18 Porro ad hunc finem notandum est, a theologis duplicis generis praecepta considerari, rigorosa scilicet et minus rigorosa. Per rigorosum praeceptum intelligunt illud, quod obligat sub culpa et poena. Per minus rigorosum intelligunt quod non obligat sub culpa, sed tantum sub poena vel quasi poena seu privatione boni alias conferendi, si contingeret illud praeceptum observari.

19 In concilianda libertate Christi cum praecepto minus rigoroso non est specialis difficultas saltem in impeccabilitate Christi, de qua sola in praesenti laboramus; quia etsi Christus praeceptum tale minus rigorosum non impleverit, non tamen peccasset. Quare etsi Christus sit impeccabilis, tamen non est ratio ex hoc capite, cur non potuerit nolle praeceptum illud implere, et consequenter non est ex hoc capite ratio cur non fuerit liber ad implendum et non implendum tale praeceptum. Dixi saltem in impeccabilitate Christi, quia alio ex capite est fortassis et difficultas iuxta scilicet ex eo quod praeceptum minus rigorosum non videatur opponi ac simpliciter praeceptum nec differre a vero consilio, nec sufficere ad fundanda

intrinseca simpliciter tale. 2.° ex eo, quod cum Christus ratione visionis
Beatificae quam semper habuit, necessitatus fuerit ad diligendum amore
Dei non qualemcunque sed intensissimum, quem poterat elicere
videtur hoc ipso fuisse necessitatus ad conferendum omne maius beneplacitum
Dei, et consequenter etiam ad implendum omne praeceptum Dei etiam minus
rigorosum, cum hoc includere videatur vel supponere maius
Dei beneplacitum circa id, quod praecipitur, quam circa
oppositum, unde tota difficultas solum est in eo, utrum sustineri
an et quomodo praeceptum etiam rigorosum semel posito bene, quod hoc aliunde
non repugnaverit Christo, de quo postea: conciliari potest cum
libertate ac simul impeccabilitate Christi.

Dicendum 3.° si Christus habuit praeceptum rigorosum moriendi 20.
stante hoc et in sensu composito cum illo non fuit liber ac proxime
liber sed necessitatus ad hoc ut subiret mortem saltem quo ad substantiam
acceptam. Est communis saltem illorum, qui admittunt Christum esse ~~impossibile~~
absolute impeccabilem. Ratio est clara, quia si Christus stante hoc
praecepto rigoroso noluisset subire mortem, peccasset. Fuit autem impossibile
ut peccaret, ergo hoc ipso fuit impossibile, ut stante hoc praecepto
rigoroso nollet mori, et consequenter non fuit liber sed necessitatus ut subiret
mortem acceptam quo ad substantiam.

Dices 2.do si praeceptum rigorosum Christo impositum tantum se
extendit ad substantiam mortis et non etiam ad circumstantias sicut et ad speciem ordinis
ad tempus, loci vel etiam ad species actus interni quo mors erat acceptanda
ex tali vel tali motivo tanta vel minore intensione etc. tunc stante
etiam praecepto rigoroso mortis adhuc fuit libera Christo saltem quo ad
circumstantias. Est sermo communis. Ratio patet quia hoc ipso quod [illegible]
tales circumstantiae, Christo non fuissent per praeceptum restrictae, non peccasset
Christus eligendo non has sed alias quaslibet circumstantias mortis elegisset et
qualiter ratione praecepti et impeccabilitatis non fuit necessitatus sed liber
ad eligendas huiusmodi circumstantias mortis.

259 Dices 5to. Sive mors rigorose Chro fuerit præcepta quoad substantiam tñ, sive etiam quoad circumstantias, potuit tamen ipsi esse libera saltem mediate ac denominative, siquidem ipsum præceptum rigorosum libere, quia fieri potuit, acceptavit. Ita etiam Romani. Ratio est, quia licet supposito præcepto rigoroso moriendi et in sensu composito cum illo Chrus non fuerit amplius prime ac formaliter liber ob necessitatem ad illud implendum, tamen quia tota illa necessitas et præceptum hanc inducens fundatum fuisset ponitur in antecedente alio actu Chri immediate ac formaliter libero, quo scilicet præceptum tale ipsemet petiit, vel alias libere eidem illud consensit, hoc ipso mors et voluntas moriendi præceptum hoc completi fuit libera saltem mediate ac denominative: eo proportionaliter facto, quo actus alii externi, licet posito actu interno voluntatis efficaciter illos imperante, non sint liberi formaliter et immediate liberi tamen sunt mediate ac denominative, in quantum scilicet libere fuit elicitus actus ille internus, à quo actus externi dependenter et efficaciter imperantur.

2B. Dices 6. etiam posito ad præceptum rigorosum moriendi Chro potuit mors esse libera non quidem in sensu composito cum præcepto, sed tamen in sensu diviso, in quantum scilicet adhuc ipsi potuit esse liberum ut ab illo præcepto se liberaret petendo à Deo dispensationem in illo. Ita Corduba. Ratio est quia sicut Deus permittere potuit ipsius Chri arbitrio ut præceptum rigorosum moriendi illi imponeretur vel non, ita potuerat etiam ipsi permittere liberum ut post impositum etiam præceptum, relaxationem illius peteret vel non, eratque Deus ex paratus ad præceptum illud rursus relaxandum, si Chrus id petiisset, quo casu si Chrus præcepti talis relaxatione non petita mori voluisset, fuisset ipsi et voluntas moriendi, et actualis prosecutio ejus non immediate quidem ac formaliter necessaria mediate tamen ac denominative adhuc libera, idque non tantum ipsi in petitione

Petitionem libera hinc præcepti v. liberum quenam illum, to em. fter libera voltae ñ petendi relaxatio., seu dispensatione in eodem præcepto hinc denique.

Dicendum ultimo si Christus præceptum rigorosum moriendi accepisset illud implendo ñ tum exercuisset actum obedientiæ proprie ac rigorosæ talis, to em per eundem satisfacere pro nobis et mereri potuisset, hæc præcipue conclusio contra se ñ paucos et adversos, qui ex hoc præcipue capite negant Christum habuisse præceptum rigorosum, eoque ad quatenus v sibi imponi præceptum petiisset et impositum noluisset relaxari, etsi fuissent liberi, tamen ñ fuissent actus obedientiæ, ut pote ñ præcepti, actus vero subsequentes quatenus scilicet post ad præcepti impositionem et ex mandato illius idem præceptum implere voluisset, atque reipsa implevisset quamvis fuissent actus obedientiæ, ñ tamen fuissent liberi. Ratio vero conclusionis est. quia etsi voltas moriendi post præceptum et ipsa mortis passio ñ fuisset immediate ac formaliter libera, to necessaria fuisset, tamen libera mediate, denominative et in sua causa, quia tota illa necessitas fuisset orta ex actibus Christi liberrimis, quibus scilicet præceptum sibi imponi voluisset et noluisset relaxari. atqui ad vim merendi et satisfaciendi ñ requiritur necessario libertas formalis ac immediata ipsius actus meritorii v. satisfactorii, ed sufficit mediata ac in sua causa: ergo em voltas moriendi præceptum hoc consequens et ipsa perpessio mortis, qui fuissent actus obedientiæ proprissime tales simul esse potuissent meritorii v satisfactorii. Mi patet ex nostris actibus externis efficaciter ab alio interno libero imperatis qui licet ñ sint immediate ac formaliter liberi, tamen quia liberi sunt saltem denominative ac mediate, et simul conformes vel disformes legi externæ, ut pote quæ ñ internis tum to em externi actus nobis v. præcipiuntur cum promissione præmii v prohibentur sub comminatione pœnæ

261

Vere enim ipsi sunt meritorii et demeritorii, quamvis in ratione meriti et demeriti innata connexione sententia accepti una cum actu interno non mereantur aliud et maius praemium et supplicium, quam quod et quantum meretur solus actus internus. Et hoc ipsum enim fateri debent illi qui negant praeceptum rigorosum; nam enim iuxta ipsos Christi actus externi, quibus se flagellationi, cruci et tormentis aliis subiecit, ipsaque eius cruciatuum ac mortis perpessio fuerunt aliquid meritorium et servierunt ad nostram redemptionem, quamvis non fuerint actus formaliter et immediate liberi, sed mediate tantum et denominative, in quantum dependebant ab actibus internis formaliter ac immediate liberis, si hoc est verum de actibus externis, idem dici potest de internis praeceptum rigorosum subsequentibus.

Nec enim quidquam incommodi habet, quod Christus per actus illos internos praeceptum subsequentes non esset meritus aliud et maius praemium quam quod et quantum meritus esset per actus suos praeceptum antecedentes, quia enim si actus subsequentes subsequentes quoque fuissent immediate ac formaliter liberi, tamen Christus per eosdem nec aliud nec maius praemium fuisset meritus, quam per solos actus antecedentes, cum per quemlibet actum meritus sit omne praemium, quare si aliunde non repugnat Christo praeceptum rigorosum, de quo mox videbimus, non est cur tali ipsi imposito denegetur ex hoc capite, quod sic non possit salvari Christi obedientiae libertas sufficiens ad hoc ut dici possit eum obedientia sua meruisse aliquid et pro nobis satisfecisse.

Obiicies contra ultimam responsionem, ex hac responsione sequeretur, quod licet in statu naturae lapsae nec ad bonum nec ad malum daretur amplius libertas a necessitate, ...

sed ttm à coactione, tn mereri adhuc possemus ac demereri, ergo licet actus nostri immediate ac formaliter liberi esse non possint, iidem tn essent liberi saltem mediate ac in sua causa, sicut in peccato originali, in cuius poenam adempta de facto nobis est immediata libertas indifferentiae prout Calvini contendunt, consequens autem admitti non potest, ergo. Resp. argumentum hoc solvendum esse ipsis adversariis, qui possunt omnes contendere dicunt quod omnes actus externi et bonae et mali possibiles, meritorii ac demeritorii, quamvis non sint mediate ac formaliter liberi sunt mediate tn ac denominative. Item quod si quis se inebriaverit praevidens quod in ebrietate commissurus sit homicidium, non ttm ebrietas sed homicidium est formaliter peccatum ac demeritorium; quo ipso eandem contra illos vim habet propositum argumentum, quae contra nos ambos igitur. Respondeo, quod licet ad rationem meriti vel demeriti sufficiat aliquo libertas media, quando haec fundatur in actu alio immediate ac formaliter libero, eodemque physice ac substantialiter proprio ipsius operantis, non tn sufficiat, quando fundatur in actu alio immediate ac formaliter libero, non tn physice ac substantialiter, sed ttm morali proprio operantis, physice autem alieno, quali respectu nostri erat peccatum Adami: unde nego sequelam.

Obiicies 3o. Si libertas obedientiae involvit essentialiter eam libertatem actus antecedentis quo Christus vel praeceptum rigorum imponi sibi petiisset vel eiusdem relaxationem petere noluisset, etiam meritum eiusdem obedientiae involvit essentialiter meritum eiusdem actus antecedentis, consequens admitti non potest. Maior patet. Min. prob. quia ex hoc sequeretur quod Deus praecipiendo Christo mortem meritoriam merito obedientiae, hoc ipso eidem praecepisset etiam alterum illum actum praecedentem quo idem Christus praeceptum moriendi petiisset, vel noluisset relaxari: consequens autem est falsum, alias idem sequeretur, rediret tota difficultas de illo actu antecedente quando 26.

Hic scilicet plusset esse liber ac meritorius stante praecepto rigoroso de eodem dicendo: Resp. nego min: ad probationem nego maiorem, quia ut simpliciter ac proprie etiam dicatur Deus Christo praecepisse opera meritoria, non requiritur ut praeceperit ipsi opera meritoria formaliter accepta, ita scilicet ut praeceptum caderet super omnia constitutiva operis meritorii qua talis, sed sufficit modo ipsi praeceperit opera meritoria specificative accepta sive illud, quod ex hypothesi alterius actus antecedentis fuit meritorium, quamvis ipsi non praeceperit actu illud antecedens meritorium, per quem mors in ratione operis meritorii formaliter fuit constituta; sicut quod Deus nobis praecipit actus liberos ac meritorios, praecipit nobis omnia, quae partialiter constituunt actum meritorium ac liberum formale, cum inter ista sit etiam decretum Dei indifferens, et cetera constitutiva actus omni [illegible] quae tamen utique non omnia nobis a Deo praecipiuntur.

Articulus 3tius

An Christus re ipsa habuerit praeceptum Rigorosum moriendi.

Hactenus vidimus illud tantum, an et quo pacto Christus potuisset esse liber ad moriendum, posito quod praeceptum rigorosum moriendi acceperit; iam videndum est an reipsa acceperit tale rigorosum praeceptum.

27 Dicendum. Christus proculdubio accepit praeceptum moriendi rigorosum. Ita Suarez, Vasquez, Valentia, Lugo disp. 26 sect. 8 num. 101 ceterique auctores nostrae Societatis communiter, imo etiam ex ceteris scholis Thomistae et Scotistae: fere omnes.

Unde enim opposita, quam Lugo citato loco vocat singularem, quam tenent quidam antiqui et ex recentioribus Esparza aliique recentiores. Ratio ejus: est, quia ex una parte possibile non repugnabat respectu Christi praeceptum moriendi rigorosum et quidem solida libertate exigente ad meritum obedientia sufficiente. Et ex altera parte illo admisso magis proprie accipiuntur textus Scriptura de praecepto moriendi Christo imposito et obedientia exercita: ergo possibile Christus de facto habuit tale praeceptum: consequentia nec ab adversariis negatur. Antecedens vero quo ad primum membrum probatur ex omnis negative, quia scilicet non potest ostendi repugnantia talis praecepti cum persona et impeccabilitate Christi vel cum libertate exigente ad meritum sufficiente. Secunda pars positive, quia uti patet ex disp. 43, sect. 3. discurrit, voluntas Christi humana non erat sibi ipsi regula proxima actuum cum haberet superiorem a quo posset dirigi et gubernari: ergo Christus secundum hanc voluntatem humanam poterat a superiore recipere tales regulas proximas actuum, ut ad honestatem morum necessarium erat, sive se conformare. Rursum Christus ut homo subjectus erat patri, cum sit creatura et quidem subjectus illi erat non quomodocunque, sed ut creatura rationalis et libera libertate creata, quae enim subjici poterat legibus ipsius cum subjectio propria creaturae rationalis et libere sit ut subdatur praecepto superioris, quam ipsa de causa S. Thomas docet Christum ut hominem subjectum fuisse legi aeternae, ac caeteri quoque Theologi communiter docent, eundem fuisse omnino obligatum praeceptis legis naturalis. Jam vero quod talis obligatio non repugnat libertati ad meritum obedientiae sufficienti, colligi satis potest ex dictis in articulo praecedente.

Idem antecedens probatur quo ad secundum membrum: quia omnis, qui simul adversarii ventate illius agnoscere videntur, dum dicunt praeceptum minus rigorosum esse minus proprie dictum praeceptum. Si ergo respectu Christi admittitur praeceptum solummodo minus rigorosum, minus proprie solvuntur Scripturae testimonia. 8.

265.
Quibus mentio fit de praecepto homo imposito et de obedientiae Respondente. Dein quamvis in humanis dentur aliquae leges quae videntur esse mere poenales, uti patet ex institutis variorum Religiosorum ordinum, quorum regulae obligant sub poena, quia hoc ipso omnes illae obligent sub culpa, tamen uti Suar. lib. 5. de legibus cap. 22, optime observat et ostendit, illae ipsae leges per traducunt aliquam obligationem in genere, non quidem absolute ad rem immediate ac directe per illas praeceptam, sed tantum conditionate ad subeundam poenam ex hypothesi quod subditus rem immediate ac directe sibi praeceptam non fuerit executus: sicut votum poenale, quo quis se obligat dare Eleemosynam si postea iterum luserit, non obligat quidem illum absolute sub culpa ut non ludat amplius, sed tantum sub poena dandi Eleemosynam promissam ad hanc ipsam tamen poenam subeundam se ex hypothesi quod luserit, obligat eum sub culpa. quod si autem praeceptum nullo modo non obliget absolute ad praestandam rem immediate ac directe praeceptam, sed neque ad poenam subeundam ex hypothesi quod res praecepta non sit executa, simpliciter ac proprie omnino non erit praeceptum. quare si homo omnino nulla habuit obligationem sub culpa neque ad moriendum neque ad subeundam certam poenam si non moreretur, omnino non habuit praeceptum proprie ac simpliciter tale. si vero quidem habuisset obligationem aliquam sub culpa saltem conditionatam scilicet ad subeundam poenam, si mori nollet iam hoc ipso habuisset saltem aliquod praeceptum rigorosum, quo admisso convenienter dicitur quod habuerit praeceptum rigorosum absolute illum obligans etiam ad moriendum.

29 Confirmatur quia praeceptum nulla omnino obligatione etiam in genere seu sub culpa non videtur sufficienter distingui a mero consilio; nec enim in alio consisteret posset praeceptum talem magis rigorosum quam in eo, quod Deus hoc diriget ad

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ad aliquid faciendum, cujus manifestaret suum indicium, quo indicat
id esse melius, imo et sua voluntate de eo magis propensa, seu maius
suum beneplacitum indicaret. hoc autem totum convenit cum consilio
quare dicendum nostro esse videtur, praeceptum, quatenus a consilio
distinguitur, dicere insuper voluntatem superioris, qua velit subditum
obligatum vel absolute ad faciendum id quod praecipit vel
saltem conditionate ad subeundam poenam, si id non fecerit. et per hoc
ipsum videtur apostolus in epistola ad Corinth. 7. distinguere praeceptum
a Consilio; cum enim diceret: de virginibus praeceptum domini non
habeo, consilium autem do, subdit inferius: qui statuit
in corde suo non habens necessitatem; scilicet quam praeceptum induxit,
potestatem autem suae voluntatis, scilicet aliquid id, quod consuluit, puta
servandi virginitatem, quare si eum Christus non habuisset praeceptum
moriendi inducens ullam obligationem vel conditionatam seu sub culpa
proprie ac simpliciter non habuisset praeceptum moriendi, sed tantum consilium.

Nec dicas, praeceptum provenire a superiore qua tali, non item 30
consilium, seu, te superiorem aliquid praecipere subdito, quod illi
maius suum beneplacitum insinuat qua superior, te vero consulere
quod eidem maius suum beneplacitum insinuat non qua superior
sed qualiscumque et quasi aequalis. contra enim est, quia hoc ipsum non satis
est explicabile, quod et per quid Deus censeri possit maius suum
beneplacitum insinuare alicui qua superior, eidem et quod non qualis,
nisi dicatur, quod prius faciat, quod ipsum subditum ad aliquid
velit esse obligatum, posterius vero, quod non vult ipsum esse
obligatum.

31.
Nec rursum dicas, praeceptum magis rigorosum a mero consilio differre
per hoc, quod illud consistat in tali intimatione maioris beneplaciti
ut simul conjuncta sit cum comminatione poenae seu privationis boni
aliter debiti, vel cum indebiti alias, et tum conferendi tantum sub
conditione praecepti adimpleti; merum autem consilium consistat in
sola intimatione maioris beneplaciti sine rigorosa comminatione

Contra ē, quia cum Consilium possit esse conjunctum cum tali Consinuaōe sicut enim aequalis aequali et inferior superiori, ita cum superior inferiori possit aliquid ita gulere seu intimare ipsi majus suum beneplacitum, ut simul ipsi denunciet, quod si majus suum beneplacitum impleverit, atque ita Consilium suum fuerit secutus, collaturus ipsi sit hoc vel illud bonum alias indebitum et quod alias collaturus sit ipsi id non sit, si non impleverit majus illud suum beneplacitum, imo de facto Deus ita nobis consuluit sq. virginitatē, ut simul denunciet, quod si illa servaverimus, collaturus sit nobis certos aliquos favores non collaturus si hoc ejus Consilium non fuerimus secuti, plurali obiecit:

Solvuntur obiectiones

32. Obj. 1mo S. Chrys. Hom: 59. in Joanne docet, Mandatum ponendi pro nobis āam Christo impositum non fuisse aliud quam majus beneplacitum patris, non verō proprie dictum praeceptum nam ut ibidem ait, praecepto opus fuisset, quia attinebat illum dicere: a me ipso pono; qui enim a seipso ponit, nihil opus habet praecepto. Idem Homil: 75 in Joan: explicans illa verba sicut ego patris mei praecepta servavi ait. Humano modo loquitur, non enim Legislatorem legi subditum esse oportebat. similiter, Theophilactus haec ipsa verba exponens ait: non enim qui omnis ē legis lator mandatis obnoxius ē. et illud: sicut Mandatum dedit mihi pater sic facio. ita exponit: quod placitum ē illi et decretum ab eo. suscipio et perficio et infra: Mandatum dedi, hoc ē volui, et ita approbavit.

Atque ita etiam alii patres Graeci. ex Latinis patribus S. August. in libro 83 quaest. quaest. 80. dicit. Christum passionem sponte ostendit quod ipsam nulla necessitate sed propria voluntate suscepisse. Idem dicit S. Leo serm. 2. de passione cap. 2. quod si verum non esset, si Christus habuisset praeceptum rigorosum moriendi: quod tale non habuit.

Respondeo quod sit nobis opponendo patribus iis dis autoritatem aliorum patrum maxime Latinorum et inter hos etiam Augustini nobis obiecti, qui in Lib. contra serm. arianorum cap. 4 ad argumentum, quo Ariani ex praecepto Christo imposito inferebant, illum esse minorem patre Respondit, quod Christus non tantum servus est quia natura aequalis est patri, sed etiam homo, quia natura maior est pater, cuius etiam non tantum pater sed Deus est. quibus verbis non tantum non negat respectu Christi praeceptum rigorosum sed etiam, rationem huius dat valde efficacem scilicet, quia Deus Christi secundum humanitatem acceptam Deus est, et consequenter est servus illius. servus autem Domino praecipienti subiicitur. Respondeo Patres Graecos, quando negabant Christo fuisse impositum a patre praeceptum fecisse id pariter contra Arianos, qui ex tali praecepto inferebant Christum patre esse minorem, nec eiusdem naturae cum illo; quod ut illi evitarent, negabant praeceptum impositum fuisse Christo ratione ut Deo; quamvis non negarent impositum fuisse praeceptum ut homini, quia prius illud iam sufficiebat ad salvandam Christi secundum naturam divinam acceptam aequalitatem cum patre; atque ita ad infirmandum argumentum haereticorum. atque in hoc sensu loquitur etiam Chrysost. et Theophyl. colligitur etiam ex ipsa ratione qua assertionem suam videbant, dum ex eo capite negarunt, praeceptum habuisse Christum, quia ipsemet erat legislator supremus et verbum omnia patris quibus intelligens est imo ipsa patris sapientia, quod certe cadit in Christum dumtaxat hoc sed ut Deum ?

269 Quod vero dicunt, Christum non acceptasse propria voluntate mortem, et potuisse non mori si voluisset, satis id salvatur per hoc quod dicatur, Christum praeceptum moriendi libere acceptasse, vel etiam petiisse, nec illud relaxari sibi voluisse. quod si vero unus vel alter ex patribus neque hanc neque aliam explicationem admitteret, non deberet laborandum, quia magis curandum est, ut scripturae verba proprie accipiantur, quae dici possunt, quam ut salventur proprie dicta quaelibet patrum quorumcumque.

33 Obiicitur: praeceptum rigorosum universim dicit vim eam coactivam, ideoque nullus potest ponere legem, nisi qui habet potestatem coactivam, vi cuius superior potest efficaciter inducere ad observationem legis. ergo solus ille capax est praecepti rigorosi, qui subiectus est virtuti coactivae: hoc autem Christo repugnat. ergo. confirmatur: si Christus habuisset praeceptum rigorosum moriendi, debuisset praeceptum illud habere sibi annexam comminationem culpae et poenae incurrendae in hypothesi, quod illud Christus violaret, et proinde Deus imponendo Christo praeceptum debuisset dicere: volo ut hoc facias sub quo id non feceris eris meus inimicus, vel eris apud me reus culpae ac poenae seu dignus odio et poena. hoc autem vel simile quid Deus non potuit dicere Christo. ergo non potuit illi imponere praeceptum rigorosum. maior patet, quia personae praeceptum rigorosum, saltem quod graviter obligat, differt a non rigoroso quod illud habeat annexam sibi ~~tale~~ talem comminationem, non item hoc etc.

Mi: vero pt; quia impossibile fuit, ut Mosy faceret opposita et impossibile pariter fuit, ut fieret inimicus Dei sine digno odio et poena: quo impossibile enim fuit, ut Deus Ars faceret dicta cominatione, alias eidem sub conditione impossibili minatus eet malum impossibile, si ergo reipsa fecisset, ac si dixisset: volo ut si tu feceris aliquid tibi impossibile dignus evadas malo respectu tui pariter impossibili.

Responderi pt imo. nego ant. univer acceptum; licet enim praecepta rigorosa, quae respectu nostri dantur in via, habeant sibi annexam vim coactivam, tn. uti suarez hic disp: 43 sect. 1a observat, de ratione praecepti tantum est vis directiva in cognitionem, ut faciat actum aliquem esse necessarium ad rectitudinem et honestatem virtutis, ergo per praeceptum per se solum intendatur moralis determinatio et directio voluntatis subditi ad actus morales facta per intimationem voluntatis superioris inducentis obligationem. vis autem coactiva cominationem poenae respiciens non per se ac simpliciter necessaria est ad praeceptum sed ad summum pertinet ad illud exterius, et accomodatum timenti capacitati illius, cui imponitur praeceptum. unde si hic non est capax transgressionis nulla enim cominatione poenae indiget, ideoque in eodem habere pt locum praeceptum quoad vim directivam sine coactiva.

Rderi pt 2do cum eodem suar: dist. ant. praeceptum rigorosum 35.
ht vim coactivam se formaliter ~ saltem virtualiter et aequivalenter trans: semper formaliter nego ant. praeceptum dicitur formaliter habere vim coactivam, quo semper annexa cominatione poenae subditum movere pt ut hic se invitus saltem ex timore ejusdem poenae facere omnino velit quod praecipitur.

271
36. Virtualiter autem et aequivalenter illa vim coactivam continet, quo voluntas superioris subdito sic intimatur, ut ipsi eam sine comminatione aequalis et etiam maior necessitas infereatur eidem voluntati superioris, itaque sua regula sit conformandi quae contra ipsi imponeret per formalem comminationem poenae si praecepto illa esset adiuncta. imponitur autem ipsi haec necessitas per hoc, quod superior subdito significet, velle se, ut actus praeceptus sit ipsi materia necessaria ad rectitudinem et honestatem virtutis; qualis intimatio licet nobis illam necessitatem implendi praeceptum non imponat, quam induceret adiecta formalis comminatio poenae, illam nihilominus imponit, utrò aliunde non potentis facere contra eiusmodi voluntatem superioris sibi intimatam. Atque.
37 Respondeo ad confirmationem nego et dico: Majus debuisset praeceptum habere annexam saltem comminationem poenae vel formaliter vel virtualiter talem Concedo: formaliter talem nego. ad probationem vero dico: etiam praescindendo a comminatione poenae formaliter tali praeceptum rigorosum a non rigoroso sufficienter differre per hoc quod illud dicatur intimatio talis voluntatis superioris, quâ hic velit subdito rem praeceptam esse materiam necessariam ad rectitudinem et honestatem virtutis sive ad charitatem conservandam; praeceptum vero non rigorosum non dicat intimationem talis voluntatis.
38. Dices. superiorem velle ut certa actio subdito sit eidem materia necessaria ad rectitudinem et honestatem virtutis idem esse ac eum velle, ut si subditus actionem talem non posuerit, reus sit culpae et poenae. Sed non potest Deus habere talem voluntatem respectu Christi, cum idem esset ac velle aliquid impossibile sub conditione impossibili; atque haec ipsa volitio esset talis quae

Cominao: qd manet totum argumentum Rdet. Divi Majestas idest virtute et quomodo aequivalentes Consi. fortis nego Majorem reconto. quod si actio aliqua prohibitur cum modo nessaria ad honestatem morum et charitatem servandam, hoc ipso talis esse fit, ut si illa prohibita non poneret, evaderet reus culpae ac poenae. hoc tamen non obstante si quis dicat: volo ut hoc sit prohibito modo nessaria ad honestatem morum, aliud est modum tendendi quam si dicat: volo, ut si hoc non feceris, reus sis culpae ac poenae. 39

Caeterum etsi quaereret simpliciter, uti aliqui faciunt, praeceptum rigorosum universum cum fortes dicere talem actum quo Deus dicat volo ut si hoc non feceris, reus evadas culpae et poenae, vel potius hunc disiunctivum: volo ut vel hoc facias, vel si non feceris, reatum poenae et culpae incurreres: tamen non apparet, quare non tale praeceptum est possibile respectu Christi, quia hoc ipso, quod impossibile sit ut Christus reatum culpae et poenae incurrat, impossibile est ut supposito tali praecepto Christus rem sibi praeceptam non faceret quia tamen impossibilitas non daret sine tali praecepto, ideo quando hoc ipsum servit huiusmodi praeceptum, ut illo posito det in Christo nessitas rei faciendi, quam aliter non daret, adeoque praeceptum tale non est inutile vel nugatorium. nec enim Deus per tale actum praecise vellet aliquid impossibile sub conditione impossibili, sed simul vellet aliquid possibile sub disiunctione tamen, atque idem sub disiunctione ad hoc ipsum serviente, ut illud possibile simul fiat nessarium.

273

40

Obiectio. Dato enim, quod rigorosum praeceptum moriendi fuisset possibile respectu Christi, tamen non erat decens, ut hoc ipsi imponeret. Quia cum ipse aliàs fuerit inclinatissimus ad omnia beneplacita patris implenda, sufficiebat hoc ipsi tanquam filio patris amantissimo indicari, et non erat opus, ut eidem sicut servo, imponeret praeceptum rigorosum. Respondeo nego ant. ad probationem dico, aliud esse quod tale praeceptum non fuerit absolute necessarium, et aliud esse, quod non fuerit decens: multa enim fieri possunt decenter, quin sint necessaria, et ex eo ante quod Christus enim citra praeceptum fuerit inclinatissimus ad beneplacitum patris implendum. Itaque sufficit, quod non fuerit absolute necessarium tale praeceptum: quod non dum sufficit quod non fuerit decens. Adde, quod licet tale praeceptum non fuerit necessarium absolute, ut eis praecepta poneret simpliciter et quodcunque, tamen fuerit necessarium, ut poneret per actum obedientiae proprie ac simpliciter talem, qualem in probatione nostra generationis assendimus difficulter salvari posse in sententia opposita, ergo difficulter salvari posset hoc praeceptum proprie ac simpliciter tale. nec tamen idcirco pater cum Christo egit tanquam cum servo, quia non imposuit illi praeceptum rigorosum, ut eundem per timorem poenae praecepto adnexae compelleret ad beneplacitum suum implendum, sed tantum, ut daret ipsi occasionem exercendi eum actum obedientiae quem ipsum tamen ut poneret, impulsus fuit Christus a summo, quo in patrem ferebatur amore.

Obij. 2do Christus in Scriptura dicitur emisisse votum iuxta
illud Psalmi 21 Vota mea reddam in conspectu timentium eum. §.1
et iuxta illud Psalmi 65 reddam tibi vota mea, quae dis-
tinxerunt labia mea. quae cum ita accipiantur, eaque dicta
sint in persona Christi, ergo Christus non emisit votum proprie dictum
R. tum improprietate, intelligendo per hoc necessitatem prout
docet S. Thomas. quod enim licet dicatur in Scriptura
quod enim licet dicatur in Scriptura emisisse praeceptum et accepisse
obedientiam, possunt tamen accipi pro praecepto et obedientia minus proprie accepti.
R. imo non ita certo constat, de persona Christi dici in Scriptura
quod emiserit votum, sicut dicitur quod habuerit praeceptum et obedientiam
exercuerit, unde magis est certum emisit votum proprie dictum
quam an emiserit praeceptum et exercuerit obedientiam. R. 2 supposito
quod verba illa dicta sint in persona Christi, negatur tamen quod non Christus
possibiliter emiserit vota aliqua quae Deo reddiderit, quia unde ex
parte nihil est, cur non etiam Christus fuerit capax voti proprie dicti,
uti ostendit Suarez tom. 2. de Religione tract. 6. lib. 3 cap. 1.
et ex altera parte admisso tali voto cum respectu Christi magis
proprie salvantur dicta Scripturae testimonia, et praeterea opus
ex voto factum caeteris paribus melius est, quam opus factum sine voto
uti et D. Thomas et fere alii admittunt. unde Suarez
loco citato defendit ut probabilius, quod Christus de facto emiserit
aliqua vota, maxime autem de procurando hominum salute,
et offerendo seipsum in sacrificium pro ipsa Ecclesia. nec
obstat, quod prout S. Thom. sibi opponit, finis voti
sit, ut per illud voluntas in bono magis firmetur,
qui finis cessare videtur in Christo, quia firmitas nec
unitus est voto nec illi spiritualiter. Nam cum possit tendendo
ab illo votum per se sit opus gratiae actu ad laudem Dei.
et ostendendam subiectionem erga illum, et reddens actu

295

Ex voto debitum meliore vi sui motivi. nec rursus obstat quod Christus ipse fuerit adeus? quia hoc non obstante potuit ut homo Deum colere illum adorare, eidem satisfacere igitur aliquid promittere. Cum tamen potuit alia speciali ratione Christum nec habuisse ullum votum nec quippe illegitima cum, ex hoc ipso capite precede est disparitas inter votum et praeceptum respectu Christi. Cum satis ratio specialis non potuit afferri, cur non Christus fuerit capax praecepti eam obligatoria. art. 4. an et quomodo Christus fuerit liber ad actus inaequalis perfectionis.

articulus 4tus

An et quomodo Christus fuerit liber ad actus inaequales perfectionis.

4a Quaestio est: An et quando Christus quando ipsi fuerunt proposita simul obiecta inaequalis bonitatis sive honestatis obiecta eligere libere potuerit id, quod videbatur esse minus bonum relicto altero meliore, sive an et quando Christus fuerit liber ut eliceret aliquando aliquem actum minus perfectum minusque Deo placentem omisso alio perfectiore, ad quem hic et nunc habuisset gratiam sufficientem et prime expeditam. Dico ad quem hic et nunc habuisset gratiam sufficientem et prime expeditam; nam quod non necessario eliciverit actum absolute perfectissimum, quo ipso meliore nequeunt in aliis circumstantiis elicere, supponit extra controversiam esse, cum nequeunt possibiliter elicitus aliquis creatus absolute perfectissimus.

Dicendum Chrus habuit libertatem indifferentiae a necessitate 43
physica ad eliciendum actum circa utrumque bonum relicto alio
perfectiore, quem hic et nunc elicere contempsit. ita Lugo disp. 26
sect. 11. Vallavi. Haunold. aliique recentiores satis communiter nam
veteres theologi Lugone teste parum vel nihil de hac diffi-
cultate attigerunt. contrarium videtur tenere Suarez et aliqui alii.
Ratio conclusionis est, quia haec libertas videtur simpliciter necessaria
in Christo ad salvandam laudabilitatem et vim meritoriam
operum ab ipso elicitorum: ergo illam habuit. consequentia patet. ant.
prob. si Christus non habuisset aliam libertatem, quam habuisset libertatem
indifferentiae ad actus inter se aequales: sed haec libertas non suffi-
ciebat ad laudabilitatem et vim meritoriam operum Christi ergo ad
hanc necessarium fuit, ut haberet libertatem indifferentiae ad actus
etiam inaequales. Min. prob. 1mo a simili. si quis esset physice necessitatus
ut ex pluribus denariis inter se aequalibus daret unum pauperi ob
hoc praecise quod daret denarium A potius quam B. nemo ipsum
diceret dignum laude vel praemio: ergo etiam si quis esset physice
necessitatus ad eliciendum actum A vel B aequalis inter se
bonitatis non mereretur specialem laudem vel praemium ex hoc
praecise, quod eliceret actum A potius quam B. prob. Min. 2do a contrario
si quis in statu perplexitatis ac aliam physice necessitatus esset
ad ponendum alterutrum actum ex duobus, qui videntur ipsi
aequaliter mali, quemlibet ex illis eliceret nec vituperio
dignus esset nec poena, quia quemlibet ex illis eliceret posset
libere posset excusare, et reprehendenti se respondere, non
se alterutrum contempsisse [illegible]: ergo etiam nec laudem nec praemium
mereretur, qui inter duo bona necessario debens unum eligere
eligeret hoc potius quam alterum aeque bonum

Et alii 3 veluti à priori, quia qui inter duos actus aequales bonos alterutrum nesscio qo eit quemcunque illorum voluntate acceptum ponat, per cuius . impedit alterum et consequenter impedit bonum boni quod ponit, nec potest minus boni facere, quam quod facit. sed qui per sua operatione . bonum boni impedit quod ponit, nec minus boni facere potest, quam quod facit non per hoc nullam laudem vel praemium meretur. et confirmatur ex Aristotele qui imo Rhetoricorum Cap. 9. advertit, quod ea solum laudamus. et consequenter praemiamus, quae antequam fierent suaderemus. Cap. vero 3. quod ea solum suademus quae meliora iudicamus, et quae hoc ipso quod suademus supponimus ab altero fieri posse quod solum laudamus et praemiamus quae iudicamus meliora aliis, quae sunt in alterius potestate, et consequenter si quis inter duos actus aequales bonos nescio eligere debens alterutrum, elegisset hunc potius quam alium, non per hoc dignus fuisset laude vel praemio quia nihil fuisset quod esset melius alio in eiusdem potestate posito.

Nec tamen hic inferas quod quis adhuc multominus fuisset dignus laude vel praemio, si amisso actu perfectiore elegisset alium minus perfectum. contra enim est quia licet actus minus perfectus non sit melior alio perfectiore, melior tamen est ~~et non~~ alio adhuc imperfectiore, et multo adhuc magis omissione utriusque. ~~melior tamen e alio adhuc imperfectiore et multo adhuc magis omissione utriusque.~~

44 Dixi tamen in conclusione Christum habuisse libertatem indifferentiae saltem physicam ad eliciendum actum minus perfectum relicto alio perfectiore,

Licet enim aliqui putent eum ad hoc tempus omni libertate morali caruisse plures tamen censent Christum tempore morale necessitatum ad eliciendum ut semper actum perfectiorem, ac primo quidem quia hic est communis sententia Theologorum; quod Christus semper fecerit id quod erat perfectius patrique aeterno magis placens, adeoque quod habuerit necessitatem moralem, tam alias quoque in agente libero ac creato arguere solet magnam necessitatem moralem ad aliquid agendum, quod videlicet maximo longo tempore ac uniformiter id faciat et nunquam faciat oppositum. 2do libertas enim moralis ad eligendum inter actus inaequaliter perfectos ex una parte necessaria non est ad salvandam laudabilitatem ac vim meritoriam operum Christi cum ad hoc sufficiat libertas physica: ex altera vero parte necessitas moralis ad eliciendum semper melius et perfectius videtur magis commendare sanctitatem Christi, debemus autem tribuere Christo sanctitatem quam possumus maximam salva libertate requisita ad laudabilitatem ac meritum sufficiente. 3tio denum quia visio beatifica et amor huic respondens sicut physice necessitat beatos ad nunquam faciendum quod Deo positive displicet, seu ad nunquam peccandum, ita moraliter eos necessitat ad faciendum semper id, quod cognoscunt Deo magis placere, ut ab ipsis fiat, unde cum semper id faciant: quia tamen Christi humanitas Deum semper intuitive viderit et amaverit intensissime prae aliis Sanctis, fuit etiam moraliter necessitata ad faciendum semper id quod videbat Deo magis placere, ut a se fieret. 45.

Ex his autem colliges voluntatem Christi absolutam et efficacem semper fuisse perfecte conformem voluntati divinae uti docet communis Theologorum et colligitur ex scriptura. sic Joan: 4 dicit Christus: Cibus meus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me; et cap. 8 ego quae placida sunt ei facio semper. constat idipsum ex Epistola Papae Agathonis in 6ta Synodo approbata dicentis, operationes duarum in Christo voluntatum non ab invicem contrarias fuisse.

Hoc tn n obstat quo minq in Chro ex (?) fuerit ind em fuerit appetitq quoqz sensitivq quin et voltas quaedam sed inefficax tm aliqmodo contraria volens illi qd pater volebat, ut colligitur ex illo: verumtn n sicut ego volo, sed sicut tu. Nec illo: n mea sed tua voltas fiat. ac item ex illo: si possibile e. transeat a me calix iste, quae iuxta verborum proprietatem et commun patrum interpretatione n tm ad appetitum sensitivum, sed em ad rationale seu voltatem referuntur, hoc inquam n obstat, nam haec voltas Chri solum erat inefficax consistens in simplici quadam displicentia de passione ac morte tanqm afflictiva sensuum et involutione quomodo conditionata ea n patiendi, si ipsi patri ita placeret. cum quo tn optime stabat voltas efficax et absoluta patiendi moriendi qz ob bonum nostrae redemptionis et voltati sui patris. unde em ppie ac simpliciter voltas illa inefficax et conditionata n patiendi n erat contraria et repugnans voltati patris, sed potius iuxta patris voltatem qui volebat Chrum demonstrare rationale horrorem calicis tam amari, ut inde magis constaret tum veritas naturae humanae tum eximia ergo charitas et exemplum, iuxta qd nos in huiusmodi casibq gerere oporteat.

246 Obiicies Chrq ratione summae sanctitatis n tm n fuit capax ullius peccati sed neque imperfectionis moralis, cum enim haec sit quaedam macula moralis, faciens nos aliquomodo reprehensibiles. atqui si elegisset actum minq perfectum vel minus perfectiorem, tam hoc ipso admisisset imperfectionem moralem sicuti nos quando agimq remisse et ponimq actq minq perfectos censemur ex imperfecti morales et aliquare reprehensione digni. R. nego M.

Imperfectio enim moralis li dicitur contrahi, quod quis per omissionem maioris boni facit se minus bene ordinatum ac dispositum ad ultimum finem qualiter in nobis accidit, quod operamur minus perfecte quam possemus, quia per hoc reddimus nos indignos beatitudine illa perfectiore, quam mereri possemus operando perfectius. Christi vero humanitas cum habuerit à primo statim instanti sibi collatam beatitudinem certusque esset de illa neque amittenda nec minuenda per operationes aliquas minus perfectas, adeoque per hanc non reddebat se minus bene dispositum ad ultimum suum finem.

Obiicies 2. Gratia sanctificans est incompossibilis cum peccato mortali, visio beatifica etiam cum veniali; ergo unio hypostatica cum omni actu etiam minus perfecto. Probatur quia si Christus nequidem physicam habuisset potentiam faciendi actum minus perfectum, maior intelligeretur fuisse illius sanctitas. Respondeo nego consequentiam. Gratia enim incompossibilis est cum peccato mortali, quia ipsa est forma faciens nos amicos Dei, peccatum vero mortale est forma faciens nos inimicos Dei; non potest autem idem simul esse amicus et inimicus eiusdem. Visio beatifica etiam veniale excludit quia universim omne peccatum visionem Dei vel excludit simpliciter si est mortale vel saltem ad tempus si est veniale; non potest autem visio actualis stare cum dilatione illius seu actuali impedimento eiusdem saltem ad tempus. Cum vero per talis per alia ostendi potest contrarietas inter unionem hypostaticam et actum minus perfectum humanitatis Christi ad consequentiam. Debet ideo nos Christo tribuere eam maiorem sanctitatem, quam tribuere ipsi possumus salva eiusdem libertate ad merendum sufficienter. Quaestio 11. de meritis Christi an ipse et pro quos aliquid mereri aliquid potuerit et meritis sit Christus.

Quaestio 11^a

De meritis Christi C.

Articulus 1mus

An et per quos actus mereri aliquid potuerit et meritus sit Christus

Dicendum 1mo Christus potuit mereri ac de facto aliquid meruit est ita cum S. Thom. quaest. 19 art. 4. Communis ac certa sententia colligitur ex Scriptura p. ad Philipp. 2. de Christo dicitur humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis, propter quod et Deus exaltavit illum et donavit illi nomen quod est super omne nomen. et ad Hebraeos 2. videmus Jesum per passionem mortis gloria et honore coronatum. et ad Romanos 5. sicut per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita per unius obedientiam iusti constituentur multi quibus et aliis locis indicatur Christum et sibi gloriam et nobis iustificationem meruisse. unde et Tridentinum sess. 6. cap. 7mo Christus dicitur esse causa meritoria nostrae iustificationis. Ratio vero est, quia operibus Christi nihil deerat quod ad rationem meriti requiritur meritum enim in genere est obsequium ab aliquo praestitum alteri, quod eundem movere potest ad retributionem praemii. et quidem ad meritum apud Deum idque condignum ac respiciens praemium theologice supernaturale requiri communiter solet 1mo ut sit actus physicus 2do liber libertate cum indifferentia. 3tio honestus. 4to supernaturalis. 5to elicitus ab homine viatore. 6to ab homine Deo grato.

Ad eum Christus potuit praestare ac prohibiti obsequii aliqua, quae Deum movere poterant ad retributionem et libentia omnis cognitiones; uti de 1ma, 2da. et 3tia per se patet. de 2da ostensum est in quaest. praecedente. de 3tia apparebit ex obiectionibus.

Dicendum 2do Christus meritus est aliquid per omnes et solos actus suos morales liberos, quos usque ad mortem elicuit. ita omnes. Ratio 1mae partis est, quia omnes illi habuerunt conditiones modo descriptas, nec erat ratio, cur per unum potius quam omnes ergo mediis actus mereretur. Ratio 2dae partis est, quia actus qui non sunt liberi non sunt [illegible] morales, non habuerunt omnes conditiones ad rationem meriti requisitas.

Dicendum 3tio Christus a 1mo instanti suae existentiae meritus est continuo usque ad ultimum instans suae vitae, et non ultra. ita communis omnium. quod mereri inceperit 1mo statim instanti suae existentiae Ratio est, quia tunc praeter aliorum hominum morem habuit plenum rationis ac libertatis usum, scientiam quoque infusam et conditiones quas cumque ad meritum requisitas. Velut colligitur ex illo ad Hebraeos 10 ubi apostolus illa verba psalmi 39. in Capite libri Scriptum est de me. ut faciam Deus voluntatem tuam applicat Christo hunc in mundum ingredienti, additque in eadem voluntate, hoc est ex merito origenes, nos esse sanctificatos. quod ante meritus sit usque ad mortem continuo, Ratio est quia totum illud tempus fuit tempus viae seu status merendi; in somno toto illo tempore proxime expeditus ad merendum erat in somno in quo operari poterat saltem per scientiam infusam independenter a phantasia. Demum quod ultra ultimum instans suae vitae nihil amplius meritus sit Ratio est, quia tempus viae una cum tempore huius vitae terminatur. Solum autem tempus viae ex communi theologorum sententia tempus est merendi.

Obj. 4to contra 1mam Concl.: ad meritum requiritur enim status
viatoris; Christus autem nunquam fuit viator, cum semper fuerit
Comprehensor. R. nego ant.: ad rationem dico Christum fuisse via-
torem et Comprehensorem simul, nam uti S. Thom. q. 15.
art. 10 in corpore optime discurrit, aliquis dicitur viator ex eo
quod tendit ad beatitudinem, Comprehensor vero dicitur ex eo, quod beatitudinem
iam obtineat, secundum illud 1ma ad Corinth. 9. sic currite ut
comprehendatis. hominis autem perfecta beatitudo consistit in anima et
Corpore: in anima quidem, quantum ad id, quod est ei proprium, secundum quod
mens videt et fruitur Deo; in corpore vero secundum quod Corpus
resurget spirituale et in virtute et in gloria et in incorruptione
ut dicitur 1ma ad Corinth. 15. Christus autem ante passionem
secundum mentem plene videbat Deum et sic habebat beatitudinem,
quantum ad id quod est proprium animae; sed quantum ad alia deerat beatitudo
quia et anima eius erat passibilis et Corpus passibile et mortale. et
ideo simul erat Comprehensor in quantum habebat beatitudinem
propriam animae et simul viator, in quantum tendebat in beatitudinem secundum
quod ei de beatitudine deerat. ita angelicus D.

5. Obj. 5. contra 2. si Christus meruit per omnes actus liberos ac
morales etiam meruisset per actus liberos et morales mere naturales:
hoc est falsum. R. nego Maj. et suppositum, quod Christus ullum
actum moralem mere naturalem elicuerit, nam uti Lugo docet
disp. 20. sect. 1ma num. 12. [illegible] omnes actus voluntatis liberi
ac morales oriebantur in Christo saltem partialiter ex cognitione
scientiae infusae supernaturalis, quam Christus habuit de [illegible] objecti,

Circa qd actus versabatur, et consequenter omnis actus moralis ac liber
Christi erat supernaturalis.

Obiicies: per contractum Christus per unum actum quem elicuit meruit 6.
omnia et de praemium possidebat, qd nihil amplius meritus est per
sequentes actus, alias sequentibus debitis in praemium dari obligatio,
qd debitum Christo competebat iam antecedenter ratione unius actus, qd
videtur esse absurdum. Resp. dist. Maius meruit e de praemium per
unum actum ut acceptum in cumulo caeterorum omnium per reliquam
eius vitam secuturorum: Con. meruit e de praemium per unum
actum seorsim a reliquis acceptum nego ant. et subdist.
meruit e de praemium in actu, imo Con. eum in actu secundo nego.
licet qualibet actio meritoria Christi de se fuisset sufficiens
ad qd praemium obtinendum, tamen ex divino pacto et ordinatione factum est
ut tota Christi vita ordinaretur ad hoc, quasi per modum unius meriti
in vitae consummati, ideoque dicatur Christus de praemium meruisse quidem
esse in actu imo per quemlibet actum meritorium seorsim
acceptum, non tamen in actu secundo, quia ipse per singulos actus seorsim
et omnes simul ac per modum unius acceptos ad de praemium
ordinavit. 7.

Obiicies 2. Christus saltem in triduo mortis non dum habebat beatitudinem
perfectam, cum tamen non dum haberent gloriam corporis, qd saltem illo
triduo erat adhuc viator et poterat mereri. Resp. nego Con. quia
ut quis censeatur esse viator, non sufficit, qd non dum habeat
beatitudinem perfectam, sed requiritur insuper ut tendat ad illam
sive ut sit adhuc in tali statu, in quo adhuc possit facere aliquid
ad illam obtinendam conducens: talis autem status ex divina
ordinatione non nisi ultra tempus vitae huius se extendit: unde
nec status viae ultra hoc extenditur. 8.

Obiicies ultimo Christus de facto pro nobis orat in Coelo iuxta
illud ad Romanos 8. Christus Jesus qui mortuus est, imo qui et

Resurrexit, qui est ad dextram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. et ima Joan: 2. advocatum habemus apud patrem Jesum Christum. et quia dignus est, qui pro sua reverentia exaudiatur, impetrat etiam nobis quod petit. quo etiam jam meretur nobis, quia dicis impetratio includit aliquid meritum saltem de congruo. R transeant. nego con. Ratio est, quia dicis impetratio Correspondens orationi in statu viae includit aliquod meritum. trans. Correspondens orationi factae extra statum viae. dixi trans. ant. quia aliqui cum suar: existimant quidem Christum etiam nunc pro nobis orare stricte et proprie. alii tamen cum vasquez id negant, et solum ponunt in christo oratione latae acceptae pro efficacia meritorum in vita priori, qua Deus etiam nunc movetur minus, quam si adhuc actu existeret. art. 2. quid Christus meritus fuerit sibi ipsi.

Articulus 29

Quid Christus meritus fuerit sibi ipsi

9 Christum sibi non fuisse promeritum Incarnationem seu hypostaticam unionem iam alibi decisum est. igitur duo hic solum in quaestionem veniunt imo an meritus sibi fuerit gloriam corporis et nominis sui exaltationem. 2do meritus sibi sit gratiam sanctificantem et visionem beatificam.

10 Dicendum imo Christus meruit sibi ipsi gloriam corporis et nominis sui exaltationem. ita cum s. thom: quaest. 19 art. 3 Communis ac certa contra Calvinum

Juxta quae Christus nihil sibi sed nobis tantum meritus est omnia. patet
ex Evangelio et Scriptura. sic Lucae 24 dicitur nonne oportuit Christum
pati et ita intrare in gloriam suam. ad Philipp. 2. humiliavit
semetipsum factus obediens usque ad mortem. propter quod et Deus exaltavit
illum. et ad Hebraeos 2. videmus Jesum propter passionem mortis gloria
et honore coronatum. quibus locis vera aliqua causalitas
denotatur in genere causae moralis et consequenter meritoriae, prout
omnes patres tales illos acceperunt. ut videre est apud Suarez.
disp. 49. cap. imo et 2. Ratio vero a S. Tho: datur, quia nobilius
est habere aliquid ex merito proprio atque adeo quomodo omnium ipsi ipsum
quam habere illud sine merito ex sola alterius liberalitate, quo
cum Christo omnis perfectio et nobilitas tribuenda sit quae sine in con-
venienti alio tribui potest, dicendum est, quod gloriam sui corporis et nominis
sui exaltationem habuerit per meritum et quidem cum S. Tho. communiter
contra Espartzam aliosque concedit omnem illam gloriam corporis et exal-
tationem nominis, qua aliquando Christus caruit, dum fuit praemium meri-
torum ejusdem, ex quo sequitur illum et per suam a mortuis resurrectionem
et gloriosam in caelos ascensionem et praeter sacrorum vulnerum
splendorem omnes caeteras gloriosi corporis dotes meruisse, cum
quibus his aliquando caruit.

12

Dicendum 2. Christus non meruit impetratorie gratiam sancti-
ficantem habitusque virtutum infusos, ut nec visionem beatificam.
Ita cum S. Tho: loco cit. communis theologorum quae tamen gelunio
certior est ab auctoritate quam a ratione. Ratio enim est, quia
gratia sanctificans et habitus infusi virtutum non modo debiti fuerant
Christo etiam aliunde ac praescindendo ab omni merito, sed etiam tali
debitis fuerunt in priori signo ratione ad omnes actus meritorios, fuerantque
recipiente proxime effectivum eorundem ex se ad illos requisitum

Cum actibg meritoriis Chri magis fuerint connaturale ut procederent à gratia sanctificante et habitibus infusis, quam ut fierent sine illis: videtur autem probabilius, quod nec Christus actus suos ordinaverit ad merendum id, quod sibi aliunde iam ipsi erat debitum, sed enim antecedenter ad merita iam habebat tanquam recipiens per se praesuppositum et formale effectivum ipsorum actuum meritoriorum; nec enim Deus id ipsi praemium proposuerit eorundem meritorum, quod probabilius Christus non meruit gratiam sanctificantem et habitus infusos virtutum. quod idem videtur esse de visione beatifica, quae non modo aliunde iam erat debita Christo, sed probabilius etiam ad quemlibet actum meritorium pro priori signo naturae praesupponebatur tanquam directiva voluntatis ad eosdem actus elicendos.

12 Obi: imo contra, maiori gloria operis et exaltatio nominis et maxima sui fuisse debebatur Christo sine omni merito aliunde ex ratione unionis hypostaticae: quo non obstat saltem omni illa mereri. ergo Con: imo, quia videtur illiberale dare in praemium id, quod aliunde iam debetur merenti. et quod datur in praemium, ita datur contingenter ut possit non dari, tum de ratione meriti sit posse libere omitti ac proinde posse non libere praemium illius: quod autem iam aliunde debitum erat ratione unionis hypostaticae, non datum est contingenter Christo. quod in praemium proponitur, valeat esse debet ut possit allicere merentem ad ponendum meritum. sed quod aliunde iam debetur, non sit ita allicere: ergo. R. nego Con: ad probationem, etsi fortassis illiberale foret, id dare in praemium, quod aliunde iam debetur independenter ab omni mutua operatione et facto, vi cuius merens ipsemet tale quid in praemium sibi dari expetere,

nolletq; uti alio illo, quem habet, titulo id exigendi, n. tn. illiberale e
si pactum tale intercedat, quale inter Christum et Deum intercessisse
creditur. ad 2dum nego 1. ... maj. quod datur in praemium, ita datur
contingenter ut possit n. dari in praemium con. ita ut possit n. dari
simpliciter nego. ex eo quod meritum debet esse liberum, ideoq; potest n. dari
praemium, tantum sequitur quod id, quod de facto datur in praemium, det contingenter
hoc praemium. potestq; n. dari, n. tn. sequitur, quod possit etiam simpliciter
n. dari. ad 3tium. nego etiam: nam immo tale praemium esset aeque
sufficiens ad ponendum meritum, saltem ex hypothesi pacti aliorumq;
quo posito tam haberet stimulum ponendi meritum, ne nempe supposita
tali conventione aliud carere debeat tali bono, ad quod exigendum
alio titulo uti n. voluisset. Cum sit gloriosius habere aliquid ex
merito. sed hoc servire pro stimulo ad ponendum
meritum, ut scilicet bonum alias eam debitum habeat etiam ex merito. 13.

Dices 2. contra 2dam. Angeli in primo instanti suae creationis meriti sunt de
congruo primam gratiam sanctificantem, habitusq; virtutum infusos, quod etiam Christus;
neq; enim apparet, cur magis connaturales fuerint primis eorum actibus
meritoriis Christi, ut praecederent a gratia sanctificante et habitibus
infusis, quam primis actibus meritoriis angelorum. R. negando cons. disparitas
est quia Christo tam antecedenter ad primos actus meritorios ratione unionis
hypostaticae debebatur gratia sanctificans et habitus infusi; unde
vero hi (?) plerant gratiam supponi ad illos tanquam n. ejusdem effectivum
eorumdem. Angelis vero antecedenter n. eundem debebatur gratia sancti-
ficans, et habitus infusi virtutum, et aliunde conveniens ... ut creaturae
rationali et liberti dam ... rationis ac libertatis carens dispositione
a propria dispositione posita, quod illi n. debita sit tam aliunde,
uti patet in hominibus adultis, qui nunquam sine propria dispositione
gratiam sanctificantem primo accipiunt. art. 3. quid Christus
meritus fuerit aliis tum hominibus tum etiam angelis.

Articulus 3tius

Quid Christus meritus fuerit aliis tum Hominibus tum etiam Angelis.

287

+14 Dicendum 1mo Christus omnibus hominibus meruit esse sufficienter remissionem peccati originalis et actualis, et latet praeservationem ab illis; quod ultimum addit propter B. Virginem, cui Christus nullam meruit remissionem peccati, quia nullum habuit, meruit tamen ei illi praeservationem a peccato, quod alias ipsa certum incurrisset. Conclusio est Theologiae certa. Colligitur ex 1ma Joan: 2do ubi de Christo dicitur: ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. Idem constat ex innumeris aliis scripturis locis, quibus Christus dicitur nos redemisse, ratio vero est quia ob hunc potissime finem venit in mundum ut peccatores salvos faceret liberando eos, et sua merita a peccatis, ubi tamen dignitas est quod ratione meriti hunc favorem gratiae Christi fecerit etiam ratione satisfactionis incurrit. Dicendum est + causaliter tamen, atque ita quidem, ut ad plenum eorundem effectum opus sit certa quadam illorum applicatione per media ab ipso praescripta, nempe sancta, paenitentia etc. prout iam alibi notavimus.

Dicendum autem hoc Christus meruit esse sufficienter nobis remissionem peccatorum. Item merita non dicuntur effective remissionem peccati sed causaliter tantum.

15 Dicendum 2do Christus meruit omnibus hominibus illam gratiam sanantem a lapsu peccati. Ita Theologis est certa. Constat tum ex illo ad Ephe: 1mo ubi dicimur redemptionem habere per sanguinem ejus, remissionem peccatorum secundum divitias gratiae ejus. Tum etiam ex Tridentino sess. 6. cap. 7. Ratio vero est, quia cum remissio peccati non intelligi [illegible] quam fiat nisi per infusionem gratiae hoc ipso quod meruit sit nobis remissionem peccati, meruit etiam nobis esse gratiam illam, per quam 1mo ab illo sanamur.

16 Dicendum 3o Christus nobis meruit omnes etiam gratias actuales, quae in statu naturae lapsae dantur, ut nos disponamus ad gratiam habitualem seu sanctificantem et 1mo acquirendam et augendam; tum omne applicandi medium, per quae infunditur gratia sive ex opere operato ubi fit per sacramenta, sive ex opere operantis ubi fit per contritionem aliorumque virtutum actus. Ita etiam Theologi constat conclusio tum ex Scriptura tum Conciliorum tum SS. Patrum testimoniis, quibus apte universum gratiae et justificationis negotium Christo tanquam auctori ejus tribuitur. Sic ad Ephesios 1mo de Deo dicitur, qui benedixit nos omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo, hoc est per Christum seu per merita ejus.

et 2da ad Timoth: 1o vocavit nos vocatione sua sancta, quae data est nobis
in Christo. Concilium quoque Tridentinum sess. 6. cap. 5 docet justificationis exordium
in adultis a Deo per Jesum Christum praeveniente gratia sumendum esse,
hoc est ab ejus vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur. S. Ambros.
in citata paulo ante verba Apli ad Ephes. 1mo. omne, ait, donum gratiae in
Christo est, et si quis spreto Christo benedici se a Deo putat, errare se sciat.
idem in pluribus locis tradit August. aliique ex patribus. Ratio vero est, quia
omnia haec bona gratiae cum per se ordinentur ad nostram justificationem et salutem
et hanc Christus nobis meruerit, recte censetur, omnia ab ipsa ordinatione sua merita
neque his illa erant improportionata, et quod hoc ipsum Christo magis gloriosum sit.

Dicendum 2do Christus meruit nobis omnes gratias, quae dantur nobis etiam 17
postquam ad nostram justificationem. Ita etiam communis. Probatur primum ex ratione
modo indicata, et probatur ex illo Joan: 15: sicut palmes non potest ferre fructum
a semetipso nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis
quia sine me nihil potestis facere, unde et Tridentinum sess. 6. cap. 16. colligit
Christum influere virtutem in justos tanquam caput in membra et tanquam
vitis in palmites, quae virtus, inquit, bona eorum opera antecedit, comitatur
et subsequitur et sine qua nullo pacto Deo grata et meritoria esse possunt. 18.

Dicendum 3tio. Probabilius omnes angeli immo quoque hoc ante lapsum gratiam ex
Christi meritis acceperunt. Ita contra communiorem theologorum sententiam hic
disp. 42. sect. 1ma, cui praeter quosdam antiquos accedunt Valentia
Stanerus et Cornelius a Lapide, multumque huic sententiae favet D. [illegible]
Thomas dum illud Joan: 1mo de plenitudine ejus nos omnes accepimus, exponens
scilicet, inquit, omnes apli patriarchae prophetae et justi qui fuerunt sunt
et erunt et etiam omnes angeli. Et infra, quia plenitudo gratiae, quae est in Christo
est causa omnium gratiarum, quae sunt in omnibus intellectualibus creaturis. Suadetur primum:
solutionis satis incerta immo auctoritate scripturae. Sic enim Joan. 14
ait Christus: ego sum via veritas et vita, nemo venit ad patrem nisi per me
quae propositio cum sit universalis, et sic ingredienti sub eadem comprehendi
possint etiam angeli, non est cur ad solos homines restringamus. Aplus ad Ephes. 4.
totum corpus quod dicit [illegible] charitatis augmentum ejus ex influxu
capitis

19 Idem verò Apl⁹ Cap. 1. Ep. ad eosdem Ephes: et Colossenses, i. e. eadem
affirmat, Christum n. solum hom. sed etiam angelorum esse caput. deinde ad
Ephes: imo dicit, proposuit Deus oia instaurare in Christo, quæ in cœlis
et quæ in terra sunt in ipso. Manifestum ex auctoritate pattrum. Sic S. Greg.
in librum primum Regum Capitis [illegible] Cica illa verba n. ē alig extra te
sublanditur saquit, Sanctus, quia nullus hom. neque angelorum Sanctus est
nisi per Christum. Laurentius etiam Justinianus serm: de ascensione
dicit, Christum factum esse Angelorum parente et hom. favet idem
S. Robertus lib. 3 de passione Christi S. [illegible] Rationis ratio.
nam Christi merita de se habent valorem et dignitatem sufficientissimam ad hunc effectum
scilicet ad gratias tum angelis tum primis hoibus ante lapsum concessas, tellerant
hæ illis sine inconvenientia dari in præmium, quod solum de facto data sit
illis in præmium. ant: quo ad primum membrum n. negatur, quo ad 2dum prob.
partitate; partim, cum gratiis ante adventum Christi datis hoibus post lapsum
Adami, et partim solutione obiectionum. Consequentia verò prob. tum quia glo-
riosius id erat Christo, tum quia optimus rerum ordo videtur postulare
ut oia, quæ sunt unius generis, revocent in una causa in illo genere, quantum
fieri potest. Cum igitur gratia et angelis et hoibus data ante lapsum
sint eodem generis sint cum gratiis, quæ data sunt hoibus post lapsum, conve-
nientius erat, ut et hæ et illæ ad eandem causam reducerentur, scilicet ad Christi
merita, tum denique quia in uno corpore, quo major est connexio omnium membrorum
cum Corpore, eo perfectior est constitutio, singuli autem et Angeli et hoies
sunt membra unius Ecclesiæ, cuius Christus est Caput, ergo perfectior est constitutio et
ordo, si totum hoc Corpus habet unum principium et unum Caput, per cuius influentiam
omnia illa membra vita participant, et consequenter solum de facto ita contigit.
Confirmatur ex eo, quod uti S. Thom: indicat, et hoies ante lapsum et Angeli habuerint
fidem in Christum: quod si verum est solum est illos etiam ipsam gratiam intuitu Christi
meritorum accepisse. C.

20 Obiicies imo contra solus: ina. Scriptura cum toties dicat Christum venisse ad nos
hoies redimendos et salvandos, nunquam tamen quidquam simile dicit de Angelis
Imò Matthæi 28 et Luca 15 ait Christum ~~venisse~~ reliquisse 99 oves, per quas
Angeli intelliguntur, et venisse ad quærendam unam ovem perditam, hoc est genus
humanum redimendum. ergo signum est quod nihil meruerit Angelis, neque primis hoibus
ante lapsum. R. quod si Scriptura etiam saltem sub generalibus terminis mentio
aliqua fiat, quod Christus meritus sit gratias etiam Angelis, patere ex probatione
nostra conclusionis. Contra C

Quod vero specialis et expressa hac de re mentio n. fiat, ratio est, tum quia finis primarius adventus Christi erat, n. ut Angelis gratiam mereretur, sed ut redimeret homines n. venturus alias si homo Redemptore n. indigeret, tum enim quia ad nostrum ergo Christum amorem et gratitudinem provocandum n. tam necessarium erat scire, quae beneficia ipse et attulit meritorum illius Deus exhibuerit angelis, quam necessarium sint ut intelligeremus erga nos amorem ac beneficia intelligeremus, in parabola adducta per nonaginta novem oves intelliguntur in sensu litterali n. solum Angeli, sed enim homines iusti, per ovem perditam peccatores, unde sicut ex ea parabola n. sequitur quod Christus non enim iustis hominibus meritus sit ulterioris gratiae augmentum, ita n. sequitur quod nil meruerit Angelis. Solum igitur parabola illa indicat Christum plus venisse propter peccatores quam propter iustos, et plus curae illis quam his impendisse.

Obiicies: Si Angelis et iustis hominibus data fuissent gratiae ex meritis Christi, debuissent hae a Deo fuisse praevisa ut absolute futura antequam gratiae illae decernerentur et consequenter antequam decernerentur a Deo permissio peccati Angelorum et hominum, ad quod gratiae illae praesupponebantur, hoc n. potest admitti, quia sequitur quod Christus venisset, etsi Adam n. peccasset, quod contra alibi dicta. Resp. nego Maiorem, ut enim Deus decerneret praemium propter meritum n. est necesse ut prius videat meritum absolute futurum, sed sufficit quod per scientiam simplicis intelligentiae videret possibile utrumque et per scientiam mediam cognoscat, quod si daturus esset merenti hoc vel illa auxilia, essent futura haec merita, et utraque hac scientia posita potest Deus facere decretum unum indivisibile, quo simul et semel velit et haec auxilia conferre merenti, et causare haec illius merita, et esse hoc praemium eorundem, ac tum demum sequitur scientia visionis, qua Deus videt omnia haec futura absolute. Similiter enim modo ut Deus decerneret Christum et merita ipsius in remedium peccati, n. erat opus, ut decretum Incarnationis supponeret praevisionem absolutam peccati, sive ut Deus prius videret absolute futurum peccatum, quam decerneret Christum et illius merita, sed sufficiebat, quod videret possibile esse ut daretur peccatum, et in huius remedium mitteret Christum, hac dumtaxat scientia posita, Deus eam simul et semel decernere, potest peccatum permittere, et in huius remedium mittere Christum. 22

Obiicies 2do: Gratia data Angelis et iustis hominibus exhibuissent, etsi illi n. peccassent et consequenter Christus n. venisset, quod n. fuerunt data in praemium meritorum Christi. Resp. nego Consequentiam: possum eadem dare in praemium alicui supposito quod illud mereatur, quamvis illud eidem daturus fuisse mere liberaliter, etsi nil ille meruisset. Friburgi Brisgoiae 4ta die Octobris 1713, ubi die noctuque continuo bellica explodebant in Gallos tormenta

293

23 Obj. ultimo, ex hac sententia sequeretur quod Christus passus ac mortuus fuisset etiam pro angelis et quidem non pro bonis tantum sed etiam pro malis, quia omnibus data fuisset gratia intuitu omnium meritorum Christi et propter etiam ob passionem et mortem illius, consequens videtur repugnare S. patribus et communi sensui fidelium. R. nego sequelam quia licet quilibet actus Christi de se fuisset dignus praemio quolibet, potuit Christus ordinare aliquos actus ad merendas angelis gratias, quin ad hunc finem ordinaret omnes, atque adeo ipsam etiam passionem suam ac mortem, atque de facto hanc non ordinaverit ad gratiam angelis merendam, suadent ipsae scripturae quod mors et alia poena per se imo assumpta fuerint a Christo ad satisfaciendum; unde pro illis tantum passus et mortuus esse dicitur Christus, pro quibus satisfecit; non autem satisfecit pro angelis, licet pro illis meruerit. deinde dato etiam quod Christus per passionem ac mortem suam meruerit aliquid angelis, non tamen ideo dicendum esset pro illis esse passus ac mortuus, eo quod hic non fuerit finis maxime sed ad summum secundarius respectu passionis ac mortis Christi, utpote quam ita assumpsit ad redimendos homines, ut si isti Redemptore non indiguissent non fuisset ille passus ac mortuus ad gratias angelis promerendas. l.

24 Dices saltem, ergo Christus angelos redemisse, non quidem in hoc sensu quod eis meruerit gratiam qua a peccato resurgerent, sed in hoc quod meruerit illis gratias, per quas a peccato praeservarentur, quo pacto dicitur redemisse B. Virginem, consequens illud est contrarium communi sensui. R. hoc pertinere ad modum loquendi, rectius tamen negari sequelam, quia proprie loquendo ille solum dicitur redimi, qui fuit captivus, seu venundatus sub peccato, idque vel actu sicuti nos, vel saltem debito proximo sicuti B. Virgo. Angeli vero boni neque actu aliquando fuerunt sub peccato neque debito, mali peccato quidem erant actu subditi, Christus tamen sua merita non obtulit pro his ab illo liberandis, unde neque hi neque illi proprie dici possunt a Christo redempti, licet utrique gratias aliquas acceperint ex meritis Christi.

Articulus 4tus

An merita Christi fuerint infiniti valoris l.

25 Dicendum. Merita Christi habuerunt valorem infinitum sive dignitatem ad praemium quodcunque possibile maius et maius in infinitum, et hoc ob infinitam dignitatem personae operantis, quippe etiam natura humana in Christo per infinitam dignitatem Verbi sanctificata. Ita fatentur discipuli D. Thomae et alii communiter. Quod indicat clare Clementina 6. extravagante Unigenitus de poenitentiis et remissionibus, ubi docet thesaurum satisfactionum Christi Ecclesiae

Relictum exhauriri n̄ poē, quia, inquit infta sūt Chri merita, et paulō post superius addit Chrum n̄ effudisse guttā sanguinis modicā, quā n̄ ꝑter unionē ad Verbum pro redemptione totius generis humani sufficisset, raō autē petitur ex morali et cōi hom̄ aestimaōe, nam ōm in humanis actio meritoria, et satisfactoria, eo maioris in aestimaōe morali censetur eē valoris, quo maior ē dignitas psona operantis, atqz ita quidem ut hac ipsa dignitas psona operantis valorē operis meritorii constituat ōm intrinsē in genere caā fōrlis seu tanquam fōā vel adaequata vel saltē inadaequata denominans actum meritorium vel satisfactorium ut talē. ergo cum dignitas Chri sit infta, merita ipsius habebunt quoqz valorem infinitum sive a dignitaē saltē ad praemium quocunqz possibile majus et majus in infinitum, an verò et quomodo merita Chri dici point simpliciter infta, paulo post patebit.

Obijcies paritas illa permolesta iam alias indicata raōe licet gravitas peccati 26
ōm videatur constitui intrinsē et in genere caā fōālis per infinitam dignitatē psona offensa, tn̄ n̄ ē infinita simpliciter. ergo ōm licet merita Chri quatalia intrinsē et in genere caā fōrlis constituantur per infinitam dignitaē psona vel ōm raā operantis, tn̄ n̄ idcirco erit valoris simpliciter infiniti. et raō utriusqz pra priori est, quia sicut n̄ sola dignitas psona offensa ē fōā adaequata ex qua offensa gravitas ē desumenda, sed partialis tm̄ et praeter illam alia insuper requiruntur, ut cognitio psona offensa, libertas in operante qualitas mala circa quam actus versatur &c quae oīa quia finita tm̄ sunt et in diversis peccatis inaequalia, hinc ōm nullum peccatum censetur simpliciter infinitum; ita ōm n̄ sola dignitas infinita psona operantis in Chro ē fōā adaequata ex qua actus meritorii valor ē desumendus, sed praeter illam requiritur in primis unio hypostatica, libertas, internus arduitas et bonitas moralis ipsius actus meritorii, quae tn̄ oīa sunt finita tm̄, et saltē pleraqz illorum eē possunt inaequalia in diversis actibus meritoriis Chri unde sicut in peccato finitatē et inaequalitaē, caeterorum nullum peccatum censetur eē simpliciter infinitum et diversa peccata inaequalia inter se sunt ōm in raōe offensa ita ob similem raōē idem dicendum videtur de meritis Chri. Redditur imo etsi huic argumento detur nullum Chri meritum eē infinitum simpliciter in raōe meriti, sicut nullum peccatum simpliciter ē infinitum in raōe offensa, eo quod uti peccatum ita et meritum limitari videatur per parte aliqua finita tn̄

Tamen Christi meritum est infinitum saltem ex parte praemii sive dignum praemio quolibet possibili, non autem similiter peccatum quod sit infinitum ex parte poenae sive dignum gravi poena possibili; nam cum quodvis opus supernaturale ac meritorium Christi de se ac praescindendo etiam ab infinita dignitate personae operantis mereatur praemium magnum, dignitas infinita Christi facit ut quodlibet praemium possibile respectu illius sit parvum et propterea facit ut quodlibet opus meritorium Christi quocumque praemio determinate accepto mereatur adhuc aliud majus adeoque quodlibet possibile. at vero quamvis omne peccatum mereatur poenam magnam, dignitas tamen personae offensae non facit ut quaecumque poena respectu peccatoris sit parva, cum non obstante infinita dignitate Christi offensi tamen respectu peccatoris ingens poena sit aeterna damnatio, et propterea eadem dignitas infinita personae non facit ut peccatum mereatur poenam quacumque determinate accepta majorem possibilem. Deinde infinita dignitas merentis quolibet actione meritoria qua tale se communicat ipsi per unionem physicam, quae licet sit finita, tamen non potest suscipere magis et minus, adeoque dignitas operantis se communicat actui meritorio physice sit, dignitas vero personae offensae quolibet solum peccatum in ratione offensae mediante sui cognitione, qua habet peccans quae cognitio non solum finita est sed potest fieri eo perfectior et clarior et dignitas personae offensae non se communicat actui peccaminoso physice sit, unde bene intelligitur quomodo meritum Christi sit infiniti valoris, ita ut mereatur quodlibet praemium possibile non autem peccatum sit finitae malitiae, ita ut mereatur quamcumque poenam possibilem.

R. 2do negatur suppositum, quod scilicet infinita dignitas Christi quolibet intrinsecè tamquam causa formalis gravitatem peccati ut ostendimus quaest. 7. art. 3. num. 66. et 67.

Friburgi Brisgoiae 6ta die octobris 1713 ubi maxima copia explodebantur tormenta a Gallis invadentibus [?] et arce superiore

Obj. 2do Si ex dignitate Christi infinita crevit valor meritorius operum ipsius ita ut per quovis horum meritum fit praemium quantumque possibile, sequitur quod etiam in aliis hominibus iustis valor meritorum crescat ex magnitudine gratiae sanctificantis, ita ut de ex duobus inaequalem gratiam habentibus plus mereatur ille qui habet gratiam sanctificantem maiorem, quam qui habet minorem. Resp. multos concedere sequellam in tractatu de gratia et merito, alios vero negare. Ratio negandi est, quia licet maior dignitas operantis augeat aliquid, non superat tamen solum quod merentem transfert in alium quasi statum et ordinem altiorem. Sic dignitas hominis iusti ex toto suo genere maior est et altioris ordinis, quam naturalis dignitas hominis non iusti, et transfert illum in alium omnino statum scilicet supernaturalem facitque ex servo et et extraneo amicum et filium Dei adoptivum adeoque facit ut ipsius operibus honestis ac supernaturalibus debeatur praemium pariter altioris ordinis scilicet augmentum gratiae et gloriae quale praemium non debetur operibus alicuius hominis non iusti. Dignitas quoque quae humanitati Christi accedit ex infinita sanctitate Verbi est rursus ex toto genere maior et infinities altioris ordinis quam sit dignitas supernaturalis ex gratia sanctificante creata proveniens, unde etiam facit ut eius operibus meritoriis debeatur praemium altioris ordinis quam fieri potest, et competentem filio Dei naturali scilicet omne possibile bonum, quod et sibi et aliis praemii loco competierit. Quod vero unus homo iustus habeat plus gratiae sanctificantis quam alter, per hoc non constituitur in altiore genere et ordine altiore unde opus supernaturale ac honestum hominis sanctioris non plus meretur praemium quam opus alterius hominis minus sancti, posito quod opera de caetero sint aequalia.

297. Obj. 3tio Meritum ē proprietas actionis moralis, ergo cum quævis
28. actio moralis Christi fuerit vere finita, non potest ratio meriti esse infinita,
cum ens finitum non habeat proprietatem infinitam. Confirmatur si Christi actiones
habuissent infinitam vim meritoriam eo infinite placuissent Deo,
ō nihil quam propria sua essentia, consequens non potest admitti. Ergo etc.
R. Dist. ant. meritum ē proprietas actionis secundum se præcise
spectata nego, ē proprietas actionis ut informata quodammodo
per dignitatem operantis Con. ad confirm. dist. maj. placuissent
Deo infinite secundum formaliter dignificantem scilicet dignitatem Verbi
Con. secundum se præcise accepta nego. Maj.

1.

Quæstio duodecima
De Scientia Christi C.
articulus 1mus
An Humanitas Christi intelligat

Dari in Christo intellectione increata Verbi tam certum est, quam est certum in Christo dari Verbum: quæstio igitur solum esse potest an præter increatam intellectionem Verbi detur in Christo etiam alia creata intellectio, per quam ipsa etiam humanitas intelligat. an vero propria carens intellectione intelligat omnia forte per ipsam intellectionem increatam Verbi sibi unitam saltem mediate, hoc est, mediante potentia illius prout volebant olim Ariani et Apollinaristæ. 1.

Dicendum 1mo præter intellectionem increatam datur in Christo etiam creata propria humanitati. ita S. Thom. hic quæst. 9. art. 1mo et communis aliorum. videtur que esse definitum a pluribus Conciliis ut videre est apud Suarez disp. 25 sect. 1ma. Ratio est, quia in Christo fuit vere anima rationalis, ut alibi probatum est: ergo etiam data fuit intellectio creata, alias enim frustra Verbum assumpsisset animam rationalem cum qua irrationale et præcipua illius potentia fieri debuisset otiosa. deinde in Christo erat etiam volitio creata, ut rursum alibi ostensum est contra Monotelitas. ergo etiam in ipso erat intellectio creata? 2.

299

3. Dicendum 3.° Christi humanitas, tum intellexit per illustrationem propriam creatam, per increatam autem Verbi nihil intellexit, nec eam potuit intelligere per illam. Ita S. Thom. art. cit. Ratio, quia illustratio in sua actu vitali debet a propria activitate procedere a principio intelligente. Illustratio autem increata Verbi non procedit active ab humanitate seu anima Christi: ergo per illam non intelligit, nec potest intelligere.

4. Obiicies: imo intelligere nihil est aliud, quam sibi habere unitam illustrationem, sicut esse album est habere sibi unitam albedinem. Ergo cum Christi humanitas habuerit sibi unitam illustrationem increatam Verbi, per illam intellexit. Respondeo: nego antecedens: intelligere enim non dicit solum receptionem cognitionis seu imaginis representativae obiecti, sed dicit insuper influxum quendam activum in illam, qualem non exercet Christi humanitas in illustratione increata Verbi.

5. Obiicies 2.° humanitas Christi sortes subsistit per subsistentiam increatam Verbi, et est sortes sancta per sanctitatem Verbi: ergo etiam est intelligens per illustrationem Verbi. Respondeo: nego consequentiam: nam neque subsistentia neque sanctitas ex conceptu suo dicit influxum quendam activum subiecti subsistentis vel sancti in ipsa subsistentia vel sanctitate. Illustratio vero in sua actu vitali importat influxum activum principii intelligentis in ipsa illustratione.

6. Obiicies 3.° illustratio divina neque ab ipso Deo procedit active: ergo ad illustrationem non requiritur, ut active procedat a principio intelligente; alias neque Deus per ipsam intelligeret. Respondeo: nego consequentiam antecedens non procedit a Deo active, hoc est per actionem aliquam physicam procedit a Deo active, hoc est realiter distinctam a Deo, concedo: non procedit a Deo active, hoc est nequidem per actionem seu operationem metaphysicam, praesentem hoc, quae

Quod Deus visione sua non habeat ab extrinseco, sed a se, eiusque divina communicat per ... nego ant. etc. — an humanitas Christi semper habuerit visionem beatificam.

Articulus 2dus

An Humanitas Christi semper habuerit visionem beatificam

Cum inter omnes visiones ex genere suo perfectissima sit visio beata seu intuitiva Dei, et haec humanitati Christi debeatur ob unionem hypostaticam et gratiam sanctificantem, quaeritur hic, an visionem beatam tantum acceperit post mortem ut alii homines; an vero illam iam habuerit antecedenter per totam vitam. 7

Dicendum primo Christi humanitas habuit visionem beatam etiam in hac vita. ita S. Thom: quaest. 13 art. 10 et communis aliorum theologorum. 8 Colligitur ex Scriptura. Siquidem Joan: 1mo dicitur: Deum nemo vidit unquam: Unigenitus, qui est in sinu patris, ipse enarravit. sicut enarravit Deum per humanitatem cum adhuc viveret in terris, ita vidit illum eodem tempore per eandem humanitatem. Joan. 3tio Christus ipse de altissimis mysteriis loquens ait: Scimus, inquit, loquimur, et quod vidimus testamur. Joan 17: volo ut ubi ego sum et illi sint mecum, ut videant claritatem meam quam dedisti mihi; quae et alia huiusmodi a patribus et theologis communiter exponuntur de visione beatifica filii secundum humanitatem. Ratio vero est, quia filium Dei naturalem, qualis erat Christus etiam qua homo, decebat, ut videret patrem suum facie ad faciem, eidemque ut haeredi debebatur haereditas, et humanitati illius plurimum conveniebat, ut intuitive Deum videret sua persona, ac dignitate illius. nec contrario, cur talis visio et haereditatis possessio differretur usque post mortem Christi?

Dicendum 2do Christi humanitas semper habuit visionem beatam 9 cum in primo instanti suae conceptionis. ita S. Tho: quaest. 34 art. 4 et omnes alii.

Raõ stemd ē, quia si Chrq in hac vita iam hbuit visionē
beatam, n̄ erat cur n̄ hberet illam statim in primo instanti sua
existia maxime cum illa nullo modo pendeat ab [illegible].

10 Obj. imo Luca 24. dicit. Nōe oportuit Chrū pati et ita intrare
in gloriam suā; gò ante passionē n̄ dum hbuit gloriam, qua
maxime consistit in visione beatifica. Rx dist: Con: gò Chrq ante
passionē n̄ dum hbuit gloriam accidentalem corporis et nominis
extra exaltaõē, quale inchoabat Con: n̄ hbuit substantialē gloriam
gloriam consistentes in visione et amore beatifico nego;

11 Obj. 2. Gloria corporis naturaliter sequitur gloriam aæ, seu beatitudinē
illius: gò cum gloria corporis n̄ hbuerit ante mortē, nec gloriam
aæ hbuisse censendus ē. Rx nego Con: licet enim supposita
gloria aæ connaturaliter fuisset [illegible] debita eīi gloria corporis
tn hac ultro carere pro nobis voluit ut illa etiam per passionem
mereri ac satisfacere pro nobis posset, et in doloribus et
infirmitatibus perferendis pro nobis præiret exemplo, posset quam
agere familiarius cum hominibus.

12 Obj. 3. si Chrq semper hbuisset visionē beatificam nequaquam potuisset
hbere tristitiam, quia beata visio secum trahit summum gaudium
quod n̄ pt simul stare cum tristitia: gò cum Chrq in hac vita
hbuerit tristitiam aliquo eīi usque ad mortē, n̄ potuit hbere visionē
beatificam. Rx nego ... distinguo ant. n̄ potuisset hbere tristitiam
connaturaliter Con: absolute nego ant. quamvis gaudium valde
magnum, quale resultat ex visione beatifica, connaturaliter excludat
tristitiam, n̄ tn excludit illam potentia maxime si gaudium et
tristitia n̄ versentur circa idem sed diversa obiecta, sicut hīc:
gaudium ē de bonis Dei et possessione beatitudinis suæ, tristitia
vero de malis Dei adeoque propria humanitatis - quare

Quare bene stuit Chrus stante visione beatifica et gaudio inde resultante admittere ex dispensatione aliqua tristitia. art 3. an Chrus per visionem beatam in verbo viderit omnia possibilia aut saltem omnia futura

Articulus 3tius

An Christus per visionem beatam in verbo viderit omnia possibilia aut saltem omnia futura

Certum est quod Humanitas Christi per visionem beatam viderit 13
ideoque adhuc intuitive Deum quoad essentiam absolutam et attributa primaria et quidem longe perfectius quam alii beati, quamvis nec ipsam viderit aut videat comprehensive, quia ens creatum comprehensio implicat, ut supponitur, dubitandum est, an cognoverit aut cognoscat omnia possibilia vel saltem omnia absolute futura etc.

Dicendum 1mo Ubliq Humanitas Christi intuitive ac distincte non vidit nec videt omnia possibilia in verbo, ita cum S. Thoma quaest 10 art 2 Communior contra Magistrum Suarez et quosdam alios 14.
Ratio est, quia talis visio esset comprehensiva saltem comprehensione extensiva tali ut patet; atqui hoc implicat. Minor probatur quia talis comprehensio perfectione sua aequivaleret infinitis cognitionibus realiter inter se distinctis iisque perfectioribus et perfectioribus in infinitum, quarum una hoc alia aliud objectum repraesentaret distincte; atqui ubliq non est possibilis una cognitio quae perfectione sua aequivaleat infinitis cognitionibus aliis perfectioribus et perfectioribus in infinitum realiter inter se distinctis et diversa objecta repraesentantibus, ita ut eadem cognitio sic actu contineret per identitatem, quidquid cognitiones illae aliae divisim continerent, cum in tali cognitione vere includeretur infinitas categorematica, qualis enti creato nequit convenire etc.

15 Dicendum 2do. Humanitas Christi videt in Verbo omnia praeterita, et praesentia, et ex futuris non solum omnia secreta cordium usque ad diem iudicii, sed etiam deinceps omnia illa quae non sunt habitura successione sine fine, ita communis. Ratio est quia est possibile, ut haec omnia Christi humanitas videat in Verbo, ergo ea actu videt, cum talis visio proportionata sit Christi dignitati, conferatque plurimum ad ipsius perfectiorem beatitudinem pertineatque ad ipsius statum, tum quatenus est divinus Rex, Gubernator et Caput Ecclesiae, tum quatenus est constitutus iudex, Remunerator et vindex universorum.

16 Dicendum 3tio. Obiecta Humanitas Christi non omnia absolute futura in Deo videt actualiter atque distincte secundum rationes individuales, ita S. Bonaventura, Salas. Ratio est, quia obiecta enim talis cognitio creata implicat obiectum infinitae grandaeque; nam omnia creata absolute futura sunt simpliciter infinita, saltem de actibus vitalibus Beatorum et damnatorum, ad quos cognoscendos actibus realiter distinctis opus esset numero infinitis, quibus una talis cognitio aequivalere deberet, quod tamen excedere videtur virtutem illius creati et finiti; uti enim in una tabella res ne actu ac simul exprimerentur depicti homines infiniti distincte ac discernibiliter oporteret ut tabula et pictura esset simpliciter infinita, ideo enim ut in eadem infinitum et per unam cognitionem tamen nec simul intentionaliter exhiberentur et exprimerentur distincte et secundum individualem quoque rationem, etiam creata infinita requireretur infinita perfectionis cognitionis et capacitas infinita in illa. Dixi autem actualiter, nam ubi habitualiter sit cognoscere sive eorum notitia habet ita in promptu, ut quaelibet in particulari et quamlibet eorum multitudinem finitam possit quoties voluerit actu cognoscere.

Obj. imo Apost. ad Coll. 2. dicit, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae, ergo cognoscit omnia possibilia. 17
R. istud verificari sufficienter per hoc, quod Christus ratione divinitatis et cognitione increata cognoverit omnia, quamquam etiam secundum omnia eodis dici cognovisse omnia, quae nempe ad ipsum specialiter pertinebant, et quorum capacitas naturae humanae erat.

Obj. 3do. Si humanitas Christi non cognoscit omnia possibilia, ignorat aliquid imo infinita, atque adeo est ignorantia, hoc est absurdum. R. nego majorem; est ignorantia mere negativa seu exclusione scientiae ipsi indebitae et cuius ipsa non erat capax Con: ignorantia privativa seu exclusiva scientiae ipsi debitae nego. 18

Obj. 4tio. Beati caeteri vident in verbo ~~aeterno~~ quaecunque spectant ad singulorum statum, ergo et Christus quae ad humanitatem spectant ad suum statum, ascripta videt ea in verbo quae pertinent ad suum statum, ad quem vero pertinent omnia futura, cum sit ipse omnium Rector Judex Remunerator et vindex universorum. R. dis Cons. videt omnia quo ad fieri sit stante finitate suae capacitatis illa humanae Con. ultra hanc nego Con. 19

Articulus 4tus

An Christi Humanitas habuerit Scientiam Infusam et qualium obiectorum.

Scientia Infusa est habitus cognoscitivus, qui non acquiritur per actus praecedentes cognoscentis. 20
Dividi solet in Scientiam Infusam per se et per accidens. Infusa per se absolute nempe quae non potest acquiri per actus cognoscentis, qualis est scientia quaedam Angelorum et animae separatae. Infusa per accidens est quae absolute acquiri potest per actus praecedentes, hic et nunc tamen iadem ter aliis per gratiam specialem a Deo infunditur, qualiter Adamo et Salomoni fuit infusa scientia rerum etiam naturalium.

21 Dicendum 1mo Humanitas Christi habuit scientiam infusam tum habitualem tum actualem ita cum S. Thoma quaest. 9 art. 3. Communior contra Henricum et alios. Ratio est quia scientiam illam habere, atque in illa habere pertinere videtur ad perfectionem ejusdem, quod illa Christi est enim absoluti principium, nulla a Christo neganda est scientia ac perfectio cujus ille fit capax, quae simul sit compossibilis cum statu merendi et fine incarnationis. Confirmatur. Angeli praeter cognitionem rerum, quam habent in verbo, quaeque ratione sua claritatis matutina appellatur, habent etiam scientiam infusam quae quia minus clara est, vespertina dicitur, uti cum Augustino communis theologorum admittit, ergo multo magis illam etiam habuit humanitas Christi.

22. Dicendum 2do Christi Humanitas per scientiam infusam neque possibilia omnia simul et semel cognovit actu et distincte, neque futura omnia, quae habitura sunt successionem sine fine. Ratio utriusque est, quia scibilis cognitio actualis atque distincta infinitorum ejusmodi terminorum repugnat limitatae perfectioni omnis intellectus creati.

23. Dicendum 3o scibilis tamen per illam cognoscit actu et distincte omnia praeterita, praesentia, futura, quae non habebunt successionem sine fine. Ratio est, quia scientia infusa horum omnium nullam dicit repugnantiam, et aliunde magis facit ad perfectionem humanitatis Christi.

24 Objicies imo quidquid Christus cognoscit per scientiam infusam multo perfectius cognoscit per visionem beatificam, ergo praeter hanc non datur in Christo scientia infusa utpote superflua. Respondeo nego consequentiam dato enim quod Christus per visionem beatam cognoscat quidquid cognoscit per scientiam infusam, et quidem modo perfectiore, tamen per scientiam infusam cognoscit illa alio novo modo, quia per scientiam beatificam cognoscit illa in alio seu in verbo et indirecte: per scientiam vero infusam cum directe et in se ipsis, qui modus cognoscendi etiam est assignabilis, et quamvis prior cognitio perfectior sit quam posterior adhuc tamen perfectius est complexum, quod una earum fortior.

Dices iuxta apl[u]m 1ma ad Corinth: 13 cum venerit, q[uod] 25.
perfectum e[st], evacuabit[ur] q[uod] ex p[ar]te e[st] seu imperfectum: cognitio autem
Creat[ur]arum in Deo perfecta e[st], et cognitio illarum in seipsis e[st] ex p[ar]te
seu imperfecta, e[rg]o illa praesente haec n[on] h[abe]t locum. R[espondeo] dist: Maj:
evacuabit[ur] id q[uo]d ex p[ar]te e[st] seu imperfectum imperfectione dedecente
statum beati Con: imperfectione quacunq[ue] decente minore perfectione
qua[m] qualis datur in visione beatifica nego Maj:

Obj[icies] 2o Deus cum videt Creaturas in seipsis n[on] simul videt eas etiam 26
in seipsis, e[rg]o neq[ue] beat[us] [illegible]. Ant: a multis negari [illegible]
beatis: ant[ecedens] nego Con: disparitas e[st] quia cognitio qua Deus cognoscit
Creaturas in seipso e[st] comprehensiva Dei, et infinite perfecta ideoq[ue]
[illegible] formaliter v[el] eminenter continet o[mn]em perfectionem cujuscunq[ue] alterius
cognitionis et cognoscibilitatem cujuscunq[ue] objecti plene exhaurit,
q[uo]d n[on] convenit visioni beatificae qua[m] h[abe]t Christi humanitas: unde mirum
n[on] e[st], si cognitio qua Deus Creaturas videt in seipso, n[on] simul stet
cum cognitione earundem in seipsis.

Obj[icies] 3o Fides n[on] stat cum visione beata, quia haec e[st] perfectior 27
cognitio qua[m] illa: e[rg]o ob eandem [ratione]m nec scientia infusa
stat cum illa conjungi. R[espondeo] nego ant. quo ad causalem propositionem
[illegible] Fides enim in praesenti providentia n[on] stat cum visione beatifica
addita; e[rg]o etiam in praesenti providentia n[on] stet cum [illegible] quia [illegible] Deus
ratio n[on] e[st] quia haec e[st] perfectior cognitio quam fides, sed quia Deus
beatis nihil amplius loquitur obscure. Si vero iis loqueretur adhuc
aliquid obscure, posset juxta multos absolute fides conjungi
cum visione Dei.

Obj[icies] 4o Omnis scientia etiam infusa n[on] e[st] dependens a phantasmate 28.
quia per illam cognoscuntur res in seipsis, quae per phantasmata
[illegible] cognosci n[on] p[osse]nt, v[erbi gratia] substantiae separatae: sed Christus
ante suam mortem praeter visionem beatificam n[on] h[ab]uit scientiam aliquam
cujus usus esset independens a phantasmate, quia pendi in a[nim]a conjuncta
corpori, n[on] intelligit nisi per conversionem ad phantasmata: e[rg]o

309

Christus ante suam mortem praeter visionem beatam et scientiam divinam habuit scientiam infusam? R. nego Min: ad probationem dico vera illa esse de aliis hominibus, qui pure sunt viatores, non vero de illis qui simul erant comprehensores qualis erat Christus, Christus enim ante mortem ut inquit S. Thom. docet quaest. 11. art. 2. ex hoc quod anima viatoris indiget ad phantasmata convertendi, quia est corpori obligata et quodammodo ei subiecta et ab eo dependens, unde cum esset anima comprehensoris nullo modo subdebatur corpori aut ab eo dependebat, sed totaliter ei dominabatur, unde nullo opus habuit quod intelligit ad phantasmata convertendo. art. 5.

An Christi Humanitas habuerit etiam scientiam acquisitam.

Articulus 5tus

An Christi Humanitas habuerit etiam scientiam acquisitam.

Scientia acquisita est, quae acquiri potest et connaturaliter
29 acquiritur successive per proprios actus, licet subinde etiam simul hominibus infundatur divinitus, quo casu dicitur scientia infusa per accidens. hanc etiam Christo fuisse concorditer cum S. Thom. tenent Theologi, ecce hic quoque modus cognoscendi una quidem ex parte fit valde proprius naturae humanae, altera vero parte non repugnat cum dignitate Christi, per quam neque cum scientia illius beatifica et infusa, nec denique cum officio Redemptoris. Dubium solum modo est, an Christus hanc acquisierit successive dependenter a propriis actibus, an vero ipsi fuerit divinitus per accidens infusa simul tota in primo instanti suae conceptionis.

30 Dicendum est: Christus hanc scientiam acquisivit successive per proprios actus. Ita S. Thom. quaest. 9. art. 4. et communiter alii.

Ratio est quia ut S. Doct: discurrit, nihil eorum, quae Deus in nostra natura plantavit, defuit humanitati Christi. Deus autem in nostra natura praeter intellectum possibilem [illegible], sive receptivum specierum intellectum plantavit etiam intellectum agentem, cujus finis et operatio propria est facere species intelligibiles actu abstrahendo eas a phantasmate. Hujus generis species intellectuales dependenter a speciebus et cognitionibus phantasticis, easque tum singulares, tum universales: quod talis intellectus fuit etiam in humanitate Christi, et proinde acquisivit hoc pacto species intellectuales dependenter a phantasmate, et quidem successive, prout ipse successive dependenter a sensibus species et operationes phantasticas acquisivit. hoc autem est scientiam acquisitam successive per proprios actus comparare. Confirmatur hac ratione magis [illegible] explicant textus Scripturae, quibus Christus proficisse dicitur sapientia et interrogasse de aliquibus, et ea responsis non aliqua quaesisse.

Objicies imo. Si Christus scientiam acquisivisset, posset dici ab hominibus aliquid didicisse, et creaturam habuisse pro magistro: hoc videtur esse indignum Christo. Resp. hoc stare admodum posse Ipso sine absurdo quod secula, si per se quis circa aliud id intelligat, quam alicujus ulterius scientiam dependenter ab aliquo dictis comparare. verbis tamen secula negat quia ille tamen dicitur proprie discere aliquid ab altero, qui acquirit scientiam rei sibi prius incognitae, quod non cadit in Christum, qui cum ante habuit scientiam beatam tum infusam earundem rerum, quarum scientiam acquisivit dependenter ex dictis aliorum hominum. 32.

Objicies 2do. Christus habuit scientiam infusam per accidens, quod non est hoc Christo negandum. Resp. nego Cons. Christus enim fuit quidem in statu ~~viali~~ viali, et indigebat praestante scientia nec aliunde habuit aliam sufficientem, quale tamen ab

309 Jactio status Christi Christus per visionem beatam et scientiam scientiam per se infusam cognoscens quidquid Adamus cognovit per scientiam infusam per accidens et multo adhuc plura.

33 Obj. 3: Beati praeter visionem et scientias supernaturales habent saltem etiam scientias naturales saltem per accidens ipsis infusas, si eas in hac vita non acquisierunt: ergo Christus easdem habere debuit in primo statim instanti quo erat beatus. Resp. nego Cons. nam sicut Christus gloriam suam alias sibi debitam habere noluit etc. ut magis se modo agendi humano conformaret ita pariter successive acquirere voluit scientias modo humano comparabiles.

34 Obj. 4: Scientia Christi saltem per experientiam acquisita fuisset valde exigua, et multo minor quam Adami et Salomonis, qui verum non adeo multam experientiam habuerunt, hoc videtur inconveniens. Resp. nego Majorem uti et minorem ... quaest. ... aut uno ad unum alt.: Scientia enim acquiri potest non solum per experientiam ipsarum rerum per experientiam aliarum rerum, cum ex virtute luminis illius agentis potest homo procedere ad intelligendum effectus per causas et causas per effectus et similia per similia et contraria per contraria. unde licet Christus non omnia fuerit expertus ex his tamen quae expertus est, in omnium devenit notitiam. ita S. Doctor.

35 Obj. ultimo Christus in scriptis sua scientia sanctorum perfectissimus quo ad omnes perfectiones naturae humanae: ergo etiam in scientia humana. Resp. dist. ant.: fuit perfectissimus quo ad omnes perfectiones naturae humanae eo saltem modo, quo pro illo statu connaturales debebantur naturae Con. omni eo modo, quo

Ita debebant narrare quo quousque statum elatis eum vivibus nego.
quaestio 13. de Adoratione Christi.

Quaestio 13tia

De Adoratione Christi

Adoratio est honor alteri exhibitus in protestatione nostrae erga illum 1
submissionis ob aliquam ejus excellentiam. Minus late patet adoratio quam
honor; hic enim etiam aequali exhibetur, illa vero superiori, et quidem strictissime
sumpta exhibetur soli Deo. ad adorationem varii actus concurrunt. imo apprehensio
de alterius excellentia. 2do Judicium de submissione illi ob eam excellentiam
debita. 3tio voluntas se submittendi et signum aliquod practicum istius submissionis
exhibendi. 4to exhibitio talis signi ut genuflexionis inclinationis etc.
atque in his postremis actibus duobus formaliter consistit adoratio. in 3tio
quidem tanquam in actu interno imperante. in 4to vero tanquam
in actu externo imperato. ita ut 2 priores actus se habeant
tantum praesuppositive. etc.

Obiectum materiale quod adorationis est signum practicum submissionis, obiectum 2
materiale cui est persona cui exhibetur submissio. obiectum formale propter quod,
est infinitas personae excellentia propter quam ei submissio exhibetur etc.

Dividitur adoratio ex parte actus in internam et externam. interna est, quae 3
sistit in actu interno, qualiter Angeli adorant Deum. externa est, quae
adhibet externum aliquod submissionis signum ut genuflexionem inclinationem
capitis etc.

Dividi quoque solet adoratio in absolutam et respectivam. illa est qua 4
colitur res propter excellentiam propriam quam habet in se, ista vero qua colitur
propter excellentiam alienam, ad quam habet speciale ordinem, quo modo
adoratur Crux Christi, reliquiae et imagines sanctorum

Friburgi Brisgoia 9a die octobris 1713
ubi omnes in timore maximo erant propter globos tum igneos
tum alios, qui per totam Civitatem volabant etc.

311

5\. Demum dividitur ex parte personæ cui exhibetur adoratio in latriam, duliam, et hyperduliam et politicam. Latriæ quæ soli Deo exhibetur ob increatam et infinitam ejus excellentiam. Dulia est, qua coluntur sancti ob excellentiam supernaturalem creatam; quia vero hos inter eminet B. Virgo titulo Maternitatis, ideo illi specialis cultus debetur et est hyperdulia. Politica est quæ defertur viris principibus sapientibus ob propriam sapientiam aut aliquam aliam excellentiam naturalem. Sic Abraham dicitur adorasse filios Heth Gen: 23. et Sabea Regem David Regum 1. etc.

Articulus iiius

De Adoratione Christi et Eius Humanitatis

6\. Dicendum primo de fide esse hunc hominem seu hanc personam, quia est Christus adorandam esse cultu latriæ, sic enim Joan: 5 dicitur ut omnes honorificent filium sicut honorificant Patrem. Isaiæ 45 mihi curvabitur omne genu, quem locum de Christo exponit S. Paulus ad Rom: 14 et ad Philippenses 2. Joan: 20. S. Thom: adorans dicit Dominus meus et Deus meus. Ratio vero est, quia hic homo Christus simpliciter est Deus. Deo autem debetur cultus latriæ: ergo etc.

7\. Dicendum 2do ipsa enim humanitas Christi adoranda est cum verbo cultu latriæ, ita ut humanitas una cum verbo latria terminet tanquam partiale illius objectum, non quidem propter se sed propter increatam excellentiam Verbi cui unita est. Conclusio est communis ac certa, et juxta aliquos etiam de fide ex Synodo 5 Can: 9. ubi dicitur anathema ei, qui non una adoratione Deum verbum incarnatum cum ejus carne adorat, et ex eadem Synodo actione 1. asserente non separandum esse humanitatem a divinitate, cum adoratur Christus, sed utramque ut unum adorari latria. Constat etiam ex testimoniis Patrum inter quos S. August: in psalmo 98 nemo inquit carnem Christi manducet nisi prius adoraverit. S. Damascenus lib. 4 de fide cap: 3 docet carnem quidem esse per se inadorabilem, ut verbo autem conjunctam simul eadem adoratione adorari, non enim inquit, carnem nudam adoramus, sed carnem Dei id est incarnatum verbum. Ratio vero est quia humanitas cum verbo intrinsece constituit unum et idem esse personale, ad quod indivisibiliter

Adoratio dirigitur, ipsaque una cum verbo partialiter terminat adoraōem.

Obj. 1mo cultus Latriae nulli debetur creaturae sed soli Deo. humanitas autem unita 8
verbo remanet creatura. ergo. R. dist. maj. nulli creaturae quae non constituat personam
divinam cui non competit cultus Latriae, conc. si constituat personam divinam nego maj.
et assumpto hinc sequitur quod Latria non debeatur humanitati ut obiecto materiali qualiter
debetur Deo; sed tantum ut partiali et concomitanter ad materiam propter increata
excellentia ipsi per unionem hypostaticam cum verbo communicatas; quamvis enim
humanitas Christi adoretur una cum verbo cultu latriae non tamen adoratur eodem modo
quia verbum est obiectum materiale ac per se adorationis non solum reale sed etiam formale
cum adoretur propter increata excellentia sibi intrinseca, humanitas autem est
obiectum tantum materiale et velut per accidens, ut potest quae solum adoretur
concomitanter quatenus est aliquid personae, quae per se directe adoratur; unde
post S. Epiphanium multi dicunt humanitatem Christi coadorari potius, quam
adorari. itaque humanitas ratione unionis consequitur dignitatem ut omni purae 9
creaturae quantumvis nobili et omnibus possibilibus sit anteponenda, ac prae
illa ac supra illa colenda. porro cultus Latriae praecisive differt
a cultu duliae per hoc, quod cultu duliae praeferamus quidem
sanctos nobis, sed non propterea unum sanctum alteri. cultus Hyper
duliae praefert B. virginem omnibus caeteris puris creaturis
non habentibus dignitatem Matris. cultus vero Latriae ita se
submittit Deo, et cuique per unionem cum Deo deificato, ut protestetur
illum super omnes creaturas a se efferri. et hoc ipso cultus
soli Deo debetur.

10
Obj. 2do si tota ratio adorationis est in verbo, humanitas solum
adoratur respective sicut crux aut imago Christi propter excellentiam
exemplaris tantum colitur respective. R. nego sequelam et paritatem
crux enim aut imago non constituit exemplar sicut humanitas personam
divinam constituit humanitas.

313
11

Obj. 3: Humanitas Chri e ning sancta qua Verbum: go n pt agler adorari cum Verbo. R. dis: ant: Humanitas Chri in abstracto e ning sancta qua Verbum Con: in concreto seu prout e unita per dir: e ning sancta spectando modum habendi sanctae Con: spectando ipsa sanctitae habita nego ant. R. 2. dis Con: n pt agler adorari spectando actu internum et motivum adoraois Con: spectando actu externum et objtum maale adoraois nego Con: actus enim externus n pt separare huatae a Verbo.

Quaestio ultima De Comunicatione Idiomatum

Articulus imus

Quid sit Comunicatio Idiomatum An detur in Christo Et Qualiter dirigatur

Idioma. Vox à Graecis mutuata, stricte proprietatem quamdam sermonis, latius linguae seu rei proprietatem significat. Quare cum in Christo sint duae naturae divina et humana, et aliqua propria sint naturae divinae, alia vero humanae: hinc si propter unionem earumdem in uno supposito seu persona, quae propria sunt unius praedicantur de altera ac vicissim, communicari dicuntur in Christo idiomata, ut proinde per communicationem idiomatum idem intelligatur ac communicatio proprietatum et praedicatorum, vi cujus, quae alias sunt Dei propria praedicantur de homine, et vicissim quae sunt hominis propria, praedicantur de Deo propter unionem naturae divinae et humanae, in eodem supposito Christi.

α.

Dari in Christo communicationem aliquam idiomatum docent Catholici omnes cum S. Thoma: quaest. 16 art. 1. ad 3tium. Sic enim passim dicitur de Christo Deus esse homo, et homo Deus. Dicitur etiam Dei filius natus esse ex Virgine. Item passus, mortuus etc. haec autem non possunt dici nisi per communicationem idiomatum: quando autem tales propositiones verificari possint ex sequentibus apparebit. Quia tamen non potest similiter dici Deus est humanitas aut humanitas est Deus etc. hinc petitur, quibus ergo regulis communicatio haec idiomatum dirigatur.

β.

Dicendum imo non posse in Christo naturam divinam et humanam earumque proprietates de se invicem praedicari in abstracto. E.g. non possum dicere, natura divina quae est in Christo est natura humana, vel Verbum est natura humana, vel: natura humana est natura divina. Nec etiam possum dicere: natura divina est passa, crucifixa, mortua. vel natura humana est sapientia aeterna etc. Ita communis Catholicorum contra Eutichianos, qui cum docuerint per unionem hypostaticam ex natura divina et humana facta esse unam naturam, consequenter admisere

poē una nā de altera cū in abstracto prædicari
Rāō gelusionis ē, quia ad veritatē cuiuscunq̃ ꝓpositionis
requiritur, ut saltē rectum subiecti identificetur cum recto
prædicati et vicissim: talis autē identitas ñ datur in ꝓpositionibus
illis, per quas nā divina et humana earumq̃ ꝓprietates
de se invicē prædicentur in abstracto: ergo talis ꝓpositio ñ
est vera.

4 Dicendum 2do possunt tn in Christo nā divina et
humana earumq̃ ꝓprietates prædicari mutuo in concreto, dicendo
v.g. Deus ē homo, hic homo ē Deus: Deus ē natus ex
Virgine, passus, mortuus. hic homo ē immortalis, existens
fuit ab æterno. ita mrsg cōis Catholicorum cum
S. Tho: loco cit: contra Nestorianos, qui cum in Christo
ñ unā tantū sed duas ꝑsonas admitterent, dicebant posse
in Christo Deum de homine, et homine de Deo prædicari
nisi impropriè ita scilicet, ut copula est significet
ñ veram aliquam identitatē inter subiectum et prædicatum
sed tantum coniunctionem quandam accidentalem et affectivam
qualiter amicus dicitur esse alter ego. Rāō gelus: ē, quia
cum in Christo unica tantum detur persona una subsistentia
terminans nām tum divinam tum humanam, possunt et solent
dicta ꝓpositiones libere talē sensum ut saltē rectum
subiecti et rectum prædicati inter se realiter identifi-
centur; ergo cum sufficiat ad veritatē talium ꝓpositionum
ergo talis ꝓpositiones sunt vera. major patet ex

Quia dictae propositiones liberae sunt ac solent apud Doctores hanc formam: subsistentia terminans naam divinam, e subsistentia terminans naam humanam. subsistentia terminans naam humanam est subsistentia terminans naam divinam. subsistentia terminans naam divinam e subsistentia terminans naam humanam natam ex Virgine, passam etc. Alma: subsistentia terminans naam humanam suppositum humanitatis vitiq e immortale, omplens, fuit ab aeterno. siquidem rectum subiecti et rectum praedicati inter se identificantur. alii vero similiter e contra, si enim licet falsa sit haec propositio. Albedo lactis est dulcedo eiusdem, vera tamen est haec: album est dulce, v. lac album est dulce. quia in his propositionibus rectum subiecti et rectum praedicati inter se realiter identificantur, cum sensus sit, lac habens albedinem est lac habens dulcedinem, i. suppositum habens albedinem e suppositum habens dulcedinem.

Dicendum 3tio praedicata cuiusque naae in Christo non debent praedicari sunt de eadem persona in genere tantum; non de sensu dicendo de illo hoc passibile e impassibile, hoc mortale e immortale etc. quam solis. Ratio est, quia cum in talibus propositionibus rectum subiecti et rectum praedicati realiter inter se identificantur, cum sensus sit: hoc suppositum habens naam passibile, e suppositum habens naam cum impassibile. v. subsistentia terminans naam passibile e subsistentia terminans naam cum impassibile. 5.

Dicendum 4to quamvis omnes praedicationes multa praecedentes et plurimae facta habeant sensum verum, quaedam tamen earum aliquae ab haereticis accipiuntur in sensum alio falso, ab illis e abstinendum, ne illi eorum errori videamur patrocinari. ita S. Tho: quaest. 16 art. 8 et Cois aliorum, 6.

319

sic quod Ariani dixerunt, Christum esse filium propter hoc verbi esse creatum, et minorem patre, non facile dicendum est: Christus est creatus, vel est minor patre, ne scilicet videamur tales propositiones accipere in sensu Arianorum; quamvis in alio sensu vera sint, et Christus ipse posteriorem illarum aliquando protulerit, quod dixit patrem se maiorem esse; similiter quamvis ob naturam humanam quae est in Christo bene possit ac soleat dici Christus vel homo Deus est mortuus, tamen non vicissim ob naturam divinam quae pariter est in Christo dicendum est Christus est immortalis, impassibilis etc., ne videamur favere Manichaeis, qui negarunt Christum assumpsisse corpus aliquod passibile ac mortale.

7 Dicendum 5to propositiones aliquae circa Christum quae absolute prolatae essent verae, addita reduplicatione evadunt falsae et vicissim aliae, quae absolute prolatae aut falsae essent, aut saltem ob erroris periculum et affinitatem cum haereticis usurpandae non sunt, per additionem reduplicationis fiunt verae et proferri possunt: ita S. Thomas quaest. 16 art. 10. patet scrupulo possunt offerri: ita S. Tho: quaest. 16 art. 10. patet rei exemplo. Sic enim vera et usitata est haec propositio absolute prolata: Christus est passus: Deus est mortuus. falsa autem haec: Christus qua Deus est passus, Deus qua Deus est mortuus. e contrario haec: Christus est creatus, Dei filius est minor patre vel absolute falsa est vel saltem non usurpanda ob affinitatem cum haeresi; vera tamen est haec liberque usurpari potest:

Chrus ut homo est creatura, filius Dei secundum humanitatem et divinae Patre. Ratio est quia reduplicatio aliter designat formam seu radicem proprietatis quae praedicatur convenit subiecto. unde cum dicitur Christus qua Deus est passus et mortuus, sensus est, quod praedictum hoc passus et mortuus conveniat Christo, ratione naturae divinae quod tamen quia falsum est, hinc consequens propositio falsa, quamvis absolute verum sit quod Christus sit passus, mortuus etc. eadem proportionaliter ratio est cum alterius partis. art. 2. an et quomodo Christus dici possit filius Dei naturalis vel adoptivus. an servus Dei sacerdos, Mediator et Rex.

Articulus 2dus

An et quomodo Christus dici possit filius Dei naturalis vel Adoptivus, an servus Dei Sacerdos, Mediator, et Rex

Quaeritur imo An Christus simpliciter dicendus sit filius naturalis Dei vel adoptivus. Resp. dicendum esse simpliciter filium Dei naturalem non adoptivum. Ratio est, quia iuxta S. Thom: quaest. 23. art. 4 filius est geretis persona non natura: Cum ergo persona quae est in Christo, sit persona increata verbi: hac autem sit filius Dei naturalis, patet, Christum simpliciter dicendum esse filium Dei naturalem non adoptivum.

Quaeritur 2o an saltem dici possit quod Christus qua homo sit filius adoptivus Dei. Resp. cum S. Thoma negative, ratio est quia vel per Christum qua homo intelligitur humanitas Christi in abstracto considerata, vel intelligitur illa in concreto ut coniuncta verbo et substinens illud in ratione personae et subsistentiae in natura humana. si primum omnino non est filius nec naturalis nec

1– Nec naturalis nec adoptivus, quia non est persona filiante sed genita persona. Si Christus etiam non est filius adoptivus Dei, quia filius adoptivus talem denotat personam, quae nullibi est Christi, ratione cujus sit filius naturalis, Christus autem qua homo in recto eorum acceptionem includit aliquid ratione cujus extrinseci.
Ratione cujus sit filius Dei naturalis nempe ipsum Verbum.

10 Quaeritur 3tio an ergo dici possit quod Christus qua homo sit filius naturalis Dei? R. posse dici, si reduplicatio haec sumatur negative ita nempe ut sensus sit Christum esse filium Dei naturalem non obstante humanitate; non tamen si sumatur positive, quasi scilicet humanitas unita Verbo sit ratio formalis, quare hic homo sit filius Dei naturalis. Ratio primae partis est, quia Verbum Divinum per assumptionem naturae humanae non amisit dignitatem suae personae, adeoque ut ante assumptionem illius ita et post illam retinuit rationem filii Dei naturalis. Ratio secundae partis est quia Christus non ratione naturae humanae sed ratione personalitatis Verbi habet hoc, quod procedat a viventente tanquam principio conjuncto in similitudinem naturae, in qua proprie ratio filii naturalis consistit.

11 Quaeritur 4to An Christus saltem qua homo dici proprie possit servus? R. Cum Haunoldo hic num: 396 distinguendo esse, si enim per servum intelligitur omnis ille, qui saltem secundum aliquam naturam ac voluntatem alteri quomodo subjectus est ac ab illo dependens ac ordinabilis praescindendo integrum utrum idem quoad personam sit aequalis vel inaequalis dignitatis cum altero, vel vero intelligitur ille tantum qui praeter dictam subjectionem includit insuper negationem aequalitatis quoad dignitatem cum altero; si primum, Christus qua homo est servus Dei, quia vere secundum naturam humanam subjectus est Deo, a Deo dependens et ordinabilis. Si secundum, Christus non est servus Dei, quia non obstante, quod persona ejus subsistat in natura etiam humana, sit tamen eadem persona aequalis est dignitatis cum Patre.

Quaeritur 5. An et secundum quam naturam Christus proprie sit Sacerdos 12.
et quomodo in aeternum. R. Christum proprie esse sacerdotem constat
ex Aplo ad Hebraeos 5. ymo. et seq. Nam est Christus vere
et proprie obtulit seipsum Deo in sacrificium unum quidem
cruentum in ara crucis, alterum incruentum in nocte coenae
imo posterius offert Deo quotidie ut supremus pontifex
ministerio sacerdotum. Fuit autem sacerdos quoad suam
rationem humanitatis, quia et per actum elicitum ab humanitate obtulit
sacrificium, et secundum hanc tantum habet superiorem cui illud offert
ad rationem sacerdotii requiritur, quoad efficaciam et excellen-
tiam illius sacerdotii ortam est (?) hostia ab ipso oblata, permanent
ex dignitate Verbi. Sacerdos in aeternum dicitur, et quasi oblatio
semper esset duratura, secundum quod ad consummationem seu effectum illius ipse
duratura aeterna scilicet nostra felicitate, 2° etiam quia sacri-
ficium eius incruentum duraturum erat usque ad finem mundi
3° denique quia in aeternum durabit unio hypostatica, unde
sacerdotium suum et sacrificium dignitas habet.

Quaeritur 6. an et quomodo Christus sit Mediator. R. illum esse 13
proprie Mediatorem inter Deum et homines. constat ex Aplo 1ma
ad Timotheum 2. ubi dicitur, unus est mediator Dei et hominum Jesus
Christus. dicitur autem mediator in quantum medius venit inter Deum et
homines suis precibus et satisfactione Deo nos reconciliavit,
convenit autem ratio mediatoris Christo non qua Deo praecise
sed qua homo seu qua homo Deus, in quantum ipse secundum naturam humanam
pro nobis oravit et satisfecit, ita tamen ut et oratio illius et
satisfactio dignitatem haberent a dignitate.

Quaeritur ultimo An et quomodo Christus factus sit Rex. R. Christum 14
secundum Divinitatem acceptum procul dubio esse supremum Regem
ac Dominum universorum, secundum humanitatem etiam ante mortem sua
regia quamodo potestate erat praeditus saltem in spiritualibus
ut constat ex illo Math. 28 data est mihi omnis potestas in
Coelo et in terra.

Et patet ex actibus supremae iurisdictionis spiritualis quas
exercuit constituendo Ecclesiam instituendo Sacramenta, con-
dendo leges etc. Quod vero temporale illius Dominium attinet
quamvis Christus etiam quoad humanitatem atque ante mortem quoque sua
non fuerit subditus seu subiectus Regibus et principibus terrae
nam prout ipse Matth: 17 affirmat exemptum se affir-
mans a tributis et iuxta multos viros eruditos excipiendo
saltem in caeteris imo habuerit potestatem regalem totius
mundi etiam quoad gubernationem politicam, quam tamen ante
hac nunquam uti voluit, iuxta illud Joan: 18 Regnum meum
non est de hoc mundo.